

sc. 15 p. 5.

MAG 1117

ΦΙΛΩΝΟΣ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΟΥ
ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΑΣΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ.

PHILONIS
EPISCOPI CARPASII
ENARRATIO IN CANTICUM
CANTICORUM.

*Græcum Textum, adhuc ineditum, quamolurimis in locis depravatum emendavit,
& nova interpretatione adjecta nunc primum in lucem profert*
MICHAEL ANGELUS GIACOMELLUS
ARCHIEPISCOPUS CHALCEDONENSIS.

ΜΗ ΝΙΚΩ ΤΠΟ ΤΟΤ ΚΑΚΟΤ· ΑΛΛΑ ΝΙΚΑ
ΕΝ ΤΩ ΑΓΑΘΩ ΤΟ ΚΑΚΟΝ.

D. PAULUS.

ROMÆ ANNO MDCCCXXII.
APUD BENEDICTUM FRANZESI.

Præfatum Facultate.

SERENISSIMO, AC POTENTISSIMO PRINCIPIS DOMINO
CAROLO THEODORO
COMITI PALATINO RHENI
S. R. I. ELECTORI.

MICHAEL ANGELUS GIAGOMELLUS

ARCHIEPISCOPUS CHALCEDONENSIS

FELICITATEM.

RÆCUM *Philonis Episcopi
Carpasii Commentarium*
e tenebris, in quibus squalore oblitus jace-
bat, ereptum, plurimisque deterfis macu-
lis

lis perpuratum SERENISSIMÆ ELECTORALI CELSITUDINI TUÆ offero; exiguum sane, si rem spectes, munusculum, sed quantum unquam TIBI dare potest ætas mea ingravescens, cui ad otium, & quietem in dies magis prolabenti non licet amplius intendere ingenium, & quæ sunt impensioris curæ suscipere. Sed si rem eandem ex animo meo singularis humanitas, & æquitas tua æstimandam esse putet; quam vellem natura fecisset, ut hominum cogitationes oculis cernerentur, ipsamque adeo mentem meam posset SERENISSIMA CELSITUDO TUA introspicere: nihil equidem esset, cur propter tenuitatem me oblatis muneris pœniteret. Id enim cerneres, quo omnium maxime tuus delectatur generosus animus, & excelsus. Cerneres gratissimam erga TE voluntatem meam: sensus

fus meos omnes TIBI devinctos esse perspiceres: videres me ex constanti sermone hominum omnia de TE summa prædantium ad TE colendum, observandumque diu multumque incitatum, nunc quæ de incredibili humanitate, & benignitate TUA audiveram reipsa expertum, totum me TIBI deditum, & quicquid est meum SERENISSIMÆ CELSITUDINI TUÆ jam devovisse. Quamobrem, PRINCEPS OPTIME, id mihi summopere faciendum esse video, ut si quid facultatis ex studiis meis sim consequutus, totum illud SERENISSIMÆ ELECTORALIS CELSITUDINIS TUÆ laudi, & gloriæ in posterum serviat. Quamquam ad laudes TUAS vix aliqua fieri posse videtur accessio. Etenim virtutes omnes, quibus magno, & præclaro PRINCIPE est opus ad Rempublicam bene, & laudabi-

biliter gerendam complexus, felicitatem omnibus, qui Tuo parent Imperio, peperisti. Præterea cum earundem virtutum splendorem ingenii Tui lumine, maximisque animi ornamentis auctum volueris, inde factum est, ut quibus Dei beneficio contigit in Tui esse potestate, omnes de Te exemplum caperent, & in amplissima ditione TUA bonarum artium, laudandarumque rerum studia flagrarent. Quone assentandi studio dicere videar, testes mihi sunt a SERENISSIMA CELSITUDINE TUA instituti Litterarii Conventus, litterarumque studiosis præcipua præmia proposita. Testes itidem Heidelbergæ, & Manheimii in Principali Domo excitatæ amplissimæ Bibliothecæ omni librorum genere instructæ, & erectæ ad siderum meatus spectandos observandosque excelsa specula

*la omnibus instrumentis, eorumque præ-
dita apparatu, quæ astrorum scientia po-
stulat; & rerum, quæ ad naturalem hi-
storiam pertinent illustrandam, tum ve-
terum numismatum, aliarumque ejusmo-
di elegantiarum, quas summa industria,
magnisque sumtibus comparasti, infini-
ta propemodum copia. Verum, quæ TUA
omnium maxima virtus est, & omnibus
in Cælum laudibus extollenda, cam reli-
gio mihi fuerit prætermisisse; TUA Catho-
licæ Fidei tuendæ, & amplificandæ im-
pensissima voluntas, & studium; & quæ
obsequentissimum Filium maxime decet,
egregia tua erga Sanctam Matrem Ec-
clesiam pietas, singularis reverentia,
& obsequium præcipuum. Dum enixe
precor, SERENISSIME ELECTOR, Te ut
quam diutissime sospitem, & incolumem
ser-*

*servet ad Ecclesiæ Catholicæ præsidium,
& Christianæ Reipublicæ decus, & orna-
mentum.*

Romæ IV. Nonas Martii MDCCCLXXII.

P R Æ F A T I O .

DE Philone, ejusque Commentario in Canticum Canticorum, & de duabus ejusdem Commentarii Latinis versionibus, altera antiqua, recentiore Stephani Salutati altera; tum quid in ejus editione præstiterim, quædam existimo me præfari oportere, ne quid Lectoribus hujus Philonis cognoscendi cupidis ipse videar defuisse.

I. Philo igitur, hujus in Canticum Canticorum, quem modo in lucem profero, Commentarii, ut in Græcis perhibetur Codicibus; Auctor, Ecclesiæ Carpasi in Cypro fuit Episcopus. Id tradit Polybius Rhinocurorum Episcopus in secunda parte vitæ S. Epiphaniî cap. xlix. his verbis: *ὁ δὲ τις κληρικὸς ἀπὸ ῥητόρων τὸν ὄνομα Φίλων, ἀνὴρ ὁσιος. ἡγία δὲ ὡς ἐπὶ τῇ πόλει τῷ Καρπασίῳ ἐκβίτα· ἐπίσκοπον δὲ τῷ Θεῷ. ὡς ἔτι δὲ δῆλον ἐστίν. τῶν ὡς ἀπὸ ἀποκαλύψεως τοῦ χειροῦ ἐπίσκοπον ὁ Ἐπιφάνιος ἐπὶ τῷ Θεῷ τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐκκλησίας τῷ Καρπασίῳ, ἐστὶν αὐτὴν quidam ex Oratoribus Clericus, Philo nomine, Vir sanctus. Opus autem erat in Civitate Carpasi in sede collocare Episcopum; eratque is Diaconus. Hunc autem ex Dei revelatione Episcopum ordinat Epiphanius in sede Civitatis, & Ecclesiæ Carpasi.*

Verba illa κληρικὸς ἀπὸ ῥητόρων sic acceperunt Tillemontius (1) & Ceillierius (2), ut Philonem a foro, ubi causas ora-

b

ve-

(1) *La vie de S. Epiphane le qualifie un homme Saint, qui d'avocat ayant été fait Diacre fut depuis ordonné Evêque &c.*

T.X. p. 320.

(2) *Philon d'avocat fut fait Diacre &c. T.VIII. p. 480.*

*De Philone. Au
ex Rhetore Cleri-
cus V's & posses
præpositionis iud
cum plurali nu-
mero.*

verit, ad Clerum se traduxisse existimaverint: & præpositio-
ni illi ἀπὸ eandem ibi vim esse, quæ est in illis loquutio-
nibus ἀπὸ ὑπατάας, ἀπὸ ὑπαι, ἀπὸ σάληγ(6), in quibus est
præpositio temporis, & recte per præpositionem post latine ver-
titur; aut significare mutationem a pristino statu, seu profes-
sione; ad quam mutationem significandam Latini præpositio-
nem ex adhibent, ut in illo M. Tullii joco ex oratore ara-
tor; adeoque illa verba vertenda fuisse ex Rhetore Clericus.
Quod mihi non probatur. Si enim ejus vitæ auctor significare
voluisset Philonem de Caussidico esse clericum factum, scripsis-
set κληρικὸς ἀπὸ ρήτορος, αὐτὸν ρήτορος. Cæterum præpositio ἀπὸ
interdum partitioni servit, præsertim quando cum genitivo plu-
ralis numeri conjungitur. Thucydides habet (1) ἔδολγοι ἀπὸ
πολλῶν ἐν οἴκῳ ἀπνύσσης: Et (2) ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἰσάσσης:
& Arrianus (3) ἀπὸ ἐξακισχίλιων ἐς ὀγδοήκοντα ἀπέθανον: ubi
manifesto apparet usus ejus præpositionis in partitione. Sic apud
Matthæum (4) τίνα θίλειτε ἀπὸ τῶν ὑμῶν ἀπολύσω ὑμῖν; *quem vultis
de duobus vobis dimittam?* Et apud Marcum (5) ἔχον
λασπεδάων δώδεκα κοφίνους πιδίμους, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων, *Et sustu-
lerunt fragmentorum duodecim corbinos & de piscibus*. Ea-
dem præpositio ἀπὸ dicitur etiam de numero, & per præpo-
sitionem ex reddi solet; ut apud Lucam (6) ἔκλεξε δώδεκα,
ἀπὸ αὐτῶν δώδεκα, & ex ipsis eligens duodecim; & apud
Joannem (7) ἐτίχητε ἀπὸ τῶν ὁψαλείων, ὧν ἐπιάσατε νῦν, *asserite
de piscibus, quos prendidistis nunc*: & in Actis Apostolorum (8)
ἐξαιρέσας δὲ ἑνὶς τῶν ἀπὸ τῶν αἰρέσεων τῶν φαρισαίων, *exsurrexe-
runt autem quidam de heresi Pharisaorum*; ubi observandum
vocem αἰρέσεις vim habere pluralis numeri. In his exemplis,
quæ attulimus, patet ἀπὸ status pristini mutationem non deno-
tare. Itaque sensum Polybii bene sunt assequuti tum qui eam
Epiphaniū vitam Latine vertit, tum Meursius (9), Ducangius (10)

Ca-

(1) Lib. vii. in fine.
(2) Lib. ii. c. 12. in fine.
(3) Exped. Alex. lib. v. c. 18.
(4) xxvii. 21.
(5) vi. 43.

(6) vi. 13.
(7) xxi. 10.
(8) xv. 5.
(9) In Glossar.
(10) In Glossar.

Caveus (1), & alii, qui illis verbis κληρικὸς ἀπὸ ῥητόρων significari existimant, Philonem Clericum fuisse de numero Rhetorum, eorum scilicet, qui ex Clero Rhetores dicebantur.

De his Rhetoribus ex Clero testis est Codinus Cuiropalata (2), apud quem post tres Evangelii, Apostoli, & Psalterii Doctores, quorum primus quatuor Evangelistas, secundus Epistolae D. Pauli, tertius Psalmos interpretabatur, ponitur n. xxii. ὁ ῥήτωρ εἰς τὸ ἱερῶδες τὰς γραφάς, rhetor ad Scripturas interpretandas. Goarius eadem officia subijcit ex Regiis MSS. (3) in quibus habetur, ὁ ῥήτωρ εἰς τὸ ῥητορεύειν, rhetor ad orandum. Et splendidam eam fuisse dignitatem Matthæus Monachus indicat, cujus in Opusculo de officiis Palatii, & Ecclesiae Constantinopoleos legitur (4) δεῦρ ἃ λαμπρὸν ῥήτορα, respice illustrem Rhetorem. Et apud Nicetam Choniata (5) Michael quidam vocatur ἃ ῥητορικὸν θεῖον νομίζῃ: quæ verba cum se junc reddidisset Hieronymus Wolfius per unicam vocem Concionator, ab Allatio (6) reprehensus est. Quamobrem Anonymus a Goario editus (7) ait, εὐλογοῦν ἕκαστος, ῥητόρων ἀεὶ ὅς: ad quæ verba Goarius (8) hæc adnotavit: Summa Imperatoris virtus est, ut eruditionis copiam inter loquendum diserte possit profundere. & jus unicuique debitum, ut facile agnoscere, ita constanter reddere sit paratus. Si quid horum natura, vel exercitium denegabat, ab aliis quorum eruditione, eloquentia, legum peritia, ac justitia amore duceretur, & sublevaretur, opem mutuari non erubescere quondam in Oriente Imperator: τῷ φιλοσόφῳ, divinarum humanarumque rerum cognitione instructus eruditionem; ῥητόρων ἀεὶ ὅς dicendi facilitatem.... suggererebat. Veniebat scilicet Rhetoris nomine Palatina etiam Dignitas; cui similis illa Ecclesiastica: quod indicant ea verba, quæ, ut supradictum est, attulit Goarius (9) e MSS. Regiis ὁ ῥήτωρ εἰς τὸ ῥητορεύειν. Nam Evangelii, vel Apostoli, (hoc

Rhetoris Ecclesiastici munus: splendidum Plures erant qui eo munere fungebantur.

a 2

est

(1) De Scriptor. Ecclesiast. inter ceteros in nova historia Ecclesiast. Scriptor. Edit. Bassiae. p. 16.

(2) De Officiis Eccles. Constantinopolitanae Cap. I. Quisario iv. p. 3. ed. Paris.

(3) Ibid. pag. 7. lit. D.

(4) Ibid. p. 8.

(5) Lib. vi. pag. 137. Regiæ edit. Parisien.

(6) Præfat. ad Excerpta Varia Græcor. Sophist.

(7) Apud Codinum p. 42. lit. D.

(8) Ibid. pag. 44. num. p.

(9) Ibid. p. 7. lit. D.

est epistolarum D. Pauli) vel Psalterii Doctores Sacras Scripturas strictim exponebant . Rhetor vero in iisdem uberius pertractandis , & ad populi captum explicandis dilatandisque versabatur . Quamobrem Allatius l. cit. adnotavit *Rhetorem* nonnullos interpretari *Concionatorem* ; quod verum est : atque ita vocem illam latine reddit Fabrotus ad Nicetam (1) ; *πῦμψ qui Scripturas instar Oratoris Ecclesiastici interpretabatur* ; quæ sunt ipsa verba Meursii in Glossario . Gretserus (2) quoque ad Codinum : *Rhetoris officium est generatim Scripturas sacras interpretari* ; & videtur ille , quem nos Concionatorem nominamus . Sed Allatius (3) animadvertit *Rhetorem* patuisse latius quam Doctorem Evangelii ; & Rhetores , qui præcepta aliis traderent , tamquam eloquentiæ Professores ad id ferme munus vocari consuevisse . Non unum , sed plures in Ecclesia fuisse Rhetores vel illa verba indicant plurali numero concepta de Philone nostro in Epiphaniî vita ; & ex eo maxime constat , quod unus ipsorum primas tenceret , atque *μαΐσψ τῆς πῆτσερ* , *μάγας πῆτσερ* nuncuparetur , de quo Meursius (4) , & Caveus (5) , qui fusc de Philone nostro disputat , ac in quavis fere majori Ecclesia fuisse docet aliquem , qui Rhetoris munere fungeretur , atque ex ejus Ecclesiæ redivibus aleretur ; a quo etiam juniores Clerici ad futuras sacri Ordinis functiones promovendi sacris litteris , & disciplinis Ecclesiasticis erudirentur .

*De Philone S. Epiphaniî testim.
nium . Vita S. Epiphaniî Græce scripta , non est Virorum doctorum judicio omnino rejectenda .*

Sed ut ad Philonem redeamus , tanta de eo fuit S. Epiphaniî opinio , ut Romam profecturus illi accersito (6) potestatem dederit administrandæ Ecclesiæ Constantiæ , et si opus fuisset , ordinandi clericos facultatem , ut narrat idem , quem supra memoravimus , Rhinocurorum Episcopus Polybius .

Novimus quidem , vitâ illâ S. Epiphaniî multas contineri fabulas , quo nomine ea valde displicuit Papebrochio , (7) & Til-

(1) In Glossar. ad Nicetam præfixo .

(2) Lib. 1. cap. 8. Observat. in Codin. in Codini edit. Reg. Parisien. p. 168.

(3) Præfat. ad Excerpta Græcor. Sophisti.

(4) In Glossar.

(5) Loco ubi supra .

(6) Μετὰ τὴν ἐξ Ἀλεξανδρίας ἐκείνου ἀφίκεσθαι τὴν αὐτοῦ ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ἰωάννην τὸν ἐπισκοπὸν τῆς Κωνσταντίας , quæ barbaræ incertus ejus vitæ interpres reddit : datque 'et auctoritatem Ecclesiæ Constantiæ . Vita S. Epiph. cap. xlix.

(7) Añ. SS. ad di. xii. Maji .

P R Æ F A T I O .

Tillemontio (1), quem passim alii sequuntur. Dupinius nihili eam æstimat; sed ejus rationibus, quibus illam omnino rejiciendam in omnibus putat, summorum virorum judicium opponimus. Nam primo non omnino eam aspernandam Petavius censuit, qui (2) *subjecla*, inquit, *a nobis est Epiphaniî visa, Latine olim a Surio, Græce autem nunc vulgata primum, ac multis in locis recognita. Quæ quæquam in plerisque fabula est quam historia propior, ut jamdudum in annalibus Baronius admonuit; erit tamen in lutescentia illa narratione fortasse quod tollere possis. Et alioqui multa continet, quæ cum vera, receptaque ab omnibus historia consentanea sunt.* Deinde eam veluti idoneum testem sibi advocare eorum, quæ dicebant, non dubitarunt Possévinus in Apparatu Sacro, Oudinus, Meursius, Dufresnius, Allatius, Lequien, Fabricius, Garetius. Quin etiam ipse Tillemontius (3) ubi agit de hoc ipso Philonis commentario, fidem ei vult adhiberi, cum Philonem dicit Carpathi Episcopum.

Quæ vero ipsum Tillemontium fugerant de Carpathi Episcopali sede monumenta, ea primus V. Cl. Petrus Franciscus Fogginius (4) indicavit adversus Dupinium, qui Carpathi honorem illum ademerat. Ac de Philone Episcopo Carpathio non dubitavit Allatius (5), S. Epiphanium loqui in epistola ad Joannem Episcopum Hierosolymitanum, quæ habetur inter Hieronymianas epistolas ab ipso Hieronymo in latinum conversâ (6): *Nam multi, ait Epiphanius, Episcopi communionis nostræ & Presbyteros in nostrâ ordinaverunt Provincia, quos nos comprehendere non poteramus, & miserunt ad nos Diaconos, & Hypodiaconos, quos suscepimus cum gratia: & ipse cohortatus sum beata memoria Philonem Episcopum, & S. Theopre-*

Carpathi Urbis Episcopalis. De ea & de hoc Philone S. Epiphaniî locus. Menæorum verba emendata.

(1) T.X. p. 487. ed. Parisien. de S. Epiphaniô & Not. I. pag. 803.

(2) To. II. Oper. S. Epiphaniî Præfat. ad Lectorem.

(3) *Et quoique fausse que soit cette vie, nous avons toujours sues de croire qu'elle ne mène pas en ce point, non plus, que quand elle dit que Sabin succeda à S. Epiphane* T.X. not. 10.

in S. Epiphani. pag. 809.

(4) Comment. Epiphani. in Cantica Canticor. in Præfat. p. 30.

(5) Diatriba de Philonibus adhuc inedita.

(6) In edit. Oper. S. Hierony. novissima Veronæ ann. 1774. curante Vallario T.I. col. 242. Epist. II. n. 2.

pum, ut in Ecclesiis Cypri, quæ juxta se erant, ad meam autem Paroeciam Ecclesiam videbantur pertinere, eo quod grandis esset, & late patens Provincia, ordinarent Presbyteros, & Christi Ecclesia providerent. Quamobrem Caveus (1) scribit de Philone: ad Cyprum delatus ab Epiphanio Carpathi insula maris Mediterranei ab Asiatico littore non longe distantis, uti vulgo creditur, rectius vero, mea quidem sententia, Carpathia, Urbis in Cypro non ignobilis, Episcopus, ob insignem pietatis famam ordinatus est anno 401. Quin etiam Epiphanius Romam discedens Ecclesia sua Constantiensis curam ei commisit &c. Fabricius itidem (2), Lequien (3), Garetius (4), & Allatius dissertatione, quam supra dixi, de Philonibus, cum de Philone eadem tradant, quæ Polybius, satis ostendunt, eam se pro veris habuisse, quæ de ipso Philone, ejusque Episcopatu in vita S. Epiphanii narrantur. Hunc Philonem, de quo nobis est sermo, suspicari quis possit eundem esse cum eo, quem memorant Magna Menæ Græcorum ad diem 24. Januarii, ubi hæc habentur; τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῷ ἀγίῳ μάρτυρι Ἑρμογῆνι, & Μηνῇ, καὶ τῷ ὁσὶν πάντες ἡμεῖς Φιλῶντι ἐποποιῶν θρωπῶν Τὴ Καλπαρίᾳ, eadem die commemoratio Sancti Martyris Hermogenis & Menæ, & Sancti Patris nostri Philonis Episcopi Calpasi: Quo loco Bollandus allato ad eundem diem 24. Januarii (5) subdit: Certe illustrem Confessorem Philonem Episcopum Ægyptium in exilium ejectum esse a Georgio Cappadocæ S. Athanasius scribit in Apologia de Fuga sua, & in epistola ad Solitariam vitam Agentes, ubi ait Philonem reclusum esse Babylonem, sive in propinquam Babylonis solitudinem, & ad obitum usque persecutionem passum; & paulo post: At ubi Calpasius Episcopatus? Καλπαῖς Urbs est, quæ & Καλπῆα, Καλπη, portus in Bithynia apud Stephanum, qui inde Καλπῆς, Καλπιῶν, Καλπιανός, non Καλπῶντος consilium, aut possessivum despectis. Καπῶσια Urbs est Cypri Diodoro, Stephano, Ptolemaeo memorata. Xenagora Κάριαι dicta; Demetrio Salaminio Καρ-

(1) Hist. litter. T.I. pag. 376. edit. Basilien.

(2) T.IX. Biblioth. Gr. p. 232.

(3) Orient. Christ. T.II. p. 1067.

(4) Operum Cassiodori T.II. p. 342.

(5) Acta Sanctorum Iannarii T.II. p. 394.

Καρβάρια, An in altera harum Urbium, an alibi Episcopatus fuerit non divinamus. Satis verecunde. Ego vero legendum in Menæis suspicor, ὑποκρίναι ἡμετέρους τῷ Καρπασίῳ, & de Philone Carpasio Episcopo illic mentionem fieri; ea ratione, quod ex nominibus Κάλπαι, Κάλπαια, Κάλπη non bene derivetur Καλπασίῳ.

II. Quod ad Philonis Carpasii attinet scripta, incertum, an ille sit, cujus fragmenta quædam sub Philonis tantummodo, aut Philonis Episcopi nomine in diversis Catenis Patrum Græcorum exhibentur (1). Caveus loco, quem supra attuli, auctorem suspicatur esse *historiæ Ecclesiasticæ*, quem laudat Anastasius Sinaita initio *Demonstrationis historice de magna & angelica summi Sacerdotis dignitate* his verbis: ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ τοῦ φιλοσόφου ἔστιν ἡ τῶν, in *Ecclesiastica historia Philonis Philosophi tale quid reperi*. Ac ne cui mirum videatur ibi Philonem appellari Philosophum, subdit: *Vox ista non Monachos modo & ætioris vitæ cultores denotare cæpit, sed & omnes præsertim in Clero constitutos, qui ad reconditorum litterarum studium animum appulerunt*. Sed hæc mera est Cavei, non tamen improbabilis conjectura.

Quod autem nihil dubitationis videtur habere posse; scripsit Philo Carpasii Episcopus hunc, qui modo in publicum prodit, commentarium in Cantica Canticorum. Et Philonem illum, cujus mentio est apud Polybium, Commentarii hujus fuisse auctorem satis comprobare videntur, quotquot reperire licuit, Manuscripti Codices, Mutinensis in Bibliotheca Serenissimi Ducis Mutinæ membranaceus, scriptus decimo seculo; & alius itidem membranaceus apud PP. Theatinos Neapoli in Domo S. Pauli, cujus duæ tertix partes scriptæ videntur seculo undecimo, reliqua tertia seculo decimo tertio; & qui est in Bibliotheca Barberina Bombycinus XIII. seculo exaratus; & duo recentes manuscripti, alter chartaceus apud illustrissimum Auximanum Episcopum Pompejum Compagnonum, & meus alter itidem chartaceus; qui duo postremi etsi recentes, non tamen ex iis, quos priore loco nominavi, descripti esse videntur; quod

Utrum Philonis nomine inscripta quædam ad hunc Philonem pertineant, incertum.

Philo Carpasii Commentarii hujus Auctor ex concordant Codicum auctoritate; & doctissimorum virorum judicio.

col-

(1) Vide Fabric. Biblioth. Græc. pag. 252.

colligitur ex variantibus lectionibus, quæ multis in locis occurrunt. Non tamen dissimulabo, meum ex Barberino codice videri esse descriptum. Hi vero omnes clare hunc titulum præferunt: Φιλον^{ος} ἐπισκόπου τῆς Καρπάσιος οὐκ ὅτι ἱππὺς αἰς τὰ ἀρματὰ τῶ ἀστυν^{ος} πρὸς Εὐστάθιον πρεσβύτερον καὶ Εὐθέριον διάκονον, Philonis Episcopi Carpasi Deo iuvante Enarratio in Canticum Canticorum ad Eustathium Presbyterum & Eusebium Diaconum. Eandem fuisse epigraphem credi oportet in alio Codice Græco, quem certe vidisse arbitror Lucam Holstenium. Nam in notis ad Geographiam sacram Caroli a S. Paulo (1), Hujus, inquit, (Carpasiz) Episcopus Philo Καρπάσιος, cujus extat Commentarius Græcus MS. in Cantica Canticorum, quem vulgo male Carpathium, quasi a Carpatho Insula appellant. Cum Holstenio consentit Allatius, qui in Diatriba de Philonibus, Philoni Carpasio tribuit Commentarium in Canticum Canticorum: Succincta, inquit, sed acutissima, laudatissimaque commentaria scripsit in Canticum Canticorum ad Eustathium Presbyterum, & Eusebium Diaconum. Nec aliam, quam quæ in memoratis codicibus exhibetur, epigraphem habuisse videtur Græcus Codex Emerici Bigotii. Cum enim Cassiodorus scripserit (2), S. Epiphanius Antistes Cyprius totum librum Græco sermone uno volumine complexus est. Hunc nos, ut alios, in latinam linguam per amicum nostrum, circumdissertissimum Epiphanium secimus, Deo iuvante, transferri; Gareti^{us} ad hunc locum hanc notam apposuit, vel potius Philo ordinatus Episcopus Carpasi in Insula Cypro a S. Epiphanio Salaminia Antistite, ut in ipsius Sancti vita legitur. Vidi hujusce Commentarii textum Græcum in manibus V. Cl. Emerici Bigotii cum translatione Latina, cujus hic meminit Cassiodorus. Cum Holstenio, & Gareti^o concordant Fabricius, & Lequien. Hic enim in Oriente Christiano (3) Philonis, inquit, Episcopi Carpasi extat Commentarius in Canticum Canticorum, cujus Latina translatio circumfertur, a Græco Codice admodum discrepans. Genuinum ejus exemplar J. Bigotius in sua Bibliotheca servabat, quod Græce, Latineque a se prope-

(1) Lib.II. pag.297. (2) Lib. de institut. litterar. Cap.5. (3) T.II. p.1067.

diem edendum Casimirus Oudin in suo ad Labbeanam Bibliothecam supplemento spem nobis fecerat . Fabricius vero (1) Genuinum , inquit , Philonis commentarium Græco e Codice Biototiano editurum pridem in se recepit Vir doctissimus Anselmus Bandurius Monachus Benedictinus .

Itaque cum præclara doctrina præstantes Garetiſ , Lequien , Fabricius , Bandurius , & duo viri magni Allatius , & Holſtenius in hoc conſentiant , Philonem Carpaſium Auctorem fuiſſe Græci Commentarii in Canticum Canticorum , & Græci codices , quorum notitia ad nos pervenit , Philonis Carpaſii præferant nomen , haud certe feciſſe temere videatur , qui hunc , quem publici juris facio , commentarium , cum iſdem Græcis codicibus collatum , eidem Philoni Carpaſii Epifcopo tribuerit .

Verumtamen graviffimam difficultatem offert antiqua Græci huius Commentarii interpretatio . Illam V. Cl. Petrus Franciſcus Fogginiſ anno 1750. in lucem extulit e membranceo Vaticanæ Bibliothecæ codice , cujus ætatem exiſtimat millenariam . Codex ille interpretis quidem non exhibet nomen ; ſed Auctorem præfert S. Epiphaniſ . Hanc enim habet ſcriptionem : *Expoſitio S. Epiphaniſ Epifcopi Cypri in Cantica Canticorum* . Hanc verſionem Fogginiſ putat ab Epiphaniſ Scholaſtico eſſe compoſitam , & eandem illam eſſe cenſet interpretationem , quam Caſſiodorus loco , quem attulimus ſupra , commemorat . Illius tituli veritatem agnovit Hadrianus I. Papa in Scripto de Imaginibus ad Carolum Regem (1) *In Perſona* , inquit , *Chriſti* , & *Eccleſia diverſa SS. Patrum opuscula in Cantica Canticorum explanata ſunt* , & *ſi quando intelligendum eſt* , ſcire velint , *S. Epiphaniſ Epifcopi Cypri proferimus expoſitionem* , in qua inter multa diverſa inquit : *Oſtende mihi faciem tuam* , & *auditam ſic mihi vocem tuam* , hoc eſt per legem & Prophetas non mihi loquaris , ſed temetiſſum totum mihi oſtende , & *cætera , quæ ſequentur* . Hæc vero ſunt iſſima verba , quæ in Editione Fogginiſ leguntur pag. 39 . iſque Græca reſpondent in hac editione noſtra pag. 72 . Nec vero codex ille Vaticanus eſt unicuſ ; ſed extat in

Caſſiodorus alitque Auctores & Codices nonnulli Epiphaniſ Auctorem præferunt .

c

Bi-

(1) Loco ſupra cit.

(2) T. IV. Concil. Harduini col. 783.

Bibliotheca Regia Parisiensi inter miscellanea Bigotii idem^{us} Latinus Commentarius, quem ex Vaticano Codice quidam suspicantur esse descriptum. Sed falso. Nam in Bigotiano Codice deest Præfatio, quam Vaticanus Codex integram habet. Æquum igitur est existimare plures Latinos fuisse olim similes codices, & fortasse adhuc alicubi delitescere; idque probe animadvertendum, ne quis ex eo, quod unus tantummodo, & singularis existimetur esse Vaticanus Codex, illi parvam fidem habendam esse contendat. Cum igitur Latinum Commentarium constet esse Græci Philoniani versionem; alterutrum pseudo-epigraphum esse oportet. Hanc difficultatem harum rerum intelligentibus expediendam relinquo. Certe Gareti^{us}, qui apud Bigotium utrumque vidit, commentarium Græcum, & Latinum, nodum audacter amputat & oblique Cassiodori testimonium videtur rejicere, Lectoremque propemodum in eam adducere dubitationem, utrum Epiphanius Antistes Cyprius commentarium conscripserit aliquem in Canticum Canticorum.

Suspicio de Cassiodori, vel Amanuensis errore.

Quid si contendat aliquis memoria lapsum Cassiodorum; pro Philone Epiphaniⁱ æquali, & amico, Epiphanium posuisse? Quid si codicem, quem habuit Cassiodorus, ut majore pretio dignum faceret amanuensis, Epiphaniⁱ magnæ famæ nomen pro obscuriore Philonis nomine illi inscripsit? Et consuevisse quidem Librarios, ut vel peritiam, vel diligentiam commendarent suam, qui codices, vel nullum, vel ignotum, obscurumve præferrent auctorem, iis insigne alicujus celebri^s Scriptoris nomen præfigere, notissimum est omnibus, qui vel leviter hoc studiorum genus attigerint. Lapsus vero memoriæ in Auctoribus nominandis complura asserti possunt exempla. Melchiori (1) Cano, & Garnerio (2) suspicio fuit Gregorium Magnum (3) pro Sozomeno Theodoretum posuisse; de quo memoriæ lapsu Fabricius (4), non suspicatur, *sed non dubium esse* affirmat, Gregorium voluisse Theodoretum pro Sozomeno dicere. Quo in loco Fabricii plura alia reperias ejusmodi lapsus exempla. Et certe tam sæpe id accidit, ut de hujusmodi exemplis Hieronymus Tartarotus

tus

(1) De locis Theolog. lib. xi. cap. 6.

(2) Auctar. Theodoret. Dissert. ii.

(3) Lib. vi. Epist. 3.

(4) Biblioth. Gr. T. vi. p. 122.

tus (1) librum sive dissertationem conficere potuerit. Præterea & illud aliquis urgere possit, quod nos ad explicationem Philonianam v. 222. adnotavimus pag. 189, quo in loco loquutio reperitur de Verbo, quam Epiphanius Hæresi LXXVII. num. 29. videtur improbasse. Nec aliquis fortasse defuerit, qui respiciens ad Cassiodori Chronicon, & Tripartitam historiam, judicium ejus desideret, cui propterea in aliis quoque rebus, in quibus Critica est opus, non tutum esse arbitretur omnino fidere.

Sed Epiphaniiani Commentarii eruditissimus Editor ad hanc removendam difficultatem aliam ingreditur viam. 1. Commentarium aliquem in Canticum Canticorum a Philone quopiam compositum facile concedit. Et sane Suidas in Lexico Φίλων, αἰρ, καρπῶν ἐγενήθη ὑμῶνμα εἰς τὸ ἄσμα τῷ ἀσμένῳ. *Philo Carpathius scripsit Commentarium in Canticum Canticorum*. Præterea Cosmas Ægyptius Topographiæ Christianæ Lib. x. (2) tria loca affert ex Philone Carpathio. Huc accedit, quod in Catena Græca Meursii Græcorum PP. in Cantica Canticorum, & in Catena Græca Vaticana Procopii Gazæi plura fragmenta ex Philone afferuntur; ut non satis mirari queam Jacobum le Long virum eruditione præstantem, ubi agit de commentario in Cantica Canticorum, scripsisse (3): *Philo Carpathii Episcopus in Cypro Auctor supposititius*. Nam Eliam Dupinium, qui idem senserat, non modo castigaverat Oudin (4) affirmans, *eum sibi videri absurde falli, cum hujus tum Scriptoris tum Commentarii meminerint & Cassiodorus, & Suidas, quibus elevandis Elias idoneus* (verba sunt ipsius Oudini) *mibi esse non videtur*; sed etiam Dupinii ratiunculis abunde satis fecerat Tillemontius (5); ejusque sententiam ipse Fogginius (6) omnium maxime confutavit. 2. Duos putat fuisse Philones, alterum Carpathium Episcopum in Carpatho Insula, quæ est una ex Cycladibus; Carpasium alterum Carpasæ in Insula Cypri Episcopum. Et Carpasium quidem, cujus apud Polybium est mentio,

*C Foggini
opinio de duplici
Philone, & de
duplici Commen-
tario, Epiphani
altero, altero Phil-
onis Carpathii
nullo argumento
probata.*

C 2

au-

(1) Extat T. XXV. collect. Calog-
rianæ.

(2) In nova collect. PP. Græcor.
Montfauconii T. II. p. 320.

(3) Biblioth. Sacr. T. I.

(4) T. I. de Scriptorib. Ecclesiast.
pag. 891.

(5) Loc. cit. Not. 10.

(6) Præfat. ad Epiph. Commentar.
p. 25.

auctorem esse Commentarii in Canticum Canticorum; statuit vanum esse commentum. Carpathium vero, & Commentarium in eum librum scripsisse, & plura ex Epiphaniai Commentario excerpta in suum Commentarium, in epitomen redacta, inseruisse. Verum probandum fuerat primo extare aliquem, aut extitisse sub nomine Philonis in Cantica Canticorum ejusmodi commentarium, qui pleraque ipsi Philoni propria, & ab ejus ingenio profecta contineret, & ab iis diversa, quæ in Epiphaniai Commentario reperiuntur. Deinde ea afferre opus fuerat, quæ Philo ex Epiphaniai excerpta in suum commentarium vel decurtata vel in compendium redacta transtulerit. Sed vir doctus neutrum præstare potuit.

*Loca, quæ op-
ponuntur desum-
ta a Philone ex
Epiphaniai, de-
cursata & in Epi-
tomen redacta,
integra omnia in
hoc Commentario
reperiuntur.*

Primus locus.

Immo vero si Græci commentarii copia illi fuisset, profecto Epiphaniai Commentarium perpexisset Latinam esse Philoniani Græci versionem, & in Græco eadem plane loca reperisset integra, quæ ille Catenæ Meursii & Vassicanæ nimis confisus, existimavit Philonem, facta breviora, in commentarium suum compegisse.

Primus enim locus est (1) qui legitur in latino Commentario p. 11. lin. 19. quem totidem verbis assert ex Philone Cosmas Ægyptius (2). Sed non recte ea est argumentatio conclusa: in Epiphaniai Commentario ea Philonis verba Latine reddita reperiuntur; Philo igitur ea ex Epiphaniai desumpsit: sed solum inde conficitur, eadem verba unius & ejusdem esse auctoris seu Philonis, seu Epiphaniai, & verius Philonis, cujus Commentarium in ceteris partibus in Epiphaniai videmus latine representatum. Sed antequam ulterius progrediamur, admonendus est Lector locum illum a Cosma Ægyptio allatum, aliaque multa eundem locum præcedentia, & subsequents, quæ in Epiphaniai Commentario leguntur pag. 7. 8. 9. 10. 11. & 12. a Græco Philonis, quem hac editione nostra modo producimus, abesse: Ea vero in Græcis, quæ habemus, exemplaribus ideo deesse existimaverim, quod duo fuerint Philoniani Commentarii editiones antiquæ, quarum primam nostri codices Græci representent,

non

(1) Vide has collationes in Præf. ad sequentib.
Epiphaniai Commentar. pag. 17. & (2) Loco supra cit.

non secundam, qua utebatur Cosmas Ægyptius, ubi Philo alia quædam addiderit. Exemplum simile habes, Lector, in oratione Demosthenis *Ἐπὶ τῷ ἐπιδίκῳ*, in qua quædam a diversis scriptoribus citata frustra quæsieris; quod Ulpianus inde factum monet, quod scriptores illi aliam ejus orationis editionem habuerint. Sed ad collationem locorum ex Epiphanio, & Philone, quam instituit Vir eruditissimus, redeamus.

Secundus locus est qui in Latino occurrit p. 25. lin. 12, cui ad latus apponit eundem locum partim ex Catena Meursii (1) partim ex catena Vaticana Cod. 1441. pag. 210., in quo quædam sunt, quæ non habet Latinus Commentarius Epiphanii, unde colligi posse videatur Philonem desumpsisse sententiam ab Epiphanio, & nonnullis immutatis in suum scriptum transulisse. Sed si collatio fiat cum Græco Commentario, nullam ibi deprehendas varietatem; & quæ verba afferuntur ex latino, eadem quæ sunt in Græco, accurate rependunt. Quapropter comparatio non facienda fuerat cum Catena. Notum est enim Catenarum opifices Auctorum Verba non exscribere accurate, sed expositiones quasdam subinde aliis, quam quibus tribui debuerant, auctoris vel interpolatas, vel decurtatas adscribere, quod jam pridem monuit Fabricius (2). Et Allatius Diatriba (3) de Nicetis Catenam commemorans, cujus est epigraphæ: *Συναγωγὴ ἐξηγήσεων εἰς τὸ πρὸ Λυκάτῳ ἄγιον εὐαγγέλιον ἐκ ὁσίων ἐκκλησιαστικῶν πατρῶν Νικητῶν ὁσίων τῷ ὁθιῷ μεγάλῃς ἐκκλησίᾳς ἐν βεβλίοις δ'.* P. *Ἐξ ἀρχῆς μὲν ὁ Θεὸς δ' ἰαυτῷ τῷ ἀνθρώπῳ διέλεγε*, in ejus catenæ laudem subdit: *in qua sylloge illud singulare cernitur, quod cum in aliis catenis sententia Patrum verbis decurtata, & compendio afferantur, hic ipsissimis verbis, uti jacent, textus, nullis suis partibus imminuti digeruntur; ut non frustra interpretationum, sed integra ipsa interpretationes, & tantum non orationes describantur.*

Tertius locus est in Latino Epiphanii p. 32. in illud: *in-*
tro-

(1) Pag. 12. edit. Batavæ in 8.

(2) Biblioth. Gr. T. vii p. 729.

(3) Hanc Diatribam de Nicetis Fabricius Biblioth. Gr. T. vi. p. 419. falso queritur intercidisse. Eam cum Diatriba etiam de Philonibus & aliis Al-

latii scriptis ineditis in publicum prodituram Iperamus opera & studio docti Viri mihiq; amicissimi Raphaëlis Vernazzæ, Græci in Vaticana Bibliotheca Scholiazæ.

Secundus locus.

Tertius locus:

introducite me in domum vineæ; hoc est ad corpus Domini; ac si diceret, coaptate me ei per lavacrum regenerationis. His probe respondent Græca apud Philonem p.56. Εἰς τὸ τῷ κυρίου σῶμα συγκαθεσθαι με, φησὶ, αὐτῷ ὡς τῷ αὐτοῦ τῆς παλιγγενεσίας. Hic locus cum loco Philoniano, quem affert Cosmas Ægyptius, a Fogginio confertur. Locus Philonianus est in illud: *Introduxit me Rex in cubiculum suum*, ad quem sacri textus locum explicatio Epiphanii p.18. sic habet: *Cubiculum Regis est ubi omnes sunt thesauri reconditi: Cælestis enim Regis sine dubitatione cubiculum est, primum quidem corpus, quod adificavit sibi; deinde calorum regnum, quando dicit Salvator: Beati qui persecutionem patiuntur &c.* Congruunt cum his Græca apud Philonem pag.24. Ταμῶν ἢ τῷ βασιλεὺς ὅπου πᾶσι ἀπόκειται τὰ θησαυρίσματα. τῷ ἢ ἱερατικῷ βασιλεὺς Ταμῶν δὴλον ὅτι περὶ τοῦ σώματος, ὃ ἑαυτοῦ ἐκκοδῶντος ὀλον· ἑαυτῷ δὲ ἢ τῷ ἱερατικῷ βασιλείᾳ. ὅταν ὦν λίγοὶ ὁ σὺν πλεονεξίᾳ μαχητοὶ διδωγμένοι, κ.τ.λ. Quod si contendas locum Epiphanii, qui habetur p.32. cum Philoniano p.24. quem adducit Cosmas Ægyptius, ea loca inter se non coherere, minime mirandum. Virum doctum decepit falsa Montfauconii citatio, qui T.2. Collect. novæ PP. Græcor. pag.329. lin.10. a fin. ad illa verba, ἡσάντο καὶ με ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ Ταμῶν αὐτοῦ, quæ sunt in 4. versu Capitis Primi Canticorum, hanc apposuit in margine citationem, *Cant.2.4;* quem citationis errorem cum non attendisset, putavit ea verba in vulgata redita esse: *introduxit me in cellam vinariam*, quæ revera sunt interpretatio versiculi 4. in vulgata Cap.II.

Quartus locus.

Quartus locus est in Epiphianiano Commentario pag.80. *Iste est itaque Rex, de quo & David, dixit: Dominus regnavit, decorem induit. Vincit* ἔξ ὧν *autem ipse non Sponsa sua necessitate, sed voluntate clementia, sicut dicebat Apostolus: Ecce vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. In transcurribus autem dictum est, quia de Cælo transcurrentes, & mortuos resuscitantes, rursus transcurrentes in Cælos abiit, & ascendit super Cherubim, & volavit.* Huic loco ad latus adjicit vir eruditissimus locum, quem laudat Cosmas Ægyptius ex Philone, *ἐν τῷ*

P R Æ F A T I O.

ὅτι οὐκ ἔρανον ἔστι γῆς αἰς τὰ κατ' ἄλδω, καὶ κατόπιον αὐτοῦ βυθὸν
 κατελθὼν ἐκείθεν ἀναπαύσει τὸ τοῦτο. Cette Græca non repræ-
 sentant omnia, quæ latine reperiuntur in Commentario Epiphani-
 nii. Sed Colmas Ægyptius decurratim attulit locum ex Philo-
 ne, (1) quem ecce tibi integrum: ἔτι τοῦτο ὁ ἐκκεκρωμένος βασιλεὺς,
 οὗτος ἔστι ὁ ἀβελὴς λόγος· ὁ κύριος ἰσχυρὸς. ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ·
 ἔτι τοῦτο δίδεται ἐν ᾧ ἐκκεκρωμένος. ὡς αὖτε ἔστι γῆς,
 ὅτι ἔως αἰς τὴν γῆν κατελθὼν, ἴνα ἐκείθεν ἀναπαύσει τὸ τοῦτο,
 οὗτος δίδεται ἐν ᾧ ἐκκεκρωμένος, ἐκ ἀνάγκης διεκρίσεις, ἀλλ' ἵνα
 φιλανθρωπίας χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἀποστόλοις, καὶ ἰδὲ ματθ' ὑμῶν ἡμῶν
 πᾶσι τοῖς ἡμέτεροις ἔως εἰς σωτηρίαν τὴν αἰνέσω. Viden' ut Græca
 Latinis plene respondeant? & si quid variant, culpa est inter-
 pretis, qui quædam de suo addidit, quæ fœdum errorem con-
 tinent, illa scilicet *non Sponsa sua necessitate*: & pro loco Ma-
 thei posuit locum ex Psalmo xvi. 11. Ea enim erat licentia
 complurium interpretum, qui seculo vi. Græca vertebant, &
 nullo ad textum respectu habito, nihil sibi non licere arbitra-
 bantur.

Quintus locus Epiphiani Commentarii est p.81. Vere
speciosa facta est, & vere suavis, non divina virtus (neque enim augmentum recipit, nec detrimentum Divinitas) sed humilitas ejus vere speciosa facta est, atque suavis pulchritudine Divinitatis, cum sedisset in Regno Calorum in dextera Patris. Nihil horum desideres in Græcis, apud Philonem p.170.
ᾠραίνθη ὃ δὲ ὄντως, & ἰδωίνθη (Cosmas Ægyptius legit *ιδρωίνθη*)
ὥς ἡ ἐξ ὁδοῦ τοῦ διαλάμψαι· ὅτι ὃ ἀεὶ διὰ τὸ εἶναι πρὸς μέσσην ἐπιτόχεται,
ἀλλ' ἡ παρὰ τὴν ἀνάληψιν. & *τὴ τέλει* (τέλει deest apud Cosmam Ægypt.) *ἀνθρώπου* ὃν ἰδόμενον, ἔτι *ᾠραίνθη* τῇ ἐξ ὁδοῦ τοῦ
ᾠραίνωμαι συμμερφώθης, καὶ ἰδωίνθη (Cosmas Ægyptius *ιδρωίνθη*)
ἐν τῇ τῷ ἑαυτοῦ καθέστῳ βασιλείᾳ ἐν διχαίᾳ τῇ πατρὶς (Cosm.
Ægyptius τῇ Θεῷ). Iisdem verbis locum hunc Philonis refert
Cosmas Ægyptius. In eo variat quod in sacro textu legit,
τί ᾠραίνωμαι, & τί ιδρωίνωμαι, cur speciosus factus es, & cur fir-
matus es? quam lectionem non alibi reperis. Quamobrem nihil ex collatione horum locorum cum Epiphanio, & Philone col-
ligi.

(1) Vide infra pag. 170.

ligitur, quo possis statuere Philonem commentarium quidem composuisse ab Epiphiano diversum, unde tamen multa decerserit, & in Epitomen redacta in suum inferuerit.

PL. Locus.

Sextus locus ex Epiphiano pag. 28. ejusque collatio cum Philone nihil tale itidem probat. Nam si ad ejus latus adscribas non verba desumpta ex Catena Meursii, ut fecit Vir eruditissimus, sed integrum Philonis locum, quem habes pag. 42. in fin. Græca, & Latina in omnibus repereris consentire. Verba Philonis sunt: Εὐθύς ὑπομνήσκῃ τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ τὸ σῶζον ἐν τῷ πᾶσι ἐν πλῶσι τῷ Ἰησοῦ. ἀποδοσὺς δὲ σώματος ἀδελφιδός μου ἰωῆ. ὅπου ὅτι ἐν τῷ σῶζοντι ὕδατι & αἵματι, καὶ πλῶματι τῷ ἐν πλῶσι αὐτοῦ αὐτὸς γὰρ ἰωῆ νυμφίος, καὶ αὐτὸς νύμφη. αἷματι μὲν τῷ ἐν πλῶσι αὐτοῦ ἀπορροήσῃ αὐτῷ καὶ συναπορροή, ὕδατι δὲ τῷ ἀπὸ σαρκῶν αὐτοῦ βαπτίζοντι αὐτῷ, πλῶματι δὲ τῷ ἀπὸ θρόνου αὐτοῦ συγκειρομένῃ αὐτῷ, καὶ πληνυμένῃ, quæ omnia latine reddita cognosces in Epiphiano: *Per guttam itaque commemorat, & sanguinem, & aquam, quæ fluxerunt de latere Jesu. Fasciculus, inquit, guttæ fratruelis meus mihi; ac si diceret, ex aqua vel sanguine, quæ stillavit ex ejus latere ipse mihi factus sponsus est, & ego ei sponsa; sanguine quidem ex ejus latere profuente, quo ei redempta, & coaquata sum; aqua vero carnis ejus, per quam ei baptizata sum, atque clarificata; spiritu vero, quo divinitati ejus copulata sum, & consummata dinoscor.*

Postremus locus.

Denique locum Epiphiani p. 23. ad ea sacri textus verba: *Filii matris meæ pugnaverunt contra me &c.* & v. sequen. *Posuerunt me custodem &c.* (quem locum huc, ut paulo longiorem piget transcribere) collatum quidem cum Catena Meursii pag. 16. decurratum quidem deprehendes, sed apud Philonem pag. 32. Græca omni ex parte Latinis sine ulla diminutione respondentia omnia reperies.

Statuitur unicum
esse commentarium,
cum præsertim
ex CCXLIX.
explanationibus,
xxiv dumtaxat
in Epiphiano
Commentario a
Philonianis dis-
sergenti.

Ex allatis igitur locis Commentarius, qui Epiphiano tribuitur, unus idemque videtur esse cum commentario Philonis. Id autem eo videtur confirmari posse validius, quod ex ducentis undequingaginta explanationibus in Epiphiano commentario viginti quatuor tantummodo a Philonianis sententiæ ipsâ discrepant,

pant, quas in subjecta tabella exhibemus. In ea singulis numeris, quibus illæ explanationes notantur in Epiphani Commentario, singulos numeros subijcimus adjectos explanationibus Philonianis in Lectoris commodum, qui has cum illis conferre velit.

Epiph. 115. 138. 147. 148. 156. 157. 163. 165. 166. 173. 179. 184.
Philo 118. 143. 151. 152. 160. 161. 170. 171. 172. 182. 188.

Epiph. 188. 206. 214. 218. 223. 228. 229. 230. 237. 238.
Philo 196. 216. 224. 228. 233. 237. 238. 239. 246. 247.

Epiph. 239. 240.
Philo 248. 249.

Ceteræ omnes nihil inter se discrepant sententiâ & verbis, perpaucis exceptis, quarum quædam concordant non verbis, sed sententia, quædam partim sententia, partim verbis, & in iis apud Epiphanium aliquid vel detractum, vel aliquid additum esse deprehenditur. Quamobrem Epiphanius Commentarius jure censei potest Philoniani interpretatio, ac, ut ait Lequien, loco supr. citat. *Latina translatio a Græco Codice admodum discrepans.*

In ea autem questione utrum Philo Carpasius Episcopus, an Philo Carpathius commentarium scripserit in Canticum Cantorum, fidenter sane doctus Vir (1) pronuntiat (ut dixi supra) vanum omnino esse commentum, Philonem scilicet, cujus mentio est apud Polybium, illius Commentarii fuisse auctorem. Et profecto veterum auctoritate niti posse videtur, cum, qui Carpasium doceat talem scripsisse commentarium, invenias ex veteribus neminem. Contra Cosmas Ægyptius illum clare Carpathium nominat, & Suidas, ut dictum est, discrete inquit, Φίλων Καρπαθίου ἐγγράφον ὑπόμνημα εἰς τὸ ἄσμα τῶν ἀσμάτων. Et tamen nihil ea ratione commoti Viri docti magnâ, quod Græcos Codices fortasse inspexerint, fiduciâ Carpasium ejus Commentarii scriptorem fuisse pronunciarunt, Garetijs, Lequien, Holstenius; ex quibus Holstenius discrete affirmat vulgo male appellari Car-

*Esti Veteres
 Philonem Carpa-
 thium appellant,
 Carpasius tamen
 a Viris doctis af-
 feritur Commen-
 tarii auctor.*

d

pa

(1) Præfat. ad Comment. Epiphani. p. 26.

parthium . Allatius , autem hanc videtur dirimere controversiam . Ille enim in citata de Philonibus Diatriba , allato Epistolæ Epiphaniï ad Joannem Hierosolymitanum loco , quem superius attulimus , ubi S. ille Doctor mentionem facit Philonis Episcopi , subdit : *Adverte Lector , Philonem hunc fuisse Episcopum Regionis , quæ proxima erat Parochia Epiphaniï , scilicet in eadem Insula Cypri in Civitate Carpathi ; nec obstat cognomen Carpathii . Licet enim Carpathius a Carpatho prope Cbium Insulam a Cypro distante , si Geographis credimus (a qua & natum adagium ὁ καρπάριος ἔλαβεν , & mare ipsum Cârpathium cognominatum) videatur deductum ; & a Carpatho Cypri , vel Καρπατῖα , vel Καρπασία , vel Καρβασία Carpathotes , sive etiam cum Theopompo Carpathes dicatur , tamen scias hoc Carpathum a nonnullis & præcipue Xenagora Carpathum appellatum , a quo sine dubio Carpathius fit . Stephanus : Καρπάσιος πόλις πύρρον , καὶ Πυγμαλίων ἱκίτατο , ὡς Ἑλληνικὸς ἐκ Κυπριακοῖς . Διογένης δὲ ἡμᾶς διδάσκει Καρπάσιον αὐτὴν φησὶν εἶναι τὴν βασανικῶν ,*
ἥ δὲ ὅπουσι Κιύρριον ἴδ' αἰωνίῳ καρπάσιος .

Ἐστὶ καὶ ἡ Καρπασία τῆς Ἰσθμοῦ τῆς Σαρπηδονίας . Στραβὼν δὲ Καρπάσιον αὐτὴν καλεῖ . Δημήτριος δὲ ὁ σαλαμίνιος Καρβασίας φησὶν , ὅτι ποιεῖ τὸ χαλκόμενον ἀνίστον καὶ τὸ δόκη . Hactenus Allatius , qui versum ex Dionysio allatum a Stephano sanum exhibet , ut est in editionibus , quæ Berkelianam præcesserunt , in qua ipse Berkelius in textum admisit suam emendationem , qua versum illum depravavit . Edidit enim ἥ δὲ ὅπουσι Κιύρριον ἴδ' αἰωνίῳ Καρπάσιος , & sic tertium & quintum claudicare facit pedem . Illa autem litterarum metathesis in voce καρπάσιος eadem est , quam Homerus adhibuit Iliad. B. v. 676. οἶδ' ἄρα ἡσυχέην· ἔχον Κεῖταιθεντι Καρπίη . Sed hoc ἐκ παρόδου .

Ceterum in his duabus quæstionibus 1. num Commentarius Latinus e Vaticana Bibliotheca prolatus vere sit Epiphaniï : 2. Num Philo Carpathius , quem Suidas tradit scripsisse in Cantica Canticorum , idem sit qui Carpathus , cujus nomen præferunt Codices Græci ; quæ sunt a me hæctenus disputata , satis esse lectoribus arbitror , quo suam ferre sententiam possint , vel adhuc non liquere pronuncient ,

III. De

III. De Philone ejusque Commentario disserui. Nunc, quod initio proposui de ejusdem interpretationibus dicendum est. Epiphanius Latinum Commentarium in adnotationibus, quas ad Philonis textum adjeci, *veterem interpretationem* voco, & qui eam composuit, brevitatis tantummodo gratia, *veterem interpretem* appello. De quo interprete, si quidem sit Epiphanius Scholasticus, quem Cassiodorus loco supra citato commemorat, illud mihi in mentem venit, quod de illo judicavit Huetius de Interpretatione libro secundo: *Epiphanius*, inquit, *Scholasticus Socratem, Sozomenum, & Theodoretum latine exponens, nomen suum inter doctos traduxit. Græca siquidem vix assequutus est, & si qua forte intellexit, ea ne a posteris intelligerentur, obscura, barbara, & dissipata oratione perfecit. Quod ergo, dum in Epitomen a Cassiodoro contrahitur, damnum, ut sit, passus est, aliarumque ipsius interpretationum, quas bene multas recenset Cassiodorus, jacturam sine stomacho feramus.* Et certe Cassiodorus melius consulisset Scriptoribus Græcis, quos in Latinum verti curavit, si semper Aniano usus esset interprete, cujus operam in vertendis quibusdam S. Chrysostomi Homiliis merito idem Huetius summopere laudat. Ceterum Epiphanius Scholasticus in hac sua Philoniani Commentarii interpretatione, multis in locis contractiones exhibet explanationes, quam quæ sunt in Græco Philonis commentario; sæpe addit, quæ sententiam ipsam Philonis vel obtundunt, vel evertunt, vel errore aliquo inficiunt. Exemplo sint illa pag. 14. lin. 17. *Non enim solvit velut ebrietas, ut obscuratus quis corrumpat &c.* Locus est in Græco Philonis Commentario pag. 14. lin. 15. ἡ δὲ λῶν με ὥσπερ ἡ μέθη τῷτο πρόμα, κ.τ.λ. quorum sententiam dolebis ab interprete enervatam. Pag. 17. ad illa verba: *ideo adolescentula dilexerunt te*, explanationis Philonianæ sensum non est assequutus. Sic pag. 22. lin. 13. *Non enim erat sensibile quod dicebat, sed de isto erat sole &c.* quæ quidem inter se pugnant. Confer cum his Græca Philonis p. 30. Et pag. 23. lin. 15. *ubi enim puritas est, illi increpatio quoque subsequitur*; quo quid absurdius? puritas enim nulli increpationi potest esse obnoxia.

De veteri interpretatione.
Ejus perperis;
cujus aliquot asseruntur exen-
pla.

Vide etiam hominis incertiam, qui pag. 89. vertens Græca, quæ sunt apud Philonem pag. 170. lin. 7. αὐτὸς διδόναι ἐν ὁδοῖς αὐτοῦ ἐκ ἀνδρός διμῆς, ἀλλ' ἐκούσιν φιλανθρωπίας χρηστότητι, scribit: *vinclius est autem ipse non sponsa sua necessitate, sed voluntate clementia.* Atqui Ecclesiæ Sponsæ id maxime opus fuit, ut Christus pateretur. Et pag. 49. itidem addit, quæ absunt a Græco textu, & apta sunt insinuando errori, Ecclesiam scilicet constare solis Electis: Græca enim sunt: Ἐπειδὴ ὃ ἐστὶν ἡ πλειστάτη ἐστὶν ἡ ἐκλεκτός, ἡ ἐν τῷ ὄντι τῷ μονοθεῶς φησὶ κ. τ. λ. p. 96. quæ sic Latine reddita sunt: *quia enim de multitudine dixit Ecclesia, qua constat in suis electis, istos intra Unigenitum esse demonstrat dicens &c.* Eorum vero, quæ apud Philonem leguntur p. 50. lin. 9. ἐπειδὴ ὃ αἱ δόξαι τῶν παριστάμενων εἰσὶν ἰσούται κ. τ. λ. versio plane insulsa, & omni sensu carens pag. 30. *Quoniam igitur tigna trabibus componuntur, atque celantur, pulchritudo vero domus trabibus indicatur &c.* Nec sine stomacho legi potest locus ille pag. 36. in fi. de Christo: *Jam enim nec mortem pro nobis suscepit, cum semel passus sit, secundum quod Sanctus dicit Apostolus: mors ei ultra non dominabitur &c.* Sed hæc ex plurimis, quæ tum a veritate, tum a recta interpretandi ratione longissime aberrant, cum iis non multis conjuncta, quæ in adnotationibus attulimus, facis esse possunt indicio, quam abnormis, quam infida, quam horrida denique, & incontra sit latina illa Philoniani commentarii verus interpretatio.

De recentiore
interpretatione
Stephani Salu-
ti. Multa ejus-
dem interpreta-
tionis vitia.

IV. Jam vero de Stephano Salutato ejusque versione, si ea tamen appellanda sit versio, loquamur (1). Neque enim, ubi vult Philonem representare, agit partes fidi interpretis, cujus esse reddere verba ipsa, & eodem ordine, ubi id non impediatur utriusque sermonis Græci, & Latini diversa indoles, & discrepantia, sed se ut oratorem gerit. Quin immo cum in collatione pergerem Græci cum Latino commentario, videbam Salutarum, brevitatis Philonianæ fortasse pertæsum, lineas usque audacius transilire; multa

ta

(1) Prodiit Parisiis ex officina We- edit. L. in Appendic. Et in edit. 2. &
cheliana an. 1537. Recusa deinde fuit 3. Tom. I. Et in Bibliotheca PP. Lug-
in Biblioth. PP. curante de la Bigne dundenſi Tom. V. pag. 661.

ta non de verbis solum, sed de sententiis demere; longe vero plurimas explanationes, quas frustra in Philone quæras, inferere, quo pleniore cum Commentario ipse prodiret in publicum; eoque in suis additionibus esse copiosiores, quo ulterius in sua illa, si talem dicere fas est, interpretatione procederet. Illud tamen affirmare non dubitaverim, si non totum Commentarium Philonis, maximam tamen ejus partem in suo illo Commentario reperiri; sed tam multis, quæ largissima adjecit manu, oppressam, vix ut appareat. Possum Philonis, ut ita dicam, frustra, ubi ea Salutatius collocavit, indicare. Ceterum Salutatius Lectores suos ludos facit, cum in sua epistola ad Nicolaum Bar-gilesum Presbyterum Bononiensem scribit: *Non unus mihi Philo, sed plures mihi videntur, qui hosce commentarios in Canticum Canticorum confecerint. Nam quod Philonis nomine circumfertur, apud Græcos brevis admodum est. Sed sunt qui velint ab Eustathio quoque, & Eusebio, (quorum rogatu Philo ipse commentarium hunc confecerat) interpretatum esse, unumque de tribus esse conjunctum.* At quamnam illi fidem habebimus, qui de duobus illis Commentariis testem proferat neminem? nullum nominet Codicem, ubi Commentarium illum ex tribus conflatum repererit? cumque miscellaneum illum, ex pluribus compactum, Græce scriptum esse existimari oporteat, quem Salutatius a se Latine versum proferre in lucem; cur tam multa in ea versione occurrunt, quæ nihil oleant Græcitaris, sed primitiva ex latino fonte deducta esse appareant? Præterea multa Philonis non exigua fragmenta male assuta suis additionibus exhibet Salutatius; multa ex D. Gregorio Magno etiam desumpta, quod jamdudum a pluribus est animadversum; ut ejus nequeam satis mirari rationem, qui Philonis genuina Præfatione, eaque integra retenta, pluribusque itidem Philonianis explanationibus inter multo plura additamenta sua inseritis, audacter ejusmodi *κρυπτα* Philonis nomine lectoribus suis propinare sit ausus. Illum suscepisse suspicor Philoniani Commentarii versionem: cumque suæ interpolandi libidini ubique nimium se animadverteret indulgisse, & Commentarium, qui propter ejus brevitatem a Suida nominatur *ὑπομνημα*, in immanem magnitudinem

nem excrevisse, ut aliquam scriptioni suæ conciliaret fidem; fabulam illam commentus est de duobus Commentariis Eustathii, & Eusebii cum Philoniano commixtis, & in unum conflatis.

*De Commen-
tariis hujus ætate
& usu.*

De Græci Commentarii ætate, sive illum Philo Carpasius, sive Carpathius conscripserit, dubitari non potest fuisse compositum ante Cosmam Ægyptium, qui, ut supra dictum est, ex Philone tria attulit loca in sua Topographia Christiana. Scripsisse autem Cosmam suum opus anno 1033^{xxv} probat Montfauconius (1). Qui Philoni Carpasio Commentatium hunc tribuendum existimaverint, ii censent oportet, scriptum esse vel desinente seculo quarto, vel ineunte quinto. Et Oudinus idcirco de Philone Carpasio ejusque scripto in Canticum Canticorum mentionem facit ad annum Christi quadringentesimum. Eiusdem Commentarii quis usus esse possit ad confirmanda quædam Catholicæ fidei dogmata, docet Cl. Fogginius in Præf. ad Comment. Epiph. p. 40. & sequen. ubi multa docte, & erudite disputat, quæ qui legerit, ea se legisse non poenitebit.

*Quid in hoc Com-
mentario evul-
gando editor præ-
stiterit.*

V. Denique in hoc Græco Philonis Commentario evulgando quid operæ ipsæ impenderim paucis expediam. Codices duos Barberianum & Vallicellanum, quorum ille in fine, hic in principio & fine mutilus est, inspexi, & cum iis meum Codicem quam diligentissime contuli. Hos enim tractare meo mihi licuit arbitratu: ceteros non item, Mutinensem, Theatinum, Auximanum; sed quibusdam in locis, in quibus hærebam, ab amicis Græcarum Litterarum peritis inspicendos curavi. Hos autem omnes esse comperi nimis multis erroribus maculosos; quibus fortasse Veterem ipsum interpretem, & Stephanum Salutatium suspicor non habuisse meliores. In adnotationibus, mei Codicis, qui plurimis in locis est depravatus, errores, adhibitis quos dixi codicibus, emendavi, & ubi locum aliquem in omnibus Codicibus corruptum deprehendi, conjectura illum restituere studui. Philonianas Sacri Textus Lectiones cum Vaticanæ editionis lectionibus, aliisque variantibus a Lamberto Bosio in sua editione Veteris Testamenti Græci adductis, accurate

(1) Præf. ad Cosm. Ægypt. esp. 1.

P R Æ F A T I O .

XXIII

rate contuli, & quid in quoque loco Philo a ceteris variet,
in iisdem adnotationibus diligenter exposui. In Latina denique
versione, quam e regione Græci Textus apposui, magis mi-
hi fidelitas curæ fuit, quam elegantia.

I M P R I M A T U R ,

Si videbitur Reverendissimo Patri Magistro S. P. A.

D. Jordani Patriarchæ Antioch. Vicegerens.

I M P R I M A T U R .

Fr. Thomas Augustinus Ricchinius Ord. Præd. Sacri Palatii
Apost. Magister.

ΟΤΙ ΔΕ ΠΟΛΛΑΚΙΣ Η ΓΡΑΦΗ, ΩΣ ΠΕΡΙ ΣΩΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΛΕΓΟΜΕΝΗ, ΕΠΙ-
 ΝΟΗΤΑ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ΔΙΑ ΤΟ ΜΗ ΠΡΟΑΓΑΞΕ, ΑΛΛΑ ΜΕΤ ΕΠΙ-
 ΚΡΥΨΕΩΣ ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗ ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ, ΠΑΝΤΙ ΠΟΤ ΔΗΛΟΝ ΤΩ ΚΑΙ
 ΚΑΤΑ ΕΡΧΕΤ ΤΗ ΔΙΑΝΟΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΦΝΕΥΣΕΩΣ ΓΡΑΦΗΣ ΕΠΙΤΗΞΑΝΤΙ· ΟΠΟΤ
 Ε ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ ΣΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΝ ΔΙΑΛΕΓΕΤΑΙ ΠΑΝΤΑ· ΜΥΣΤΙΚΗ
 ΔΕ ΕΣΤΙ ΒΙΒΛΟΣ, ΚΑΙ ΟΛΗ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΤΟΡΙΑΝ ΒΑΛΕΙ.

SCRIPTVRAM AUTEM, CUM DE REBUS CORPOREIS DISSE-
 RIT, SÆPE AD EA, QUÆ INTELLIGENTIA COMPREHENDUN-
 TUR, NOS AMANDARE, MANIFESTUM EST OMNIBUS, QUI-
 BUS VEL EXIGUA SIT PERITIA SCRIPTURÆ DIVINITUS IN-
 SPIRATÆ: QUANDOQVIDEM CANTICUM CANTICORUM SEM-
 PER DE REBUS CORPOREIS LOQUITUR: MYSTICUS VERO
 ILLE LIBER EST, ET TOTUS ALLEGORIAM RESPICIT.

OLYMPIODORUS in Job.

ΤΟ ΔΕ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜΑΤΩΝ. ΟΥΚ ΩΣ ΠΡΟΦΗΤΕΥΟΝ ΕΣΤΙΝ, ΟΤΑΣ ΔΕ ΠΡΟ-
 ΣΗΜΑΙΝΟΝ, ΑΛΛΑ ΟΝ ΑΛΛΟΙ ΠΡΟΦΗΤΕΥΟΥΝ, ΤΟΥΤΟΝ ΔΕ ΗΜΕ ΕΛΘΟΝΤΑ
 ΔΕΙΚΝΥΜΕΙ, ΚΑΙ ΗΜΕ ΑΝΑΓΕΝΟΝΤΑ ΤΗΝ ΣΑΡΚΑ. ΔΙΟ ΚΑΙ ΩΣ ΕΠΙ ΣΥΖΗΤΙΑ,
 ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΑΡΚΟΣ ΕΠΙΘΑΛΛΑΜΙΟΝ ΔΔΕΙ ΤΟ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜΑ-
 ΤΩΝ.

CANTICUM VERO CANTICORUM NON EST LIBER PROPHE-
 TICUS, NEQUE PRÆSIGNIFICANS: SED QUEM ALII PRÆ-
 NUNCIARUNT, HUNC QUASI JAM VENERIT, ET CARNEM
 JAM ASSUMSERIT, OSTENDIT: IDEO TANQUAM IN CON-
 JUGIO VERBI ET CARNIS EPITHALAMIUM CANIT CANTI-
 CUM CANTICORUM.

ATHANASIUS in Synopsi S. Script.

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

ΤΟΥ ΚΑΡΠΑΣΙΟΥ

**ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΛΕΜΑΤΑ
ΤΩΝ ΛΕΜΑΤΩΝ.**

PHILONIS EPISCOPI

CARPASII

**ENARRATIO IN CANTICUM
CANTICORUM.**

ΦΙΛΩΝΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΤΟΥ ΚΑΡΓΑΣΙΟΥ
ΣΥΝ ΘΕΩ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΑΣΜΑΤΑ ΤΩΝ
ΑΣΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΝ ΠΡΕΣΒΥ-
ΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΕΥΣΕΒΙΟΝ ΔΙΑΚΟΝΟΝ.

Σὺν ἰσῶποι εἰς ἱλασίαν ἐπιβάτης ποσὶν ἕπο-
νύτων, καὶ μὴ βυλόμενοι ἀκύνει καὶ δι-
σῶ τὴν δὲ σῶ (1) ὁδὸν βαδίζει· ἔτω καὶ
τὸ μύητροι πιναχοφόροι εἰς ἀρχαίους (2) ποσὶν
ἐλαυνόμενοι τυττόμενοι εἰς τὸν δυοῖν ἀποδῶν,
πρὸς βυτίαν (3) μὴ εἰς, γὰρ τὴν δὲ δι-
κύνου εἰς τὰ ἀσμάτω τῶν ἀσμάτων τὴν πινυμωτικὴν τὴν ἱρ-
μιωείας πρέμει, ἐλαυνόμενοι ἀνεκβάτοις (4) ἰσάτω τῶν ἐκτοῖς
ἀσμάτω (5). ὡς καὶ δι' ἀμφω τὸν ἀντὶ μὴ μύητροι ἕπο-
νύηται καὶ δι' ἀμφω τὸν ἀντὶ τῶν ἐρμιωείας δέμει· ἀλλὰ (6)
καὶ δι' ἀντὶ τῶν περὶ τὰ δὲ τὸν τοῦ χαλινάτωσιν, ἵνα τὴν
δὲ

(1) Codex Barb. τὴν δὲ σῶθῃ
ὁδ. βαδ. ἐλαύνει. Sed vocis δὲ σῶ-
θῃ deleta est vetustate prior syl-
laba, atque error est in accentu.
Codex Auxim. τὴν δὲ σῶθῃ ὁδὸν,
nec habet ἐλαύνει. Lectio, quæ in
textu, eadem est quæ in C. Theat.

(2) ἱερῶν. Alludit ad illud
D. Pauli Rom. x. 15. In veteri ver-
sione, quæ Romæ prodit typis im-

pressa anno mdccl, sive sit error
operarum, sive ita habeat Codex,
unde fuit exscripta, legitur spe-
ciosius. Legendum speciosus.

(3) Additum μὴ ex Cod. Th.

(4) ἁνεκ. deleta erat in Cod.
Barb. Meus Cod. habet ἀνεκβά-
τοις.

(5) Hanc vocem in Cod. Barb.

PHILONIS EPISCOPI CARPASII
DEO JUVANTE ENARRATIO IN CANTICUM
CANTICORUM AD EUSTATHIUM PRESBY-
TERUM ET EUSEBIUM DIACONUM.

*Vemadmodum equum Sessor ad cursum pe-
dibus fodiens, etiam detrectantem, celerem
reddit, ut recta ingrediatur via; sic exi-
guo sensu praeclatam mentem meam specio-
sis duorum punctatam Sanctorum virorum
pedibus, quorum alter Presbyter, Dia-
conus alter, ad spiritualem viam enarrationis in Can-
tica Canticorum stimulari videbā. Cum igitur intolerabi-
liter urgear, ut a segnitie, unde vix est exitus, emergam;
utrumque vestrum oro, ut me subditis non modo stimulis
ad hujus enarrationis cursum excitetis; sed precibus
etiam ad rectum iter quasi freno mentem regatis meam,*

A 2 ut

deletam, & in meo vix indicatam
primis litteris ἀσ... restitui ex
Cod. Theatino. Ceterum locus est,
opinor, paullo implicatior & for-
tasse depravatus. Steph. Salutaris
verba non persequitur, ac propter
ea facile inde se extricat: Vetus
vero Interpres vult quidem perfe-
qui verba, sed ejus versio ipso
Græco textu est impeditior. Le-
gere malim, & interpungere,

πρὸς τὸ ἐν τῇ ἀσμάτῃ τῇ ἀσμάτῃ
πνεύματι καὶ τῇ ἡμετέρῃ προτίαν.
Ἐλευθέρως ὡς ἀσκήτως ἀντα-
βάτῃς ἀνίστασθαι ὁκτοίς, ὡς κα-
λὰ ἀμφοτέρω. κ. τ. λ.

(6) Δι' ἑνὸς ex Codd. Auxim.
& Th. Nam in Barb. litteræ omnes
deletæ: meus Cod. hic lacunam.
habet.

ἰουδαῖοι (1) δραμόντες ἀμαμωθὶ πὶ πορείᾳ βεδίσαιτις, ἃ λόγον
 ἰστῶ, ὅτι ἀκατάργιστοι εἰσὶ τὸ ἀπόστολον δι' αἱνοῖ, κύριον ἐπιβάτῳ
 ἰχοῖς εἰς τὴν τῷ μαρτίᾳ, ἃ (2) ἀπ' αὐτοῦ εἰσλθόντες παλιν.
 ὃ γὰρ οὗτος ἰουδαῖος εἰς τοὺς τι, ἀλλὰ τὸ δίδοναι τὰς χάριτας ἐμμελο-
 γῆντες εἰς τὸ περὶ αἱνοῦ ἰωμιν· ἀφινώσας (3) γὰρ τὴν τῷ Θεῷ τὸ
 ἰουδαῖον φρόνημα, καὶ τὴν ἐννοίαν ἀπαλλάξας τῷ γνῶναι ἐν-
 μνήσται, ὅλον (4) τὸ νῦν ἀναθεῖς τῷ Θεῷ, καὶ τῷ τῷ σωφροσύ-
 νῃ ἀριτῇ κικασμένῳ τὴν τῷ ψυχῇ· καὶ εἴφασι ἔχοντες δι-
 ξίματος χαρίτων τῷ ἰουδαῖον κορυφῇ, ὅπως ἐφαπείδω (5) τῆς
 ἀγίας τῆς πνευματικῆς ἀσμάται γραφῆς. Καὶ αὐτὴ γὰρ ἐπι-
 γραφὴ (6) τοῖς τῷ λογισμῷ ἔχουσιν ἐνθ' (7) ἀπαλλάττει μὴ
 ὁρῶν θερικῶν ἐννοίαν τὰς ταύτης ἀγίας μετιόντας γραφῶν.
 οὐ γὰρ ἀπλῶς ἀσμάτα προγόγραπται ἢ λίγινται (8) ἢ περὶ
 γορδίται, ἀλλ' ἀσμάτα ἀσμάται· ἵνα ἀνέξῃ ἀσμάτα ἀσμά-
 ται ὑπομνηστικῆς (9) ὅτι ἀγία ἡ ἀγία· ὃ μόνον γὰρ ἀσμάτα
 ἀσμάται ἔχουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀγία ἀγία, καὶ σάββατα ἑβρα-
 των. ὥστε ὅτι ἀγία τῇ ἀγίᾳ μείζονα τινὰ καὶ μυστηριώδη καὶ
 ἀπόκρυφον ἔχει τὴν τιμὴν· ἀπὸ τῆς ἰουδαῖας εἰσόντ' ὅτι
 ἀρχιερεῖς εἰς τὰ ἀγία τῇ ἀγίᾳ, ὅπως ἃ τὰ ἀσμάτα τῷ ἀσμάται
 πνευματικῇ καὶ καθυπέραι τὴν τῷ πνευματικῶν ἀγαθῶν
 πομψῶν ὑψίσιν ἔχει. καὶ ὥστε τὰ σάββατα τῶν ἑβραίων
 μείζονα τῷ πνεύματι ἀποκάλυψιν ἔχει (10) τὴν τῷ μιλλοῦναι ἀγα-
 θῶν ἀνέπαυσιν· σάββατα γὰρ ἑβραίων τὰς μιλλήσας ἐν τῷ
 ἐκείνῳ ὥδῃ ἀποκάλυψιν, καὶ τὰς ἐτοιμασίας τῶν ἀποκάλυψιν
 ἰπασ-

(1) Codex Barb. & meus habet
 ἰουδ. . . integram vocem restitui
 ex Cod. Theat.

(2) Lege ἀπ' αὐτοῦ πιν. Theat. οἱς
 τῷ μαρτίᾳ καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἰστοῦσιν
 ἰωμιν. Quam lectionem in versione
 sequutus sum.

(3) Locum hunc legere est in
 Expositionibus in Canticum Cant.
 Græce editis a Meurfio Lugd. Bat.
 ann. 1617. pag. 9. lin. 13. a fine.

(4) Ὅλον τὸν νῦν ἀναθεῖς τῷ
 Θεῷ. Hæc absunt ab Expositioni-
 bus Meurfianis, & delenda viden-
 tur, ut supervacaneum glossema.

(5) Sic restitui ex Cod. Theat.
 & sic postea reperit in Expositioni-
 bus a Meurfio editis. Barb. habet
 ἐφαπείδω: meus habet ἐφαπίνται.

(6) Sic Theat. At Barb. & meus
 ἐπιγραφή.

ut recta decursa via, & inculpabili itinere defuncti, verbum sanum, & irreprehensibile juxta Apostolum adhibentes, Domino Sessore, ac duce in beatam immortalemque civitatem invohamur. Non enim ex nobismet ipsis quidquam habentes, sed gratiam ei, qui dat, referentes acceptam, ad propositum accedamus. Ut enim suum quisque animum Deo consecraverit, & mentem a terrenis cogitationibus liberarit, & temperantia virtute ornatum animum gerens caelestem suo capiti gratiarum coronam acceperit, ita sanctam spiritualium Canticorum scripturam attingat. Quibus enim recta cogitationes sunt, eos, cum ad sanctam hanc scripturam acceperint, ipsa inscriptio carnalibus statim cogitationibus liberat. Non enim simpliciter inscribitur, Cantica; sed Cantica Canticorum; ut cum audias Cantica Canticorum, tibi in memoriam veniant Sancta Sanctorum. Non enim tantummodo Cantica Canticorum habemus, sed etiam Sancta Sanctorum, & Sabbata Sabbatorum. Quemadmodum igitur Sabbata Sabbatorum majorem quamdam & mysticam absconditamque dignitatem habent; cum semel tantum in anno ingrederetur Pontifex in Sancta Sanctorum; ita Cantica Canticorum spiritualem & profundiorum recondite intelligentie inveniendum habent thesaurum. Es quemadmodum Sabbata Sabbatorum majorem, quam quae nunc quies est, futurorum quietem bonorum habent; (futuram enim bonorum in illo saeculo quietem, & preparatas quies-

Tit. II. 8.

(7) Lacunam mei Cod. & Barb. ex Theat. implevi. Ceterum legendum videtur $\epsilon\sigma\tau\iota\ \tau\eta\ \lambda\omicron\gamma\iota\sigma\mu\omicron\upsilon\varsigma\ \epsilon\chi\omicron\tau\omicron\tau\alpha\varsigma\ \tau\alpha\ \iota\upsilon\delta\eta$.

(8) $\epsilon\eta\ \lambda\iota\gamma\iota\sigma\tau\alpha\iota\ \eta\ \pi\epsilon\sigma\sigma\alpha\iota\ \pi\omicron\varsigma\ \epsilon\delta\iota\tau\alpha\iota$. Hæc non agnoscit vetus Interpres, & delenda videntur ut glossemata.

(9) Codd. Barb., & Auxim. habent $\iota\omicron\mu\mu\epsilon\mu\epsilon\theta\iota\varsigma$. Theat. habet $\iota\omicron\mu\mu\epsilon\mu\epsilon\theta\iota\varsigma$. Itaque emendavi $\iota\omicron\mu\mu\epsilon\mu\epsilon\theta\iota\varsigma$.

(10) $\epsilon\chi\tau\iota$, quæ vox deest in meo Cod., & in Barber. supplevi ex Theat.

ἡ πατρίδα τὴν ἀγίαν λίγει πίπτεισμαι γραφῶ. ἐκείναι (1) γὰρ
 σύμβολα ὁρβύτων, αἱ τῷ μίλλοι ὅ· ἀλάντος ἀναπαύσεις, καὶ
 ὑπαχίαι τῷ ἐνταῦθα ὁρβύτων, τὴν τῆς τῷ ἀμφοτερόμεται ἀγίας.
 οἱ γὰρ ἐνθαυδὲ ἀπὸ ἀμφοτερόμεται ἀγίους (2) τὴν τιθεῖσιν ἀνά-
 παύσιν ἐν τῷ ἀγίῳ ὑπαχυσθόνται. ὅς περ ἔτι τὰ σάββατα ἐκεί-
 να πολλὰ μείζονα ἔχουσιν τῷ ὁρβύτων· ἔτι καὶ τὰ ἄσματα
 τῷ ἀσμάται μείζονα τῶν καὶ πνευματικῶν ἔχουσιν τὴν ἀπὸ τῶν
 πᾶσι τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις γραφαῖς γινωσκόμενα ἄσματα· πολλὰ
 γὰρ ἄσματα ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς γινωσκόμενα. καὶ ἴδου τὴν
 ἔξω. ἡ. α. μωσῶς ὁδῶν· ἄσμων τῷ κυρίῳ, λίγναι· ὁδοῦς γὰρ διδοῦσθαι.
 καὶ ἄλλα ὅσα (3) ὑπερῶς ἐν τῷ νόμῳ ἄσματα καὶ ὁδῶν. ἴδου
 καὶ τὸ ἵσταν· ἄσμα ἐν ὁδῶν. ἄσμων δὲ τῷ ὑπαχυσθῶν ἄσμων τῷ
 ἀγαπᾶν τῷ ἀμφοτερόμεται μὲν. ἴδου τὴν ὁδῶν, ἡν ἵσταν (4) αἴναι.
 α. βασιλ. β. α. ἵσταν, λίγναι, ἡ κερδία μὲν ἐν κυρίῳ. ἴδου τὰ ἐν φαλμοῖς
 ἄσματα ὅσα ἵσταν. ἄσμων τῷ κυρίῳ ἄσμα καινόν· καὶ ὅσα ἵσταν.
 καλ. φ. ψ. ὑπερῶς ἐν ταῖς γραφαῖς ἄσματα. ἀλλὰ μείζονα καὶ βαθυτέρας
 ἡμῶν, ὥσπερ τὰ ἄγια τῷ ἀγίῳ, καὶ τὰ σάββατα τῷ ὁρβύτων,
 ἡμῶν, ἡμῶν τὰ ἄσματα τῷ ἀσμάται. ἀκρίβασται (5) δὲ
 μὲν τῷ ἔτι τῷ ἵσταν τῶν βαθυτέρας τῷ ἀσμάται ὁρβύτων (6).
 πῶς ἔκ εἴπον ἄσματα ἀσμάται, ἃ ἵσταν Σαλομών, ἢ ἃ εἴπον
 Σαλομών· ἀλλὰ ἄσματα ἀσμάται, ἃ ἵσταν τῷ ὁρβύτων; ἵπεν δὲ
 γὰρ ὁρβύτων εἰρωδόμεναι· ἡμῶν δὲ εἰρωδόμεναι, ὅτι τῶν
 ταῦτα ἔχουσιν ἄσματα ἀσμάται παντὶ τῷ εἰρωδόμενῳ, καὶ σκα-
 δῶν περιηκῶς ἐντοίαις ἀπὸ λαλῶν ἡμῶν. ἴδου γὰρ μὴ τις
 τὸ αὐτὸ φρονεῖν τῷ σκερτικῶν ἀπὸ λαλῶν παρῶν, ἐκ ἵσταν
 αὐτῶν τὰ ἄσματα τῶν ἀσμάται, ἔτι τὰ ἄγια τῷ ἀγίῳ, ἔτι
 τὰ

(1) Legendum censéo ὅτι. Vetus Interpres legis videtur esse: ait enim: Illuc enim sabbata sabbatorum futuriq[ue] seculi requies, et presentium cumulario sabbatorum bonum, quæ hic aguntur peccatorum segnitie, reperitur; qui enim hic in peccata pigri

sunt, futuro saculo perfecta requie perfruuntur. Quæ referre huc volumus; idque subinde, ut res tulerit, faciemus, ut habeat lector, quid de tali Interprete existimet.

(2) Lege ἀγίους.

quietis promissiones mihi persuasum est nominari a sancta scriptura Sabbata Sabbatorum. Illic enim sunt Sabbata Sabbatorum, nimirum futuri seculi requies, caelestesque dapes, provenientes ex his Sabbatis, quae sunt apud nos, idest ex cessatione a peccatis. Qui enim in praesens a peccatis cessaverint, perfecta quiete in futuro saeculo perfruentur: quemadmodum igitur illa Sabbata multo sunt his Sabbatis praestantiora, ita Cantica Canticorum maiorem quamdam et spiritualem habent iucunditatem praecanticiis, quae in ceteris scripturis scripta reperiuntur. Plura enim in sanctis scripturis Cantica scripta sunt. Vide canticum Moysis: Cantemus Domino, ait, gloriose enim glorificatus est; et cetera quae in lege reperies Cantica et odas. Vide Isaiae Canticum et odem: Cantabo dilecto Canticum dilecti vineae meae. Vide odem, quam cecinit Anna: Confirmatum est, ait, cor meum in Domino. Vide quaecumque sunt in Psalmis Cantica: Cantate Domino Canticum novum, et quaecumque alia in scripturis repereris Cantica: sed maiore et excelsiore dignitate, quemadmodum Sancta Sanctorum et Sabbata Sabbatorum, praedita sunt Cantica Canticorum. Jam vero mihi sacra hujus et profunde inscriptionis Canticorum intelligentiam diligenter perquire. Cur non dixit Cantica Canticorum, quae condidit vel cecinit Salomon; sed Cantica Canticorum, quae sunt Salomonis? Cum enim Salomon interpretetur pacificatus, vel pacificus, propterea haec Cantica Canticorum omni pacificato, et ab offendiculis fornicatricis cogitationis semoto parata sunt. Qui enim suam mentem a carnalibus affectionibus non libera-verit, huic nulla

Exod. cap. xvi. 1.

Isai. v. 1.

L. Reg. II. 1.

Psalm. xcvi. xcvi. et cxlii. 1.

(3) Sic Theatinus. At meus, & Barber. habent ἄλλας ὄσας.

(4) Sic scribendum, non ut habent Codices ἡτες.

(5) Barb., Auxim., & meus ma-

le ἀπεύχασι. Theat. ἀνεύχασαί δ' ἐμοί. Mallet ἀνεύχασαί.

(6) Theat. ὑπογραφή. Meus, & Barber. ἀπογραφή.

τὰ σέβρατα τῶ σαβράτων. ἰάν δὲ τις παρωτάμιος πάντα τὰ
 σέβρατα καὶ τὴν ἄνομον πρὸς (1) εἰρήνῃ, τὸ ἑαυτὸν
 φρέγμα καὶ τὸ σῶμα τῇ τῆς (2) σωφροσύνης περὶ τῆς ἀρετῆς
 αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἄσματα τῶ ἀσμάτων, ὅθεν γίνονται ἡ ἑρμηνεία τοῦ
 ἀλλὰ πάντα πνευματικῶς τὰ γινεσθαι διαχρησάμενος καὶ οἷον
 εἰρηνοδόκῳ· εἰρήνῃ γὰρ φησὶ τοῖς ἀγαθοῖς τῶ νόμῳ οὐκ, καὶ
 οὐκ ἔστι αὐτοῖς σκάνδαλον. ὥστε δὲ οἶκον εἰς πρυπύλας, καὶ
 πυλῶναι, σοφίᾳ τε καὶ τρέχουσιν ἐπὶ οἶκον περὶ αὐτοῖς· τῶν δὲ
 πάντων ἰσότητι ἐπὶ ταμίῳ (3) ὁ περὶ ἀγορεύει καὶ καὶ τῶν,
 ἐν τῇ ἡ νόμῳ μὴ τῇ νομῆς ἀναπαυομένων, καὶ τὰ ἀποκρυφά
 τῶ λαοῦ αὐτῶν (4) γνώσεως περὶ λαοῦ· ἔτα καὶ οὐ τοῖς
 ἀσμοσι τῶν ἀσμάτων ἡ ἀγία νόμῳ ἐκκλησία τὰ βαθιά καὶ
 μυστηριώδη τῶ πίστεως ῥήματα, τῶ ἰδίῳ περὶ λαοῦ νομῆς, καὶ
 φησὶ·

α'. ΦΙΛΗΣΑΤΩ ΜΕ ΑΠΟ ΦΙΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ-
 ΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ.

Κι.δ.β'.

Οἷα νομῆς γινώσκον, ὡς εἰπῶν, τῶ τῶ ἰππευομένων νομ-
 φῶν ἐπὶ τῶν τιμῶν νόμῳ ἀπεκαταστήσῃ, καὶ τῶ νομῆς τὸ
 καὶ τῶ αὐτῇ διαγινώσκον· ὅπως μὴ ἡσυχίαν βοῶντι αὐτῇ.
 ἡσυχ. ξγ'. α'. ὅπως ὡς αὐτῇ ἐπὶ σολῇ. καὶ πάλιν ἄλλῃ λίγοντες· ὡς αὐτῇ ἐπὶ
 καλ. μδ'. β'. λει τῶ τῶ ἡοῖς ἡσυχ. αὐτῇ ἀποκαταστήσῃ. καὶ πάλιν ἰππευομένων νομ-
 σοφ. σμρ. ε'. λαοῖς, ἐπὶ λίγοντες· φίλος πίστεως σκάνδαλον κρατάμε· φίλος
 ἰδ'. πίστεως φέρμενος ζῶν· φίλος πίστεως οὐκ ἔστι ἀντάλλαγμα. καὶ
 σοιχ. ιε'. τῶ Δαβὶδ σωμολογῶντος (5) αὐτῇ. ἀλλοιοὶ γύναι, ἐπὶ ἰδίῳ,
 σοιχ. ιε'. καὶ κλῖνον τὸ ἡσυχ. καὶ ἐπὶ λαοῖς· ἡσυχ. οὐκ (6). καὶ τῶ
 καλ. μδ'. ι'. οἶκον τῶ πατρὸς οὐκ· καὶ ἐπὶ νομῆς ὁ βασιλεὺς τῶ καλῶν οὐκ,
 ὅτι αὐτὸς ἐπὶ κλῖνῳ οὐκ· καὶ πάλιν ἡσυχ. τῶ ἄνομον τιμῶν
 γάρμον

(1) Sic emendavi. Meus, & Barber. παρὸς.

(2) Aux. καὶ τῶ σωφροσύνης περὶ τῆς ἀρετῆς. Theatin. habet περὶ τῆς. Lego περὶ τῆς, & sic legisse videtur Vetus Interpres,

qui vertit, suam animam simul & corpus castitatis virtute coronet. Sic etiam habuisse putaverim in suo Codice Salutatum; vertit enim: Corpore castus & animo temperantia, que viribus vallatus erit.

nulla sunt Cantica Canticorum, neque Sancta Sanctorum, neque Sabbata Sabbatorum. Qui vero summotis offendiculis omnibus, legitimam expectans pacem, suam ipsius mentem et corpus ad temperantia virtutem converterit, illi sunt Cantica Canticorum; qui nihil terrestre, vel carnale cogitet, sed omnia quæ scripta sunt spiritualiter accipiat, et vera pace fruatur. Pax enim (inquit scriptura) diligentibus legem tuam, & non est illis scandalum. Quem admodum vero domi sunt vestibula atria et porticus et triclinia et conclavia illustra; eorum vero omnium intimum cubiculum, quod thalamus appellatur, ubi sponsa cum sponso requiescens secreta profunda intelligentiæ cum eo confert; ita in Canticis Canticorum sancta sponsa Ecclesia profundos, et mysticos fidei sermones cum suo sponso confert, et ait:

Psal. cxviii.
165.

1. OSCULETUR ME AB OSCULIS ORIS SUI.

Tamquam Paranympis, ut ita dicam, a caelesti sponso missis ad carissimam sponsam, eique pulchritudinem sponsi narransibus (sic enim ad eam inclamat Isaias: ille speciosus in stola; et rursus alius dicit: speciosus forma præ filiis hominum: atque iterum aliter consilium dat, et dicit: amicus fidelis protectio fortis: amicus fidelis pharmacum vitæ: fideli amico non est compensatio: et David ita eam alloquitur: audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum patris tui: & concupiscet Rex pulchritudinem tuam, quia ipse est Dominus Deus tuus: et rursus Isaias

Isai. lx. 1.
Psal. xlii. 3:

Eceli. vi. 15.
Ibid. 16.
Ibid. 14.
Psal. xlii. 10.

B

legi-

(3) Hesych. ταμῆον, θάλαμος.
(4) Legendum puto αὐτοῖς. Sic paulo post τοῖς ἱδίοις προστάλοις νυμφίοις.

(5) Sic meus, & Barb., & Theat. In Vallicellan. συμβουλεύεις.
(6) Restitui σὺ, quæ vocalis a meo Cod. & Barb. abstet.

Ἡσαΐ. Εβ' ε'.

γάμος, ὃ λίγοντες αὐτῷ· δι' ἧς ποτε ὑφραίνεται συμφοίς ὅτι
τῇ νύμφῃ, ὥπως ὑφραίνεται κήρυγμα ὅτι· σί· ὡς ἂν τῶν
ὁμοιωμάτων ὃ ἄλλων ὁμοίαν ἢ καλὴν (1) νύμφην, ἀναφανῆ
λίγῃ· ΦΙΛΗΣΑΤΩ ΜΕ ΑΠΟ ΦΙΛΗΜΑΤΩΝ ΣΤΟ-
ΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ. σὺ γὰρ πᾶς ὁ ἀκροάμενος τῶν πινδυμνικῶν
ἀσμάτων ὅτι φίλημα πινδυμνικὸν ἔχει· ὡς ἂν τὸ σκελὸς ἀνέ-
στει· φίλημα, μὴ τῆς σκελὸς τῆς δὲ σκελὸς ὡς ἂν τὸ σκελὸς ἀνέ-
στει· φίλημα γὰρ πινδυμνικὸν φίληματος σκελὸς παλὺ ὃ ἀσυνκρίτως
διωκόμενος, καὶ τῆς ἡμέρας τῆς σκελὸς φωτὶ ἰσχυρῶς, ὡς ἂν τὸ
ἰσχυρὸν σκελὸν, καὶ ἰσχυρὸν σκελὸν πινδυμνικὸν· ὥς ἂν τὸ
φι-
λημα σκελὸν καὶ φίλημα πινδυμνικὸν, ἀλλὰ τὸ μὴ σκελὸν
ἰσχυρὸν· τὸ δὲ πινδυμνικὸν ἰσχυρὸν· ἢ ὡς ἂν τῆς
φιλίας (2) ἰσχυρὸν καὶ τῆς καλῆς καὶ καλῆς γὰρ ἢ τῆς γάμου
φιλίας, καὶ δὲ ἢ τῆς πορείας. ἢ γὰρ τῆς μίαντος ὡς ἂν
Οὐδ' ὡς ἂν τῆς πορείας αὐτοῖς τομῆς γάμου ἰσχυρῶς πάντες τῶν
πίστων, τοῖς δ' ἀρετῆς (3) τῶν πρὸς ἀγαθόν· ὡς ἂν τῶν γὰρ
μὴ· ἀλλὰ πολλοὶ καὶ μὴ ἀνομιᾶς ἐκτελέγματος ὡς ἂν συμ-
πληροῦνται ἀνομιᾶς φιλίας οἰστροπῆς· ὥς ἂν αὐτοῖς εἰς τὴν
χρῆσιν μιᾶς ἀποδοῖται, ὅταν τῶν πάντων τῶν κρυπτῶν ἰσχυρῶς
τῶν Οὐδ' ὡς ἂν τῆς πορείας ἰσχυρὸν τὰ ἀξία ταμνύσονται· ὡς ἂν
ἀνομιᾶς ἢ τῆς πορείας φιλίας ἀξία εἰσιν, ἀνομιᾶς τῶν γλυκύντων
ὡς ἂν ἰσχυρὸν· ἀνομιᾶς αὐτοῖς τῶν ἀφροσύνης βρῦνα· ἀνομιᾶς
τῶν ὡς ἂν τῶν πρὸς ἀγαθόν· ἀνομιᾶς τῶν δόξας ἰσχυρὸν· ὡς ἂν τῶν
πρὸς ἀγαθόν· αὐτοῖς τῶν ἀνομιᾶς ὡς ἂν τῶν κρυπτῶν ἰσχυρῶς
ξίνα· τῶν πρὸς τὴν δικαιοσύνην παρρησίαν· τῶν ὡς ἂν τῶν
πορτῶν τῶν δικαιοσύνης ἰσχυρὸν· καὶ ὡς ἂν τῶν ὡς ἂν τῶν
καὶ δόξας πρὸς ἀγαθόν, ἀνομιᾶς φιλίας καὶ φιλίας ὡς ἂν τῶν
καὶ δόξας πρὸς ἀγαθόν (4)· γὰρ τὸ δόξας πρὸς ἀγαθόν· ὡς ἂν τῶν
φύγι· τὸ βλάπτει· καὶ τὸ σωζει (5).

ΦΙ-

(1) Vcr. Int. euocata sponsa. Sed
ἡ καλὴ νύμφη ὡς ἂν τῶν πρὸς ἀγαθόν.
Sic interponendum ex Vallic., &
Theat. τῶν πρὸς ἀγαθόν. Barbe-
sum 232.

(2) Vallic. φιλίας ἀνομιᾶς.

(3) Τοῖς δ' ἀρετῆς. τῶν πρὸς ἀγαθόν.
Sic interponendum ex Vallic., &
Theat. τῶν πρὸς ἀγαθόν. Barbe-
sum 232.

legitimas honorans nuptias, dicit ei: quemadmodum lætabitur sponsus in sponsa, sic lætabitur Dominus in te). Quasi igitur his aliisque ejusmodi sermonibus sponsa præbens aures clamat, & dicit: OSCULETUR ME AB OSCULIS ORIS SUI. Tu igitur quisquis Cantica Canticorum audis, quando spirituale, & ab omni carne purum osculum audis, noli mentem carnalibus ledere voluptatibus. Osculum enim spirituale carnali osculo multo est & sine comparatione præstantius, sicut dies noctem lumine superat. Quemadmodum enim corpus est animale, & corpus spirituale; ita osculum est carnale & osculum spirituale. Verum carnale terrestre est: spirituale est caeleste. Amor igitur in hac terra promiscue est tum boni tum mali. Bonus enim est amor in nuptiis; improbus in fornicatione: non enim omnes desiderio ad solas trabuntur uxores, quæ illis a Deo legitime sunt conjunctæ: & iis quidem, qui eo contenti sunt, id bonum est: ex bono enim nuptia. Verum multi furtivo concubitu cum alienis uxoribus commiscetur, nefario perciti amore; qui quidem in odium illis vertet, cum Dei judicium, occulta quæque perspicies, advenierit, ut suum, quo quisque dignus est, unicuique distribuatur. Sanctus autem supernarumque rerum amor ille est, qui infinitas continet dulcedines; qui gaudiis numquam deficientibus scatet; interminabiles odorum spirat suavitates; ineffabilem habet gloriam; honores affert angelicis honoribus pares; ipsum Dominum, qui nos dilexit, tamquam in speculo nobis aspiciendum exhibet; fiduciam ad Dominum præbet; æquitatem justitiæ affert; & in terra & in Cælis honorem & gloriam parit. Audisti inter osculum & osculum differentiam & discrimen? Nosce quid inter utrumque intersit: seligito quod melius est: fuge quod lædit: tene quod salutem parit.

B 2

OSCU-

rinus, & meus habent $\pi\epsilon\tau$, & pravam interpunctionem habent hujus loci.

(4) Vetus Interpres vertit: Au-

distis quidem osculi, & osculi differentiam, atque judicium. Cognosce differentiam. Elige quod melius est &c.

(5) Vetus Versio quædam hic

ΦΙΛΗΣΑΣΤΩ ΜΕ ΑΠΟ ΦΙΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ-
ΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟΥ· ΤΥΠΙΣΙΝ Ο ΎΙΟΣ. ἄνω τ' ὁμοίους τὸ ὅμμα·
ὃ γὰρ σαρκικὸν τὸ λυγρὸν, ἀλλὰ πνευματικὸν τὸ περὶ φημι δό-
μῃνοι. ὃ βύλῃται γὰρ (1) δὲ μὴν σόματος περὶ φημι διδασκάλῳ
ἀλλ' αὐτοῖς, φησι, ἰσίσταται, ὃ διδασκάλῳ με ὕιος. μεγάλη (2)
γάρ με, ὡς ἐλπίς ἡ ἐκκλησία, γίγνεται ὁ νόσος· μῆρες ἐκ ἰαθί-
σμαι· τ' μάταια ἐλπίς ὃ τίλειον ὁπλῆται· ἀκράτον μὲν περὶ φημι
ταῖς ποσὶ με ὁ νόσος σὺ, καὶ φῶς ταῖς τρεῖς με. ἀλλ' οὐκ
ισχύσας διαγῶσαι (3) με, ἵνα μὴ τὸ τίλειον περὶ φημι
φῶς· ἐκ τῶν τῶ ὑπερβολῇ τ' λαμπρότης τῶ ὑπερβολῇ ἀφα-
νίσαι τὸ σκότος (4)· καὶ ὁδὸν ὁλομαί τὴν εἰς πᾶσι δέουσιν με πα-
λιν ὁδογῶσαι. ὑπερβαίνει νόσος· ὑπερβαίνει περὶ φημι, καὶ ὃν
αὐτῷ (5) φιλοφύλαξ ὑψίστη ἡ ἐκκλησία τῶ μνησθῆναι. σόμα
γὰρ τῶ (6) Οὐ· ὁ ὕιος. διὸ καὶ Οὐ· ὁ, λόγῳ περὶ φημι
βύλῃται. ἵνα εἰδὴ πάντες ὅσα βύλῃται, δὲ τῶ ὕψι λαλεῖ ὁ πα-
τήρ (7).

Ψαλ. μὲν, ἑ.

β'. ΟΤΙ

habet, quæ absunt ab omnibus
Græcis Codicibus.

(1) Restitui γὰρ ex aliis Codd.
Abest enim a Barber. & meo.

(2) Hæc in veteri versione red-
dita sunt perversissime: Mater enim
mea Ecclesiæ aliquando dicebat: pusillis
non saluabor: magnum est perfectum
medicum requirami, meo perfusus sum,
tenebrae sunt lucerna legis & propheta:
ait enim: lucerna pedibus meis lex
tua, & lumen semitis meis. Salu-
tatus ἀκράτος σκότος vertit, in-
tolerabiles tenebrae. Minus bene de-
rivasse videtur vocem ἀκράτος a
κράτος.

(3) Vallicell καταγῶσαι.

(4) Sic emendandus error Co-
dicum, qui habent τὸ σκότος.

(5) Male Vet. Interpretes ἀντὶ
jungit cum μονογενῆς cum ver-
tit barbare & sine sensu: et in-
ipso unigenito osculari.

(6) Τὸ abest a C. Barb. & meo.
Reposui ex Cod. Vallicell. Anasta-
sius Antiochenus lib. 1. qui est de
Reclis dogmatibus: τὸν δὲ φημι
τ' πατέρα τὸ λόγῳ, ἐκ ὃ λόγος,
μὲν ὃ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον πνεῦ-
μα σόματος τῶ Οὐ· ἡ ψυχή·
σώμα γὰρ πατέρα ὁ ὕιος, mentem
vero dicimus Patrem Verbi, in qua
Verbum, cum quo Spiritus Sanctus,

OSCULETUR ME AD OSCULIS ORIS SUI, *scilicet Filius*. Sursum erige mentis oculum. Non enim carnale est id, de quo est sermo; sed spirituale, quod prophetice dicitur. Non enim solummodo per os Prophetarum doceri vult; sed ipse, inquit, accedat, & me doceat Filius. Gravis enim, agebat quondam Ecclesia, meus fuit morbus; tenuibus pharmacis non convalescam: magnum perfectumque medicum quero: meræ mihi circumfusa sunt tenebrae: lucerna lex & propheta. Lucerna enim, ait scriptura, pedibus meis lex tua, & lumen semitis meis; sed non poterunt me illuminare, nisi perfectum mihi supervenerit lumen. Illud, splendoris excessu, tenebrarum excessum dispellet, viamque videbo, quæ me rursus in Paradisum ducat. Transcendit legem, superat Prophetas, & interea dum oscula excipit Ecclesia, Unigenitum orat. Os enim Dei est Filius. Quamobrem cum Deus sit, Verbum appellatur: quoniam omnia quacumque vult Pater, per Filium loquitur.

Psil. cxviii.
105.

II. QUO-

Spiritus oris Dei appellatur. Os enim Patris est filius. Ex cod. lib. τὸ δὲ σόματος τὸ ἰδίωμα λαβόντες ὡς ὁμοῦ φύμα, ἢ ἀλληληχίαν τὴν θείαν παριστάμεν προσώπων διὰ τὸ τὴν μάλα ἀναλογίας τι καὶ ἡμοιωσας. Ταύτην γὰρ πνεῦμα σώματος αὐτοῦ, δηλοῦσι τὴν Θεοῦ τὸ πνεῦμα τὸ αἶμον λόγια, σώματος ὄντος τὸ μονογενὲς, & πνεῦμα πάλιν ἐξ αὐτοῦ ἐκπορεύμενον, καὶ ἀποσπόμενον ἢ μέτον ὡς τὴν πατέρα, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν υἱοῦ. Oris vero proprietate sumpta in exem-

plum, mentem divinarum personarum coherentiam expressimus, proportionem & similitudinem membrorum. Sic enim & Spiritus Sanctus dicitur Spiritus oris illius, scilicet Dei, cum sit os Unigenitus, & rursus Spiritus ex ipso procedens, & missus non solum a Patre, sed etiam a Filio. Locum sane luculentum, quo docemur Spiritum Sanctum a Patre & Filio procedere. Et paullo post, διὰ τὴν υἱοῦ λαλῶν ὁ πατήρ.

(7) Post hæc in veteri versione typis impressa sequuntur multa, quæ sex pag. complent in 4°. Ea frustra quæritas in Græcis Codd.

Κιρ. α'. β.

β'. ΟΤΙ ΑΓΑΘΟΙ ΜΑΣΤΟΙ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΟΙ
NON.

ΔΥΟ ΜΑΣΤΟΥΣ τὰς δύο θηλάκας ῥητόν· ἀφ' ὧν ἡ
θηλάζει τὰ τέκνα τῆ ἐκκλησίας, ὥσπερ γλώττη, θηλοῖα τὴν λόγυν
τῆ ἀληθείας, ἡ εἰς τιλείαν αἵξειται γυνὴ τῆ ἐλπίδας. Τὸ (1) τὸ
πῶμα τοῦ χάνει ὑπὲρ οἶνον. ὃ γὰρ διὰ τοῦ πηγάζεται, ἀλλ' οὐ
Διυτέρ. λβ'. β'. ἔρσαν ὑπὲρ χίλιον. προσδοκᾷ γὰρ φῶς, ὡς υἱὸς τὸ ἀπό-
φθιμνόν, ἡ ὑπερβαίνει ὡς δούλοῦ τὰ ῥήματα. τὸ
τὸ πῶμα οἱ αἵμα τὸ σκοπὸν ἔχοντες ἐκ τῆς χραφῆς θηλάζουσιν
ὥσπερ γλώττη τῇ θηλοῖα, καὶ καταβάλλουσιν, ὥσπερ εἰς κοι-
λίαν, ἕως εἰς καρδίαν τὰς παυσιλύπας (2) ἡ μίανόας ἀφί-
σεις τῆ ἀμνηστίας. Ὡς περὶ γὰρ οἱ (3) δύο μαστοὶ ἄμφω τῇ
καρδίᾳ κηρύττουν· ἕως καὶ αἱ δύο θηλάκαι ἐκ τῆ ἀγίου
πνιγμῶν τὸ πνευματικὸν ἡμῶν πῶμα βρύνουσι, ἐμφανίσουσιν
ὑπὲρ οἶνον. ὃ γὰρ (4) λέει ὡσπερ ἡ μήτη τὸ πῶμα, φη-
σὶν ἡ ἐκκλησία, ἵνα σκοπίωσα καταπίω· ἀλλ' ἀγαλλύματι
μὲ καταπιάνει (5) καὶ σπρίζει τῇ πύλῃ περὶ τὸ μὴ καταρρί-
πτῶν εἰς τὴν γλῶττην, ἀλλ' ἵσταται ἀκλινεῖ ὀρθότητι περὶ Θεόν.
ἵερ. κγ'. β'. καὶ ὡς ἱερειεύς λέγει· ἵν' ἐν ὅλῳ ὡσεὶ ἀνθρώπου σωτηριεμίνοι,
ἡ ὡσεὶ ἀνθρώπου σωτηριεμίνοι διὰ τοῦ οἶνου, διὰ τοῦ πρῶτον Κυρίου,
ἐν διὰ τοῦ πρῶτον ὑπερβαίνει διότι αὐτῶν· τὴν ὑπερβαίνει τῇ
ὑφρασίας τῆς τῶ Θεῷ λογίαν ἐκπληττόμενον.

γ'. ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΜΥΡΩΝ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΑ
Κιρ. α'. γ'. ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ.

Εἰς προτροπὴν οἶμαι τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ ἄγιον πνῆμα τοῦ
τα μαλαγεῖ (6) τῇ κυρίᾳ· ἵν' ἡμεῖς τοῦ αὐτοῦ ὑποδύας ἀποδύμενοι,
τὴν δυνάμειαν τῆς μουσικῆς ἀμνηστίας ἀποπνέσωμεν· τὴν δὲ
δύα

(1) Vetus Interp. τὸ πῶμα
male vertit: hoc poculum.

(2) Salutat, dolorificas: legi-
se videtur βαρυλύπας.

(3) Artic. οἱ est ex Vallicell.

(4) Vetus versio habet: pop-
enim solvis velut ebrietas, ne obsecra-
tus quis corras &c.

II. QUONIAM BONA UBERA TUA SUPER VINUM.

DUO UBERA dicendum duo esse Testamenta, e quibus Ecclesie filii exsugunt mente, veluti lingua, verba veritatis, & in perfectam adolescunt vitam atque aetatem. Hic potus vino præstantior est. Non enim e terra scatet, sed e celis descendit. Exspectetur enim, ait, ut pluvia eloquium meum, & descendant ut ros verba mea. Hunc potum, qui in celestibus scopum habent, mente veluti lingua ex scripturis sugunt, & tamquam in ventrem, ita in cor per penitentiam dolorum sedatricem demittunt peccatorum remissionem. Quemadmodum enim duo ubera cordi adherescunt, ita etiam duo Testamenta ex Sancto Spiritu spiritualement nobis potum profundendo letitiam afferunt super vinum: non enim me dissolvit ut ebrietas, ait Ecclesia, huiusmodi potus, ita ut obortis mihi tenebris concidam: immo gaudio quodam me impinguat, & fide confirmat, ne ad terram dejiciar, sed in neutram partem inclinans recta consistam. Quemadmodum Hieremias ait: Factus sum quasi vir contritus, & quasi homo captus a vino a facie Domini, & a facie decoris gloriæ ejus, Dei eloquiorum gaudio supra modum percussus.

Deuter. xxxii. 2.

Hierem. xxiii. 9

III. ET ODOR UNGUENTORUM TUORUM SUPER OMNIA AROMATA.

Ad cohortandam, ut opinor, Ecclesiam Spiritus Sanctus talia canit Domino, ut vos ejusmodi suavitatis odore tacti, impurorum factorem peccatorum aversemur, & jucundum

(5) Sic emendavi, cum Codd. meus & Barberinus habeant καταιρίφ.

(6) Sic emendanda vox $\mu\iota\lambda\phi\delta\eta$, quam habet meus & Barber.

Δαν. β'. μδ'.
 ΕΚιφ. ζ'. κγ'.
 Ψαλ. ρ'. δ'.

κτθ. α'. γ'. Δ'. ΜΥΡΟΝ ΕΚΚΕΝΩΘΕΝ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ· ΔΙΑ
ΤΟΥΤΟ ΝΕΑΝΙΔΕΣ ΗΓΑΠΗΣΑΝ ΣΕ ΕΙΛΙΚΥ-
ΣΑΝ ΣΕ ΟΠΗΣΩ ΣΟΥ.

Δίγυστα δ' ἡ θεία γράφει· ΜΥΡΟΝ ΕΚΚΕΝΩΘΕΝ
ΟΝΟ.

(1) Ἀδελφεῖ, reposui ad implendam lacunam mei Cod. & Barber. ex veteri interprete, qui habet *Fratres carissimi*.

(1) Barb. ἑλλεμβανον, qui saepe occurrit in eo Cod. error du-

plicandi liquidas, ut in Cod. Vat. Edit. LXX; unde apparet quæ tum fuerit pronuntiatio.

(3) Abest a Barb. vox. τε .

(4) Quz interjacent inter duas
voces βασιλέας & ἀρχιεπιστάας

PHILO IN CANTICUM CANT. 17

dum iustitia Christi odorem in nos hauriamus . ODOR , inquit , UNGUENTORUM TUORUM SUPER OMNIA AROMATA . Unguentum , dilecti Fratres , ad regiam , & sacerdotalem dignitatem institutum esse a sacris scripturis novimus ; idque vobis doctissimis viris cognitum esse arbitror , quod in sacris scripturis Reges per oleum unctionis ad regnandum constituebantur . Illud etiam vos nescios esse nolo , quod sacerdotes quoque tum temporis oleo peruncti sacerdotium suscipiebant . Cum igitur in lege tum Reges , tum sacerdotes unguento ungebantur , perspicue jam sacra scriptura & regiam , & sacerdotalem dignitatem in Unigenito exponit esse conjunctam . ODOR UNGUENTORUM TUORUM , inquit , SUPER OMNIA AROMATA : quasi dicat : odor regni & sacerdotii tui super omnia regna , & sacerdotia ; quemadmodum ait Daniel . Suscitabit Deus Cæli Regnum , quod superabit omnia regna terræ : & tu Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedec . ODOR UNGUENTORUM TUORUM , inquit , SUPER OMNIA AROMATA . Unguentum , Frater , quo loco est , ibi suavem præbet odorem . Christus igitur in Cælo , & in terra , & in mari omnia complectens , dominationem suam , & regnum quoquoversum , & ubique suavitatis odore complet . Luculenter jam , & ibi , & admodum clare scriptura divinarum , & latentium plena mysteriorum , etiam magni Regis nomen indicat dicens :

Dom. II 44.

Id. VII. 23.

Psal. cx. 4.

IV. UNGUENTUM EFFUSUM NOMEN TUUM,
IDEO ADOLESCENTULÆ DILEXERUNT , ET
TRAXERUNT TE POST TE .

Dum dicit scriptura divina , UNGUENTUM EFFUSUM

C

NO-

lin. 13. desunt in Barber. & in meo Cod. . Ea ex Vallicellano desumpti .

(5) Barber. *ἡρωονταρ .*

(6) Παρν, quod habent omnes Codd. , mutavi in *ναρμ* .

ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ, Χριστὸν αὐτὸν ἐπισημαίνει· τὸ γὰρ μύρον ἐκ-
κατεμάχονον δυνάμεθ' εἰς χρίσιν (1) προχωρεῖ· ὅτι ἐν τῷ ἱερατικῷ μύ-
ρον λίβεται χρίσμα. καὶ οἱ πρέσβητοι βασιλεῖς τῷ μύρῳ χρισμένοι
βασιλεύουσιν καὶ ἡσίουτο. Ὅταν ᾖ λίβη· ΜΥΡΩΝ ΕΚΚΕΝΩ-
ΘΕΝ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ, δύο ὑποσημαίνει Τρόπους (2). κα-
θ' ἡμέραν γὰρ (3) μύρον ἐκκατωθῆναι εἰκοσι ἡμέρας· ἔτι τῷ κυρίῳ ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστῷ ὅτι γὰρ κατεπλήθυντος, ἐν τῇ ἡρασίᾳ δυνάμεως ὅτι
τῆς ἀποστόλων χυδαίσεως, ὅλος ὁ κόσμος τῇ δυνάμει ἀνοήτως
ἀς καὶ εἰς ἐξ αὐτῶν παύσας· Χριστὸν δυνάμει ἐσμὲν ἐν τοῖς σω-
ζομένοις ἐν τοῖς ὁπολλομένοις· οἷς μὲν ὁσμὴ ἐκ (4) διατάττει
εἰς ἡμέραν· οἷς δὲ ὁσμὴ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν· ὁ αὐτὸν ὁσμὴ τῆ
δυνάμεως, οἷς μὲν εἰς ἡμέραν, οἷς δὲ εἰς ζωὴν ἀνοήτως· ὁσμὴ
γὰρ ἡμετέρας ἡσίου οἱ ἀποστόλοι τοῖς δυνάμεσι· ἐλπίσιν ἐκ δυνάμεως
οἱ ὁσμὴ δὲ ζωῆς πάλιν τοῖς πιστεύουσιν· τοῖς τὸ κέρμα διέτα-
σθαι κατεμάχονον (5), τοῖς τῷ κρίσει ἐν ἡμέραις δικαιοσύνης βί-
βαισιν. ΜΥΡΩΝ ΕΚΚΕΝΩΘΕΝ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ.
Ἐν ταύτῃ δὲ προφητικῷ σημαίνει (6) τρεῖς καὶ τὸ μακα-
ρίας Μαρίας, ὅτι σωτηρίαν τὸ ἀλόβαστον τῷ μύρῳ ἡλεί-
μα τὸ κυρίον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· κακεῖνο τὸ μύρον ἐκκατωθῆναι
ὄνομα (7) ἔχει, ὡς ὁ κύριος· ἡμῶν λίβη ἡμῶν, ἡμεῖς
ἐν κερυχῶν τὸ ἡμέτερον τῷ ὅτι ὅλα τῷ κόσμῳ, λαλοῦνται
καὶ ὁ ἐπὶ οὖνον αὐτῶν εἰς μεθύσκει αὐτῶν· τῶν τῶν τῶν
τρεῖς οἶμαι ὑποσημαίνει τῷ θείῳ ταύτῃ γραφῶν φά-
σκοντα· ΜΥΡΩΝ ΕΚΚΕΝΩΘΕΝ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΣΟΥ.
ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ ΝΕΑΝΙΔΕΣ ΗΓΑΠΗΣΑΝ ΣΕ. ἵπτα

β'. Κορ. β'. α'.
κ' 15'.

Ματθ. κ'. γ'.

(1) Χρίσιν in Barber. & meo, mutavi in χρίσιν. Male vetus Interpres, Christum eum id est unctum denuciat, unguentum enim effusum significat adunctionem profectum.

(2) Duos tropos i. e. duos allegoricos sensus. Vetus interp. ver-

tit duos modos.

(3) Codd. habent καὶ θῆν.

(4) Praeposit. ἐκ abest a N. T. typis impresso. Eam tamen agnoscit Vetus Interpres, qui veritatis alius quidem odor de morte ad mortem, alius autem odor de vita ad vitam.

NOMEN TUUM, ipsum Christum nominat. Unguentum enim effusum ad unctionem scilicet proficit. Unde & sacerdotale unguentum dicitur chrisma. Ex veteres Reges unguento peruniti Reges constituebantur. Cum igitur dicit: UNGUENTUM EFFUSUM NOMEN TUUM, duos tropos indicat. Ut enim unguentum effusum domum suavi complet odore; sic postquam Dominus noster Jesus Christus in terram descendit, & celestis virtus super apostolos effusa est, bono pietatis odore universus perfusus est mundus; quemadmodum unus ex iis Paulus: Christi, inquit, bonus odor sumus in his, qui salvi fiunt, & in iis, qui pereunt: aliis quidem odor mortis in mortem, his autem odor vite in vitam: idem odor suavitatis aliis quidem in mortem, aliis in vitam suaviter olet. Odor enim mortis iis erant Apostoli, qui se persequabantur, affligebant, conjiciebant in vincula: rursus vite odor credentibus, qui digni habiti sunt predicationem suscipere, quique fidem justitie operibus confirmabant. UNGUENTUM EFFUSUM NOMEN TUUM. Eodem hoc textu propheticum etiam tropum significat Beate Mariae, que unguenti alabaastro confracto Dominum nostrum Jesum Christum perunxit; & illud unguentum effusum celebre fuit, ut dixit Christus: Amen dico vobis ubicumque predicatum fuerit hoc Evangelium in universo mundo, dicetur & quod fecit in ejus memoriam. Hos duos allegoricos sensus existimo sacram hanc scripturam indicare cum dicit: UNGUENTUM EFFUSUM NOMEN EJUS: IDEO ADOLESCENTULÆ

II. Cor. II. 15.
16.

Matth. XXVI. 13.

C 2

DI

(5) Lego κατηχημαθεις.

(6) Male Barbetinus, & meus σιμαλιν.

(7) ὄνομα ἔχον loquutio probè notæ. Plato in Hippia Maj. p.95.F. ἀφ' ὧν τὸ ὄνομα ἔχει. ex quibus gloriam adeptus est. Hæc

ἔτι καὶ τὸ μύρον ἐκκ. ὄνομα ἔχον, ὡς ὁ κύριος ἔλτερον, absunt a veteri interpretatione, quæ tamen necessaria sunt. Si enim desint, quomodo cohæreant, quæ sequuntur? Hos duos allegoricos sensus &c.

δὴ γὰρ, φησι, ἡ σὴ βασιλεία καὶ ἐνσπερθε παρυσία μύεν
 δίκην ἐκκαθάρσει ὅλοι ἐσθλὰς τὸν κόσμον, εἴξ, τὴτο πᾶ
 νίδος ἡγάπησας οἱ ὅτ' ἐστὶν αἱ ψυχὰς τῆς δικαιοσύνης. μὴ γὰρ
 μοι νόμιζι μύτοι πᾶνιδας ὅς γε γυναιξὶς λίγειν τλῶ ἀγίας γε-
 φῶν· ἀλλὰ καὶ οἱ γυναιξὶ μὴ πᾶνιδας εὐρίσκομεν οὐ τῷ

Ἰωαν. 5. 43.

σώματι· ὃ γὰρ ἔστι τὸ σώματι μύτοι ζυτῆται· ὁ σὰρξ γὰρ
 ἔστιν ἀφιλῆ· τὸ πνεῦμα ἔστι τὸ ζῶοντι· ἀλλὰ πῶς πᾶνι-
 δας, βλίπῃ πᾶνιδας ἐλέειν τὸν τὴ σώματι ἀδινιτῆσαν, ψυ-
 χῆς δὲ πῶς (1) ἰαυροτῆσαν τὴν ἀμάρτυσαν, ὅτις ἀψαμῆν τῇ

Ματθ. 8. κ'.

ἰματίῳ ὁπιδν τῷ Ἰησῷ, τὴν ἀμάρτυσαν ἔσται (2) ῥύσιν ὃ σώμα-
 τος ἰαυρῶν, ἀλλὰ πῶς δυνάμει. ὃ γὰρ πειθομῆν τῷ σώματι, το-
 πικῶς δὲ τῷ τῷ πῶς φρονῆσαι πῶς ἐπὶ τῷ τῷ ἀδινιτῆσαν το-
 σώματι· αὐτὸ ὃ πῶς εἰλκυσιν αὐτὸ ὁπιδν ἀψαμῆν, ὡς ὃ εἰς αὐ-
 τὴν πληρῶν τὸ γινεαμῆν· ΔΙΑ ΤΟΥΤΟ Αἱ ΝΕΑΝΙ-

ΔΕΣ ΗΓΑΠΗΣΑΝ ΣΕ· ΕΙΛΚΥΣΑΝ ΣΕ ΟΠΙΣΩ
 ΣΟΥ. Καὶ ἰτέρα δὲ πάλιν πῶς ὁπιδν ἔκραζιν τῷ Ἰησῷ ὃ χα-
 ναιάα ὃ συροφονία (3) τῷ γίγει, πῶς δὲ τῷ πῶς· ὃ οἱ μὴ

Ματθ. 1. κγ'.

Ματθ. 1. κδ'.

μνηστῆρ' ἔλγον· ἀπλοστον αὐτὴν, ὅτι κερῆν ὁπιδν ὃ μῆν· ὃ αὐ-
 τὸν αὐτὸ ὁπιδν εἰλκυσιν τῷ Ἰησῷ· πρὸς ὃν αὐτὸς ἔφθ· ὃ εἰς κε-
 λὸν λαβεῖν τῷ ἄρτοι τοῖς τέκνοις, καὶ βαλεῖν τοῖς κωαρίοις. ὃ δὲ
 πῶς (4) τῷ πνεύματι, ὃ πειθομῆν τῷ πνεύματι ὃ τῷ πῶ-
 σει· καὶ, φησι, κύρι· καὶ γὰρ κωαρία ἰαυρῶν ἀπὸ τῷ ψυ-
 χίῳ τῷ πῶς πῶς ἀπὸ τῷ τοῦ πῶς τῷ κυρίῳ αὐτῶν·

αὐτὸν. κζ'.

Θιῶρε μοι πᾶνιδας πῶς, καὶ ἔκπεινοφροσῶν δυνάμει.
 ὅτις εἰλκυσιν εἰς τὸ πῶς τὸν Ἰησῷ. αὐτῶν αἱ δύο πᾶνιδας, ὃ
 ἀμάρτυσαν καὶ ὃ συροφονία· ὃ μὴ ἀκάρτετ· ὃ τῷ το-
 μοι, ἵνα κερῆν· ὃ δὲ ἀλλόφυλος, ἵνα τῷ ἀδινιτῆσαν ἰαυρῶν
 τὸ κῆμον (5). εἰλκυσαν ὃ ἀμάρτυσαν (6) τῷ Ἰησῷ ὁπιδν αὐ-
 τῶν,

(1) Barber, & meus vocem
 nihili habent πεινοφροσῶν,
 quam emendavi ut in textu.

(2) Vetus Versio habet, *sin-
 gulis fluxum repente damnavit*. Error
 manifestus. Legendum credide-
 rim, *sinavit*.

(3) Barber, & meus συροφον-
 ῖα.

(4) Locus ut apparet corru-
 ptus. Ego in versione scripsi ut
 Saluatus i adolescentinula adhuc fi-
 de, innovatus tamen spiritu & fi-
 de. Unde videtur habuisse in suo

DILEXERUNT TE. Quoniam enim, inquit, regnum tuum, & incarnata presentia instar unguenti effusi universum mundum bono odore perfudit, propterea adolescentule dilexerunt te; idest anima iustorum. Neque vero putes sacram scripturam de mulieribus tantum adolescentulis loqui; sed etiam inter mulieres reperimus adolescentulas, non corpore (neque enim questio est tantum de corpore: Caro enim non prodest quidquam; spiritus autem vivificat) sed fide adolescentulas. Vido adolescentulam illam, corpore quidem agram, anima vero fide validam Hemorroissam; quæ cum retro tetigisset vestem Jesu, sanguinis fluxum inhibuit non corporis robore, sed fidei virtute. Non enim robore corporis, sed valido fidei spiritu infirmitatis morbo finem imposuit. Hæc adolescentula traxit ipsum retro tangens, ut in ea impleretur quod scriptum est: PROPTEREA ADOLESCENTULÆ DILEXERUNT TE, TRAXERUNT TE POST TE; & alia rursus adolescentula retro post Jesum clamabat Chananea, Syrophœnissa genere, adolescentula vero fide: & Discipuli quidem dicebant: dimitte illam, quia clamat post nos. Ipsa igitur retro Jesum traxit, cui ipse dixit: non decet tollere panem filiis, & projicere canibus. Illa vero adolescentula adhuc fide; innovata tamen spiritu, & fide, utique, inquit, Domine: nam & catelli comedunt de micis, quæ de mensa decidunt dominorum suorum. Vido fidei adolescentiam, & humilitatis virtutem, quæ retro traxit Jesum. Hæc due adolescentule altera quæ fluxum sanguinis patiebatur, altera Syrophœnissa: illa quidem secundum legem immunda, ut mundaretur; hæc vero alienigena, ut ex infirmitate filia sanaretur. Traxerunt igitur

Joan. vi. 63.

Math. ix. 20.

Math. xv. 25

Math. xv. 26.

Ibid. 27.

Codice: *ἡ δὲ παῖς τῆς ἀνα-
νέμου ἡ δὲ πνεύματος ἡ δὲ τῆς
ἐστὶ φράσις Paulina Ephes. IV. 23.*

(5) Ut ex infirmitatis agitudine
sanaretur: sed non illa, sed

ejus filia morbo laborabat. Igitur pro τὸ κῆμον legendum τὸ
τῆς, quam lectionem in ver-
sione sequutus sum.

(6) Barb., & meus ἀπορίεσι.

ται αἱ δύο (1) πένιδες τῆς αὐτῆς δυνάμειος ἱκατίδες τυλχαν-
σαι, καὶ ἐκ πίστεως ἰαχεῖς, αἱ ἀδινῆσαι τῷ σώματι, ἐπί-
τυχοι πρὸς τῆς πηγῆς ἀντλῆσαι τὰ ἰάματα, ὡς καὶ ἐξῆς τὴν
ἰαχεὶν αὐτῶν πίστι κυρίως καὶ εἰς αὐτὰς λίγητι τὸ δόποιο-
β'. Κερειθ. β'.
λ'.
τὸν ἱκανὸν ἐκείνο ῥητόν· ὅτι αὐτῶν, τότε δυνάτος εἰμι· ἢ γὰρ
τῷ σώματος ἀδινῆσαι τὴν τῆς πίστεως δυνάμιν ἰδεῖν. διῆς τὸ
αἱ πένιδες ἡγάπησάν σε, οὐ μόνον αἱ θεράπιδες αὐτῶν γυναικας τῆ
τῆς πίστεως φρενὸς καὶ ἀλλὰ ἡ σαφὲς καὶ ἡδὴ, ἡ μείζους τῆ εἰρη-
μῶν, καὶ ἰαχεῖς περὶ τῆς θεράπιδος αὐτῶν αἱ ψυχῆς τῆς ἀγίας
μυστήριον, αἱ τῆς ναικωτάτα (2) καὶ τῆς πονηρῆς ἰαποδυνό-
μῶν (3) τὰ αὐτῶν σώματα τοῖς χερσὶ τοῦ ἁποστόλου φρο-
νύμασι, δυνάμιν ἀεταμέχῃον, ἡ ἰαχεὶν ἀντίτῃον τὴν τῆς
πίστεως ἡγαμῶν αὐτῶν, καὶ τῆς νίκης ἡσαν βραβεῖα· ναικωτάτα
τὴν πίστιν τηρῶσαι, ἡ τὸ τῷ ἀγῶνι (4) σῶσον ἀντιτάτα
β'. Τιμωθ. δ'.
ζ'. καὶ π'.
δραμῶσαι, τὸ δόποιο ἱκανὸν ἀναφανοῦσιν ἐκείνο ῥητόν. τὸν δὲ μὲν
τινίκα· τὴν πίστιν τιτῶν· λοιπὸν ἀποκείταί μοι ὁ τῆς δι-
καιουμένης σῖφου, καὶ τὰ ἐξῆς.

Ι. ΕΙΣ ΟΣΜΗΝ ΜΥΡΩΝ ΣΟΥ ΔΡΑΜΟΥΜΕΝ.

Κιφ. α'. δ'.

Γαλ. γ'. κή.

Μία εἰς ἡ ἐκκλησία ἐπὶ πληθυντικῶς λέγει· δραμῶμεν.
οἱ γὰρ πολλοὶ ἐν ἱσμῶν ἐν Χριστῷ. βλῆτι τρεῖς χοντας ἀπα-
τας εἰς τὴν ὁσμῶν τῆς Χριστῷ μυστηρίων. ὅτι γὰρ λείπα-
να κεῖται μυστήριον, τότε ἀποδιδῶμεν (5) ἐκείνῃ εἰς ὁσμῶν τῆ
Χριστῷ τρεῖς χοντας μύρων. Εἴτα (6) λοιπὸν χαίρουντα ἡ τῆς
πιστῆς

(1) Absurda in hoc loco & sen-
su carens interpretatio vetus :
τὸ αὐτὴ δυνάμειος ἱκατίδες τυλχα-
νσαι, virtutis ejus famula consi-
stentes.

(2) Sic emendavi. Codices ha-
bent νεανικωτάτα.

(3) Vet. Interp. quæ exire diabo-
lo. Male. Metaphora sumta a
Luciatoribus, qui nudi certabant,

Ælian. N. H. L. XII. c. 1. πρὸς τὴν
πίστιν ὡς πρὸς ἀντίπαλον ἀποδιδῶ-
μεν, ad potandum se accingentes,
tamquam contra antagonistam. Ari-
stoph. Lysistrat. v. 616. ἀλλ' ἰππα-
ποδιδῶμεν· ἀντιπαροῖ τῶν τῶν
πρὸς τὴν, sed accingimus nosmet
ad hoc negotium. Suspicor autem
deesse verbum, a quo regatur

igitur ambo retro Jesum hæc duæ adolescentulæ ipsius potestatem supplices deprecando: & fidei virtute, quæ corpore infirmæ erant id consequuta sunt, ut a fonte medicinam haurirent; ut propter firmam earum fidem proprie in eas illud apostolicum dici possit: cum infirmior tunc potens sum: corporis enim infirmitas virtutem fidei ostendit: propterea adolescentulæ dilexerunt te, non solum mulieres spiritu fidei sanatae, sed etiam illustres adolescentulæ, quæque iis, quas diximus, præstantiores sunt, & iis, quæ sanatae sunt, fortiores, sanctorum scilicet Martyrum animæ, quæ fortissime adversus diabolum certamini se accingentes sua corpora tradiderunt, validoque patientia spiritu inexpugnabilem virtutem, invictumque robur fidei veluti thoracem induta, victoria premium reportarunt, strenue fidem servando, & certaminis stadio celerrime decursu Apostolicum illud clamant: Cursum consummavi: fidem servavi: in reliquo reposita est mihi corona justitiæ, & quæ deinceps.

II. Cor. XII. 10.

II. Timoth. IV. 7. 8.

V. IN ODOREM UNGUENTORUM TUORUM CURREMUS.

Una est Ecclesia, & pluraliter ait: CURREMUS. Plures enim unum sumus in Christo. Vide omnes currentes in odorem mysteriorum Christi: Ubi enim reliquiæ jacent martyrum, tum festinantes illuc in odorem currimus unguentorum.

Galat. III. 28.

accusat. τὰ σμῆματα: & legendum puto τὰ σμῆματα τῆς πίστεως. Vetus Interpres habet tradiderunt. Sic enim ait: quæ nimis adulta prudentia, exuta diabolo, suæ corpora durabili prudentia, & sustentationis virtutis tradiderunt. Ex hac incondita

interpretatione nihil boni assumas, quam illud tradiderunt.

(4) Vetus interpretatio, certaminis studium. Legendum stadium.

(5) Lego αὐτὸν & δοῦντες.

(6) Hæc non satis fideliter reddunt Vet. Interpres, & Salutatus.

24 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

πιστὼν πλὴν, ἢ Χριστοφόρος ἐκκλησία, καὶ πρὸ τὸν ἱερωτῆς ἀγαλλομένη συμφίον, ἐν αὐτῇ τι ἱκανοχαμίον, καὶ δ' ἄλλοις ὅσα λέγει.

Κιφ. α'. δ'. ζ'. ΕΙΣΗΝΕΓΚΕ ΜΕ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΙΣ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟΝ ΑΥΤΟΥ. ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΚΑΙ ΕΥΦΡΑΝΘΩΜΕΝ ΕΝ ΣΟΙ.

Ταμεῖον (1) ἢ βασιλείας, ὅπου πάντα ἀπέκειται τὰ θησαυρίσματα. τῷ δὲ (2) ἱερωτῇ βασιλείας Ταμεῖον δῶλον ὅτι Παρεμ.β'.α'. πρῶτον μὲν τὸ σῶμα, ἢ (3) ἱερωτῇ ὁμοδόμοισιν οἶκον. ἵππειται δὲ καὶ ἢ τῷ ἱερωτῇ βασιλείας. ὅταν ὦν λίγῃ ὁ σωτὴρ. μακροί οἱ διδωμένοι εἶναι δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἱσὶν ἢ βασιλείας τῶν ἱερωτῶν, εἰκότως καὶ ἀκολουθῶς περὶεργαται ἐ αὐτῇ ἢ φωνῇ. οὗτοι γὰρ εἰσῆλθον εἰς τὴν τῷ ἱερωτῇ βασιλείας. ἱππεύοντες καὶ αὐτοὶ ἰδιώχοντες εἶναι δικαιοσύνης. διὸ καὶ ἀγαλλιώνται ἐν αὐτῇ καὶ ὑφραίνονται λίγοις. ΑΓΑΛΛΙΑΣΩΜΕΘΑ ΚΑΙ ΕΥΦΡΑΝΘΩΜΕΝ ΕΝ ΣΟΙ. βλῖπτοντες τὴν τῶν ἀγνῶτων γάμων χρεῖαν. βλῖπτοντες τὰ ἱππομασμίνα πρὸ καταβολῆς κόσμου καὶ ἀπαγγέλλοντες τὰς ἱππογυίας φασί.

Κιφ. α'. δ'. ζ'. ΑΓΑΠΗΣΩΜΕΝ ΜΑΣΤΟΥΣ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΟΙΝΟΝ.

Ὅπου ἱσὶν ἀγαπώμενη τὰς δύο ὁμοφύλους, δι' ὧν ἡμεῖς ὁ βασιλεὺς παιδαγωγῆσας εἰς τὸ ταμεῖον εἰσῆλθαι τὸ ἱπποφύλοι. ὅτι γὰρ διὰ τῶν δύο ὁμοφύλων ἐτύχησαν τῶν ἱερωτῶν βασιλείας, βλῖπτοντες ἐ τὴν παλαιάν καὶ τὴν καινὴν ὁμοφύλων παρορμώσαν τῶν βυλομένων ὑπὲρ τὴν δικαιοσύνης καὶ τῶν ὀνομαζομένων τῶν Χριστῶν πόλιν, καὶ τὴν σιλήν ἐ πηδλημμένην ὁδὸν τῶν ζωῶν ὁδόν. ἐ ἐμ μὲν τῶν παλαιῶν τὴν σοφίαν ἄνευ λίγης.

(1) Legendum puto ταμεῖον μὲν. Sic tamen habent, scilicet ἢ, Barb. & Theat. (2) Locum hunc ex Philone affert Cosmas Indicopleustes lib. x.

PHILO IN CANTICUM CANT.

25

torum Christi. Deinde lata deinceps fidelium multitudo, Ecclesia Christifera, & de suo sponso exultans, deque eo gloriabunda, gratamque se præbens ait:

VI. INTRODUXIT ME REX IN PROMTUARIUM SUUM. EXULTABIMUS, ET LÆTABIMUR IN TE.

Regis promptuarium est, ubi omnes conditi sunt thesauri. Cælestis Regis promptuarium ostendit primo esse corpus, in quo ipse, ædificavit sibi Domum: deinde celorum regnum. Quando igitur Salvator dicit: Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum Cælorum; merito & consequenter prædicta est ea vox: hi enim intraverunt in regnum Cælorum. Quoniam vero & ipsi persecutionem passi sunt propter justitiam; propterea & exultant in illo, & lætantur dicentes: EXULTABIMUS, ET LÆTABIMUR IN TE; videntes eternarum nuptiarum letitiam; videntes quæ preparata sunt ante mundi constitutionem; & narrantes promissiones dicunt:

Prov. ix. 1.

Math. v. 10.

VII. DILIGEMUS UBERA TUA SUPER VINUM.

Idest diligemus duo Testamenta, per quæ nos ducens Rex in promptuarium introduxit cælestē. Nam quod per duo Testamenta celorum regnum assequuti sumus, vide Vetus, & Novum quemlibet adhortantia, ut pro justitia & nomine Christi patiamur; & per angustam & arctam vitæ viam ambulemus. Et ex Veteri quidem Testamento audi Sapiëntiam,

Math. vii. 14.

D

quæ

pag. 329. Collect. novæ PP. Græcor.
Tom. 2.

(3) Vet. Interp. legit δ, nec
agnoscit αἶνον.

Σοφία σαρ. δ'. γέσσαν· ἵως θαλάττῃ ἀγώνισαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. τὸ ὅμοιον κερῆ
κν'.
Ματθ. ι'. κν'. τα· μὴ φοβεσθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα· τὴν δὲ
ψυχὴν μὴ ἔχοντων πῶς πιῆσαι. Ἄκου δὲ ἐπὶ τῆς παλαιᾶς λι-
γούσης· ἀκούσασθαι τὸ λόγον κυρίου οἱ Τριμέστες τὸ ῥῆμα αὐτοῦ·
εἴπατε τοῖς μουσῶν ὑμῶς· ἀδελφοὶ ὑμῶν. ὡς ὑπερίκοις δὲ ἐπὶ
Ματθ. ι'. μδ'. τῷ διαπονηκῶ σωματι αἰκνί· ἀγαπᾷ τὴν ἰχθυῖν ὑμῶν.
κερῆ πάλιν· καλῶς ποιεῖτε τοῖς μουσῶν (1) ὑμῶς. Ἐν δὲ τῷ
ἰσῳ τὸ ὅμοιον· εἰάν ἀπαυτῶσης τῷ ὑποζυγίῳ τῷ ἰχθυῖ σου
πιπῶνός τι ὑπὸ τῷ γόμον αὐτοῦ, οὐ περιλείψῃ· ἀλλὰ συναγι-
ρεῖς (2) αὐτό. καλῶς (3) ποιεῖτε τοῖς μουσῶν ὑμῶς· εἰς γὰρ ἐ-
αυτοὺς νομοθήτης ἐκατίρως διτάττειτο διαθήκης. δύο τρίτω
μυσοὶ αὐτῷ αἱ δύο κελύπτει διαθήκαι· ἐπὶ ἐκ μᾶς τὴν ἀπα-
υάτῃ πηγῇ τὴν ἐπὶ ῥοῖαν τὴν πνευματικὴν γάλακτος ἰχθυῖσαι.
διὸ λίγυσιν οἱ ὡς τὸ ταμῆος τῷ ἕρασάν ἐσιληλυθῶτες· ΑΓΛ-
ΠΗΣΩΜΕΝ ΜΑΣΤΟΥΣ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΟΙΝΟΝ. τί
γὰρ ποιεῖ οἶνον; οἶνον αἰμύλῳ; ποθεῖς σκοτίζει· αἱ δὲ φωτα-
γωγοὶ διαθήκαι σπερίζουσι τὸ φερόνμα, σπερίζουσι (4) τίςιν, δι-
μιλιούσιν εἰς τὴν ἕρασάν βασιλείαν.

Κιφ. α'. δ'.

ι'. ΕΥΘΥΤΗΣ ΗΓΑΠΗΣΕ ΣΕ.

Πάντες μὲν οἱ τῷ θεῷ γραφῶν λόγοι, ἐπὶ ταύτης τῇ ἀγίας
ἐκ μυστηρίων γραφῶν ὑμῶν (5) τὰ ῥήματα· ὅτος δὲ ὁ πᾶς τῆς
ὑμῶν τοῦ ἐκ μάλιστα. ΕΥΘΥΤΗΣ γὰρ, φουσιν, ΗΓΑΠΗΣΕ
ΣΕ. εἰάν μὲν τῷ ὑμῶν ὑμῶν ὑπάρχει τὸ μονοῖον μὴ ἔκ ἀγαπῶ-

Σοφ. σαρ. α'. σθ. βδ' λυγμῶ γὰρ ἀμαρτανῶ σφία (6). ὑμῶν δὲ καὶ εἰς ἀγαπῶ
κν'. τὴν

(1) Sacer textus Matthæi habet
εὖν μουσῶν.

(2) Sic emendavi. Codices cor-
rupte exhibent συναγνῆς. Lo-
cus autem hic in Bibliis impres-
sus ita legitur: εἰάν ἡ ἰσῳ τὸ ὑπο-
ζύγιον τῷ ἰχθυῖ σου πῶνός τι ὑπὸ τῷ

γόμον αὐτοῦ, ὃ περιλείψῃ αὐτό,
ἀλλὰ συναγνῆς αὐτὸ μετ' αὐτοῦ.

(3) Ante καλῶς videtur aliquid
deesse. Verus Interpres ait: Quid
est hic aliud nisi illud, Benefacite &c.
At a Cod. Th abfunt hæc καλῶς
ποιεῖτε τοῖς μουσῶν ὑμῶς. Sed

qua dicit : Usque ad mortem certa pro veritate . *Simile* Eccli. iv. 28.
quiddam in Novo, in Evangeliiis audi ipsum Dominum dicen-
tem : Nolite timere eos qui occidunt corpus, animæ vero Matth. x. 28.
nihil possunt facere . *Audi autem & Vetus Testamentum di-*
cens ; Audite verbum Domini qui timetis verbum ejus : di- Isai. lxvi. 5.
cite fratres nostri odio vos habentibus & abominantibus .
Ex Evangeliiis vero ex ore ipsius Domini audi : Diligite Matth. v. 44
inimicos vestros : & rursus : benefacite his, qui oderunt
vos : *In lege autem simile illud* : Si obviaveris jumentum Exod. xxiii. 5.
inimici tui, quod corrui sub onus suum, non prætercas,
sed alleva illud : *quod idem est ac illud* : Benefacite his,
qui oderunt vos . *Unus enim & idem est legislator, qui*
præcepta dat in utroque Testamento . Duo igitur ubera
ipsius duo appellantur Testamenta, atque ex uno immortal
fonte spiritalis lactis affluentiam habentia . Propterea qui
in calorum cubiculum ingressi sunt, dicunt : DILIGEMUS UBE-
RA TUA SUPER VINUM . *Quid enim facis vinum ? Vinum*
immodice haustum tenebras effundit . Splendida vero Testa-
menta mentem confirmant, fidem stabiliunt, fundant ad
regna calorum .

VIII. RECTITUDO DILEXIT TE.

Omnia quidem divinarum scripturarum eloquia, at-
que hujus sanctæ & mysticæ scripturæ verba sunt recta : hoc
vero de equitate rectissimum : RECTITUDO ENIM, ait, DI-
LEXIT TE . *Cui enim non est rectitudo, is Unigenitum non*
diligit . Abominatio enim peccatori sapientia : Cor autem Eccli. i. 32.

D 2

re-

post illa συνιστῆναι αὐτὸν sequitur
ἐν ᾧ γὰρ ὁ αὐτὸς νομοθέτης, quæ
corrupta sunt pro ἧς γὰρ αὐ-
τὸς νομοθέτης . Ceterum in
sione ideo addidi : quod idem est ac
illud : Benefacite &c. ut bene coha-
reant ea, quæ sequuntur : unus

enim & idem est Legislator &c.

(4) Ex Vallie. reposui *αὐτὸς*.
Barber. & meus *αὐτὸς* .

(5) Sic legendum . Barb. habet
αὐτὸς . Vall. & Theat. *αὐτὸς* .

(6) Sacer textus habet *αὐτὸς*.
αὐτὸς .

28 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

τῶν σοφίαν. ὑθύτης (1) δι' ἐπὶ τὸ ἀπαλλάττειν μὴ πα-
 τρώων κακῶν· σωθέντες δι' τῶν νόμων τῶν Θεῶν, ἔτις ἐπὶ το-
 λῆς αὐτῶν ἐν ἐκτίσει (2) καρδίας ἐπιτελεῖν. ὡς φησὶν ὁ Δα-
 βίδ· ἐν βελῇ ὑθύων ἐ σωσάσθην μεγάλην τὰ ἔργα κυρίου.

Ψαλ. ρα'. α'.
 β'.

Β'. ΜΕΛΑΙΝΑ ΕΙΜΙ ΚΑΙ ΚΑΛΗ.

Κεφ. α'. ε'.

ΜΕΛΑΙΝΑ διζή. τὰς ἀμνηστίας· ΚΑΛΗ διζή. τὴν μα-
 τάνοικον. ὃ σώματι ἡ· μελαία· ὃ δὲ σπυρρικόν· πάλιν ταύτης
 τῆς νύμφης τὸ κάλλος. ἀλλὰ μέλαινα ἐστὶν τὴν λίγην διζή. τὰς
 ἀνομιῶν. ἵππειδ' ταύταις ἢ μεμαλχισμένην ὅτι τῇ εἰδωλο-
 λατρείᾳ καὶ ἰαῖς λοιπῶν τ' ἀφοροῦντες ἀπάταις.

Κεφ. α'. δ'.

Γ'. ΜΕΛΑΙΝΑ ΕΙΜΙ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ
 ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

ΘΥΓΑΤΕΡΑΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ οἶμαι καλεῖν τὴν νύμ-
 φην τὰς περφορητικὰς τ' δικαίων ψυχάς. ἔχοντολογημένη μὴν τὰ
 ἀμνηστία· φαιδρωομένη δὲ (3) ἐπὶ τῇ τῇ νύμφῃ φιλα-
 ρησῖν· ὅτι δίδωσι [4] ἐπὶ ἀμνηστίας μετανοίας. ἴδι ταύτῃ
 μέλαινα ἴσως ὡς ἀληθῶς, ἔτι καλὴν, ἐπαρρησιάζου [5] ἀπὸ τῆς
 ἀβύσσου τῆς ἐνέχουσας τὸ κέρυγμα δι' ἡμῶν τῇ μεσιτιᾷ διζή.
 Φιλίππ'ων τῇ ἀποστόλῃ (6). ὅθεν καὶ Δαβίδ φησὶν· ἀβιθώ-
 πια περφορῶντες χεῖρα αὐτῆς τῇ Θεῷ.

Πραξ. κεφ. η'.
 Ψαλ. ξη'. λδ'.

Κεφ. α'. ε'.

ΙΑ'. ΩΣ ΣΧΗΝΩΜΑΤΑ ΚΕΔΑΡ ΩΣ ΔΕΡΡΙΣ
 ΣΑΛΟΜΩΝ.

ΚΗΔΑΡ [7] ἐμυλῶνται ὄσρα κύνων. ἵππειδ' παταχῶ
 οἱ

(1) Pessime Vet. Interpr. *aquus autem est, qui malis omnibus privatus, condelectatur vero &c.*

(2) Lego ἐκτίσις.

(3) Hzc Vet. Interpr. sic vertit: *Non est autem corporis fuscitudo: neque carnalis huius sponsa iterum putetur pulchritudo. Sed fuscitudo est di- citur &c.* Nihil ejusmodi interprete infelicitus.

(4) Δὲ ex Vallicell.

(5) Salutaris: quippe de peccatis acceperit penitentiam. Vet. interpres: quoniam ei datur penitentia peccatorum. Est Paulina loquutio II. Timoth. II. 25. μηποτε δὲ αὐ- τοῖς ὁ Θεὸς μετανοίας εἰς ἐκτίσις σιν ἀληθείας.

rectum diligit sapientiam. Rectitudo autem est ab omnigenis malis sese sejungere, delectari lege Dei, & mandata ejus inlenito corde perficere. Ut ait David: In consilio rectorum, & congregatione magna opera Domini. Psal. cx. 1. 2.

IX. NIGRA SUM ET FORMOSA.

Nigra propter peccata: formosa propter pœnitentiam: Non corporis nigror; neque rursus carnalis hujus sponsæ pulchritudo: sed nigram se esse dicit propter iniquitates: quoniam ex ipsis nigrorem contraxerat in idolorum cultu, ceterisque dementia sue erroribus.

X. NIGRA SUM ET FORMOSA FILIÆ HIERUSALEM.

Sponsam arbitror FILIAS HIERUSALEM appellare propheticas justorum animas. Et peccata quidem confitetur, sponsi vero humanitate letatur, quia concedit peccatorum pœnitentiam. Vide hanc fuscā reverā & formosā, quæ initio ducta ab Eunuchō Æthiopē prædicationem Unigeniti suscepit per Philippum Apostolum. Unde etiam David ait: Æthiopia præveniet manum ejus Deo.

Ps. viii.
Psal. lxxviii. 314

XI. UT TABERNACULA CEDAR, UT PELLES SALOMONIS.

CEDAR interpretatur Ostracine. Quoniam ubique Cedar.

(6) Philippus ille erat unus ex septem Diaconis, quos Act. VI. 5. D. Lucas commemorat. Sed veteres solabant apostolicos viros appellare Apostolos. Vide quæ Veteris Versionis Editor erudite

ad hunc locum.

(7) De Cedar & Ostracine multa disserit ad hunc locum lectu plane digna idem Vet. Versionis Editor.

Ἱερ. β'. ι'.

οἱ Κηδάριται διεβλήθησαν (2) ὥς φησιν Ἱερ. μίας· διήλθοντι ἐπὶ νύκτας Κητρίην, καὶ ἴδοντι, ἃ εἰς Κηδάρ ἀπεσέλαται, ἃ ἐσέσασατι σφόδρα, εἰ γένοιτο τοιαῦτα· εἰ ἀλλὰ ἔσονται ἰσθὺν Θεοῦ αὐτῶν. ἰσθῆν γὰρ ἐξ ἐκείνων εἰδωλομένων ἦν ἡ ἔξομολογούμενη λίγη· Ὡς ΣΚΗΝΩΜΑΤΑ ΚΗΔΑΡ Ὡς ΔΕΡΡΙΣ ΣΑΛΟΜΩΝ· λίγη καὶ τὸ [2] ἐξ Ἰουδαίων καὶ ἐξ ἰσθῆν· σκηνώμασι μὲν Κηδάρ τὸν ἐξ ἰσθῆν αὐτῶν ἵκοντας ἀπεκτένυσαν· τῇ δὲ ῥῆι δὲ τῷ Σαλομών ὁμοίως τὸν ἀπὸ Ἰουδαίων πρὸς, καὶ πάντας τὸν σάκεφ ἐξελιγμένους τὸ θῆον.

Κερ. α'. ε'.

ιβ'. ΜΗ ΒΛΕΨΗΤΕ ΜΕ ΟΤΙ ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΜΕΜΕΛΑΝΩΜΕΝΗ. ΟΤΙ ΠΑΡΕΒΛΕΨΕ ΜΕ Ο ΗΛΙΟΣ.

Φαλ. μί. α'.

Φαλ. δ'. ε'.

Φαλ. ιγ. ιζ'.

Μὴ ἀπιλπίσιντί με, φησὶ, διχ' τὰς τῆς ἀμαρτιᾶν μιαινίας, ὅτι περίβληψί με Χρῆστος, ὁ τῷ διχημοσυνῶς ὁ ἕλθων. Εἰ γὰρ (3) αἰσθητὸν ἦν τὸ λησμενὸν καὶ πρὸ τῶν τῶν ἡλίου ἦν τὸ λαλούμενον, οὐκ αὖ ἔλγιν, ὅτι ΠΑΡΕΒΛΕΨΕ ΜΕ Ο ΗΛΙΟΣ ἡμεῖς· ἀλλὰ (4) πολλοὶ οἱ σιὰ τροφῆ μῆνοι (5) λούκαίνονται. ἐκεῖνο δὲ ἐν ταῖς τ' εἰδῶναι ἐξισταζομένη μεγίστης πρὸ τῆς πίστεως, ἃ ὑπὸ τῶν τῶν διχημοσυνῶς ἡλίου παρωραμένη ὑπέρχει μαμαλασμένη· ὥς ἡ ὁ ἄρχος ἐκλήλῃ πρὸ τοῦ ἡγῆς τῆς ἀνδραγαθίας πρὸς γινόμενον τὸ αὐτῶν ἐκλήλῃ διχ' τῶν βαπτισμάτων ὁ ἀπατνύσασιν εἰς αὐτῶν· καὶ οὕτως ἃ Δαβὶδ φάσκει· ἰσθμεῖν ἐφ' ἡμῶν τὸ φῶς τῶν προσηώτων οὐ κῆρ· καὶ ἀλλαχ' πάλιν· καὶ ἔγω ἡ λαμπρότης κυρία τῶν Οὐγῶν ἐφ' ἡμῶν.

ιγ'. ΥΙΟΙ

(1) Vetus Interpres luculentius sensum Auctoris exponit: Ubique Cedarienses in Scriptura divina de idolatriis culpantur, sicut ait & Hieronimus.

(2) Τὸ ἐξ Ἰουδαίων. Illud τὸ ἐστὶν a Cod. Vallicelliano. Legerem lumbens τὸ μὲν ἐξ Ἰουδαίων, τὸ ὃ ἐξ

ἰσθῶν, partim ex Judais, partim ex Gentibus.

(3) Εἰ γὰρ αἰσθητὸν. Hæc barbare sic vertit Ver. Interpres, ut ea non facile intelligas: non enim erat sensibile, quod dicebas, sed de isto erat sole, quod loquebatur. Nam non diceret, quia despexis me Sol.

darite male audiebant, ut ait Hieremias: Transite ad infulas Chetium, & videte: & in Cedar mittite, & considerate vehementer, si facta sunt talia; si mutaverint gentes Deos suos. Cum enim ea esset de insanis illis idolorum cultoribus, confitetur & dicit: UT TABERNACULA CEDAR, UT PELLER SALOMONIS. Dicit se ipsam esse, & ex Judæis, & ex gentibus: Tabernaculis quidem Cedar assimilans eos, qui ad eam venerunt ex Gentibus; pelli autem Salomonis similiter fideles, qui ab Judæis profecti sunt; & omnes sacco Deum placent.

Hierem. II. 10.

XII. NE VIDEATIS QUOD EGO FUSCA SIM; QUONIAM DESPEXIT ME SOL.

Ne me, inquit, desperare faciatis, propter peccatorum meorum nigrorem, quod oblique me aspexerit Christus iustitia sol. Si enim sensibile esset id, de quo sermo est, & de sole aspectabili loqueretur, non diceret, OBLIQUE ME HIC SOL ASPEXIT: Nam, qui in umbra alii educatique sunt, potius albescunt. Illa autem ante fidem in vesano idolorum cultu versata, & ab iustitia sole transversim aspecta, fusca facta est, donec speciosus forma præ filiis hominum veniens impressit in ea per baptismum pulchritudinem suam, quemadmodum ait David: Signatum est in nobis lumen vultus tui Domine; & rursus alibi: & erit splendor Domini Dei nostri super nos.

Psal. XLIV. 2.

Psal. IV. 6.

Psal. XC. 17.

XIII. FI-

Non enim suscipiuntur, quos despexit Sol iste, sed magis, dum umbra poscuntur, candidiores fiunt.

(4) Inde apparet Philonem illa sacri textus: ὅτι παρὶς τοῦ μὲν οὐκ ἴσμεν sic intellexisse, ut interpretatur D. Ambrosius Homil. de

Isaac, qui, ut observavit Nobilius, vertit: quoniam non intus est me Sol.

(5) Omnes, quos vidi, Manuscripti habent οὐκ ἴσμεν. Legendum fortasse οὐκ ἴσμεν.

17'. ΥΙΟΙ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ ΕΜΑΧΕΣΑΝΤΟ ΕΝ
Κιφ. α'. σ'. ΕΜΟΙ.

ΥΙΟΥΣ ΜΗΤΡΟΣ αὐτῆς οἶμαί τῃς σοφῆς τῆς ἰπ-
ρατίης βασιλείας ἦν τῆς ἀποστόλου λίγει. ἴσα δὲ σαφίστατε
δεχθῆν (1) ἀγαθὸν τι ἔκαστον μύχλω ἔειρήνης παρακτικόν,
καὶ ξύλλυ ἐμπένηςαι ἐνδύς· βλίπι τί Πωλῶ· λίγῃ· ἔμ-
Γαλ. β'. δ'. α'. περὶ πάντων εἰπὼν τῷ Κιφῶ· εἰς Ἰδαῶς ὑπάρχων ἰδι-
κῶς καὶ ἐν ἰδαῶκῶς ζῆν παρῆσσαι (2) εἰς Χριστὸν καὶ τὴν
οικοδομὴν τοῦ πᾶσι, πῶς τὰ ἰδιῶς ἀναγκάζεις ἰδαῶζειν; ὅ-
αὐτῷ εἰρήνικὸν ἐμαχίσαντο μύχλω ἐν αὐτῇ· διὸ λίγει· ΥΙΟΙ
ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ ΕΜΑΧΕΣΑΝΤΟ ΕΝ ΕΜΟΙ.

Κιφ. α'. σ'. 18'. ΕΘΕΝΤΟ ΜΕ ΦΥΛΑΚΙΣΣΑΝ ΕΝ ΑΜΠΕ-
ΛΩΝΙ· ΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ (3) ΕΜΟΝ ΟΥΚ ΕΦΥ-
ΛΑΞΑ.

ΑΜΠΕΛΩΝ ἀναγέγραπται πολλὰ καὶ μὴ ἐν ταῖς θείαις
γραφαῖς. ἐν ἔκτομῳ δὲ λικτίον τὸ ἀναπικτικὸν ἐκείτο κυ-
ρίως (4) πρὸς τὴν μὴ διδόντων τῆς καρπῆς τοῖς ἀποσταλῆσιν·
Ματθ. κα'. μα'. ἰλαύσεται ὁ κύριος τὸν ἀμπιῶν, καὶ κακοὺς κακῶς ἀπο-
λίσθῃ αὐτῆς· καὶ τὸ ἀμπιῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς,
οἵτινες δώσουσι τῆς καρπῆς ἐν τοῖς χρόνοις αὐτῶν. ὁ δὲ κύριος
αὐτίθ. σοιχ. βίβαιοι τὸ ῥῆμα, καὶ ἰπάγει λίγων πρὸς ἐκείνους· ἀρτῆσεται
μγ'. ἀφ' ὧν ἡ βασιλεία τῶ Ὁυῶ· καὶ λίγει πρὸς ταύτας, ἧς
οἶδα ὑμῶς τῆς ἐν ἀσμοσιν αὐτῶ περιμλῆσιν· καὶ δωθῆσι-
ται ἵδεν τῷ πᾶσι τῆς καρπῆς αὐτῶ. αὐτῶ ὑπὸ τοῦ ἀπο-
στῶν τίθεται φυλάκων ἐν ἀμπιῶνι τῶ τῆς πίστεως πολυ-
βότρευι καρπῶ. ΕΘΕΝΤΟ ΜΕ ΦΥΛΑΚΙΣΣΑΝ ΕΝ
ΑΜΠΕΛΩΝΙ. Εἶτα ἐξομολογῶμεν ὁ Ἰδαῶς συναγωγῇ
καὶ

(1) Sic emendavi, cum Barb.
& Vallie. haberent λικθῆ, & iu-
dem Theat.

(2) Sic legendum. Barb. φραγ-
μῆται. Vallie. φραγμῆς. Theat.
φραγμῆσι.

XIII. FILII MATRIS MEÆ PUGNAVERUNT IN ME.

FILIOS MATRIS SUÆ arbitror dicere sapientes celestis regni filios, Apostolos. Ut autem luculenter demonstretur strenuam, & pulchram pugnam parere pacem, zelumque adflare divinum, vide quid Paulus dicat: Dixi Cephæ, inquit, coram omnibus: Si tu cum Judæus sis gentiliter, & non Judaice vivere instituisti propter Christum, & ædificationem Fidelium, cur Gentes cogis Judaizare? Hujusmodi pacificam pugnavere pugnam in ea: propterea dicit: FILII MATRIS MEÆ PUGNAVERUNT IN ME. Galat. II. 14.

XIV. POSUERUNT ME CUSTODEM IN VINEIS. VINEAM MEAM NON CUSTODIVI.

VINEA pluribus locis in sacris scripturis scripta reperitur. Breviter dicendum est Evangelicum illud Domini de iis, qui non dant fructus iis, qui (a patre familias) missi fuerunt: Veniet Dominus vineæ, & malos male perdet ipsos, & vineam locabit aliis agricolis, qui reddent fructus tempore suo. Confirmat autem Dominus dictum, & subdit dicens ad eos: auferetur a vobis regnum Dei: Deinde loquitur de hac Sponsa, quam novit in Canticis Canticorum cum se ipso colloquium habere: & dabitur genti facienti fructus ejus. Hac ab Apostolis ponitur in hac fidei vinea custos fructus multos racemos habentis. POSUERUNT ME CUSTODEM IN VINEA. Deinde confessionem
E suam Matth. XXI. 41. Ibid. v. 43.

(3) Hæc verba addidi, quia ea explicata habes in fine hujus explanationis. Vetus Interpret. ita ea separata ponit cum explanatio-

ne, ut versum seorsim ab aliis constituent.

(4) Sic legendum. Male Barb. & Vallic. *κλειος*.

34 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

καὶ αὐτὴ ἐμολογῆι ὡς ἰλθῆσα ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ εἰς τὴν ἀγίαν ἐκκλησίαν, ἥ φησί· ΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ ΕΜΟΝ ΟΥΚ ΕΦΥΛΑΞΑ· ὅπῃ ἐστὶ· ἵνα ἐν ἐμοὶ περιτρυφῇται (1) οὕτως ἐτῆρεται· ἵνα διὰ τῆς ἐξομολογήσεως ὁπιτύχῃ (2) τῆς αἰωνίου τῆς μετὰ τὴν ἐπίστασιν.

Κρι. α'. ζ'.

11. ΑΠΑΓΓΕΙΛΟΝ ΜΟΙ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΠΟΥ ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΣ ΠΟΥ ΚΟΙΤΑΖΕΙΣ ΕΝ ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΙ.

Ἐπειδὴ γὰρ περὶ τῆς καὶ ἐν Δαβὶδ ἀποτυπώται καὶ αὐτὴ τὸ ῥῆμα· ἀγαπήσω σε κύριε ἡ ἰσχυρὸς μου. καὶ αὐτὴ δὲ κατεξέωθεν περιτρυφῆται ἀπὸ τῆς κυρίας ἀγαπήσεως τὸν κύριον, ὡς φησὶ Παῦλος (3)· ἔχ' ὅτι ἡμεῖς ἀγαπήσαμεν τὸ Θεόν· ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἡγάπησεν ἡμᾶς, ἥ περιέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν. διὰ τὸ ἀγαπήσασθαι ἀνταγαγῆ καὶ λίγει· ΑΠΑΓΓΕΙΛΟΝ ΜΟΙ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ ΠΟΥ ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΣ ΠΟΥ ΚΟΙΤΑΖΕΙΣ ΕΝ ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΙ. Τυτῖσι τῷ τῷ πάθους ὥρα· ὅτι ἀπὸ ὧρας ἔκταν· ὡς ἐντάτης σκότος· διὰ τὸ ΠΟΥ ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΣ ΠΟΥ ΚΟΙΤΑΖΕΙΣ ΕΝ ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΙ, ἐν ᾧ (4) ἐκμὴ τῆς καύσεως τῆς περὶ τοῦ κῆτος κρίσεως, τὰς σὺν ἰσχύος περιεφύγει;

Κρι. α'. ζ'.

15. ΜΗΠΟΤΕ ΓΕΝΩΜΑΙ ΩΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΕΠ ΑΓΕΛΑΙΣ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΟΥ.

Ὅπῃ ἐστὶ μὴποτε μὴ τῆς ἀγρίου γενωμαι περιβαλλομένη· διὰ τὸ ἀνταποκρίνεται αὐτῇ (5), ὡς λίγει;

17. ΕΑΝ

(1) Mallem περιτρυφῆται.

(2) Ex Vallicell., nam Barb. & meus habent ἐπιτύχῃ.

(3) Immo Joannes.

(4) Sic Vallicell. : sed Barber. habet ἀμῆν : inde conjicio totum hunc locum sic legendum, ἐν ᾧ ἐκμὴ τῆς καύσεως τῆς περὶ τοῦ κῆτος κρίσεως.

suam exponit Iudeorum Synagoga, ipsaque fatetur, se a Judæis ad sanctam venisse Ecclesiam, & ait: VINEAM MEAM NON CUSTODIVI; idest, quæ in lege antea præcepta fuerant, non servavi: ut per confessionem peccatorum remissionem consequatur.

XV. ANNUNCIA MIHI QUEM DILEXIT ANIMA MEA, UBI PASCIS, UBI CUBAS IN MERIDIE.

Quoniam enim prophetice exprimitur, & in David & in ipsa verbum illud: Diligam te Domine virtus mea: Psal. xvi. 1. ipsa vero, prius dilecta, digna est habita a Domino, quæ Dominum diligeret, ut ait Paulus: Non quod nos dileximus Deum, sed quia ipse dilexit nos, & tradidit se 1. Joan. iv. 19. Eph. v. 2. ipsum pro nobis: Propterea dilecta vicissim amat & dicit: NUNTIA MIHI, QUEM DILEXIT ANIMA MEA, UBI PASCIS, UBI CUBAS IN MERIDIE; hoc est hora passionis, quando ab hora sexta usque ad nonam tenebræ factæ sunt: propterea UBI PASCIS, UBI CUBAS IN MERIDIE, in qua maxime fervet astus tentationum. Ubi igitur delitescis tentari sinens tuos?

XVI. NE FORTE EFFICIAR SICUT ADOPERTA SUPER GREGES SODALIIUM TUORUM.

Idest ne forte cum hæresibus EFFICIAR ADOPERTA. Propterea vicissim ei (sponsæ) respondet & dicit:

E 2 XVII. NISI

μὴ. πῶς ἂν ἀπομείλῃς, ἑὸν οὐκ ἰσῆας πνεύματι; meo & Barber., eam restitui ex Vallicell.
(5) Αὐτῇ, quæ vox deest in

Κεφ. α' η'.

ιζ'. ΕΑΝ ΜΗ ΓΝΩΣ ΣΕΑΥΤΗΝ Η ΚΑΛΗ
ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙΝ.

Ὅτι ἐστὶν ΕΑΝ ΜΗ ΓΝΩΣ ΣΕΑΥΤΗΝ οἷα
ὑπέρχῃς, ἐ οἷα γίνῃς. ΚΑΛΗΝ δὲ ὡς γνωρίζῃ λίγῃς. ἐν
πάσῃς γὰρ ταῖς αἰρέσεσιν ἐ ταῖς συναγωγαῖς αὐτῇ μόνῃ καλῇ,
Ψαλ. μν'. β'. ὅτι ἐ αὐτῆς ἔχουσα τὸ κάλλος, ἀλλ' ἐκ τῆς ὁμοῦν καλλεῖ
ὡς ἡ Ἰὺς ἡδὲ ἡδὲ ἀνδραγαθῶν. ἐκαστοὶν πᾶσας δὲ ἐν αὐτῇ τὸ
ἴδιον κάλλος ὁ μοιολογῶν δὲ τῷ (1) λουτρῷ τῆς παλιγγενεσίας
χρησίμως ἡγεσθῇ αὐτῇ ἐ λίγῃ. ΕΑΝ ΜΗ (2) ΓΝΩΣ
ΣΕΑΥΤΗΝ Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙΝ.

Κεφ. α' η'.

ιθ'. ΕΞΕΛΘΕ (3) ΕΝ ΠΤΕΡΝΑΙΣ ΤΩΝ ΠΟΙ-
ΜΝΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΙΝΕ ΤΑΣ ΕΡΙΦΟΥΣ ΣΟΥ.

Ἐάν μὴ γνῶς φρεσὶ πῶς ἔστι, ἐ πῶς εἶ. ἰάν μὴ γνῶς τὸ
κάλλος, ὅτι ἐκαστος, ΕΞΕΛΘΕ ΕΝ ΠΤΕΡΝΑΙΣ ΤΩΝ
ΠΟΙΜΝΙΩΝ. ἀποκαταστατικὸς ὁ λόγος. ἐπιτιμητικὸν τὸ πῶ-
μα. ὅτι γὰρ ἀγνοῖα (4) ἐκτὶ ἐ ἐπιτιμία. ἰπειδὴ γὰρ περὶ
π. ΜΗΠΟΤΕ ΓΕΝΩΜΑΙ ΩΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΜΕΝΗ
ΕΠ ΑΓΕΛΑΙΣ ΕΤΑΙΡΩΝ ΣΟΥ. ὅτι ἐστὶ μὴ ποτὶ μὴ
ἀφίρεισιν ἀναμυγῶν δὲ τῷ ὅτι ἀπὸ ἀπὸ ἀποκαταστατικῶς ἐπιτιμῶν αὐτῆς
ἐ λίγῃ. ἰάν μὴ γνῶς σὺ τὸ κάλλος, ὅτι πᾶς ἐ μὴ αὐτὸ ἐκασ-
τος ΕΞΕΛΘΕ ΕΝ ΠΤΕΡΝΑΙΣ ΤΩΝ ΠΟΙΜΝΙΩΝ,
ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΙΝΕ ΤΑΣ ΕΡΙΦΟΥΣ ΣΟΥ. τὴν τῆς ἐ ἐ-
ἀναξία σκαυτῶν καὶ τῆς ἐ μὴς δόξης, ΠΟΙΜΑΙΝΕ ΤΑΣ
ΕΡΙΦΟΥΣ. τὴν τῆς ἐ ἡδὲ ἀμφοτερόντων ψυχῶν.

Κεφ. α' η'.

ιβ' ΕΠΙ ΣΚΗΝΩΜΑΣΙ ΤΩΝ ΠΟΙΜΕΝΩΝ.

ΕΠΙ ΣΚΗΝΩΜΑΣΙ λίγῃ ἡδὲ τῇ Ἰσραὴλ βασιλείᾳ.
Ἐβραϊστικῶς. ἀντιφύρ τῇ ἀποστολικῇ ῥήματι βολῶντι. καὶ γὰρ ἐκείνοι
ἐκ

(1) Tū ex Vallie.

(2) Barb. ἐπιγνώσ.

(3) Vatic. ἐξελθὲν σου: & hanc

lectionem videtur habuisse Vet. Lat.

XVII. NISI COGNOVERIS TE IPSAM PULCHRAM INTER MULIERES.

Idest NISI COGNOVERIS TE IPSAM cujusmodi eras, & cujusmodi facta sis. PULCHRAM vero inter mulieres dicit: In omnibus enim heresibus, & Synagogis ipsa sola pulchra; non ex se ipsa quidem pulchritudinem habens, sed ex eo, qui speciosus est forma inter filios hominum. Cum vero imprefferis in ipsa propriam Unigenitus pulchritudinem per lavacrum regenerationis, utiliter eam increpat & dicit: NISI COGNOVERIS TE IPSAM O PULCHRA INTER MULIERES. Psal. xlv. v. 31

XVIII. EGREDERE IN VESTIGIIS GREGUM; ET PASCE HOEDOS TUOS.

Nisi cognoveris, inquit, ubi eras, & ubi es: nisi cognoveris pulchritudinem, quam accepisti, EGREDERE IN VESTIGIIS GREGUM. Comminativus sermo: objurgativum verbum. Ubi enim inscitia, ibi & increpatio. Cum enim antea dixeris: NE FORTE EFFICIAR SICUT ADOPERTA SUPER GREGES SODALIIUM TUORUM: hoc est, ne forte cum heresibus admiscear: Propterea tamquam minaciter increpat eam, & dicit: nisi cognoveris ipsam pulchritudinem te a me habere, EGREDERE IN VESTIGIIS GREGUM ET PASCE HOEDOS TUOS; idest, si te ipsam indignam praestiteris mea gloria, pasce haedos, hoc est peccatorum animas.

XIX. IN TABERNACULIS PASTORUM.

IN TABERNACULIS dicit regum Israel; aperte apostolica voce clamante: Etenim illi non effugerunt super Hebr. xxi. 25; *ter-*

terpres, qui ait, egredere tu. detur a Israel pueris. Male.

(4) Vetus Interpres legisse vi-

ἐκ ἐξίφυγον ἐπὶ γῆς ᾧ ἀντιπαράμηναι τῷ βασιλείᾳ τῆς γῆς
 μυτίλοισι (1) Χριστῶ ἐ Οὐτῶ.

Κιφ. α'. β'.

κ'. ΤΗΙ ΙΠΠΩΙ ΜΟΥ ΑΡΜΑΣΙ ΦΑΡΑΩ ΩΜΟΙ-
 ΩΣΑ ΣΕ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ,

ΙΠΠΟΝ (2), οἶμαι, ἰαυτῶ τῷ τῷ δικαίῳ σωαγω-
 γῶν λίγῃ δὲ τῷ ὁκύνοντα τῷ δικαίῳ ἐν σαδὶ τῆς δὲ πειθείας
 ὁρόμεν. Τὸ γὰρ ΕΝ ΑΡΜΑΣΙ ΤΟΥ ΦΑΡΑΩ (3) λίγει. ὅτι
 ἐν ἀρμασι τῶν τοῦ Φαραῶ (4) ἐξελμύνει (5) ἐν ποτὶ τῆς
 εἰδωλολατρείας ἰλασίᾳ ὡς ἀντὶ ἰλαστομένην. Τοιαύτως σι,
 φησὶν. ὅσον ΤΗΙ ΙΠΠΩΙ ΜΟΥ ΩΜΟΙΩΣΑ (6). μὴ λο-
 γισάμενός σε τὰ ἀμφοτέρωθεν τὰ τῆς εἰδωλολατρείας, μὴ (7)
 τὰ τῆς ἀνοίας πάσης, σωτῆρος χάριτι δὲ λυτῶ τῆς (8) πα-
 λιστησίας τῆς ἡμετέρας (9) ΟΜΟΙΩΣΑ ΣΕ ΙΠΠΩΙ, τῇ τῇ
 δικαίῳ σωαγωγῇ τῇ δὲ ἐξελμύνει ἐξω τῷ (10) τὸ τῆς δὲ πειθείας
 Ματθ. κ'. β'. ἰχθύος σάδιον (11). ὡς περ ἐν ἡ ἀπὸ τῶν οὐκ ἐν τῷ
 μίᾳ ὥστε ἰσχυροτάτοις μόνον τὸν ἐμμεν μωδὸν ἰσχυροτάτο ὧς
 ὅσον τὸ βάρῃ βασιλεύσας τῆς ἡμετέρας.

Κιφ. α'. ι'.

κ'. ΤΙ ΩΡΑΙΩΘΗΣΑΝ Αἱ ΣΙΑΓΟΝΕΣ ΣΟΥ
 ΩΣ ΤΡΥΓΟΝΟΣ.

Σωφροσύνης ἴφοροι τῶ (12) ξάδον, ἀγχοι, μμηνὸν (13),
 μθ.

(1) Sacer textus D. Pauli sic est:
 ἐκ τῶ ἐκείνοι ἐκ ἐξίφυγον τῷ ἐπὶ τῆς
 γῆς παραπλάμηναι ἡγεμονίᾳ.
 Male Vet. Interpretes ἐπὶ τῇ γῆς ἡγε-
 μονίᾳ, qui in terra predicatus
 est. Vulgata, qui super terram lo-
 quebatur.

(2) Mirum quantum monstro-
 sa sit in hujus versiculi explicatio-
 ne Veteris Interpretis versio.

(3) Barb. & Vall. φαράω λίγην.

(4) Barb. & Vall. φαράω. Theat.
 totum hunc locum sic habet,

τὸ γὰρ ἐν ἀρμασι τῷ τοῦ Φαραῶ
 ἐξελμύνει ποτι.

(5) Ita emendavi. Omnes Co-
 dices habent ἐξελμύνει ποτι.

(6) Barb. ὡμώσας σε, quae po-
 strema particula abest a Vallisic.,
 eamque expunctam oportuit. Th.
 ὡμώσας.

(7) Pro μὴ τὰ libenter legerem
 μῆνι τὰ.

(8) Vocem τῇ revocavi ex Th.

(9) Sic emendavimus. Barb. &
 Vallisic. habent τῇ μητὲ ὡμώσας

terram recusantes regnum Christi, & Dei, qui oracula cdebat.

xx. EQUITATUI MEO IN CURRIBUS PHARAONIS ASSIMILAVI TE PROXIMA MEA.

EQUITATUM, opinor, suum, justorum congregationem intelligit propter celerem justorum in pietatis stadio cursum. Ait enim IN CURRIBUS PHARAONIS; quia curribus intelligibilis Pharaonis olim juncta erat, ad cursum in equitatione idololatriæ ab ipso incitata. Talis, inquit, cum esses, EQUITATUI MEO ASSIMILAVI TE: nulla ratione habita tuorum, in idolorum cultu & in omni dementia, peccatorum, compendiaria gratia per lavacrum regenerationis nostro TE EQUITATUI ASSIMILAVI; justorum scilicet congregationi, celerem habenti cursum in stadio pietatis: quemadmodum etiam in Evangeliiis Dominus iis, qui unam tantummodo operati fuerant horam, eandem mercedem dedit, quam iis, qui pon-

Matth. xx. 12.

xxi. QUAM SPECIOSÆ FACTÆ SUNT GENÆ TUÆ UT TURTURIS.

Castitatis servans est hec volucris, agrestis, gemebunda,

οὐκ εἰπὼν τῇ ᾄδῃ. & sic etiam Theat.

(10) Uterque Codex B. & V. habent καὶ, quod in κτ mutavimus sic postulante sententia. Theat. etiam habet καὶ. Lego κτ ὅτι τοὺς β. σαδίου. Vocem σαδίου non modo Vet. Interpres, sed etiam Salutat-
us in suo quisque Codice habue-
runt. Et sic paullo ante dixerat
ἐν σαδίου ὅτι Λοιβίας.

(11) Vet. Interpres, seu potius
vetus, ut puto, libratius iterum

eundem quem supra, errat er-
rorem: in studio pietatis.

(12) Forte τὴν τὸ.

(13) Vet. Interp. Hoc animal casti-
tati devotum est, quod licet ferum
sit, tamen in una conjunctione per-
durat Salutat- qui locum hunc
reddidit, castitatis animal, agreste,
gemibile, videtur pro μιμηδόν
legisse μιμηδόν, quæ lectio mihi
probat-ur; neque enim μιμηδός,
imitandi solertia praeclitus, huic lo-
co videtur convenire.

μύνασθρον, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ ἀγία ἐκκλησία, πάλαι μὲν ἢ
ἀγρία, μύνον δὲ ἀνδρα ἔχουσα νυμφίον, ὃς καὶ ταῦτα αὐτῇ
β'. Κερ. ια'. β'. περὶ σελῆς. καὶ οὗτος ὁ ἀπόστολος λέγει· ἐμυσσάμην γὰρ ὑμῶς
εἰς ἀνδρὶ παρῆενον ἀγνῶν πᾶς πᾶσαι τῆς Χριστοῦ.

Κερ. α'. ι'.

κβ'. ΤΡΑΧΗΛΟΣ ΣΟΥ ΩΣ ΟΡΜΙΣΚΟΣ (1).

Ἐκπλήττει ἡ γνώσις, πᾶσι ἡ ἀκολογία τῆς λιγομένης
πινυμμενικῆς νομῆς αὐτῶν σώζει. ἀποκαταστάς γὰρ ἡ τῶν
ἀγριότητων τρυφῆς (2) τῆς ἐξουσίας, ἡ σιωπῆς ὁ δὲ τῶν ἰσχυρῶν
σωατομένων πιστός. μὴ γὰρ τὸ εἰπῆς ΣΙΑΓΟΝΕΣ ΣΟΥ ἰπᾶ
γδ'. ΤΡΑΧΗΛΟΣ ΣΟΥ ΩΣ ΟΡΜΙΣΚΟΣ· ἵνα δείξῃ ὁ
Γεν. λη'. α'. τῶν ἰσχυρῶν ἰσχυρῶν πιστοσύνης, ὅτι ὁρμίσκοι τῶν ἰσχυρῶν τὸ δόξιντα
Ἑβρ. ζ'. ιδ'. τῆς ὁμοιωμένης. περὶ δὲ λέγει γὰρ ὅτι ὁ ἰσχυρὸς ἀνατίταλιν
ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἡ τὸ ἀπόστολος. εἴτα τῶν γε-
νῶν αὐτῆς διηγουμένης (3) καὶ τὸ κόσμος, ὅταν αὐτῇ χα-
ρίζεται ὁ νυμφίος, ἰπᾶντες οἱ ἀπόστολοι;

Κερ. α'. ια'.

κγ'. ΟΜΟΙΩΜΑΤΑ ΧΡΥΣΙΟΥ ΠΟΙΗΣΩΜΕΝ
ΣΟΙ ΜΕΤΑ ΣΤΙΓΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΡΓΥΡΙΟΥ.

ΟΜΟΙΩΜΑΤΑ ΧΡΥΣΙΟΥ ἔχ' ἵπτα οἰμαῖ ἐξ, ἀλλὰ
ἡ τῶν ἀγίων μετρητῶν. Ἐκπλήττει δὲ πνεύς δοκιμασθῆναι
Σοφ. σαλ. γ'. λαμπροτέρων ἰπιδείξατο τῶν πιστῶν. ὡς χρυσοῖον γὰρ φασὶν ὅς
ς'. χαυνοῖντα ἰδοκίμοις αὐτῶν, ὁ ὡς ὁλοκρῆστωμα ἡσίας περὶ
δέξατο αὐτῶν. ἵνα δὲ ἐκ τῆς ἀκολογίας δείξῃ ὅτι πᾶσι με-
τῶν λίγδ', βλῖπτι τί ἰπᾶντες· ΜΕΤΑ ΣΤΙΓΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΑΡΓΥΡΙΟΥ· εἰγόμενα γὰρ σαφῶς αἱ μετῶντες εἰ αἱ
Γαλ. ε'. ιζ'. ἐσάσαι τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ παρῶνται· καὶ ὡς μετῶντες καὶ
ὁ παῦλος λέγει· ἰγᾶ γὰρ τὰ εἰγόμενα τῶν κυρίων ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἐν τῇ σώματι με βασιλεύω. ἰπᾶντες δὲ ὁ λόγος.
κδ'. ΕΩΣ

(1) Ita Codex Alexandr. quem
plerumque videtur Auctor sequi.

Edit. Vat. ὁρμίσκοι.

(2) Sic emendavi, ut habet Co-

PHILO IN CANTICUM CANT.

41

bunda, uno marito contenta, quemadmodum ipsa sancta Ecclesia olim quidem agrestis erat, unum virum habens sponsum, qui eam his verbis alloquitur: quemadmodum etiam Apostolus ait: Despondi enim vos uni viro virg- 11. Cor. xi. 2.
nem castam exhibere Christo.

XXII. COLLUM TUUM SICUT MONILE.

Mirum est intelligere, quam bene ipsa se tueatur co-
herentia sensuum spiritualium, qui hic exponuntur: Cum
enim turturi propter feritatem Gentiles assimilet, non taci-
tos pratermittit fideles ex Judeis collectos. Postquam enim
dixisset GENÆ TUÆ, subdit: COLLUM TUUM SICUT MONI-
LE, ut indicet etiam eos, qui ex Judeis crediderunt; in me-
moriam revocans Judæ monile, quod Thamar datum fuit. Genes. xxviii
Manifestum enim est, quod ex Juda ortus est Dominus 18.
noster Jesus Christus secundum Apostolum. Deinde genera- Eiebr. vii. 14.
tionem ejus (sponsæ) cum enarraverit, & ornatum,
quem illi donat sponsum, subdunt Apostoli:

XXIII. SIMILITUDINES AURI FACIEMUS TIBI
CUM STIGMATIBUS ARGENTI.

SIMILITUDINES AURI non aliud esse arbitror quam
sanctos Martyres; quandoquidem igne probati splendidiorem
exhibuerunt fidem: ait enim scriptura: tanquam aurum Sap. iii. 6.
in fornace conflatos probavit eos, & sicut holocaustum
sacrificii suscepit eos. Ut autem ex iis, quæ sequuntur
demonstretur sermonem esse de Martyribus, vide quod sub-
dit: CUM STIGMATIBUS ARGENTI. Stigmata enim mani-
festo sunt verbera, & tormenta eorum, qui pro Christo
passi sunt. Quemadmodum testatur Paulus dicens: Ego Gal. vi. 17.
enim stigmata Domini nostri Jesu Christi in corpore
meo porto: sequitur autem oratio dicens:

F

XXIV. QUO-

dex Vallie, ceteri Codd. *Ἐγὼ* que idcirco hic locus sollicitan-
(3) Nominativus absolutus; ne- dus.

κ.δ'. ΕΩΣ ΟΥ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΝ ΑΝΑΚΛΙΣΕΙ
ΑΥΤΟΥ.

Κεφ. α'. ιβ'.

Ἰνα εἴπω, ὡς τῆς παλιγοσίας ἐξῆς τῆς ᾧ γάμαν δώ-
χίας· ὡς τότε πᾶ ὁμοιωματα ταῦτα τῇ ἀργυρίᾳ σωσάνται·
τυτίσι εἰ ὑπὲρ τῆς πίστεως πύχοντις ὁ μόνος ὡς κερῶ διαγμῶ
δὲ βασιάνται, ἀλλὰ καὶ ὡς κερῶ εἰρῶν δὲ τῇ τῶν συνῶ
ἐπὶ παλιμμένῳ (1) ὁδὸν τρέχει, καὶ ταῖς (2) περὶ τῆς
μάρτυρας μιμῶδῃ. Εἴτα ἀνταποκρίνεται ὁ σύμφωνος καὶ λίγει
περὶ τὸν συμφῶν.

Κεφ. α'. ιβ'.

κί'. ΝΑΡΔΟΣ ΜΟΥ ΕΔΩΚΕΝ ΟΣΜΗΝ ΑΥΤΟΥ.

Ματθ. κς'. ι'.

Ἐν τῇ γὰρ τὸν συμφῶν αὐτὸν εἰπὼν πρὸς τῶν μαρτύρων
ἀνταποκρίνεται ὁ γάμος αὐτῶ ἐ λίγει· ΝΑΡΔΟΣ ΜΟΥ
ΕΔΩΚΕΝ ΟΣΜΗΝ ΑΥΤΟΥ· τυτίσι (3)· σὺ ταῦτα πᾶ
ἀγαθὸ ἀπὸ ξῶ. δὲ γὰρ τῆς ἐξῆς, τῇ (4) ὁλοκάρῃ τῇ μῶ-
ρῃ, πρὸς ὁ κύριος λίγει· ἀφίτι καὶ μὴ κίπας περιχίτι
τῇ γυναικί· καλὸν γὰρ ἔργον, ὁ εἰργασάτο εἰς ἐμὴ, ἐ πᾶ ἔξῃς.
ὡς πρὸς ἡ ἀντιφωνῶσα τῇ ὁλοκάρᾳ λίγει ὁ σύμφωνος. αὐτὸς μὲν
τῶν ὁλοκάρῃ ὁδοῦς τῶν μαρτύρων. Η ΝΑΡΔΟΣ γὰρ ΕΔΩ-
ΚΕΝ ΟΣΜΗΝ ΑΥΤΟΥ. ὅτι πρὸς ἐστὶ, τὸ σὺ μαρτύριοι καὶ
ὁ σὺ ὁλοκάρᾳ περιτρίψατο τῆς μάρτυρας ὑπὲρ τῆς παρθεῖν· ὡς
δὲ πρὸς ἐστὶ ὡς ἡ παρθεῖς ὑπὲρ ὁ μῶρ· ἀπὸ δὲ τῆς ἀκολουθίας γινώ-
σκῶν πᾶς τις τῆς λόγων τῶν ἀρμῶν.

Κεφ. α'. ιγ'.

κς'. ΑΠΟΔΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΑΚΤΗΣ ΑΔΕΛ-
ΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΕΜΟΙ.

Εὐδὸς (5) ἁπομιμῶσκει τὸ αἶμα καὶ τὸ ὕδωρ τὸ σῶ-
ξας

(1) Τεθλιμμένῳ. Salutaris
legisse videtur τεθλιμμένῳ, ver-
te enim perfectam viam.
(2) Ex Vallicell. restitui ταῖς.

Barb. habet ἐ ταῦτα περὶ σῶ.

(3) Τυτίσι. Hic in meo, &
Barb. incipit hujus versus expla-
natio omiffis superioribus, quæ

XXIV. QUOADUSQUE REX IN RECUBITU SUO.

Ut dicat: usque ad regenerationem per convivium (caelestium) nuptiarum. Usque tunc hae argenti similitudines congregantur: hoc est, qui pro fide patiuntur non solum persecutionum tempore per tormenta, sed etiam pacis tempore per angustiam, et arctam viam currendo, et actionibus suis Apostolos imitando. Deinde vicissim sponsa respondet, et dicit sponso:

XXV. NARDUS MEA DEDIT ODOREM SUUM.

Dum ipse sponsus loquitur de Martyribus, gratias illi agens sponsa respondet, et ait: NARDUS MEA DEDIT ODOREM SUUM: hoc est haec bona tu delibasti; nam per nardum, alabastrum unguenti commemoras, de quo Dominus dicit: Sinite, nec molesti sitis mulieri; bonum enim opus operata est in me, et quae deinceps. Sponsa igitur veluti cum gratiarum actione respondens ait: ipse mihi dedisti odorem Martyrum. NARDUS ENIM DEDIT ODOREM SUUM; hoc est, tuum martyrium, et odor tuus cohortatus est martyres, ut pro te paterentur, quandoquidem tu quoque pro nobis es passus. Ex iis vero, quae sequuntur, quisque intelligere poterit totius orationis connexionem.

XXVI. FASCICULUS GUTTAE FRATRUELIS MEUS MIHI.

Statim commemorat sanguinem, et aquam, quae in
F 2 *Paf*

supplevi ex Codice Vallicellano, et quae agnoscit Vetus Interpres.

(4) Lego τ ἀλάβεσθαι λίγην

τὴν μέγαν. Θ ϵ δ \acute{o} κ $\acute{\upsilon}$ ν ϵ ι Θ \cdot ἀπὸ
π. τ. λ.

(5) Ita oo. Codd. Legē d' δ δ .

44 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

ξαι ὃν τῷ πάθει ἐκ πλεονεξίας τῶ Ἰησοῦ. ΑΠΟΔΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΑΚΤΗΣ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΕΜΟΙ. ὅπερ ἐστὶν ἐκ τῶ σάξαιτο ὑδατο (1) καὶ ἀμυτο (2) πινέ-
μυτο (2) τῷ ἐκ πλεονεξίας αὐτῶ ἀπὸς γίγονι μοι νυμφίον, καὶ αὐτῶ νύμφη. ἀμυτι μὴ τῷ ἐκ πλεονεξίας αὐτῶ ἀγο-
ραζομένη αὐτῶ ἐ σωματιομένη (3). ὑδατι δὲ τῷ διὰ σα-
κῶν αὐτῶ βαπτίζομένη αὐτῶ. πινέματι (4) δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ
πυτο αὐτῶ συκρινομένη αὐτῶ ἐ Τιλενμίν.

Κιφ. α'. γ'.

κζ'. ΑΝΑ ΜΕΣΟΝ ΤΩΝ ΜΑΣΤΩΝ ΜΟΥ ΑΥ-
ΛΙΣΘΗΣΕΤΑΙ.

Ὅπερ (5) ἐστὶν, ΑΝΑ ΜΕΣΟΝ τοῦ δύο μαστῶν
ἐ πρὸς τῷ μυστήριον τῶν μαρτυρία ἐκτίσεται (6). τῆς μὴ
ἡρα. γ'. ζ'. παλαιᾶς ὃν Ἡσαΐα λέγει· ὡς πρὸς βατον ὅτι σφαγὴν ἔχον·
Πραξ. κ'. λβ'. τῆς δὲ καὶ μὴς δὲ Φιλίππου τῶ εἰς Χριστὸν τῷ ἐνέχῃ ἐ
μυλωδύσει.

Κιφ. α'. ιδ'.

κθ'. ΒΟΤΡΥΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ
ΜΟΥ ΕΜΟΙ.

ΒΟΤΡΥΝ ΚΥΠΡΟΥ τὸν ἀνθράκινον (7) οἶμαι χα-
ρακτῆρα τῶ μονογενῆς ἡῶ καὶ Θεοῦ ὁνομάζει.

Κιφ. α'. ιδ'.

κα'. ΕΝ ΑΜΠΕΛΩΣΙΝ ΕΝ ΓΑΔΔΙ.

ΓΑΔΔΙ ἐμυλωδύεται ἐπίτρυμα (8). καὶ ἡ καὶ γῆ ὃ
βό-

(1) Non ex aqua vel sanguine, ut
Vet. Interpret. sed ex aqua, & sanguine.

(2) Addidi καὶ πινέματος ex
Cat. Meursii p. 20. Et sane paullo
post sequitur πινέματι δὲ. Cum
autem verba καὶ πινέματος de-
sint etiam in Vetere Interprete,
suspiciat quis possit illius Catenæ
Auctorem Codice, quo usus est
idem Vetus Interpretes, & Codici-

bus etiam, quos in emaculando
meo Codice adhibui, esse antiquio-
rem.

(3) Σωματιομένη. Vet. Inter-
pres coarctata, quod est mendum
Codicis: scribendum coarctata. Be-
ne hæc omnia reddit Salutaris, sed
vocem ἀγοραζομένην vertit
coarctata. Puto melius coarctata.

(4) V. Interpret. Spiritu vero, quod

Passione e latere Jesu manarunt . FASCICULUS GUTTÆ FRATRUELIS MEUS MIHI, hoc est, ex aqua & sanguine, quæ ex ejus latere profluxerunt, ipse factus est meus sponsus, & ego ejus sponsa; & sanguine quidem, qui ex ejus latere manavit, redempta & ipsi copulata sum; aqua vero, quæ ex ejus carnibus manavit, ipsi baptizata; spiritu vero, qui ex ejus divinitate proficiscitur, cum ipso coaugmentata, & perfecta.

XXVII. IN MEDIO UBERUM MEORUM COMMORABITUR .

Hoc est in medio duorum testamentorum commorabitur testimonium horum Sacramentorum; inter Vetus nimirum, quo dicitur in Isaia: Tanquam ovis ad occisionem ductus est; & inter Novum, quod Eunuchus locum illum Isaia per Philippum interpretatur de Christo. Isai. lxxv. 7.
Act. viii. 32.

XXVIII. BOTRUS CYPRI FRATRUELIS MEUS MIHI .

Botrum Cypri appellat, opinor, characterem humanum Unigeniti Filii & Dei.

XXIX. IN VINEIS ENGADDI.

GADDI interpretatur adeptio. Sicut enim botrus quando

divinitati ejus copulata sum & consummata dinoscor. Sane totam hanc explanationem in sua versione obscuravit. Bene hæc omnia vertit Salutarus.

(5) Vetus explanationis hujus versio, non plane intelligas quid sibi velit.

(6) Vetus Interpres, vel librarius per indiligentiam scripsit commemorabitur.

(7) Bene Salutarus ἀνθρώπων σαρκὶν vertit, seu potius exponit humanitatem assumptam. Nam, ut ait Nyssenus, ὁ τοῦ ἀνθρώπου σαρκὶν ἔκτιστος, hominis figura humanam substantiam refert. T. II. p. 47.

(8) Vallic. & Barb. ὁμήκεα, quam lectionem habuit Vetus In-

βότρως, ὅταν κυπρίξει, ὅπτις πὺς γίνεται τοῖς ὀφθαλμοῖς· ὅτω (1) καὶ οἱ εἰς τὸν Χριστὸν πιστεύουσιν, ἀρχὴν τῆς πίστεως λαμβάνουσιν, ὅτω δὲ πίπτει ὁ ἄσπας ἐξ ὧν, τῷ κυπρίσει ἀπεκρίνεται βίτρυς· ὅτι δὲ ὁπίσθεν ἰσχυροῖς εἰσιν ὅτι οἱ εἰς τὸν Χριστὸν πιστεύουσιν εἰς Χριστὸν, μαρτυρεῖται μὴ παύσασθαι· ὁ ἀπὸ τῆς ἐκείνου λήγων· ὁ ὅλως ἐπίτυχον· ὅπως εἶπεν, οἱ ἀπὸ τῆς ἐκείνου καὶ εἰς Ἰησοῦν ἐκκλησιάζονται, ἐπειδὴ γὰρ ὁ νομίζων ὅτι αὐτοῖς τοῖς βαπτισμοῖς μαρτυρεῖται (2), ὅτι, ὅτω ὁ νόμος αὐτὸν ἐπαίνεσα λίγη· ΒΟΤΡΥΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΕΜΟΙ ΕΝ ΑΜΠΕΛΩΣΙΝ· ὅτι ταῖς ἐκκλησίαις. ΕΝ ΓΑΔΔΙ· ὅτι ταῖς ἐπιτυχούσας τὴν μεγάλην ταύτης δωρεάν. Εἶτα πάλιν ἀναμειβόμενος αὐτῇ (3) τὴν ἐπαίνον, καὶ ἐπιμαρτυρεῖ τῷ πεισματικῷ αὐτῇ, ὁ αὐτῇ (4) ἀποτὸν ἰχαρίσαστο, καὶ ταῦτα αὐτῇ φάσκει (5).

Κριτ. α'. μ'.

λ'. ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ, ΙΔΟΥ Η (6) ΚΑΛΗ.

Διπλοῖ αὐτὴς τῷ ἰσχυρῷ τὸν κάλλος· διὸ εἶπεν (7)· ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ, ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ· ἵνα εἶπῃ αὐτῷ ὅτι μόνον ἴσως ἐκλή, ἀλλὰ εἰ ἴσως· ἴσως μὴν τοῖς νοήμασι τὴν πίστιν τοῖς (8) ἀπὸ καρδίας, ἴσως δὲ τῇ τῇ ὀφθαλμῷ διανοουμένη, καὶ τῇ τῇ παρὰ τὴν κατὰ σκεψιν, εἰ πάσης τῇ ἀνύστατον τῇ τὴν σιμνότητι μιᾶν περὶ. Ὅτι δὲ ταῦτα ὅπως ἔχον δοκεῖ, βλῆτι τὸ ἰσχυρὸν· τὴν γὰρ σιμνότητι τῇ ὀφθαλμῷ αὐτῇ ἐπαίνον εἰς τὸ ἀκρόματον (9), ἐπιφέρει.

λα'. ΟΦ

terpres, qui vertit *praeceptum*. Sed ἐπιμαρτυρεῖται legendum esse probant illa, quae leguntur inferius ὅτι ὁ ἐπιμαρτυροῦντες εἰσιν, καὶ ἐν ταῖς ἐπιμαρτυροῦσας τὴν μεγάλην ταύτης δωρεάν.

(1) καὶ abest a Barber. & abest a Vallie.

(2) Utitur loquutione D. Pauli ad Galat. IV. 19. ἔχεις ἃ μαρτυρεῖ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, donec Christus formetur in nobis.

do germinat jucundus est intuentibus, sic qui credunt in Christum, initio fidei accepto, cum nondum maturum habeant fructum, botro germinanti assimilantur. Quod autem assequuti sunt hi, qui ex Gentibus in Christum crediderunt: testatur mihi Paulus Apostolus dicens: Electio Rom. xi. 7. consequuta est, idest qui ex Gentibus, & Judeis electi sunt. Quia vero sponsus formatur in eis qui baptizantur; ideo sponsa ipsum laudans dicit: BOTRUS CYPRI FRATRUE-
LIS MEUS IN VINEIS, idest in Ecclesiis. ENGADDI, idest in iis, quae consequutae sunt magnum hoc donum. Deinde rursum vicissim illi laudes tribuens, & delectatus spiritali illa, quam ei ipse dedit, pulchritudine, illi haec ait:

xxx. ECCE PULCHRA PROXIMA MEA ECCE PULCHRA.

Laudando duplicat ejus pulchritudinem, propterea dicit: ECCE PULCHRA PROXIMA MEA ECCE PULCHRA: ut significet, eam non solum intrinsecus esse pulchram, sed etiam extrinsecus: intrinsecus quidem fidei sensibus ex corde proficiscentibus; extrinsecus vero oculorum innocentia, & composito incessu, omniique gravi concinnoque motu membrorum. Quod autem haec ita se habere intelligenda videantur, vide quod sequitur: honestatem enim oculorum ejus laudans & puritatem, subiungit:

xxxi. OCU-

(3) Sic legendum. Barber. & meus habent αὐτῆς.

(4) Ita Barb., Sed Vallic. habet ὁ αὐτῆς αὐτῇ ἐχαρίσθη ἡ ἀλλοτρίη.

(5) αὐτῇ φ. Vallic. ἀνεφάνη.

(6) Hanc lect. habuit Vet. In-

terpres. Vaticana utrobique habet αὐτῆς.

(7) Lego ἀπὸ.

(8) Τοῖς ex Vallic. Et reposui loco αὐτῆς, ut habet meus & Barb.

(9) Sic: non ut Codd. ἀνεφάνη.

$\text{K} \oplus \alpha', t'$

λα'. ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ (1).

[illegible] $K \neq \emptyset, \alpha', 15'.$

λβ'. ΙΔΟΥ Ο (3) ΚΑΛΟΣ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ,
ΚΑΙ ΓΕ ΩΡΑΙΟΣ ΠΡΟΚΛΙΝΗ (4) ΗΜΩΝ ΣΥ-
ΣΚΙΟΣ.

Καὶ αὐτὴ πάλιν ἀνταπεκρίνεται τὸ πολυπλάσιον τῆς
 θυμῆς κέλλου. ὃ γὰρ μένον ἐπὶ ΚΑΛΟΣ· ἀλλὰ καὶ γὰρ
 ΩΡΑΙΟΣ· ὥρῃ (5) ἐν ἑαπείλῃ, καλὸς ἐν περφόρῃ·
 καὶ γὰρ ὥρῃ ἐν ἀποστείλῃ, καλὸς ἐν τῇ τῆς προσκαρῶν
 ἀγαθῶν ἐπικυρεῖ (6)· καὶ γὰρ ὥρῃ ἐν τῇ τῆς αἰωνίῃ
 ἀγαθῶν ἐπαπείλῃ. ΠΡΟΚΑΙΝΗ ΗΜΩΝ ΣΥΣΚΙΟΣ·
 ὅταν γὰρ περὶ πάντες κλίνωμεν, τὸ λοιπὸν ἀπαλλαττέμενοι
 τῷ περὶ αἰῶνι, λοιπὸν (7) σὺ ἔμῃ σκιᾷ, ἢ τὴν λί-
 γοιτᾷ· ἐν τοῖς μετὰ φέροις αὐτῷ ἐπισκιάσεις σοι· καὶ ὑπὸ τὰς
 πτέρυγας αὐτῷ ἑλπίεις. περὶ σὲ γὰρ ἔχομεν τὴν καταφυγὴν·
 σὺ ἔμῃ σκιᾷ ἐκ σκίπης. σὲ γὰρ ἔχοις καταφυγὴν, λίγχομεν
 τὸ ἐν Δαδιδ εἰρημῶν· ἔν γὰρ καὶ παρελθὼν ἐν μὲν σκιᾷ
 θανάτῃ, ὃ φοβεσσομαι (8) κακῶ, ὅτι σὺ μετ' ἐμὲ εἰ Κύριε.
 λγ'. ΔΟ.

(1) *Iidem* Codd. *ἡμεῖς*. Vaticana, ceteraque edit. habent *ἡμεῖς*. Sed ex interpretatione, quae sequitur, apparet Philonem legisse *ἡμεῖς*, idcirco eam lectionem retinui.

(2) Vet. Interpr. *Columbae si quidem non simpliciter sensibiles oculos dicit, sed Spiritus Sancti. Legendum sensibilis.*

(3) Sic legisse videtur Vet Int.
Vaticana pro ò exhibet 𑖦.

(4) Vatican. edit. *ὁὲς κλίη*. Complut. *ὁρὲς κλίη*. Notanda hæc Philonis lectio. Eam sequuti sunt Origenes, & S. Ambrosius, ut ad h. l. Cantic. notat Nobilius.

(5) Iterum, sic postulante sententia, ponenda vox $\acute{\omega}\gamma\alpha\tilde{\nu}\epsilon\varsigma$, quam

XXXI. OCULI TUI COLUMBÆ.

Columbæ non simpliciter hujus sensibilis, sed illius Spiritus Sancti, qui descendit in columbæ forma super ipsum. Acumen enim intelligentiæ, & prophetorum sensuum spirituali illi columbæ assimilat. Deinde rursus sponsa ad sponsum:

XXXII. ECCE PULCHER FRATRU ELIS MEUS, ET SPECIOSUS. CUBILE NOSTRUM UMBROSUM.

Et ipsa vicissim respondendo laudat multiplicem sponse pulchritudinem. Non enim solum dixit PULCHER, sed & SPECIOSUS. Speciosus in Evangelio, pulcher in Prophetis. Et speciosus quidem in Apostolis; pulcher temporalibus bonis adjuvando, & speciosus aeterna bona promittendo. CUBILE NOSTRUM UMBROSUM: cum enim ad mortem inclinamus, liberati deinceps a presenti seculo, jam tu nostra umbra, secundum eum, qui ait. Scapulis suis obumbrabit tibi, & sub pennis ejus sperabis. Ad te enim perfugium habemus; tu nostra umbra & tegumen: te enim habentes refugium, dicimus illud David. Nam etsi ambulavero in medio umbræ mortis non timebo mala, quoniam tu mecum es Domine.

Ps. xc. 4.

Ps. xxii. 4.

G

XXXIII. TI-

librarius omisit propter antecedentem eandem vocem.

(6) Salutatius, qui vertit in cunctis, legisse videtur *ἐν παντί*.

(7) Tu deinceps nostra umbra (verba sunt sponsæ ad sponsum) secundum eum, qui ait &c. Non facile in-

telligas quid sibi voluerit Vetus Interpres, qui vertit: *jam tu nostra umbra magis enascitur ex intelligibili igne secundum Prophetam: scapulis suis obumbrabit &c.*

(8) Vallis. *φειδόμενος*. Meus & Barbet. *φειδόμενος*.

Κιφ. α'. ιζ'.

λγ'. ΔΟΚΟΙ ΟΙΚΟΥ (1) ΗΜΩΝ ΚΕΔΡΟΙ.

Βλέπει πρὸς τὴν εἰρημίαν (2) ἀκολουθίαν· Ἰδὼ ὁ καλὸς ἐν προφῆταις. καὶ γὰρ ὁ ἑαυτοῦ ἐν ἀποστόλοις. λίγη γὰρ ΔΟΚΟΙ ΟΙΚΟΥ ΗΜΩΝ ΚΕΔΡΟΙ· ὅπως ἐστὶν, δοκοὶ ἡμεῶν ἐκκλησιῶν
 Ψαλ. ιβ'. ιβ'. οἱ περὶ τῆς δι' αὐτῶν γὰρ, φασιν, ὡς φοιτῶν ἐν δόξῃ· ὡς ἐν κλίρῳ ἢ ἐν τῷ λιβάνῳ πληρωθήσεται·

Κιφ. α'. ιζ'.

λδ'. ΦΑΤΝΩΜΑΤΑ (3) ΗΜΩΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΙ.

Ὅπως ἐστὶν οἱ ἀπόστολοι τῷ τῶν Ἑβραίων, ὅς φασιν· καὶ ἡσυχ. ιν'. ιγ'. ἀντὶ τῆς σοφίας (4) ἀναβέσκειται κυπαρίσς· Ἐπειδὴ γὰρ (5) αἱ δοκοὶ ἡμεῶν φαίνονται εἰσὶν ἰσότητος, καὶ ὡς τῶν φαίνονται αἱ δοκοὶ καλύπτονται· πρὸς τὴν δὲ τῶν οἰκῶν φαίνονται· διὸ τὸ πρῶτον τὸν περὶ τῆς δοκοῦ ἀπεικάζει· ἔπειτα διὸ τὸ περὶ τῆς κόσμου τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ τῶν ἀποστόλων αὐτῇ γιγνόμενον λέγει· ΦΑΤΝΩΜΑΤΑ ΗΜΩΝ ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΙ· ἵνα τὸ ἀποστολικὸν ἐκείνο περιουσιῇ (6)
 α'. Κερ. ιβ'. κη'. τὸ λιγνόμενον· ἔστι κύριος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλος, διότι περὶ περὶ τῆς· περὶ τῆς καὶ ὡς ἐκκλησίᾳ ἡμεῶν περὶ τῶν οἱ ἀπόστολοι· ἔπειτα περὶ αὐτῶν ἐκκλησίᾳ ἡ καλὴ τῇ Χριστῷ ἡμεῶν· ὅπως ἐκ ἀκολουθίας λέγει·

Κιφ. ε'. α'.

λ'. ΕΓΩ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΠΕΔΙΟΥ, ΚΑΙ (7) ΚΡΙΝΟΝ ΤΩΝ ΚΟΙΛΑΔΩΝ.

Ὅπως χαρακτηρίζονται περὶ τὸν ἑαυτοῦ ἡμεῶν
 αὐ-

(1) Vatic. δοκοὶ οἰκῶν ἡμεῶν καὶ δοκοὶ, quam lect. habuit Ver. Int. Tigna domum nostrarum.

(2) Sic legendum. Male Barb. Vallis. & meus εἰρημίας.

(3) Male Interpres vertit: Trabes. Incondita autem & absurda

hujus loci tota ejus versio, ut ad eam intelligendam inanem operam sumas. Ait enim: Quoniam igitur tigna a trabibus interitus componuntur atque celantur, pulchritudo vero domus trabibus indicatur, propterea &c.

XXXIII. TIGNA NOSTRA CEDRI.

Vide connexionem cum iis, quæ dicta sunt: ecce pulcher in Prophetis: sed & speciosus in Apostolis: ait enim, TIGNA DOMUS NOSTRÆ CEDRI: hoc est, Tigna Ecclesiarum Prophetæ; Justus enim, ait scriptura, ut palma florebit; sicut cedrus, quæ in Libano est, multiplicabitur. Thal. xci. 13.

XXXIV. LAQUEARIA NOSTRA CUPRESSI.

Idest Apostoli juxta Isaiam, qui dicit: Et pro sterba surget cupressus. Quandoquidem enim Tigna interius sunt, & laquearibus tigna occultantur; laquearia autem domum jucundam efficiunt; propterea primum Prophetas tignis assimilât, deinde propter illustre ornamentum Ecclesiæ, quod ab Apostolis proficiscitur, ait: LAQUEARIA NOSTRA CUPRESSI, ut apostolicum illud præmonstratur, dicens: Posuit Dominus in Ecclesiâ primum Apostolos, secundo Prophetas. Præfulgent enim Prophetis Apostoli; quandoquidem propter eos appellata est pulchra Christi sponsa, quæ & insequendo ait: Isai. lv. 13. 1. Cor. xii. 28.

XXXV. EGO FLOS CAMPI ET LILIUM CONVALLIUM.

Tanquam blandiendo suo ipse sponso in iisdem im-

G 2

mo-

(4) Vetus Interpres vertit: pro constitutione oriatur cyparissus. Locus est Isaiæ LV. 13. ad quem locum, adnotavit Nobilius: Sterba, hoc est, vilissimo stipite juxta D. Hieronymum. Ceterum σπιθα herbæ frondes sunt, quibus tori,

& culcitæ farciuntur, & stipantur.

(5) ὅδ ex Cod. Vallie.

(6) Barb. & meus μεμνηδὲν.

(7) Vatic. non habet ἐγώ, neque est in variis lectionibus editæ Lamb. Boki.

αὐτοῖς (1) δ' ἔστρεψον· ἀκολούθως αὐτῶν ΑΝΘΟΣ λήγει ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ, ὅτι τὰ πορφυρικά μελιτώσα εἰκνέει πρὸς Ἡσαΐ· Ἡσαΐ. λβ'. α'. εὐφραίνεται ἔρημος διψώσα· ἀγαλλιάσθω ἡ ἔρημος, ἐπὶ ἀνθείτω ὡς κρίνοι· ἐξασθενέει ἔρημος ἡ παλαιά· ἀλλὰ ἰὼν ἔμνητον ᾧς ἀνθίσιν ἐσθλὰ ἔξει, ἀλλὰ καὶ ᾧς (2) τῆς δικαιοσύνης καρπῶς τὴν γλυκύτητα πολυπλασιάζει, ὅτι ἔτι λήγει· ΕΓΩ ΑΝΘΟΣ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ, τὰ πορφυρικά δ' ἔλαμβάνει. ὅτι δὲ πάλιν ΚΑΙ ΚΡΙΝΟΝ ΤΩΝ ΚΟΙΛΑΔΩΝ· ᾧς ὁ ἀπὸ πλίκας ἐπιτίπτται σωτηριάσει, καὶ ὁ δόρυς ῥήμασι τῶν ἰδίων συμφίς, ὅτι τὸ ἀμίρμητοι ᾧς αὐτῶν μετὰ τῆς δὲ τριπλῆς καὶ αὐτὸς λήγων· καταμύθι τὰ κρίνα τῶν ἀρχῶν πῶς αὐξάνει, ὅτι ἔκαστος, ἔτι ἰσχύει. ὅταν ἴω αὐτῶν κρίνοι τῶν κοιλάδων λήγει, τῶν ὁ ἀπὸ πλίκας δόρυς μνημονεύει. ὅταν δὲ αἴθως τῶν πιδίς, τῶν πορφυρικών μετὰ τῶν χαρὰν τῶν ἑσπεριάζει. εἴτα ἀποκρίνεται πρὸς αὐτὸν ὁ συμφίς λήγων πρὸς αὐτὸν εἶπαι·

Κρι. β'. β'. λς'. ΩΣ ΚΡΙΝΟΝ ΕΝ ΜΕΣΩΙ ΑΚΑΝΘΩΝ, ΟΥΤΩΣ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ ΑΝΑΜΕΣΟΝ ΤΩΝ ΟΥΓΑΤΕΡΩΝ.

Ἵνα αὐτῶν εἶπαι δικαίως ἀναμίσει ἀδίκων, ὁσπερ ἐν μέσῳ ἀσιβάν, ἐν τῷ δὲ τῷ κόσμῳ ἀναστροφικῶν, πρὸς ὃν φησι ἐπὶ ὁ ἀπόστολος· ἵνα γίνωθι τίκτα ὁ ἄμωμον ἐν μέσῳ γυναικῶν σχολιᾶς καὶ διαπραμμένης. Εἴτα ἡ συμφία πάλιν πρὸς τὸ αὐτῶν συμφίον·

Κρι. β'. γ'. λζ'. ΩΣ ΜΗΛΟΝ (3) ΕΝ ΤΟΙΣ ΞΥΛΟΙΣ ΤΟΥ ΔΡΥΜΟΥ, ΟΥΤΩΣ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΑΝΑΜΕΣΟΝ ΤΩΝ ΥΙΩΝ.

Τὸ ΜΗΛΟΝ ἐν τῷ αὐτῷ ἐπὶ βράσειν ἔχει καὶ πόσιν· ἵνα

(1) Vallic. ἐστρεψον.

(2) Sic legendum: male Barb. & meus ὅσῳ κρημνός.

(3) Nescio cur Ver. Interp. red. diderit: Sic arbor mali in medio silva. Tota vero explicatio hæc

moratur ; & convenienter ipsa se florem campi appellat , quia cum meditata sit prophetica vaticinia , audit ab Isaia : Isa. xxxv. 1. Lætare deserta sitiens : exuliet deserta , & floreat ut lilium : & efflorescat deserta antiqua . Sed nunc non solum floribus suave olet , sed & iustitia fructibus dulcedinem multiplicat . Cum igitur dicit : EGO FLOS CAMPI , vaticinia edisserit . Cum autem rursus dicit : & LILIUM CONVALLIUM , Evangelicis salutiferisque , & suavibus dictis delectatur sui sponsi , quando discipulos suos hortatur , ut nihil solliciti sint , dicens : Considerate lilia agri quomodo adolescunt , quod neque laborant , neque nent . Cum igitur se ipsam LILIUM CONVALLIUM appellat , Evangelica præcepta commemorat . Cum vero dicit FLOS CAMPI , prophetorum vaticiniorum characteres subindicat . Deinde ei respondet sponsus dicens ad ea , quæ loquuta est :

xxxvi. UT LILIUM IN MEDIO SPINARUM ,
ITA PROXIMA MEA IN MEDIO FILIARUM .

Id vult , illam justam esse in medio injustorum ; piam in medio impiorum versari in hoc mundo : cui dicit Apostolus , Ut sitis Filii Dei irreprehensibiles in medio generationis praviæ , & perversæ . Deinde vicissim sponsa ad suum sponsum :

xxxvii. UT MALUM IN LIGNIS SILVÆ , SIC
FRATRUELIS MEUS IN MEDIO FILIORUM .

Malum in se ipso cibum , & potum continet . Ut igitur

in ea versione est implexa , & quædam etiam habet , quæ sensu carent , ut illa : Arbor ergo mali est homo , Christi domus inter ligna silvæ , sic in medio Judæorum existens , sicut de ipsis dicit Isaias &c.

ἡα γουὶ τῶ μυσικῷ εἶπῃ· εὐφροσύνῳ, ἥπρ αὐτῇ διδῶκεν
 Ματθ. κς'. κς'. ὁ νομφίος λίγων· λαβίτι, φάγιτι· τὸτό μὲ ἐπὶ τὸ σῶμα.
 Καί, λαβίτι, πῦτι· τὸτό ἐπὶ τὸ αἵμα μὲ, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκ-
 χωρῶμενοι εἰς ἀφαισι ἀμαρταν· ἔξῃ τὸτο, εἰμα, ΩΣ ΜΗ-
 ΛΟΝ λίγη. Τρία γὰρ ἀγαθὰ τὸ μῦλον ἔχει· βράσειν, δι-
 ἥς ὑποσημαίνει τὸ Χριστὸ σῶμα· ἔ πίσι, δι' ἥς ὑποσημαί-
 νει τὸ σωτήριο αἷμα· ἐὶ δὲ δῶδαι, ἥτις (1) χαρακτηρίζει τῇ
 πίσι. Καί πάλιν μῦλα ἀπεκάζει τὸν ἀνθρώπινον τῷ λόγῳ
 χαρακτηρεῖ (2) ἐν ἐνύλοις ὄντα. προσημαίνει αὐτὸν ὅτι τῷ ἐνύλῳ
 τῷ σαρκί, εἰα μῦλον, δὲ δῶδαι· ὅτι αὐτὸν ὡς μῦλον ἐν ὅτι
 ἐνύλοις τῷ δρυμῶ, ὥτως ἀνελκιδὸς μὲ ἀναμίσει τῷ ὕδατι· ὅπρ
 ἴσιν, ἀναμίσει τῷ ὕδατι. ὕδ' αὐτῶν ἐν Ἡσυχίᾳ καλεῖ
 λίγων· ὕδ' ἐγίνεσα, καὶ ὕψωσα· αὐτοὶ δὲ με ἠδόνεσαν.
 ἔτα φησὶν·

Ἡσυχ. α'. β'.

Κιφ. β'. γ'.

λθ'. ΕΝ ΤΗ ΣΚΙΑ ΑΥΤΟΥ ΕΠΕΘΥΜΗΣΑ, ΚΑΙ
 ΕΚΑΘΗΣΑ.

Ἐπιθυμῶ γὰρ καὶ τὸ νόμον πλεῖν ἢ ἐκκλησία· σκιὰ γὰρ
 τῷ μυστηρίῳ ὁ νόμος, ἐὶ τῷτο ἐπιθυμῶ πᾶσα εὐσεβία
 ψυχῇ, ταῖς ἐχταγαῖς αὐτῇ ἐπισημαίνει ταῖς καλυπτικαῖς τῷ
 ἀμαρταν· τὸ ὅτι μυστήσεως, ὅ φησὶς, ὅ κληίσεως, ὅ
 ἀδωδωμάρτυσεως, τίμα τὸ πατήρ σὺ ἐπὶ τῷ μυστήρ, ἔ πᾶς
 ἄλλας λοιπὰς ὁσιολογίας. ἐν ταύταις ταῖς σκιαῖς ἐπιθυμῶσι αἱ
 τῶν ὑποβῶν ψυχῶν ταῖς τῷ ἀμαρταν καλυπτικαῖς. διὸ
 λίγει ἡ ἐκκλησία· ἐν τῇ σκιᾷ αὐτῇ ἐπιθυμῶσα, καὶ ἐκ-
 ἴσιν, σκιὰν γὰρ ἔχειν ὁ νόμος τῷ μᾶλλον ἀγαθῷ τῷ τῷ
 διότι τῶν ὁσιολογῶν. διὸ ὑδὺς λίγει·

Ἐβρε. ι'. α'.

Κιφ. β'. γ'.

λθ'. ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΣ ΑΥΤΟΥ ΓΛΥΚΥΣ ΕΝ ΛΑ-
 ΡΥΓΓΙ ΜΟΥ.

Οἱ γὰρ ὑπὸ τῷ σκιᾷ τῷ νόμῳ κατεξόμενοι δῶλον ὡς
 καὶ

(1) Sic emendandum. Barber. & meus habent δι' ἥς.

tur significet mysticam letitiam, quam illi peperit sponsus dicens: Accipite, manducate; hoc est corpus meum: & Matth. xxvi. 26. accipite, bibite; hic est sanguis meus, qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum: Idcirco dicit, sicut MALUM. Tria enim bona malum continet; cibum, quo significat corpus Christi; potum, quo significat salutarem sanguinem; & odoris suavitatem, per quam exprimit fidem. Et rursus malo comparat humanitatem Verbi assumptam, quæ est inter ligna, proponens ipsum in ligno Crucis suaviter olentem, tanquam malum. Et ait: Ut malum inter ligna Silvæ, sic fratrius meus in medio filiorum, idest in medio Judeorum: Ipsos enim filios appellat in Isaia dicens: Filios genui & exaltavi; ipsi vero spreverunt me. Isai. i. 2. Deinde dicit:

XXXVIII. IN UMBRA IPSIUS CONCUPIVI, ET CONSEDI.

Desiderat enim etiam legem perficere Ecclesia: Umbra enim Unigeniti est lex, & hanc desiderat quævis piorum anima, ipsius delectata præceptis, quæ peccata prohibent: Non moechaberis, non occides, non furtum facies, non falsum testimonium dices, honora patrem tuum, & matrem, & cetera mandata. In his umbris, qua peccata vetant, anime iustorum concupiscunt. Propterea dicit Ecclesia: IN UMBRA EJUS CONCUPIVI, ET CONSEDI. Umbram enim habet lex futurorum bonorum, juxta Hebr. x. i. ta divinissimum Apostolum. Idcirco statim dicit:

XXXIX. ET FRUCTUS EJUS DULCIS IN FAUCIBUS MEIS.

Qui enim sub legis umbra confident, manifestum est
eos

(2) Vide supra Notam ad Vers. xv. xxviii.

56 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

καὶ τῷ ὑπερίκλῳ κερτοῦ τὴν σωτηριώδη ἐνώχισα ματαλαμβάνει
 ἔχουσι. εἴπα λοιπὸν πᾶσι τῷ ἱμῶ ἐπ' ἅσα, εἰς τι τὸν Τιλείωσι,
 ἐν πρὶ ἱλαβαν ἐκ τῷ νόμου, εἰσαλθεῖν θήλυσσα λίγῃ ὅτις ἀπο-
 στέλλοις.

Κιφ. β'. δ'. μ'. ΕΙΣΑΓΕΤΕ ΜΕ ΕΙΣ ΟΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ (1).

Εἰς τὸ τῷ κυρίῳ σῶμα. συγκατάει με (2) φρεσὶ αὐ-
 τῷ δ' ἡ τῷ λυθῶ τῆς παλιπίνισιαις.

Κιφ. β'. δ'. μα'. ΤΑΞΑΤΕ ΕΠ' ΕΜΕ ΑΓΑΠΗΝ.

Δότι μοι τὸ ἀγάπῳ τὴν τῷ ἱπ' αὐτοῖς (3) πατρὸς,
 Ἰωαν. γ'. ις'. ἢ ὁ μοτογιγὴς λίγει· ὅπως ἡγάπησιν ὁ ὁὐδὲ τ' κόσμος, ὥς
 τὸν ἡγὸν αὐτῷ τὸν μοτογιγὴν ἰδῶκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐ-
 τὸν μὴ ἀπόλῃται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

Κιφ. β'. δ'. μβ'. ΣΤΗΡΙΣΑΤΕ (4) ΜΕ ΜΥΡΟΙΣ.

Ἐν πᾶσι ὅτις θείοις τοῦ Χριστοῦ λογίοις.

Κιφ. β'. δ'. μγ'. ΣΤΟΙΒΑΣΑΤΕ ΜΕ ΕΝ ΜΗΛΟΙΣ.

Θάψατέ με ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν δικαίων.

Κιφ. β'. δ'. μδ'. ΟΤΙ ΤΕΤΡΩΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗΣ ΕΓΩ.

Διὰ τὸ ἀγίον μετ' ἑαυτῶν· δι' ὅτι, ἀγαπήσασα (5) τὸν Χρι-
 στὸν ἐτρώσθω, τὸν ὑπὲρ αὐτῷ διξαμίνην ἡγίαται.

μ'. ΕΥΩ.

(1) Vet. Interpr. in domum vi-
 nea. Fortasse sequutus est lect. Sym-
 machi ei, τ' οἰκίαν in cellam vi-
 nariam, eamque idem Interpr. pu-
 tavit appellari posse domum vi-
 nea.

(2) Vet. Interpres quid intelli-
 gat nescio, qui vertit: cooptare
 me ei per lavacrum etc. Salutaris
 bene vertit, commiscete me.

(3) Vet. Interpr. caritatem Uni-
 geniti Filii; minus bene. Sane de

PHILO IN CANTICUM CANT. 57

eos etiam salutaris convivii, in quo Evangelici fructus apponuntur, esse participes. Deinde de lege loquens, & ad eam perfectionem venire volens, quam accepit a lege, dicit Apostolis:

XL. INTRODUCITE ME IN DOMUM VINI.

In Domini scilicet corpus: commiscete me cum ipso per lavacrum regenerationis.

XLI. ORDINATE IN ME CARITATEM.

Date mihi dilectionem Patris celestis, de qua Unigenitus loquitur: Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum Unigenitum daret; ut omnis qui credit in illum non pereat, sed habeat vitam æternam. Joan. III. 16.

XLII. CONFIRMATE ME IN UNGUENTIS.

In omnibus Christi divinis eloquiis.

XLIII. STIPATE ME IN MALIS.

Sepelite me in numero justorum.

XLIV. QUIA VULNERATA SUM CARITATE.

Per sanctos scilicet martyres; per quos, cum Christum diligere, vulnerata sum, morte pro eo suscepta.

H

XLV. LÆ-

Patris caritate in mundum loquitur Apostolus.

(4) Saluatus vertit: *Servate me*: qui propterea legisse videtur *την ζωην*.

(5) Barbar. & meus *ἡγάπησας* male. Theat. *ἡγάπησας*. Scribendum ut edidi.

(6) h. e. per latus Martyrum sancta sum.

Κιφ. β'. σ'. ^{μ'} ΕΥΩΝΥΜΟΣ ΑΥΤΟΥ ΥΠΟ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΜΟΥ · ΚΑΙ Η ΔΕΞΙΑ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙΛΗΨΕ ΤΑΙ ΜΕ.

Περὶ μ. γ'. ^{15'} Ἐώνυμ. ^Θ μὴν' παρὶντα βίον ἀπ' ἀφ' ἑαυτοῦ, ὡς οἶμαι· δι-
 ξιά δὲ τὸν μίλλοντα, τὸν αἰνῶσαι βίον (1) ἥν' ἰσχυρῶν.
 Ψαλ. πδ. ια'. ^{15'} μῆκ. ^Θ γὰρ βίον, φησὶ, ἐ' ἵτη ζῶνς ἐν τῇ διξίᾳ αὐτοῦ· ἢ δὲ
 τῇ ἀριστερᾷ αὐτοῦ πλῆτ. ^Θ ε' δόξα. ἐνθαδὶ γὰρ ἀνστήσει τὰ
 ἀγαθὰ ἢ ἰπ' ἀφ' αὐτοῦ παρὶ χειρὸς σοφίας τῇ ἐκκλησίᾳ, ἵν' τὸν λί-
 γοντα περιβῶν κῆρι. ^Θ ἔχ' ὑπερβῶν τὰ ἀγαθὰ τῶν περιβου-
 μένων ἐν αἰωνίᾳ. καὶ ἐν τῷ (2) μίλλοντι αἰῶνι μῆκος βίον,
 τῶν μακρῶν αἰώνων· καὶ πᾶς ευφραντήρις ἥν' ἀγίων ἰσχυρῶν
 ματθ. κ'. λδ'. τὸ εὐαγγέλιον τῇ ἰδίᾳ νύμφῃ ἐκ διξίων λίγει· διὸτι οἱ εὐα-
 γγελισταὶ τῷ πατρὶ μὲν κληρονομήσαντι τῷ ὑποτασσόμενῳ ὑμῶν
 βασιλεῖν περὶ καταβολῆς κόσμου. ὕψως ΚΑΙ Η ΔΕΞΙΑ
 ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙΛΗΨΕΤΑΙ ΜΕ· ὅταν με σῶσιν ἐκ διξίων
 αὐτοῦ περιβῶντι δίκῃν ὁ καλὸς ποιμὴν εἰς τὰς τῶν πᾶσιν αἰώνων
 νομῶν αὐλίζων.

Κιφ. β'. ζ'. ^{μ'} ΩΡΚΙΣΑ ΗΜΑΣ ΟΥΓΑΤΕΡΕΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑ-
 ΛΗΜ ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΥΝΑΜΕΣΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ (3)
 ΙΣΧΥΣΕΣΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ · ΕΑΝ ΕΓΕΙΡΗΤΕ ΚΑΙ
 ΕΞΕΙ ΕΙΡΗΤΕ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ ΕΩΣ ΟΥΘΕΛΗΣΗ.

Θυγατέρις· ἱερὰ καὶ τὰς ψυχὰς τῶν ἀγίων λίγῃ περιβῶντι τι
 καὶ ἀποστόλων· ἐκείνας ἔν ταις δυνάμεσι καὶ ἐν
 ταις ἰσχυράσι τοῦ ἀγροῦ ἐκείζῃ ἐν τῇ ἰσχυρίᾳ,
 Ματθ. γ'. λη'. οἱς ἰπποῖσιν ἐν τῷ κόσμῳ ἢ τῷ μνηστῆρι δυνάμεις. ἀγροὺς γὰρ ὁ κό-
 σμος, ὡς φησὶ ὁ κύριος· ἵνα ἐξυμῶσιν τὸ πῶθον τῶν θυμῶν περὶ αὐ-
 τῶν.

(1) Vallie. αἰῶνα.

τὸν μίλλοντι αἰῶνι, μῆκ. ^Θ βίον,

(2) Perturbatus videtur hic lo-
 cus. Legendum putarem: καὶ ἐν

αὐτοῦ μακρῶν αἰώνων ἐν τῇ διξίᾳ
 αὐτοῦ ἡ σοφία ἔχουσα, τὰ δ-

XLV. LÆVA EJUS SUB CAPITE MEO ; ET
DEXTERA ILLIUS AMPLEXABITUR ME .

Læva quidem præsentem vitam , ut arbitror , exprimit ; dextera vero futuram , & perpetuam sanctorum vitam : Longitudo enim dierum , ait scriptura , & anni vitæ in dextera ejus ; in læva vero ejus divitiæ , & gloria . Ibi enim celestis sapientia indeficientia bona tribuit Ecclesie , juxta Prophetam dicentem : Dominus non privabit bonis eos , qui ambulant in innocentia . Et in futuro seculo , sapientia longitudinem vita , & longa secula dextera suâ tenens , sanctorum promissionum gaudia præbet iis verbis , quæ juxta Evangelium sponsæ suæ a dextris dicit : Venite benedicti Patris mei ; percipite regnum , quod paratum est vobis a constitutione mundi . Ita DEXTERA ILLIUS AMPLEXABITUR ME ; cum a dextris suis quasi ovem me constituet bonus Pastor , qui in Paradisi pascuis commoratur .

Prov. III. 16.
Psalm. LXXXIII
13.
Matth. xxv. 34.

XLVI. ADJURAVI VOS FILIÆ HIERUSALEM
IN VIRTUTIBUS, ET VIRIBUS AGRI, UT SU-
SCITETIS ET VIGILARE FACIATIS CARITA-
TEM, DONEC VELIT .

Filiæ Hierusalem vocat animas sanctorum Prophetarum , & Apostolorum . Illas adjurat PER VIRTUTES , ET VIRES AGRI ; (nimirum per divina miracula , quæ in mundo Unigeniti virtus edidit : Ager enim est mundus , ut ait Dominus ;) ut excitent desiderium sponsi erga ipsam ; modo

Matth. XIII. 38.

H 2 pro

φρανήσει τῷ ἀγίῳ ἐπαγγελίας-
των παράχει , ἐν οἷς κ.τ.λ. Hanc
lectionem in versione sequutus
sum .

(3) Ita Cod. Alexandrinus ha-
bet hunc articulum ταῖς , qui
abest a Vatic. edit.

τινὶ· ὅτι μὴ περισβείας ἐσφίευντες ἄνωγ' αὐτῆς· ὅτι δὲ ἐπὶ
πὰ ἄριστ' αὐτῇ περὶ αὐτῶν ἀξιοπαιήμενοι. διὸ σαφῶς ἐπιλη-
γει· ἕως οὗ θηλύσω.

μζ'. ΦΩΝΗ ΤΟΥ(Ι) ΑΔΕΛΦΙΔΟΥ ΜΟΥ.

Ἰα, ἀπὸ τῆς φωνῆ αὐτῆς διὰ τῶν τῶν, ἀπὸ περιστάσεως, ταῦτα μετέθετα, ὡς ἀγαπᾷ αὐτὴν ὁπτιχῆ (2). καὶ ὡς ὁ αὐτὸς ἐν ὁμοφώνῳ λέγει· ὁ ἀγαπᾷ καὶ τὰς ἐκπολὺς μου φυλάξει.

μν'. ΙΔΟΥ ΟΥΤΟΣ ΗΚΕΙ ΠΗΔΩΝ ΕΠΙ ΤΑ
ΟΡΗ, ΔΙΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥΣ ΒΟΥΝΟΥΣ.

Παρά γάρ ὅτι ὁ ὄρν, ταῖς ἐν ὅτι τὴν περὶ φῶτος · καὶ
παλιν ἐκείνη ἀλλεται ὅτι πὺς βουτοῦ, ὅπρ ἐστὶν ὅτι τὴν ἀπο-
στόλου. καὶ γινὰν γάρ ἐ γινὰν ἐ σωχία εἰς ψυχὰς ὁσίας ἀνα-
βαίνουσα θίλως. Οὗ ἐ περὶ φῶτος κατακυλάζει. ὅτι γὰ ὅρισιν
ἀποφύζονται οἱ περὶ φῶτος, καὶ βουτοῖς οἱ ἀποστολοι, σαφῶς ἐν
Ἡσαΐα κειται ἡ περὶ φῶτος. ἔγω γάρ, φωνοῖ, ἐν ταῖς ἐσχάταις
ἡμῶν ἐμφανὲς τὸ ὅρ. Κυρίως, ἔτοιμα ὅτι τὰς κορυφὰς τῶν
ὀρίων, ὅπρ ἐστὶν ὅτι τὰ μέλα (3) τῶν περὶ φῶτων, ἐν ἐλπίσιν
ταῖς ἐπὶ αἰῶν τῶν βυθίων. ὅπρ ἐστὶν, ἐπὶ αἰῶν τῶν ἀποστόλων. Καὶ
ἐκόντως · καὶ γὰρ γὰ ἀνατίλλων ὁ ἡλίου, πρῶτον ὅτι ὁ κορυ-
φὰς τῶν ὀρίων ἐ βυθίων τὰς φωτεινὰς ἐκτείνε σφοδράλως. ἔγω
ἐ ο Χριστός, ὁ τὸ δικηκοῦντος ἡλίου ἀνατίλλει τὸ ἐ αὐτῶν ἐσώθη-
ται. φῶς ἐήλκεν εἰς ὅλως τὸ κόσμον · πρῶτον κατὰ τὸ ὅτι
ὀρισὶ ἐ βυθίων ἐν περὶ φῶτος, ἐ ἀποστολὴς κατηύγατο τὸ φῶς, δι-
ὅτι ἐκ τῶ οὐκ ἐμῶν τὸ σκότος ἀπῆλθε τὸ ἀγνωστίας.

μθ'. ΟΜΟΙΟΣ

(1) Edit. Vat. non habet π̄.
(2) Sic emendavi. Meus Codex

(3) Vallic. τὰ πᾶσι, corrupte

pro ea preces adhibendo ; modo , quæ ipsi placita sunt , in ea disponendo : propterea aperte subdit ; donec velis .

XLVII. VOX FRATUELIS MEI.

Ut , quæ vox ejus voluerit , hoc est quæ jusserit , de iis certior facta , caritatem ejus consequatur : Quemadmodum , & ipse in Evangeliiis : Qui diligit me , inquit , JOH. XIV. 15 mandata mea servabit .

XLVIII. ECCE IPSE VENIT SALIENS SUPER MONTES , TRANSILIENS COLLES .

SALIT enim super montes , hoc est super Prophetas : & rursus inde TRANSILIT super colles , idest Apostolos : per generationem , & generationem sapientia super animas sanctas ascendens amicos Dei efficit & Prophetas . Quod vero montibus assimilentur Prophetæ , & Apostoli collibus , aperte habetur apud Isaiam prophetia : Erit enim , inquit , in ultimis diebus manifestus mons Domini paratus super vertices montium , idest in Canticis Prophetarum , & exaltabitur supra colles , hoc est super Apostolos . Et merito : quemadmodum enim sol oriens primum in montium , & collium vertices lucidum extendit gyrum ; ita Christus Sol justitiæ voluit , ut divinitatis suæ lumen toto cornuaret mundo . Primum veluti super montes & colles in Prophetis , & Apostolis lumen illuxit , per quos ex omni terrarum orbe ignorantia dispulit tenebras .

XLIX. SI-

pro τῶν . Eam lectionem habuit Ver. interpres , qui vertit *circum finem Prophetarum* . Barb. & meus μέλη ,

quam lectionem Salutatius agnoscit ; ait enim in Canticis Prophetarum .

Κεφ. β'. θ'.

μθ'. ΟΜΟΙΟΣ ΕΣΤΙΝ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ
ΤΗ ΔΟΡΚΑΔΙ Η ΝΕΒΡΩ ΤΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ ΕΠΙ
ΤΑ ΟΡΗ ΒΑΙΘΗΛΑ.

ΔΟΡΚΑΣ ὁξυδερκής ἐστὶ ζῶον. διὸ καὶ φεροῦντος κίλκω-
ται δερκός. Ἐ ΝΕΒΡΟΣ ΕΛΛΑΦΩΝ. ἀναισθητὸς γὰρ ἐστὶ
τῆς ἰσχύος θυρίων. ΟΡΗ δὲ ΒΑΙΘΗΛΑ τὰ ἐξοχώτατα τῆς
δικαίαν τάγματα ἐστὶν. ἰσοδύναμις ΒΑΙΘΗΛΑ οἰκῶν Θεοῦ
ἐρμηνεύεται. οἶκος δὲ Θεοῦ δῶλον ὅτι οἱ δικαιοὶ δὶξ, τὸ εὐσυν-
τα. ἐν οἴκῳ ἐν ὑμῖν ἐκ μὲν πατήσας. ἐκ πάλιν ὁ ἀπίστολος.
Θεοῦ οἶκος ἰσχυρὸν ἡμεῖς. ὁ δὲ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ αὐτῶν, ὁ ταύ-
της συμφύκω Χριστὸς ὁμοῦται μὴ δερκων δὶξ, τὸ ὁξυδε-
κὸς κατοπνύειν ἐπὶ τὰς τὴν ἀνθρώπων καρδίας, καθὼς λίγῃ
ἐγὼ κυρίῳ ἰτάλαν πνεύς ἐκ δοκιμάζων καρδίας. ἐπὶ (1)
πυῖσαι ἀνθρώπων ἐν κρυφαῖς, καὶ γὰρ οὐκ (2) ἐπινομα
αὐτῶν; διὸ ἀπειθεῖ αὐτὸν ὁ νύμφη τῆς δερκων, ἡ τῶ νι-
βρῶ τῆς ἰλαφῶν. ἰσοδύναμις εἰσαποπύματα τῶν κακίας ἐνδυ-
μύματα ὑπὸ τῶ πνεύματι ταῖς τὴν δικαίαν δόξαίς, ταῦτα ἰλα-
φῶ δὴ κλῶ ἀνιμώμενοι. ὁ ἄρα πῶ λόγῳ, τίμει δὶξ, τὸ ὁξυ-
πάτης ξίφους, ὅτι πρὸς ἰδῶκαν αὐτοῖς, τὸ τῶς ὑποκείμενους λογισμῶν.
καλῶς δὴ αὐτοῖς ἀπειθεῖται ΝΕΒΡΩ ΕΛΛΑΦΩΝ ΕΠΙ ΤΑ
ΟΡΗ ΒΑΙΘΗΛΑ. ταῖς τῶν ἐξοχώτατα τῆς δικαίαν
τάγματα.

Κεφ. β'. θ'.

ν' ΙΔΟΥ ΑΥΤΟΣ (3) ΟΠΙΣΩ (4) ΤΟΥ ΤΟΙΧΟΥ
ΗΜΩΝ, ΠΑΡΑΚΥΠΤΩΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΘΥΡΙΔΩΝ.

Ἐφισ. β'. ιδ'.

ΤΟΙΧΟΝ, ὃν τὴν (5) νύμφω λίγει. τὸ νόμον φρεσὶ,
καθὰ πρὸς ἐκ πᾶσι τοῖς ὁ ἀπίστολος λίγει. καὶ τὸ μυστήριον
τῶ φραγμῶ ἀνίστας. τὴν ἰχθυῶν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτῶν τὸ νόμον τὸ
ἐντο-

(1) Melius ἢ περ.

(2) In Vallie. deest ἢ & nota
interrogationis. Memoriter, a-
deoquē minus accurate citat lo-cum Hieremix, cujus verba sunt,
ἐκ κρυφίσταίς περ ἐν κρυφαῖς, ἐ
ἐγὼ ἢ ἐκ ὁφθαλμοῦ αὐτόν;

(3) Edit. Var. ἔσθ.

XLIX. SIMILIS EST FRATRUELIS MEUS CAPRÆ, VEL HINNULO CERVORUM SUPER MONTES BÆTHEL.

CAPRÆA acute cernens est animal: idcirco veritatem sui nominis ferens dorcas appellatur: & HINNULUS CERVORUM: veneficas enim bestias interficit. MONTES autem BÆTHEL summus justorum significant ordines; quandoquidem BÆTHEL domus Dei interpretatur: domos enim Dei manifestum est esse justos: ait enim scriptura; Inhabitabo in vobis, & inambulabo: Et rursus Apostolus: Dei domus sumus nos. Ejus igitur FRATRUELIS, ejusdemque sponsus Christus assimilatur quidem capræ, quod acutum in corda hominum cernat, quemadmodum ait: Ego Dominus scrutans renes, & probans corda. Ecquid homo fecerit in occulto, & ego non videro? Ipsum propterea sponsa capræ assimilatur, vel hinnulo cervorum; immixtas enim iniquas cogitationes in animos justorum a diabolo, instar cervi caeleste Verbum extractas acutissimo concidit gladio, quem illis tradidit; nimirum cogitatione pietatis. Concinne igitur assimilatur HINNULO CERVORUM IN MONTIBUS BÆTHEL, hoc est super summos justorum ordines.

11. Cor. vi. 16.

Hebr. iii. 6.

Jerem. xvii. 10.

Ibid. xxiii. 24.

L. ECCE IPSE POST PARIETEM NOSTRUM, PROSPICIENS PER FENESTRAS.

PARIETEM puto sponsam appellare Legem, quemadmodum Paulus ait: Solvens medium maceræ parietem: inimicitiam in carne sua, legem mandatorum decretis evacuans.

Ephes. ii. 14.

(4) Alex. C. & Ed. Compl. ἵστησαν ὀπίσω, quam lectionem habuisse videtur Vet. Interpr., qui vertit: ecce hic stetit post parietem.

(5) Locus corruptus. Legendum ἵστησαν ὀπίσω ἢ ὑπέμεινον λέγοντες ἢ ὑμῶν καὶ ἀπὸ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ κ. τ. λ.

ἐπιταλῶν ἐν δόγμασι καὶ ἀρχαῖς. ΠΑΡΑΚΥΠΤΩΝ γὰρ ὁπί-
στω τῶν νόμων ἵσταται, ὁ ΔΙΑ ΤΩΝ ΘΥΡΙΔΩΝ, ὅπως ἐστὶ
ἰδιὸς, ἡμεῖς ἀποφαινόμεθα. Πρῶτος γὰρ ἐν νόμῳ ἰδιὸς, μὴ ὡς ἐκ κλη-
ρονομίας. ὡς καὶ ΔΙΑ ΤΟΝ ΘΥΡΙΔΩΝ, ὡς ἐστὶν, ἰδιὸς ἡμεῖς
ἀποφαινόμεθα παρὲς καὶ. ἀλλὰ ὁ ἐκ κληρονομίας ἰδιὸς τῶν δικτύων.

К:з. Б'. В'.

12. ΠΑΡΑΚΥΠΤΩΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΘΥΡΙΔΩΝ, ΚΑΙ
ΕΚΚΥΠΤΩΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ.

[illegible]

Ματκ. α'. ιζ'.
θ'.

18'. ΑΠΟ.

(1) Barb. & meus δ/δ नरः .

(2) 'O ὅτι ἀγαπᾷτεν abfunt a meo Cod., & Vallic., quæ revocavi a Cod. Barber. Ad hunc locum probe intelligendum constituenda est propria significatio

verbi ᾠδῆς κίπινω. Aristoph. 'Ειρή-
νη v. 981. καὶ ᾧ δ' ὀκνήσῃ ἀρετῆς
κίπινω τῆς ἀνδρείας ᾠδῆς κίπινωσι,
καὶ πρὸς ἀρετῆς χη τὴν νῦν ἀνταῖς,
'Αναχωρεῖς. κατ' ἡν ἀπίη, πα-

cuans. PROSPICIENS enim venit post Legem, & per FENESTRAS, idest per Prophetas. Primum enim in Lege per Moyssem predicatus est: deinde per FENERTRAS, ut ita dicam, per Prophetas prospexit. Sed & prominens prospicit per retia.

LI. PROSPICIENS PER FENESTRAS, ET PROMINENS PROSPICIT PER RETIA.

Admirabilis est ordinis, hujus praesertim, concinnitas: primum POST PARIETEM: deinde de pariete PER FENESTRAS; postremo PER RETIA: & quoad parietem attinet, satis declaratum est, per illum intelligi Legem. Quod autem prospicit per fenestras, dictum est id esse de Prophetis. Quomodo enim si quis prospiciat per fenestras se rursus subducit; sic per prophetica dogmata prospexit, cum per Isaiam prae-nunciatus est, per Hieremiam predicatus, revelatus per Danielelem; tamquam per fenestras Prophetarum. Cum vero sermo est DE RETIBUS, non jam dicit PROSPICIENS, sed PROMINENS inspicit. Qui enim prospicit e fenestra modo se in conspectum dat, modo se subducit. Qui vero prominens prospicit, se ipsum totum ostendit. Tamquam igitur per retia se totum manifestavit per sanctos Apostolos. Etenim hoc ipso quod piscatoria nominat instrumenta, vocationem praedicat Apostolorum, quibus ipse dicit: Venite post me, faciam vos piscatores hominum: illi autem dimissis retibus sequuti sunt eum. Quae igitur sequuntur manifeste quod diximus declarabunt; ait enim:

Mat. i. 17. 18.

I

LI. RE-

ἐπιπλύνει. Scholiast. ἐπιπλύνει. ὁ δὲ πλύνει. Nam illa semisadspertis foribus prospiciant, vel reclusis paululum foribus vix prospiciunt. Est enim ἐπιπλύνει e fenestra stridim adspicere, quae est

Cicer. loquutio L. L. de Orat. c. 35.

(3) Vallic. ceteri Codd. ἐπιπλύνει.

(4) Sic Mss. omnes. Legendum tamen οὐ πλύνει.

Κιφ. β'. ι'.

ιβ'. ΑΠΟΚΡΙΝΕΤΑΙ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΛΕΓΕΙ ΜΟΙ· ΑΝΑΣΤΑ, ΕΛΘΕ Η ΠΑΗΣΙΟΝ ΜΟΥ, ΚΑΛΗ ΜΟΥ, ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΜΟΥ.

Δι' αὐτῶν γὰρ τίπτει τῷ ἁγίῳ ἀποστείλαι καλίστας αὐτῷ, αἰτίσκει ἀπὸ τῶν παλαιῶν τῶν ἀμεμεμένων, λίγων· **ΑΝΑΣΤΑ, ΕΛΘΕ ΚΑΛΗ· ἄμα καὶ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΝ** καλῶν ὅτι τῷ δωρεὰν τῷ ἁγίῳ πωλύμεται, ἔτι δὲ, καὶ καλῶν ἔχει αὐτῷ, ἀκροβότητα.

Κιφ. β'. ια'.

ιγ' ΟΤΙ ΙΔΟΥ Ο ΧΕΙΜΩΝ ΠΑΡΗΛΘΕΝ.

ΧΕΙΜΩΝΑ ὅτι τὸ σωτήριον πάθος καλεῖ, ἐν ᾧ χειμερῶσι οἱ Ἰουδαῖοι χαλεπῶς ἐπείσσαν ἀπάλειαν· ἦτοι, ἐν ἀπολαύσει ἀπ' αὐτῶν, εἰδωλολογεῖται. καὶ ἰσχυρῶς δὲ Ο ΧΕΙΜΩΝ ΠΑΡΗΛΘΕΝ· ὅτι γὰρ ἐπὶ (1) θάνατον ἐκδέχεται (2), ἀπὸ ἐνὶ τῷ παθῶν ὁ κύριος· ὡς καὶ ἁγίου ἀποστολῶν ἐπὶ θάνατον αὐτῶν ἐπὶ κυρίσει (3)· ὁ γὰρ ἀπίσκει, ἀπιδαν ἐφ' ἀπαξ τῇ ἀμεμεσίᾳ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ Θεῷ. ὅτι δὲ (4) ὅπως χειμῶν τὸ πάθος, βλάπτει χειμερῶσι μὲν οἱ πύργοι δὲ τὸν φόρον τῶν Ἰουδαίων· ἀλλὰ παρῆλθον οὗτοι. καὶ γὰρ τῷ ἀνάσσειν διδία γίνονται ἐν τῇ πληροφορίᾳ τῆς πίστεως τῶν μετογενῶν θεοτεῶν· ἔτι φασί.

Ρωμ. σ'. β'.

Κιφ. β'. ια'.

ιδ'. Ο ΥΕΤΟΣ ΠΑΡΗΛΘΕΝ (5), ΕΠΟΡΕΥΘΗ ΕΑΥΤΩ.

Τὸν πειρασμὸν βροχαῖς παρεκκρίνει ὁ κύριος λίγων πινερί.

(1) Ita Vallis. Ceteri uero in.

(2) Proprie θάνατον ἢ ἐκδέχεται mortem non exprimit. Vetus Interpres habet, nec mortem pro nobis suscipit. Legendum suscipit, quod in impressa Typis editione emendatum oportuit, & illa.

ἀπὸ ἐνὶ τῷ παθῶν non conjugenda cum θάνατον ἐκδέχεται, sed cum παθῶν. Ea uero errorem continet absurdissimum, Christum nimirum pro nobis mortem non suscipisse.

(3) Sacer Textus habet κυρίσει.

LII. RESPONDET FRATRUELIS MEUS, ET DICIT MIHI: SURGE, VENI PROXIMA MEA, PULCHRA MEA, COLUMBA MEA.

Nam per hos ipsos sanctos Apostolos vocatam a peccatorum lapsu eam erigit dicens, SURGE, VENI PULCHRA: & COLUMBAM simul eam vocat propter donum Spiritus Sancti, & propter eam, quam illi precipit, simplicitatem.

LIII. QUONIAM ECCE HIEMS TRANSIIT.

HIEMEM igitur vocat saluarem passionem, cum tempestatem passi Iudei in gravissimum inciderunt exitium: vel etiam hiemem vocat idolorum cultum, quem ab ea removit. In utroque sensu HIEMS TRANSIIT. Neque amplius mortem expectat, qui semel pro nobis passus est Dominus: quemadmodum Apostolus ait: Mors illi non ultra dominabitur: quod enim mortuus est, mortuus est semel peccato; quod autem vivit, vivit Deo. Quod autem hiems revera intelligenda sit passio; vide Petrum tempestate jactatum propter metum Iudeorum. Sed illa hiems prateriit: nam post resurrectionem facta est tranquillitas per plenam certamque fidem Divinitatis Unigeniti: & ait:

Rom. vi. 9. 10.

LIV. PLUVIA ABIIT, ET RECESSIT SIBI.

Tentationes pluviiis assimilat Dominus cum loquitur de

I 2

iis,

Sed vulgatus Interpres legit κνίδρα.

(4) Δι est ex Cod. Vallic. Abest a meo & Barb.

(5) Sic Barb. & Vallic. Vatica-

na editio habet ἀπὸ λθον. Et ἀπὸ λθιν mallet. Sic enim habet Philo in fine explanationis hujus versus.

68 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

Ματθ. ζ'. κβ'. ρι ἡς πημιλιωμένοι ἐν τῇ πίτρεα δικαίων. κατὰ τὴν ἡ βρο-
χῇ, ἡλθον οἱ ποταμοὶ, ἔκτισαν οἱ ἄνθρωποι, περιστρέψαν τῇ
οἰκίᾳ ὁλοκλήρῃ, καὶ οὐκ ἔστιν ἔκτιστος· ἡ πημιλιωτο γὰρ ἡ πη-
τρα. ἵνα ὅτι εἴπω· οἱ περασμοὶ (1) οἱ τῷ πατρὶος παρελ-
θον· Ο ΧΕΙΜΩΝ, φουσι, ΠΑΡΗΛΘΕΝ, Ο ΥΙΕΤΟΣ
ΑΠΗΛΘΕΝ ΕΑΥΤΩ.

Κιφ. β'. ιβ'. η'. ΤΑ ΑΝΘΗ ΩΦΘΗ ΕΝ ΤΗ ΓΗ ΗΜΩΝ (2).

Ὁ παρ' ἐστὶν ἡ τῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων πίστεως ἀποδείξις.

Κιφ. β'. ιβ'. ις'. ΚΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΤΟΜΗΣ ΕΦΘΑΚΕΝ.

Τὸ τμήμα (3) ἡ κλίμακα καὶ καθάρια ἀπὸ τῆς
ἀμειβόμενοι· ἀπὸ ἐστὶ τέσσαρα τὰ εἰς ἡμᾶς πιστεύοντα. ἀλλὰ
καὶ καθ' ἑαυτοὺς τρεῖς· ΚΑΙΡΟΣ ΤΗΣ ΤΟΜΗΣ Ε-
ΦΘΑΚΕ τῷ τῶν λίγων (4) διδασκάλων, τῷ (5) διδασκάλων τὰ ἑαυ-
τοὺς δίκην ἀπὸ τῆς γυναικὸς ἡμιδουμένον, ἡ συνκομίζει εἰς
τὰς ἀποθήκας τῆς ὑπερίτης βασιλείας.

Κιφ. β'. ιβ'. ιζ'. ιζ'. ΦΩΝΗ ΤΡΥΓΟΝΟΣ (6) ΗΚΟΥΣΘΗ ΕΝ
ΤΗ ΓΗ ΗΜΩΝ.

Τὸ φωνὴ ταύτην οἶμαί τῷ ἀγίῳ Παύλῳ· ΤΡΥΓΟ-
ΝΙ γὰρ αὐτὸν παρεκκρίκει δὲ τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ἡν πάλας μὲν
τῷ τῷ ἐκκλησίᾳ ἡ πνεῦμα· διὰ τῶν καὶ φυλακῆς τῶν εἰς τὴν
κύριον πιστεύοντας ἡλαύνει. ἀλλ' ἡ φωνὴ γίνονται (7) ΕΝ ΤΗ
ΓΗ ΗΜΩΝ· ὅτι ἐστὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. γίνονται γὰρ τῷ
ἀντιπῶν (8) ἡμῶν ἐστὶν ἡ πημιλιωτο γὰρ τῷ κερύματι τῷ π-
στεως·

(1) Verus Interpres: ut ergo di-
ceret, transferunt passionem, tempta-
tiones, ait. Scribendum, passionis
temptationes.

(2) Vatic. ed. non habet ἡμῶν.

(3) Vet. Interpr. Ut quasi palmi-
tes inciduntur & mundantur &c. Exi-
stimasse videtur subaudiendum.

esse ἡμῶν. Repetenda est ex tex-
tu vox κηρὺς, unde pender τῷ
τμήματι.

(4) Inferui λίγων, quod est ex
Valllicell.

(5) Barb. τὸ. Vallic. τῷ. Le-
gendum τῷ.

iis, qui fundati sunt supra petram iustorum. Descendit pluvia, venerunt flumina, flaverunt venti, & irruerunt in domum illam, & non corruit: fundata enim erat supra petram. Ut ergo diceret: tentationes passionis praterierunt, ait: HIEMS TRANSIIT, PLUVIA RECESSIT SIBI. Matth. VII. 25.

LV. FLORES VISI SUNT IN TERRA NOSTRA.

Idest bonus odor fidei sanctorum Apostolorum.

LVI. TEMPUS SECTIONIS ADVENIT.

TEMPUS scilicet putandi palmises, eosque a peccatis purgandi, scilicet filios, qui credunt in me. Sed & alio modo: TEMPUS SECTIONIS ADVENIT spiritualis scilicet messis; metendi nimirum instar frumenti Gentes a terrenis cupiditatibus, easque condendi in horreis regni celestis.

LVII. VOX TURTURIS AUDITA EST IN TERRA NOSTRA.

Hanc vocem existimo esse D. Pauli. TURTURI enim illam assimilat propter feritatem, quam olim contra Ecclesias exercebat, persecutionibus & carceribus Christi fideles exagicans. Verum vox ejus clamavit in terra, hoc est in Ecclesia: scriptum est enim: Terra accepta estis vos: apprehendit enim praedicationem fidei, ut in eo illud implea-

(6) Vat. edit. τὸ ζῆλον.

(7) Legendum videtur ζῆλον.

(8) Meus Cod. & Vallicell. & Baib. sic habent ἡ θαλὴ ὑμῶν ἐστὶ ἀπὸ λαλοῦντος. Mutinensis ἡ θαλὴ ὑμῶν ἐστὶ ἐκ λαλοῦντος ὁ δὲ κύριος μαρτυρῶν τὴν πίστιν. Vox ζῆλον.

ostendit locum hic esse aliquem e S. Scriptura depromptum. Cum autem apud Malachiam legatur: Cap. III. 12. Διὸν ἐστὶν ὑμῶν ὁ θαλῶν, λέγει κύριος, propterea emendanda haec, ut edidi.

70 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

Ψαλ. πδ'. γ'. ¹⁷· ¹⁸· ¹⁹· ²⁰· ²¹· ²²· ²³· ²⁴· ²⁵· ²⁶· ²⁷· ²⁸· ²⁹· ³⁰· ³¹· ³²· ³³· ³⁴· ³⁵· ³⁶· ³⁷· ³⁸· ³⁹· ⁴⁰· ⁴¹· ⁴²· ⁴³· ⁴⁴· ⁴⁵· ⁴⁶· ⁴⁷· ⁴⁸· ⁴⁹· ⁵⁰· ⁵¹· ⁵²· ⁵³· ⁵⁴· ⁵⁵· ⁵⁶· ⁵⁷· ⁵⁸· ⁵⁹· ⁶⁰· ⁶¹· ⁶²· ⁶³· ⁶⁴· ⁶⁵· ⁶⁶· ⁶⁷· ⁶⁸· ⁶⁹· ⁷⁰· ⁷¹· ⁷²· ⁷³· ⁷⁴· ⁷⁵· ⁷⁶· ⁷⁷· ⁷⁸· ⁷⁹· ⁸⁰· ⁸¹· ⁸²· ⁸³· ⁸⁴· ⁸⁵· ⁸⁶· ⁸⁷· ⁸⁸· ⁸⁹· ⁹⁰· ⁹¹· ⁹²· ⁹³· ⁹⁴· ⁹⁵· ⁹⁶· ⁹⁷· ⁹⁸· ⁹⁹· ¹⁰⁰· ¹⁰¹· ¹⁰²· ¹⁰³· ¹⁰⁴· ¹⁰⁵· ¹⁰⁶· ¹⁰⁷· ¹⁰⁸· ¹⁰⁹· ¹¹⁰· ¹¹¹· ¹¹²· ¹¹³· ¹¹⁴· ¹¹⁵· ¹¹⁶· ¹¹⁷· ¹¹⁸· ¹¹⁹· ¹²⁰· ¹²¹· ¹²²· ¹²³· ¹²⁴· ¹²⁵· ¹²⁶· ¹²⁷· ¹²⁸· ¹²⁹· ¹³⁰· ¹³¹· ¹³²· ¹³³· ¹³⁴· ¹³⁵· ¹³⁶· ¹³⁷· ¹³⁸· ¹³⁹· ¹⁴⁰· ¹⁴¹· ¹⁴²· ¹⁴³· ¹⁴⁴· ¹⁴⁵· ¹⁴⁶· ¹⁴⁷· ¹⁴⁸· ¹⁴⁹· ¹⁵⁰· ¹⁵¹· ¹⁵²· ¹⁵³· ¹⁵⁴· ¹⁵⁵· ¹⁵⁶· ¹⁵⁷· ¹⁵⁸· ¹⁵⁹· ¹⁶⁰· ¹⁶¹· ¹⁶²· ¹⁶³· ¹⁶⁴· ¹⁶⁵· ¹⁶⁶· ¹⁶⁷· ¹⁶⁸· ¹⁶⁹· ¹⁷⁰· ¹⁷¹· ¹⁷²· ¹⁷³· ¹⁷⁴· ¹⁷⁵· ¹⁷⁶· ¹⁷⁷· ¹⁷⁸· ¹⁷⁹· ¹⁸⁰· ¹⁸¹· ¹⁸²· ¹⁸³· ¹⁸⁴· ¹⁸⁵· ¹⁸⁶· ¹⁸⁷· ¹⁸⁸· ¹⁸⁹· ¹⁹⁰· ¹⁹¹· ¹⁹²· ¹⁹³· ¹⁹⁴· ¹⁹⁵· ¹⁹⁶· ¹⁹⁷· ¹⁹⁸· ¹⁹⁹· ²⁰⁰· ²⁰¹· ²⁰²· ²⁰³· ²⁰⁴· ²⁰⁵· ²⁰⁶· ²⁰⁷· ²⁰⁸· ²⁰⁹· ²¹⁰· ²¹¹· ²¹²· ²¹³· ²¹⁴· ²¹⁵· ²¹⁶· ²¹⁷· ²¹⁸· ²¹⁹· ²²⁰· ²²¹· ²²²· ²²³· ²²⁴· ²²⁵· ²²⁶· ²²⁷· ²²⁸· ²²⁹· ²³⁰· ²³¹· ²³²· ²³³· ²³⁴· ²³⁵· ²³⁶· ²³⁷· ²³⁸· ²³⁹· ²⁴⁰· ²⁴¹· ²⁴²· ²⁴³· ²⁴⁴· ²⁴⁵· ²⁴⁶· ²⁴⁷· ²⁴⁸· ²⁴⁹· ²⁵⁰· ²⁵¹· ²⁵²· ²⁵³· ²⁵⁴· ²⁵⁵· ²⁵⁶· ²⁵⁷· ²⁵⁸· ²⁵⁹· ²⁶⁰· ²⁶¹· ²⁶²· ²⁶³· ²⁶⁴· ²⁶⁵· ²⁶⁶· ²⁶⁷· ²⁶⁸· ²⁶⁹· ²⁷⁰· ²⁷¹· ²⁷²· ²⁷³· ²⁷⁴· ²⁷⁵· ²⁷⁶· ²⁷⁷· ²⁷⁸· ²⁷⁹· ²⁸⁰· ²⁸¹· ²⁸²· ²⁸³· ²⁸⁴· ²⁸⁵· ²⁸⁶· ²⁸⁷· ²⁸⁸· ²⁸⁹· ²⁹⁰· ²⁹¹· ²⁹²· ²⁹³· ²⁹⁴· ²⁹⁵· ²⁹⁶· ²⁹⁷· ²⁹⁸· ²⁹⁹· ³⁰⁰· ³⁰¹· ³⁰²· ³⁰³· ³⁰⁴· ³⁰⁵· ³⁰⁶· ³⁰⁷· ³⁰⁸· ³⁰⁹· ³¹⁰· ³¹¹· ³¹²· ³¹³· ³¹⁴· ³¹⁵· ³¹⁶· ³¹⁷· ³¹⁸· ³¹⁹· ³²⁰· ³²¹· ³²²· ³²³· ³²⁴· ³²⁵· ³²⁶· ³²⁷· ³²⁸· ³²⁹· ³³⁰· ³³¹· ³³²· ³³³· ³³⁴· ³³⁵· ³³⁶· ³³⁷· ³³⁸· ³³⁹· ³⁴⁰· ³⁴¹· ³⁴²· ³⁴³· ³⁴⁴· ³⁴⁵· ³⁴⁶· ³⁴⁷· ³⁴⁸· ³⁴⁹· ³⁵⁰· ³⁵¹· ³⁵²· ³⁵³· ³⁵⁴· ³⁵⁵· ³⁵⁶· ³⁵⁷· ³⁵⁸· ³⁵⁹· ³⁶⁰· ³⁶¹· ³⁶²· ³⁶³· ³⁶⁴· ³⁶⁵· ³⁶⁶· ³⁶⁷· ³⁶⁸· ³⁶⁹· ³⁷⁰· ³⁷¹· ³⁷²· ³⁷³· ³⁷⁴· ³⁷⁵· ³⁷⁶· ³⁷⁷· ³⁷⁸· ³⁷⁹· ³⁸⁰· ³⁸¹· ³⁸²· ³⁸³· ³⁸⁴· ³⁸⁵· ³⁸⁶· ³⁸⁷· ³⁸⁸· ³⁸⁹· ³⁹⁰· ³⁹¹· ³⁹²· ³⁹³· ³⁹⁴· ³⁹⁵· ³⁹⁶· ³⁹⁷· ³⁹⁸· ³⁹⁹· ⁴⁰⁰· ⁴⁰¹· ⁴⁰²· ⁴⁰³· ⁴⁰⁴· ⁴⁰⁵· ⁴⁰⁶· ⁴⁰⁷· ⁴⁰⁸· ⁴⁰⁹· ⁴¹⁰· ⁴¹¹· ⁴¹²· ⁴¹³· ⁴¹⁴· ⁴¹⁵· ⁴¹⁶· ⁴¹⁷· ⁴¹⁸· ⁴¹⁹· ⁴²⁰· ⁴²¹· ⁴²²· ⁴²³· ⁴²⁴· ⁴²⁵· ⁴²⁶· ⁴²⁷· ⁴²⁸· ⁴²⁹· ⁴³⁰· ⁴³¹· ⁴³²· ⁴³³· ⁴³⁴· ⁴³⁵· ⁴³⁶· ⁴³⁷· ⁴³⁸· ⁴³⁹· ⁴⁴⁰· ⁴⁴¹· ⁴⁴²· ⁴⁴³· ⁴⁴⁴· ⁴⁴⁵· ⁴⁴⁶· ⁴⁴⁷· ⁴⁴⁸· ⁴⁴⁹· ⁴⁵⁰· ⁴⁵¹· ⁴⁵²· ⁴⁵³· ⁴⁵⁴· ⁴⁵⁵· ⁴⁵⁶· ⁴⁵⁷· ⁴⁵⁸· ⁴⁵⁹· ⁴⁶⁰· ⁴⁶¹· ⁴⁶²· ⁴⁶³· ⁴⁶⁴· ⁴⁶⁵· ⁴⁶⁶· ⁴⁶⁷· ⁴⁶⁸· ⁴⁶⁹· ⁴⁷⁰· ⁴⁷¹· ⁴⁷²· ⁴⁷³· ⁴⁷⁴· ⁴⁷⁵· ⁴⁷⁶· ⁴⁷⁷· ⁴⁷⁸· ⁴⁷⁹· ⁴⁸⁰· ⁴⁸¹· ⁴⁸²· ⁴⁸³· ⁴⁸⁴· ⁴⁸⁵· ⁴⁸⁶· ⁴⁸⁷· ⁴⁸⁸· ⁴⁸⁹· ⁴⁹⁰· ⁴⁹¹· ⁴⁹²· ⁴⁹³· ⁴⁹⁴· ⁴⁹⁵· ⁴⁹⁶· ⁴⁹⁷· ⁴⁹⁸· ⁴⁹⁹· ⁵⁰⁰· ⁵⁰¹· ⁵⁰²· ⁵⁰³· ⁵⁰⁴· ⁵⁰⁵· ⁵⁰⁶· ⁵⁰⁷· ⁵⁰⁸· ⁵⁰⁹· ⁵¹⁰· ⁵¹¹· ⁵¹²· ⁵¹³· ⁵¹⁴· ⁵¹⁵· ⁵¹⁶· ⁵¹⁷· ⁵¹⁸· ⁵¹⁹· ⁵²⁰· ⁵²¹· ⁵²²· ⁵²³· ⁵²⁴· ⁵²⁵· ⁵²⁶· ⁵²⁷· ⁵²⁸· ⁵²⁹· ⁵³⁰· ⁵³¹· ⁵³²· ⁵³³· ⁵³⁴· ⁵³⁵· ⁵³⁶· ⁵³⁷· ⁵³⁸· ⁵³⁹· ⁵⁴⁰· ⁵⁴¹· ⁵⁴²· ⁵⁴³· ⁵⁴⁴· ⁵⁴⁵· ⁵⁴⁶· ⁵⁴⁷· ⁵⁴⁸· ⁵⁴⁹· ⁵⁵⁰· ⁵⁵¹· ⁵⁵²· ⁵⁵³· ⁵⁵⁴· ⁵⁵⁵· ⁵⁵⁶· ⁵⁵⁷· ⁵⁵⁸· ⁵⁵⁹· ⁵⁶⁰· ⁵⁶¹· ⁵⁶²· ⁵⁶³· ⁵⁶⁴· ⁵⁶⁵· ⁵⁶⁶· ⁵⁶⁷· ⁵⁶⁸· ⁵⁶⁹· ⁵⁷⁰· ⁵⁷¹· ⁵⁷²· ⁵⁷³· ⁵⁷⁴· ⁵⁷⁵· ⁵⁷⁶· ⁵⁷⁷· ⁵⁷⁸· ⁵⁷⁹· ⁵⁸⁰· ⁵⁸¹· ⁵⁸²· ⁵⁸³· ⁵⁸⁴· ⁵⁸⁵· ⁵⁸⁶· ⁵⁸⁷· ⁵⁸⁸· ⁵⁸⁹· ⁵⁹⁰· ⁵⁹¹· ⁵⁹²· ⁵⁹³· ⁵⁹⁴· ⁵⁹⁵· ⁵⁹⁶· ⁵⁹⁷· ⁵⁹⁸· ⁵⁹⁹· ⁶⁰⁰· ⁶⁰¹· ⁶⁰²· ⁶⁰³· ⁶⁰⁴· ⁶⁰⁵· ⁶⁰⁶· ⁶⁰⁷· ⁶⁰⁸· ⁶⁰⁹· ⁶¹⁰· ⁶¹¹· ⁶¹²· ⁶¹³· ⁶¹⁴· ⁶¹⁵· ⁶¹⁶· ⁶¹⁷· ⁶¹⁸· ⁶¹⁹· ⁶²⁰· ⁶²¹· ⁶²²· ⁶²³· ⁶²⁴· ⁶²⁵· ⁶²⁶· ⁶²⁷· ⁶²⁸· ⁶²⁹· ⁶³⁰· ⁶³¹· ⁶³²· ⁶³³· ⁶³⁴· ⁶³⁵· ⁶³⁶· ⁶³⁷· ⁶³⁸· ⁶³⁹· ⁶⁴⁰· ⁶⁴¹· ⁶⁴²· ⁶⁴³· ⁶⁴⁴· ⁶⁴⁵· ⁶⁴⁶· ⁶⁴⁷· ⁶⁴⁸· ⁶⁴⁹· ⁶⁵⁰· ⁶⁵¹· ⁶⁵²· ⁶⁵³· ⁶⁵⁴· ⁶⁵⁵· ⁶⁵⁶· ⁶⁵⁷· ⁶⁵⁸· ⁶⁵⁹· ⁶⁶⁰· ⁶⁶¹· ⁶⁶²· ⁶⁶³· ⁶⁶⁴· ⁶⁶⁵· ⁶⁶⁶· ⁶⁶⁷· ⁶⁶⁸· ⁶⁶⁹· ⁶⁷⁰· ⁶⁷¹· ⁶⁷²· ⁶⁷³· ⁶⁷⁴· ⁶⁷⁵· ⁶⁷⁶· ⁶⁷⁷· ⁶⁷⁸· ⁶⁷⁹· ⁶⁸⁰· ⁶⁸¹· ⁶⁸²· ⁶⁸³· ⁶⁸⁴· ⁶⁸⁵· ⁶⁸⁶· ⁶⁸⁷· ⁶⁸⁸· ⁶⁸⁹· ⁶⁹⁰· ⁶⁹¹· ⁶⁹²· ⁶⁹³· ⁶⁹⁴· ⁶⁹⁵· ⁶⁹⁶· ⁶⁹⁷· ⁶⁹⁸· ⁶⁹⁹· ⁷⁰⁰· ⁷⁰¹· ⁷⁰²· ⁷⁰³· ⁷⁰⁴· ⁷⁰⁵· ⁷⁰⁶· ⁷⁰⁷· ⁷⁰⁸· ⁷⁰⁹· ⁷¹⁰· ⁷¹¹· ⁷¹²· ⁷¹³· ⁷¹⁴· ⁷¹⁵· ⁷¹⁶· ⁷¹⁷· ⁷¹⁸· ⁷¹⁹· ⁷²⁰· ⁷²¹· ⁷²²· ⁷²³· ⁷²⁴· ⁷²⁵· ⁷²⁶· ⁷²⁷· ⁷²⁸· ⁷²⁹· ⁷³⁰· ⁷³¹· ⁷³²· ⁷³³· ⁷³⁴· ⁷³⁵· ⁷³⁶· ⁷³⁷· ⁷³⁸· ⁷³⁹· ⁷⁴⁰· ⁷⁴¹· ⁷⁴²· ⁷⁴³· ⁷⁴⁴· ⁷⁴⁵· ⁷⁴⁶· ⁷⁴⁷· ⁷⁴⁸· ⁷⁴⁹· ⁷⁵⁰· ⁷⁵¹· ⁷⁵²· ⁷⁵³· ⁷⁵⁴· ⁷⁵⁵· ⁷⁵⁶· ⁷⁵⁷· ⁷⁵⁸· ⁷⁵⁹· ⁷⁶⁰· ⁷⁶¹· ⁷⁶²· ⁷⁶³· ⁷⁶⁴· ⁷⁶⁵· ⁷⁶⁶· ⁷⁶⁷· ⁷⁶⁸· ⁷⁶⁹· ⁷⁷⁰· ⁷⁷¹· ⁷⁷²· ⁷⁷³· ⁷⁷⁴· ⁷⁷⁵· ⁷⁷⁶· ⁷⁷⁷· ⁷⁷⁸· ⁷⁷⁹· ⁷⁸⁰· ⁷⁸¹· ⁷⁸²· ⁷⁸³· ⁷⁸⁴· ⁷⁸⁵· ⁷⁸⁶· ⁷⁸⁷· ⁷⁸⁸· ⁷⁸⁹· ⁷⁹⁰· ⁷⁹¹· ⁷⁹²· ⁷⁹³· ⁷⁹⁴· ⁷⁹⁵· ⁷⁹⁶· ⁷⁹⁷· ⁷⁹⁸· ⁷⁹⁹· ⁸⁰⁰· ⁸⁰¹· ⁸⁰²· ⁸⁰³· ⁸⁰⁴· ⁸⁰⁵· ⁸⁰⁶· ⁸⁰⁷· ⁸⁰⁸· ⁸⁰⁹· ⁸¹⁰· ⁸¹¹· ⁸¹²· ⁸¹³· ⁸¹⁴· ⁸¹⁵· ⁸¹⁶· ⁸¹⁷· ⁸¹⁸· ⁸¹⁹· ⁸²⁰· ⁸²¹· ⁸²²· ⁸²³· ⁸²⁴· ⁸²⁵· ⁸²⁶· ⁸²⁷· ⁸²⁸· ⁸²⁹· ⁸³⁰· ⁸³¹· ⁸³²· ⁸³³· ⁸³⁴· ⁸³⁵· ⁸³⁶· ⁸³⁷· ⁸³⁸· ⁸³⁹· ⁸⁴⁰· ⁸⁴¹· ⁸⁴²· ⁸⁴³· ⁸⁴⁴· ⁸⁴⁵· ⁸⁴⁶· ⁸⁴⁷· ⁸⁴⁸· ⁸⁴⁹· ⁸⁵⁰· ⁸⁵¹· ⁸⁵²· ⁸⁵³· ⁸⁵⁴· ⁸⁵⁵· ⁸⁵⁶· ⁸⁵⁷· ⁸⁵⁸· ⁸⁵⁹· ⁸⁶⁰· ⁸⁶¹· ⁸⁶²· ⁸⁶³· ⁸⁶⁴· ⁸⁶⁵· ⁸⁶⁶· ⁸⁶⁷· ⁸⁶⁸· ⁸⁶⁹· ⁸⁷⁰· ⁸⁷¹· ⁸⁷²· ⁸⁷³· ⁸⁷⁴· ⁸⁷⁵· ⁸⁷⁶· ⁸⁷⁷· ⁸⁷⁸· ⁸⁷⁹· ⁸⁸⁰· ⁸⁸¹· ⁸⁸²· ⁸⁸³· ⁸⁸⁴· ⁸⁸⁵· ⁸⁸⁶· ⁸⁸⁷· ⁸⁸⁸· ⁸⁸⁹· ⁸⁹⁰· ⁸⁹¹· ⁸⁹²· ⁸⁹³· ⁸⁹⁴· ⁸⁹⁵· ⁸⁹⁶· ⁸⁹⁷· ⁸⁹⁸· ⁸⁹⁹· ⁹⁰⁰· ⁹⁰¹· ⁹⁰²· ⁹⁰³· ⁹⁰⁴· ⁹⁰⁵· ⁹⁰⁶· ⁹⁰⁷· ⁹⁰⁸· ⁹⁰⁹· ⁹¹⁰· ⁹¹¹· ⁹¹²· ⁹¹³· ⁹¹⁴· ⁹¹⁵· ⁹¹⁶· ⁹¹⁷· ⁹¹⁸· ⁹¹⁹· ⁹²⁰· ⁹²¹· ⁹²²· ⁹²³· ⁹²⁴· ⁹²⁵· ⁹²⁶· ⁹²⁷· ⁹²⁸· ⁹²⁹· ⁹³⁰· ⁹³¹· ⁹³²· ⁹³³· ⁹³⁴· ⁹³⁵· ⁹³⁶· ⁹³⁷· ⁹³⁸· ⁹³⁹· ⁹⁴⁰· ⁹⁴¹· ⁹⁴²· ⁹⁴³· ⁹⁴⁴· ⁹⁴⁵· ⁹⁴⁶· ⁹⁴⁷· ⁹⁴⁸· ⁹⁴⁹· ⁹⁵⁰· ⁹⁵¹· ⁹⁵²· ⁹⁵³· ⁹⁵⁴· ⁹⁵⁵· ⁹⁵⁶· ⁹⁵⁷· ⁹⁵⁸· ⁹⁵⁹· ⁹⁶⁰· ⁹⁶¹· ⁹⁶²· ⁹⁶³· ⁹⁶⁴· ⁹⁶⁵· ⁹⁶⁶· ⁹⁶⁷· ⁹⁶⁸· ⁹⁶⁹· ⁹⁷⁰· ⁹⁷¹· ⁹⁷²· ⁹⁷³· ⁹⁷⁴· ⁹⁷⁵· ⁹⁷⁶· ⁹⁷⁷· ⁹⁷⁸· ⁹⁷⁹· ⁹⁸⁰· ⁹⁸¹· ⁹⁸²· ⁹⁸³· ⁹⁸⁴· ⁹⁸⁵· ⁹⁸⁶· ⁹⁸⁷· ⁹⁸⁸· ⁹⁸⁹· ⁹⁹⁰· ⁹⁹¹· ⁹⁹²· ⁹⁹³· ⁹⁹⁴· ⁹⁹⁵· ⁹⁹⁶· ⁹⁹⁷· ⁹⁹⁸· ⁹⁹⁹· ¹⁰⁰⁰· ¹⁰⁰¹· ¹⁰⁰²· ¹⁰⁰³· ¹⁰⁰⁴· ¹⁰⁰⁵· ¹⁰⁰⁶· ¹⁰⁰⁷· ¹⁰⁰⁸· ¹⁰⁰⁹· ¹⁰¹⁰· ¹⁰¹¹· ¹⁰¹²· ¹⁰¹³· ¹⁰¹⁴· ¹⁰¹⁵· ¹⁰¹⁶· ¹⁰¹⁷· ¹⁰¹⁸· ¹⁰¹⁹· ¹⁰²⁰· ¹⁰²¹· ¹⁰²²· ¹⁰²³· ¹⁰²⁴· ¹⁰²⁵· ¹⁰²⁶· ¹⁰²⁷· ¹⁰²⁸· ¹⁰²⁹· ¹⁰³⁰· ¹⁰³¹· ¹⁰³²· ¹⁰³³· ¹⁰³⁴· ¹⁰³⁵· ¹⁰³⁶· ¹⁰³⁷· ¹⁰³⁸· ¹⁰³⁹· ¹⁰⁴⁰· ¹⁰⁴¹· ¹⁰⁴²· ¹⁰⁴³· ¹⁰⁴⁴· ¹⁰⁴⁵· ¹⁰⁴⁶· ¹⁰⁴⁷· ¹⁰⁴⁸· ¹⁰⁴⁹· ¹⁰⁵⁰· ¹⁰⁵¹· ¹⁰⁵²· ¹⁰⁵³· ¹⁰⁵⁴· ¹⁰⁵⁵· ¹⁰⁵⁶· ¹⁰⁵⁷· ¹⁰⁵⁸· ¹⁰⁵⁹· ¹⁰⁶⁰· ¹⁰⁶¹· ¹⁰⁶²· ¹⁰⁶³· ¹⁰⁶⁴· ¹⁰⁶⁵· ¹⁰⁶⁶· ¹⁰⁶⁷· ¹⁰⁶⁸· ¹⁰⁶⁹· ¹⁰⁷⁰· ¹⁰⁷¹· ¹⁰⁷²· ¹⁰⁷³· ¹⁰⁷⁴· ¹⁰⁷⁵· ¹⁰⁷⁶· ¹⁰⁷⁷· ¹⁰⁷⁸· ¹⁰⁷⁹· ¹⁰⁸⁰· ¹⁰⁸¹· ¹⁰⁸²· ¹⁰⁸³· ¹⁰⁸⁴· ¹⁰⁸⁵· ¹⁰⁸⁶· ¹⁰⁸⁷· ¹⁰⁸⁸· ¹⁰⁸⁹· ¹⁰⁹⁰· ¹⁰⁹¹· ¹⁰⁹²· ¹⁰⁹³· ¹⁰⁹⁴· ¹⁰⁹⁵· ¹⁰⁹⁶· ¹⁰⁹⁷· ¹⁰⁹⁸· ¹⁰⁹⁹· ¹¹⁰⁰· ¹¹⁰¹· ¹¹⁰²· ¹¹⁰³· ¹¹⁰⁴· ¹¹⁰⁵· ¹¹⁰⁶· ¹¹⁰⁷· ¹¹⁰⁸· ¹¹⁰⁹· ¹¹¹⁰· ¹¹¹¹· ¹¹¹²· ¹¹¹³· ¹¹¹⁴· ¹¹¹⁵· ¹¹¹⁶· ¹¹¹⁷· ¹¹¹⁸· ¹¹¹⁹· ¹¹²⁰· ¹¹²¹· ¹¹²²· ¹¹²³· ¹¹²⁴· ¹¹²⁵· ¹¹²⁶· ¹¹²⁷· ¹¹²⁸· ¹¹²⁹· ¹¹³⁰· ¹¹³¹· ¹¹³²· ¹¹³³· ¹¹³⁴· ¹¹³⁵· ¹¹³⁶· ¹¹³⁷· ¹¹³⁸· ¹¹³⁹· ¹¹⁴⁰· ¹¹⁴¹· ¹¹⁴²· ¹¹⁴³· ¹¹⁴⁴· ¹¹⁴⁵· ¹¹⁴⁶· ¹¹⁴⁷· ¹¹⁴⁸· ¹¹⁴⁹· ¹¹⁵⁰· ¹¹⁵¹· ¹¹⁵²· ¹¹⁵³· ¹¹⁵⁴· ¹¹⁵⁵· ¹¹⁵⁶· ¹¹⁵⁷· ¹¹⁵⁸· ¹¹⁵⁹· ¹¹⁶⁰· ¹¹⁶¹· ¹¹⁶²· ¹¹⁶³· ¹¹⁶⁴· ¹¹⁶⁵· ¹¹⁶⁶· ¹¹⁶⁷· ¹¹⁶⁸· ¹¹⁶⁹· ¹¹⁷⁰· ¹¹⁷¹· ¹¹⁷²· ¹¹⁷³· ¹¹⁷⁴· ¹¹⁷⁵· ¹¹⁷⁶· ¹¹⁷⁷· ¹¹⁷⁸· ¹¹⁷⁹· ¹¹⁸⁰· ¹¹⁸¹· ¹¹⁸²· ¹¹⁸³· ¹¹⁸⁴· ¹¹⁸⁵· ¹¹⁸⁶· ¹¹⁸⁷· ¹¹⁸⁸· ¹¹⁸⁹· ¹¹⁹⁰· ¹¹⁹¹· ¹¹⁹²· ¹¹⁹³· ¹¹⁹⁴· ¹¹⁹⁵· ¹¹⁹⁶· ¹¹⁹⁷· ¹¹⁹⁸· ¹¹⁹⁹· ¹²⁰⁰· ¹²⁰¹· ¹²⁰²· ¹²⁰³· ¹²⁰⁴· ¹²⁰⁵· ¹²⁰⁶· ¹²⁰⁷· ¹²⁰⁸· ¹²⁰⁹· ¹²¹⁰· ¹²¹¹· ¹²¹²· ¹²¹³· ¹²¹⁴· ¹²¹⁵· ¹²¹⁶· ¹²¹⁷· ¹²¹⁸· ¹²¹⁹· ¹²²⁰· ¹²²¹· ¹²²²· ¹²²³· ¹²²⁴· ¹²²⁵· ¹²²⁶· ¹²²⁷· ¹²²⁸· ¹²²⁹· ¹²³⁰· <

PHILO IN CANTICUM CANT. 71

pleatur: Passer invenit sibi domum, & turtur ubi ponat pullos suos, hoc est Gentes, quæ per hunc (Paulum) credunt in Christum. Psalm. lxxxiii. 4.

LVIII. FICUS PRODUXIT GROSSOS SUOS.

Judeorum dicit Synagogam, quæ SS. Apostolos extulit, qui GROSSORUM instar dulcia Domini eloquia proferunt. De quibus & divinus Vates Hieremias: Ficus optimas, optimas nimis. Ficorum enim præcursores sunt GROSSI, quos esse Apostolos diximus. Deinde ficos, qui post eos in sanctis Ecclesiis Doctores, suavissimam dulcedinem proferunt. Hierem. xxiv. 3.

LIX. VITES NOSTRÆ FLORENT, DEDE-
RUNT ODOREM.

Consequenter itaque deinceps VITIBUS Ecclesias, quæ per doctrinam bonum fidei proferunt odorem, ipsi vero germinationi odorem fidei assimilant.

LX. SURGE, VENI PROXIMA MEA.

Sibi PROXIMAM vocat sponsam, propterea quod ipse de Calis descendit, eamque per fidei conjunctionem implevit.

LXI. PULCHRA MEA, COLUMBA MEA.

PULCHRA propter penitentiam, COLUMBA propter simplicitatem.

LXII. ET.

(5) Vet. Interpr. legisse videtur *αὐτῆς αὐτῆς*, quæ est lectio edit. Complut.

(6) Vet. Interpr. quædam addit, quæ non habent Gr. Codd.

(7) Mutavi *αὐτῆς* in *αὐτῶν*.

Κιφ. β'. ιγ'.

ξζ'. ΚΑΙ ΕΛΘΕ ΣΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΜΟΥ, ΔΙ ΟΥ (1)
ΕΝ ΣΚΕΠΗ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ.

ΣΚΕΠΗ δ' ἐστὶ ΠΕΤΡΑ ὅπως αὐτῆς ὁ θυμὸς
πίτρα μὴ, ἵνα εἰδὴ ἵνα αὐτὸ ἔρῃσι τῆς πείρας τὸ θυμὸς
σκεῖται δ' ἵνα εἰδὴ σκεῖται αὐτῇ ἀπὸ πατρὸς ρύται πα-
ρασμῶν.

Κιφ. β'. ιδ'.

ξγ'. ΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΧΙΣΜΑΤΟΣ.

ΠΡΟΤΕΙΧΙΣΜΑ τὸν ἴμωι λίγει· τείχε γὰρ ἐστὶ τὰ
ἡγά. κς'. α'. Διὰ τὴν τὴν ἡγά. φανῶν· θύσει τείχε· καὶ πείρει-
χ· τείχε δ' ἐστὶ πείρειχος (2) διὰ τὸ δύναμις φυλάτ-
τῃσι τῆς οὐκ ἐστὶν ὅτι· ἡγά. θύσει λογίαν· ἵνα μὴ ἐπὶ τῇ παρ-
ρῇ θύσει ἐπιβυλλῶνται. ΕΧΟΜΕΝΑ γὰρ καλεῖται αὐτὸν ΤΟΥ
ΠΡΟΤΕΙΧΙΣΜΑΤΟΣ, τῇσι (3) τῇ τῇ ἴμωι καταχῇ-
ἡγά. κ. ιγ'. σῃσι λιγύσῃ· ὅτι μὴ χύσει καὶ τὰ ἡγά. ἵνα ἀπακρίνται
αὐτὸ καὶ λίγει.

Κιφ. β'. ιδ'.

ξδ'. ΔΕΙΞΟΝ ΜΟΙ ΤΗΝ ΟΥΪΝ ΣΟΥ, ΚΑΙ
ΑΚΟΥΤΙΣΟΝ ΜΟΙ ΤΗΝ ΦΩΝΗΝ ΣΟΥ.

Ὅπως ἐστὶ, μὴ μόνον (4) ἡγά. ἴμωι ἐστὶν ἀποφῶνι μοι ἀλλή, α'
ἡγά. ὅλοι σῶνται ἐπιδείξῃ μοι. ὅτι καὶ Μαυρεῖ ὅτι τῇ πείρει
ἡγά. λγ'. λαφύει τῇ κυρία πέρρειαζιται λίγει· δείξῃ μοι (5) σῶν
ἡγά. ἴδωι μὴ τὸ πέρρειαζιται· ἀλλὰ τῇ λίγει τῇ Μαυρεῖ ὅτι (6)
ἡγά. λγ'. κ'. ἴδωι μὴ τὸ πέρρειαζιται· ἡγά. δ' ἐπιδείξῃ μοι ἀποφῶνι μοι ἀλλή, α'
δείξῃ αὐτὸν ἐπιδείξῃ μοι ἀποφῶνι μοι ἀλλή, α'
τῇσι ὅτι ἀρετῆς, ὅτι τῇσι ἀποφῶνι καὶ τῇσι ἀρετῆς, τῇσι
τῇσι

(1) Δι' ἃ ab impressis omnibus
Codicibus bene hæ duo voculae
absunt. Eas non agnoscit Vetus
Interpr., & delendas existimo.

(2) Τείχε· ὅτι τῇ πείρειχ·

revocavi e Codd. Barb. & Vallic.

(3) Τῇσι restitui ex Barb. &
Vallicell.

(4) Vetus Interpr. non habuit
in suo Cod. vocem ἴμωι. Vertit

LXII. ET VENI TU COLUMBA MEA IN VELAMENTO PETRÆ.

Ipse sponsus est ejus VELAMEN & PETRA. Et petra quidem, quia super se ipsum statuit fidei fundamentum. Velamen vero, propterea quod eam protegens ab omni liberat tentatione.

LXIII. JUXTA PROMURALE.

PROMURALE Legem vocat. Muri enim sunt Evangelia juxta Isaia dictum: Ponet murum, & circummurale: *Murus vero, & circummurale significat duplicem vim defendendi Sanctos per divina eloquia, ne a mala bestia petantur insidiis. Ait igitur illam esse JUXTA PROMURALE scilicet disciplinae Legis, quæ jubet: Non mœchaberis, & cetera. Deinde ipsa responderet, & ait:*

LXIV. OSTENDE MIHI FACIEM TUAM, ET AUDITAM MIHI FAC VOCEM TUAM.

Idest non solum per Legem, & Prophetas loquere mihi, sed totum mihi te ostende; quemadmodum Moyses ejusmodi captus desiderio, libere cum Domino loquebatur dicens: Ostende mihi te ipsum, ut manifeste te videam. Verum tunc dixit Moysi: Nullus qui faciem meam viderit, viveret. Sed cum sponsa sua vellet se conspicuum dare, veluti nubem induit corpus, & sub eo se abscondit, ut se ipse suæ sponsæ demonstraret per actus virtutis, per patientiam,

K

tiam,

enim: Hoc est per Legem & Prophetas non mihi loquaris. Atqui non repudiat sponsa, ut secum sponsus loquatur per ora prophetarum, sed ait: Non solum per Legem, sed totum te mihi ostende.

(5) Edit. Var. habet ἡμετέρας καὶ σου τοῦ κυρίου, ἵνα ἴδῃ σε.

(6) Edit. Var. ἡ δὲ μὴ ἰδῇ αὐτὸν. ὁ δὲ πρὸς τὸν κύριον, καὶ ἡμετέρας καὶ σου τοῦ κυρίου, ἵνα ἴδῃ σε.

Isai. xxvii. 1.

Exod. xxxiii.

13.

Id. xxxiii. 20.

τύπον αὐτῆ ᾧ ἐξεδίδως τῇ τῆς ὁσιβείας πολιτὸν μέτροι. διδ
 ἱπακύνει αὐτῇ (1) λίγυσα· ΔΕΙΞΟΝ ΜΟΙ ΤΗΝ ΟΥΙΝ
 ΣΟΥ, ΚΑΙ ΑΚΟΥΤΙΣΟΝ ΜΟΙ ΤΗΝ ΦΩΝΗΝ ΣΟΥ.
 ἰδεῖξεν ὅτι αὐτῇ τὴν ὁφειλὴν αὐτῆ, κυριεύει δὲ τῆς ἡγορίας (2)
 Μαρίας· ἡ τῆς φωνῆς αὐτῆ ἐκτίσιν αὐτὴν, διδάσκον ὅτι τῷ ὅρει
 τῇ ἰλασμένη, ἡ τῇ ἀγαγγιλικῇ ἀφ' ἡμέρας (3) αὐτῇ εἰς
 πᾶσαι τὴν οἰκονομίαν ἡ δὲ τῇ ἀπεσπῶν αὐτῇ πύμψας.

Κεφ. β'. ιδ'.

ξ'. ΟΤΙ Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ, ΚΑΙ Η ΟΥΙΣ
 ΣΟΥ ΩΡΑΙΑ.

Ματθ. ια'. κη'.

Ὅντως Η ΦΩΝΗ αὐτῆ ΗΔΕΙΑ, διῷτι, λίγυσα, πρὸς
 μα πάντες οἱ κοπιῶντες ἐν ποροῖσι μένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσασθαι

Ματθ. θ'. κβ'.

ὅμως. ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ ὅτις τυφλοῖς λίγυσα· ὡς τὴν
 πίσιν ὁμῶς, γινώσκω, ὁμῶς. ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ λίγυ-

Μαρκ. β'. κζ'.

σα πρὸς τὸν ᾠδαυτικὸν· ἔγχευ, ἄρον τὸν κεφάλαιόν σου,
 καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ·

Ματθ. θ'. β'.

ἡρῶσαι, λίγυσα, τίκνεν, ἀφίωνταί σοι αἱ ἀμνηστίας σου. Η ΦΩ-

Μαρκ. ι'. λδ'.

ΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ λίγυσα· ἡγάγετε ἡ πίσιν σου σίσυμναι·
 περὶ τῆς (4) εἰς εἰρήνην. Η ΦΩΝΗ ΗΔΕΙΑ τῇ λιπρῇ λί-

Μαρκ. α'. μα'.

γυσα· Δίλω, καθάρια θητι, καὶ ὁσίων (5) ἐκαθάρισθαι ἡ λί-

Μαρκ. δ'. λθ'.

πρὸς. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ ὁπιτιμῶσα τῇ ἀνέμῳ
 καὶ τῇ καλῶσιν, ἡ ποιῶσα χαλάνω. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ Η-

Ἰωαν. ια'. μζ'.

ΔΕΙΑ τὸν λείλαρον ἐκ τοῦ καλῶσα· λείλαρον διῷτες ἔχω.
 Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ· ὁπαγίτη, μετὰ τὸ δόξαί πᾶντα

Ματθ. κη'. ιθ'.

τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τῆ Πατρὸς, καὶ
 τῆ Υἱοῦ, ἡ τῆς ἁγίας Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν,

Ματθ. κη'. λδ'.

καὶ τὰ ἔθνη. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ λίγυσα· διῷτι
 οἱ ἀπολογούμενοι τῇ πατρὶς μου. Η ΦΩΝΗ ΣΟΥ ΗΔΕΙΑ

πάντας ὅτι πᾶσι σώξυσα. ΚΑΙ Η ΟΥΙΣ ΣΟΥ (6) Ω-
 ΡΑΙΑ,

(1) Sic emendandum: Meus & Barb. habent αὐτῇ.

(2) De B. Virgine notanda hæc

vox: & digna quæ legantur ea, quæ ad h. l. adnotavit doctus Editor Veteris Interpretationis.

tiam, & innocentiam, formam illi tradens pie vivendi. Propterea illa auscultat dicens: OSTENDE MIHI FACIEM TUAM, ET AUDITAM MIHI FAC VOCEM TUAM. Ostendit igitur illi faciem suam, cum in utero Deipara Virginis gestatus est; & auditam illi fecit vocem suam, cum docebat in monte Oliveti, & Evangelica praecepta sua in omnem terrarum orbem illi per Apostolos misit.

LXV. QUONIAM VOX TUA SUAVIS ET FACIES TUA SPECIOSA.

SUAVIS revera vox ejus est, qua dicit: Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. VOX TUA SUAVIS, qua caecis dixit: Secundum fidem vestram fiat vobis. VOX TUA SUAVIS, qua dixit paralytico: Surge, & tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. VOX TUA SUAVIS dicens: Confide fili; remittuntur tibi peccata tua. VOX TUA SUAVIS, qua dicit: Filia fides tua te salvam fecit, vade in pace. VOX TUA SUAVIS leproso dicens: Volo, mundare, & statim lepra mundata est. VOX TUA SUAVIS, qua increpavit ventum, & mare, & fecit tranquillitatem. VOX TUA SUAVIS vocans a mortuis Lazarum: Lazare veni foras. VOX TUA SUAVIS: Ite docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, docentes eos servare, & caetera. VOX TUA SUAVIS dicens: Venite benedicti Patris mei. VOX TUA SUAVIS, qua omnia in omnibus salvat. ET FACIES TUA SPECIOSA, tum cum formam servi

Matth. xi. 28.

Matth. ix. 29.

Marc. ii. 11.

Matth. ix. 2.

Marc. v. 34.

Marc. i. 41.

Marc. iv. 39.

Joann. xi. 43.

Matth. xxviii. 19.

Matth. xxv. 34.

K 2

ac-

(3) Vallic. ἀπαύστη.

ἐκαστησιν.

(4) Sacer Codex habet ἑνωγᾶ.

(6) Voculam su revocavi.

(5) Sacer textus habet ἁγιωτός.

Cod. Vallic.

ἀπαύστην αὐτὸν ἐκαστησιν, καὶ

Φιλιπ. β'. ζ'. ΡΑΙΑ, καὶ ὅτι μερφοὴν δ' ἄλλ' ἔλας, ἵνα ἡμεῖς ἐλθόντες
 Ματθ. ιζ'. β'. ἐκ τῆς δ' ἑλείας τῆς ἀμερφοῦς· ὅτι μερφοῦς (1) ἐν
 τῇ ὁρεῖ. ἵνα τῆς ἑλείας ἐλθόντες τὸν δόξαν ἐπιλάβωμεν.

Κιφ. β'. ιν'. ξ'. ΠΙΑΣΑΤΕ ΗΜΙΝ ΑΛΩΠΕΚΑΣ ΜΙΚΡΟΥΣ
 ΑΦΑΝΙΖΟΝΤΑΣ ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ.

ΠΙΑΣΑΤΕ, φροσὶ, τὴν ἀφρικτὴν, οἷτις ΑΛΩΠΕ-
 ΚΩΝ δίκλ' οὐκ ἐστὶν ἑσπερφοῦς τῆς ΜΙΚΡΟΥΣ ΑΦΑΝΙ-
 ΖΟΥΣΙΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ· ἐπεὶ ἐστὶ, τῆς ὑδαρφοῦς (2),
 μὲν οὐκ ἀμερφοῦς ἐν τῇ τελεῖα. ἀμπίλ' τὰ κλίματα
 κατὰ βλάψουσιν· ἀλλ' ἐπὶ μικρὸν ὄντας ἐν τῇ πίστι· ἀφ-
 ρίκτες. Τὴν τῆς γὰρ ἀφανίζουσιν οἱ ἀφρικτῶν, ἀφ-
 τῆς ποιουῦντος ἀπὸ τῆς ἀμερφοῦς τῆς πίστεως· διὰ τὴν πείραν
 αὐτῆς καλεῖται, καὶ ἀμπίλ' ἐξ ἡμῶν (3) ἀμπίλ' οὐκ ἐστὶν.
 ἐπιλάβεται.

Κιφ. β'. ιν'. ξ'. ΚΑΙ ΑΙ (4) ΑΜΠΕΛΟΙ ΗΜΩΝ ΚΥΠΡΙΖΟΥ-
 ΣΙΝ (5).

Ὅτι ἐστὶν, οἱ λαοὶ τῆς ἡμεῶν πίστεως ἀμπίλ' οὐκ ἐστὶν.

Κιφ. β'. ιν'. ξ'. ΑΔΕΛΦΟΣ ΜΟΥ ΕΜΟΙ, ΚΑΙ ΓΩ ΑΥΤΩΙ.

Αὐτὸς ΕΜΟΙ σοφίαν, ΚΑΙ ΓΩ ΑΥΤΩΙ καρδίαν. αὐ-
 τὸς μοι σοφίαν ἐξ ἡμεῶν, ΚΑΙ ΓΩ ΑΥΤΩΙ ἐξ ἐνδὸν.

Κιφ. β'. ιν'. ξ'. Ο ΠΟΙΜΑΙΝΩΝ ΕΝ ΤΡΙΣ ΚΡΙΝΟΙΣ.

Ὅτι ἐστὶν ὅτις ἐν τῇ τῆς δικαιοσύνης λόγους.

ο'. ΕΩΣ

(1) Meus μερφοῦς. Male. tius legerem ἐκ τῆς πίστεως. Torum
 lege ex Barb. μερφοῦς. locum hunc ita interpungendum
 (2) Sic meus & Barber. Liben- puto, & legendum: ὅτις ἐστὶν,

PHILO IN CANTICUM CANT. 77.

accepisti , ut nos e peccatorum servitute liberares ; tum Philipp. ii. 7.
quando transfiguratus es in monte ut jucundissima divini- Matth. xvii. 2.
tatis resplendere faceres gloriam.

LXVI. CAPITE NOBIS VULPES , PUSILLAS EXTERMINANTES VINEAS .

Corripite , inquit , hareticos , qui noctu vulpium modo subrepentes , PUSILLAS exterminant VINEAS ; idest eos labefaciunt , qui sunt fluxa fide , nec dum perfecte adoleverunt , nec vineæ facti sunt palmites , sed adhuc pusilli sunt in fide & infirmi . Hos enim exterminant haretici , ac faciunt , ut illi a fidei declinent fundamento . Idcirco hos comprehendit jubet , & vineis expelli . Propterea subdit :

LXVII. ET VINEÆ NOSTRÆ FLORENT .

Idest , populi nostri bonum fidei spargunt odorem .

LXVIII. FRATRVELIS MEUS MIHI , ET EGO ILLI :

Ille mihi sapientiam , & ego illi cor . Ille mihi sapientiam de calo , & ego illi ex Gentibus .

LXIX. QUI PASCIT INTER LILIA .

Idest in piis justitiæ sermonibus .

LXX. DO-

ὁ δὲ ἀποστόλος , μέγιστον μαρτυροῦν-
τας ἐν τῇ τιμῇ , καὶ ἀμύλην κλί-
μακα , καὶ ἀβλαβήσιν . ἀλλ' ἔτι
μικρὸς ὄντας κ. τ. λ.

(3) Sic Vallic. At Barb. & meus

τὸ ἀμύλην .

(4) ai abest a Vallic. & Barb.

(5) Sic Vallic. & Barb. & Cod.
Alexandrinus . Editio Vatic. κυ-
ρίως .

Κεφ. β'. ιζ'.

ο'. ΕΩΣ ΟΥ ΔΙΑΠΝΕΥΣΗ, Η ΗΜΕΡΑ, ΚΑΙ ΚΙΝΗΘΩΣΙΝ ΑΙ ΣΚΙΑΙ.

Ματθ. κα'. λδ'. Τητίσιν ἢ τῆς κρίσεως, ἐν ᾗ ὁ πρὸς πειμὸν λίγει· διὸ τε οἱ ὑπογυμνοὶ τῷ πατρὶς μὲν, κληρονομήσουσι τὴν ὑπάρχουσαν ἡμῖν βασιλείαν διὰ τὴν καταβολὴν κόσμου, ἐν τῇ ἡμέρᾳ. ΕΩΣ ΟΥ Η ΗΜΕΡΑ ΔΙΑΠΝΕΥΣΕΙ, ΚΑΙ ΚΙΝΗΘΩΣΙΝ ΑΙ ΣΚΙΑΙ. ὅταν γὰρ ἐκείνη Η ΗΜΕΡΑ ΔΙΑΠΝΕΥΣΕΙ τῆς κρίσεως, τότε κινήσουσιν αἱ σκιαί, τητίσιν αἱ τῶν ἀνθρώπων τῶν πρᾶγματι αἱ φροντίδες, τὰς ἀδίκους ἀποβάλλουσι (1) πρῶτοις.

Κεφ. β'. ιζ'.

σα'. ΑΠΟΣΤΡΕΨΟΝ (2), ΟΜΟΙΩΘΗΤΙ ΣΥ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ ΤΩ ΔΟΡΚΩΝΙ Η ΝΕΒΡΩ, ΕΛΑΦΩΝ ΕΠΙ ΤΑ ΟΡΗ ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ.

ΑΠΟΣΤΡΕΨΟΝ ἡμῖν λίγει διὰ τῆς Ἰνδαίων σωαγωγῆς ὅτι τὰ ἔθνη, ἰπειδὴ περ ἐκείνοι ἔπρᾶδ' ἔχουσιν τὸ κέρυγμα τῆς σωτηρίας διδασκαλίας. ΑΠΟΣΤΡΕΨΟΝ ὅτι τὰ ἔθνη, ὁμοιόμορφος ΤΩ ΔΟΡΚΩΝΙ, Η ΝΕΒΡΩ, ἧς ΕΛΑΦΩΝ τῇ ἀξιώσει καὶ τῷ τῆς πίστεως δρόμῳ ὅτι πάντα τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης διχαστρίχων ἐν ὁρεσίν· ποσὶ ἧς ἀποστόλων, περὶ ὧν ὁ κύριος εἶπεν ἐν τῇ γραφῇ· ὡς ὁρεοὶ οἱ πόδες τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν τὰ ἀγαθὰ. ΕΠΙ ΤΑ ΟΡΗ ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ, αἱ τῆς δικαιοσύνης εἰσὶ ψυχαί· ὅρα μὲν διὰ τὸ ὑπάρχον τῇ τῆς δικαιοσύνης ἀρετῇ· κοιλωμάτα δὲ διὰ τὸ κοινοῦ λαμβάνων δίκην δίκαιοις ἐκκατεῖναι τὸ τῆς πίστεως κέρυγμα.

Κεφ. γ'. α'.

οβ'. ΕΠΙ ΚΟΙΤΗΝ ΜΟΥ ΕΝ ΝΥΞΙΝ, ΕΖΗΤΗΣΑ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΙΝ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ· ΕΖΗΤΗΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΕΥΡΟΝ ΑΥΤΟΝ· ΕΚΑΛΕΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΥΠΗΚΟΥΣΕ ΜΟΥ.

Ὅταν γὰρ ἡμεῖς ἀμελεῖταις βιβραμένους καθ' ὁδοὺ ἐν ΝΥ.

(1) Legendum puto ἐπιβάλλουσι.

LXX. DONEC ADSPIRET DIES, ET MOVEANTUR UMBRÆ.

Hoc est dies judicii, cum Pastor bonus dicet: Venite benedi&ti Patris mei; percipite paratum regnum a constitutione mundi &c. DONEC ADSPIRET DIES ET MOVEANTUR UMBRÆ. Cum enim ADSPIRAVERIT illa DIES judicii, tum MOVEBUNTUR UMBRÆ, hoc est seculi hujus occupationes, & sollicitudines, quæ injustas actiones ingerunt. Matth. xxv. 34.

LXXI. REVERTERE, SIMILIS ESTO TU FRATRU-
ELIS MEUS DAMULÆ, HINNULOQUE CER-
VORUM AD MONTES CONVALLIUM.

*REVERTERE mihi, ait, a Judæorum Synagoga ad Gentes. Illi enim Salutaris doctrina predicationem non suscipiunt. REVERTERE ad Gentes SIMILIS factus CAPRÆ vel HINNULO CERVORUM celeri fidei cursu, ad omnes fines terræ currens speciosis pedibus Apostolorum, de quibus Dominus dixit in scriptura: Quam speciosi pedes Evangelizantium bona. Ad MONTES CONVALLIUM, quæ sunt ju-
storum anime: & montes quidem, propterea quod supereminet virtute justitia: CONVALLIS vero, quia instar Con-
vallium predicationem fidei suscipiunt, & retinent.* Rom. x. 15.

LXXII. IN CUBILI MEO IN NOCTIBUS QUÆ-
SIVI QUEM DILEXIT ANIMA MEA; QUÆSIVI
EUM, ET NON INVENI EUM; VOCAVI EUM,
ET NON AUDIVIT ME.

Cum enim peccatis pręgravati dormimus IN NOCTIBUS, idest

(2) Hunc vers. in meo & Barb. corruptissimum restitui ex edit. Vat.

ΝΥΞΙΝ· ὅπρ ἐστὶ, ὃν τοῖς μαροῖς τῆς σκοτεινῆς ἡδονῆς καὶ ἀθυμῶν ἀμφοτερόντων ἀνταρφερόμενοι χριστιανίζειν δῶκεν (1) νομίζομεν· τὸ τιμωκαῦτα ὃν τοῖς ζήτῳ μὲν δῶκεν ἀπάγα-
 ῖ. ἡσαΐ. ν. ε'. μὲν (2). αὐτὸς γὰρ εἶρεται· ζήτησά τι τὸν Θεόν (3) ὃ ὅτι τῷ
 ἐνρίσκειν (4) ἐπικαλίσσασθαι. ἡίκα δ' αἶ ἐγγίξῃ ἡμῖν, ἀπο-
 λειπίτω ὁ ἀσβεστὸς πᾶς ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ ἀντὶ αὐτοῦ τὰς βυ-
 λῶς αὐτῷ· ἐπὶ ἐπιστροφῇ πρὸς κύριον, ὃ ἐλεηθῆσεται. ἰὰν
 ἔσως ζήτησώμεν αὐτόν, τότε ἡμῶν ἐπακύνει. ἰὰν δὲ ὅπρ κεί-
 τω τῆς ἀμφοτερόντων ὄντις, καὶ ὃν τοῖς σκοπεύομενοι ἀπὸ
 τῆς ἀμφοτερόντων ζήτησαι αὐτόν, ἔχ ὁρίσκομεν· ἔσθ', αἶ ἔσως
 ἡσαΐ. ιβ'. α'. καλῶμαι αὐτόν, ἐπακύνει· διὸ λέγει· μὴ εἴη ἰσχυρὸς χεὶρ κυ-
 ρίς τῷ σώσει; ἢ εἴη ἰσχυρὸς τῷ ἐξελίξῃ; ἀλλὰ τὰ ἀμφοτε-
 ῖ. ἡσαΐ. ιβ'. β'. ροῦτα ἡμῶν διδάσκει ἀνταρφερόντων (5) ἡμῶν ὃ αὐτῷ· ἔσθ' ἔσως
 ἔζητῃσα αὐτόν καὶ ἔχ ἡμεῖς.

Κιφ. γ'. β'.

οὐγ'. ΑΝΑΣΤΗΣΟΜΑΙ ΔΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΩΣΩ ΕΝ
 ΤΗ ΠΟΛΕΙ, ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΓΟΡΑΙΣ, ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ
 ΠΛΑΤΕΙΑΙΣ, ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΩ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η
 ΨΥΧΗ ΜΟΥ· ΕΖΗΤΗΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΕΥ-
 ΡΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Οὐδὲν ἡμῶν λέγει ἐνρίσκειν αὐτόν· καὶ ἀνασπομένη (6),
 ὡς εἶπεν, ἐπὶ ἐν τῷ πρὸς αὐτόν πορεύσασθαι. καὶ ὅτ' ἐπὶ
 πάλιν ἔχ ἡμεῖς αὐτόν, τῷ αὐτῷ ὃν αὐτοῖς μνησὶ τοῖς γε-
 μισοῖν ΑΝΑΣΤΗΣΟΜΑΙ λέγεται, ΚΑΙ ΚΥΚΛΩΣΩ
 ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ, ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΓΟΡΑΙΣ, ΚΑΙ ΕΝ
 ΤΑΙΣ ΠΛΑΤΕΙΑΙΣ· ὅπρ ἐστὶ ὃν τῶς τῷ βίῃ παραμα-
 ρτίας, καὶ ὃν πλατείας ἀπαγύσῃ εἰς τῷ ἀπώλειαι. διὸ φε-
 σί.

(1) δῆθ' particula, cujus u-
 sus in ironia, ut in hoc loco.
 In Catena Meursii pag. 32. lin. 4.
 οἱ γὰρ ἐκ σκότους, φησὶ, καὶ κοίτας
 ἀμαρτωλῶν βιοτεύοντες, καὶ ἐπὶ δε-

κῶς ζητῶν Θεόν, ἔχ ἐρείσκουσιν
 αὐτόν.

(2) Legendum omnino ζήτη-
 σά τι τὸν Θεόν, ὃν ἀγαπῶμεν.

(3) Sic etiam Cod. Alex. Edi-

idest in sceleratis tenebrosisque voluptatibus, nefariisque peccatis, Christianos scilicet nos esse existimamus; tunc IN NOCTIBUS eum quarentes, diligimus scilicet. Ipse enim dicit: Quærite Deum, & in inveniendò eum invocate; & postquam vobis appropinquaverit, derelinquat impius vias suas, & vir iniquus cogitationes suas, & convertatur ad Dominum, & misericordiam consequetur. Illud igitur si ad hunc modum quæserimus, tunc nos exaudiet. Si vero, cum in peccatorum cubili sumus, & in noctibus a peccatis obscurati illum quærimus, non invenimus; neque, si sic eum invocemus, ille nos exaudiat. Propterea: Nunquid, inquit, non valet manus Domini salvos facere? Nunquid non potest nos eripere? sed peccata vestra separant inter vos, & ipsum. Propterea quæsi eum, & non inveni.

Isai. lv. 6. 7.

Isai. l. 2.

Isai. lix. 1.

LXXIII. SURGAM NUNC, ET CIRCUIBO IN CIVITATE, IN FORIS ET IN PLATEIS, ET QUÆRAM QUEM DILEXIT ANIMA MEA; QUÆSIVI EUM, ET NON INVENI EUM.

Ne nunc quidem ait se illum invenisse, etiamsi exorrexerit, ut ita dicam, & per precationem ad ipsum profecta sit. Cur autem rursus eum non invenerit, causam ostendit in iisdem verbis: SURGAM, ait, ET CIRCUIBO IN CIVITATE, IN FORIS, ET IN PLATEIS, idest inter mundi negotia, & in platea, quæ ducit ad perditionem. Propter-

L

ea

tio Vatic. ἡ κλέειν.

(4) Edit. Vat. ἐν τῇ δολομαυ αὐτῶν.

(5) Vatic. edit. habet καὶ ἀνα-

μίαν τῇ Θιῷ. Illa vero ἡ σύν ἰσχυρῇ τῇ ἐξελίδι; absunt ab omnibus Bibl. editionibus.

(6) Legendum ἀναστῶν μίαν.

82 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

Ματθ. ζ'. δ'. σὶ μὴ ἰερνεύει αὐτοί. σινὲ γὰρ ὁ πύλο, καὶ παθλιμμένῳ ὁ ὁδὸς ἢ ἀπαγύσα εἰς τὴν ζών.

Κιφ. γ'. γ'. οδ'. ΕΥΡΟΣΑΝ ΜΕ ΟΙ ΤΗΡΟΥΝΤΕΣ, ΟΙ ΚΥ-
ΚΛΟΥΝΤΕΣ ΕΝ ΤΗ ΠΟΛΕΙ. ΜΗ ΟΝ ΗΓΑΠΗ-
ΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ΜΟΥ, ΙΔΕΤΕ;

ΤΗΡΟΥΝΤΑΣ καὶ ΚΥΚΛΟΥΝΤΑΣ ΕΝ ΤΗ
ΠΟΛΕΙ τὸς δικαίους λίγει τὸς ΤΗΡΟΥΝΤΑΣ τὴν ὁπο-
λίω· τὸς ΚΥΚΛΟΥΝΤΑΣ ΕΝ ΤΗ ἐκκλησίᾳ, τὸς ἀγίους
περσύντας ὡς ἀποστόλους. Οἱ οὖν φέρε ἐκείνους, ὅπως ἀμρετω-
λὸς ἐξελίγοιτο περὶ δικαίους, καὶ λίγει αὐτῶν. Ἐξ, τί σὺν
εἰσέκειναι μὴ ὁ διαπύτης, καὶ (1) ὁρρείζω εἰς τὴν ἐκκλησίαν,
ὡς πίνοντας ἑλὶω (2)· καὶ τι μὲν ἀγαθὸν ποῖον, ἐκείνους βλέ-
πει, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀμρετωμένων ὅπως περσυνεῖται βλέ-
πει; διὸ φησὶ Ἡσαΐας· μὴ σὺν ἰσχυεῖ ὁ χεὶρ κυρίου τῶ σῶ-
σαι; ἢ σὺν ἰσχυεῖ τῶ ἐξελίω; ἀλλὰ τὰ ἀμρετωμένα ὅπως
διώσονται ἀναμῶσι ὅπως καὶ τῶ κυρίου. εἴτα ἰπιφέρει ὁ νόμος
καὶ λίγει.

Κιφ. γ'. δ'. οί. ΩΣ ΜΙΚΡΟΝ ΟΤΕ ΠΑΡΗΛΘΟΝ ΑΠ ΑΥ-
ΤΩΝ, ΕΩΣ ΟΥ ΕΥΡΟΝ ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η
ΨΥΧΗ ΜΟΥ.

Ὅπως γὰρ ἀπὸ τῶ ἀμρετωμένου περιέλασθαι, τίτι
θεώρομαι ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η ΨΥΧΗ ὅπως, ὅ-
πως λίγεται· ἰπύριφι, ἰπύριφι περὶ κύριον· ἀπύριφι τὰς
ἀμρετίας καὶ σφόδρα μόνον βόλυνμα. καὶ πάλιν· ὅπως
δ' εἰ ἐγγίξῃ ὅπως· ἀπληπέτω ὁ ἀσβής τὰς ὁδὸς αὐτῶν.
Ἐξ, τὸ πᾶν ΩΣ ΜΙΚΡΟΝ ΟΤΕ ΠΑΡΗΛΘΟΝ ΑΠ ΑΥ-
ΤΩΝ ΕΩΣ (3) ΟΥ ΕΥΡΟΝ, ΟΝ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Η
ΨΥΧΗ ΜΟΥ.

οί. ΕΚΡΑ-

(1) Lego ἡ ἐξ.

ea dicit, se eum non invenisse; Angusta enim porta, & Math. vii. 14.
arcta via, quæ ducit ad vitam.

LXXIV. INVENERUNT ME CUSTODES, QUI
CUSTODIUNT, QUI CIRCUMEUNT IN CIVITA-
TE: NUNQUID QUEM DILEXIT ANIMA MEA,
VIDISTIS?

CUSTODES & CIRCUMEUNTES IN CIVITATE *justos*
vocat, qui mandata custodiunt, SS. Prophetas, & Apo-
stolos in Ecclesia circumeuntes. Exempli gratia, cum pecca-
tor iustum alloquitur, eique dicit: Quare non exaudis
me Dominus? etsi summo mane ad Ecclesiam me confero,
& pauperibus misericordiam adhibeo. Ac si tantillum boni
feceris, ad illud respicit, & se peccatorum multitudinem
non videre simulat. Propterea Isaias ait: Nunquid non Isai. lx. 1.
valet manus domini nos salvare? Nunquid non potest nos
eripere? Sed peccata vestra separant inter vos & Do-
minum. Deinde subdit sponsa dicens:

LXXV. QUAM MODICUM FUIT CUM TRANS-
IVI AB IPSIS, QUOADUSQUE INVENI QUEM
DILEXIT ANIMA MEA.

Cum enim a peccatis nostris discefferimus, tunc INVE-
NIMUS QUEM DILEXIT ANIMA NOSTRA, juxta scripturam:
Convertere convertere ad Dominum, & relinque pec-
cata, & valde odito execrationem. Et rursus: Post-
quam vobis appropinquaverit, derelinquat impius vias Eccli. xvi. 25.
suas. Propterea, inquit: QUAM MODICUM FUIT CUM TRANS-
IVI AB IPSIS, QUOADUSQUE INVENI QUEM DILEXIT ANI-
MA MEA. Isai. lv. 7. 8.

L 2 LXXVI. TE-

(2) Sic scribendum pro ἐλαῖος,
qui error est in Codd.

(3) Revoçavi has duas voces,
quæ absunt a Codd.

Κεφ. γ'. δ'.

οσ'. ΕΚΡΑΤΗΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΚ ΑΦΗΣΩ (1) ΑΥΤΟΝ.

Πῶς κρατεῖ αὐτὸν ἡ τῆς πίστεως ψυχὴ; ἐν τῇ τᾷ (2) ἀριστῷ αὐτῷ ποιεῖν. ἀρισκόμην· γὰρ ὁ συμφίλος ἐστὶν ἐν ἐνὶ τῇ τῆς δικαιοσύνης ψυχῇ κρατεῖται ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς ἀρετῆς ὅτι χιρσὶν, ἀλλὰ ἐλευθερώσῃ καὶ σωφροσύνῃ, ὅτι ἐν τῇ κρατῆται.

Κεφ. γ'. δ'.

οζ'. ΕΩΣ ΟΥ ΕΙΣΗΓΑΓΟΝ ΑΥΤΟΝ ΕΙΣ ΟΙΚΟΝ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΛΛΑΒΟΥΣΗΣ ΜΕ.

Ε' κεφ. ε'. ις'.

ΟΙΚΟΝ οἶμαι καλεῖν ΜΗΤΡΟΣ αὐτῆς τὴν καρδίαν ὅτι σφίαι αὐτῇ τῇ λόγῳ· καὶ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΛΛΑΒΟΥΣΗΣ ταύτῃ, αὐτῇ τὴν καρδίαν εἴτις ἀποσφαιροῖ, σαφίστατα λέγει· ΟΙΚΟΝ μὲν αὐτῆς διὰ τὸ εἰρημνιστὶ ἐνοικῶσα ἐν ἡμῖν καὶ ἐμπεδακτικῶς ἐν ἡμῖν (3)· καὶ ΤΑΜΕΙΟΝ αὐτῆς διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἀποκείσθαι πάντα τὰ ἀγαθὰ, πίστιν, ἐλπίδα, ἀγάπην, λογισμὸν, σωφροσύνην, ἀρετὴν, ἐκράτειται, ὑπομνήν. Ταῦτα δὲ ἐσώματ' αὐτῆς, ἀλλὰ ψυχῆς ἐστὶ κόσμος.

Κεφ. γ'. ε'.

οθ'. ΩΡΚΙΣΑ ΥΜΑΣ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΥΝΑΜΕΣΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ ΙΣΧΥΣΕΣΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ· ΕΑΝ ΕΓΕΙΡΗΤΕ ΚΑΙ ΕΞΕΓΕΙΡΗΤΕ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ, ΕΩΣ (4) ΟΥ ΘΕΛΗΣΗ.

Ὑπομνήτης ἐστὶν αὐτῇ ἀναγνώστῳ (5) σημειωτὴς· σωμ' ὅτι γὰρ εἰς δούλῳ τῆς ΘΥΓΑΤΕΡΑΣ τῆς ἐρεμίας αὐτῆς τῇ

(1) Vatic. edit. ἀφῆκε. Lectio Philonis in nullis apparet edit. apud Bos. proxime vero accedit ad lect. Schol. quam Nobilius af-

fert ἀνέστω.

(2) Lectionem hanc desumpsi ex Vallic. Cod. Barb. & meus ἀρετῇ αὐτῇ.

LXXXVI. TENUI EUM, NEC DIMITTAM EUM.

Quomodo eum tenet anima justorum? Faciendo nimirum quæ illi sunt placita. Delectatus enim sponsus justorum animâ veluti sponsâ, virtutis tenetur operibus non manibus, sed eleemosyna, castitate, & oratione.

LXXXVII. DONEC INTRODUXI EUM IN DOMUM MATRIS MEÆ, ET IN CUBICULUM EJUS, QUÆ CONCEPIT ME.

DOMUM MATRIS suæ, opinor, vocat cor, domum scilicet sapientiæ ipsius Verbi: & CUBICULUM ejus, quæ eam concepit, si quis esse hoc ipsum cor pronuntiaverit, optime dixerit. Et DOMUM quidem ejus vocat, quia dictum est: Inhabitabo in vobis, & inambulabo in vobis: CUBICULUM vero, propterea quod in eo (corde) reposita sunt omnia bona, fides, spes, dilectio, pia cogitatio, castitas, fortitudo, continentia, patientia. Hæc vero non corporis, sed anima sunt ornamenta.

11. Cor. vi. 16.

LXXXVIII. ADJURAVI VOS FILIÆ HIERUSALEM IN VIRTUTIBUS, ET IN VIRIBUS AGRI, SI SUSCITAVERITIS, ET EXUSCITAVERITIS CARITATEM QUOADUSQUE VELIT.

Patientia præco hic exclamat. Adiutrices enim ad orationem FILIAS postulat celestis HIERUSALEM; id est justorum

(3) 'Εν ὅμῳ abest a Vallic. & Barb. Eam vocem agnovit Vetus Interpres.

(4) Vat. τὸς αὐτ.

(5) Legendum puto ἀνακίεμαι.

ταμ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ ὅπρ' ἐστὶ τὰς τῷ δικαίῳ ψυχᾶς, ἵνα
ἐνείρωσι ἐν ἐξιγείρωσι τὴν ἀνάστων τῇ μετογενεῖς πρὸς αὐ-
τῇ, ὡς ἔ' δι' αὐτῆς. ἰμὴν (1) φησι τὸ ὑπομύσει, καὶ ἐκ-
διχνοῖ, ἐν μετὰ τὴν ὑπομύσει, ὡς ἔ' δι' αὐτῆς. Εἴτε
φασὶν ὁ ἐν μὲν πρὸς αὐτῇ.

Κρι. γ'. ε'.

εθ'. ΤΙΣ ΑΥΤΗ Η ΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑ ΑΠΟ ΤΗΣ
ΕΡΗΜΟΥ, ΩΣ ΣΤΕΛΕΧΗ ΚΑΠΝΟΥ, ΤΕΘΥΜΙΑ-
ΜΕΝΗ ΣΜΥΡΝΑΝ ΚΑΙ ΔΙΒΑΝΟΝ ΑΠΟ ΠΑΝ-
ΤΩΝ ΚΟΝΙΟΡΤΩΝ ΜΥΡΕΥΟΥ.

ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ γ' βλίπτει (2) ἀναβαίνουσα,
τὴν πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν τὴν ἐκκλησίαν ΩΣ ΣΤΕ-
ΛΕΧΗΝ ΚΑΠΝΟΥ ΤΕΘΥΜΙΑΜΕΝΗΝ. ΣΜΥΡΝΑΝ
ΚΑΙ ΔΙΒΑΝΟΝ τῇ πρὸς αὐτὴν τὴν δυνάμιν ὑπομύσει
καὶ ΣΜΥΡΝΑΝ μὲν ἔξ' τὴν ταφῇ. ΔΙΒΑΝΟΝ δ'
ἔξ' τὴν συνάστα. ΤΕΘΥΜΙΑΜΕΝΗΝ αὐτὴν βλίπτει
ΑΠΟ (3) ΠΑΝΤΩΝ ΚΟΝΙΟΡΤΩΝ ΜΥΡΕΥΟΥ.
ἵνα εἴπω ἀπὸ πάντων τῷ θείῳ λογίῳ τῷ ἀνάγει πρὸς τὸ
ἐκκλησίαν δὲ αὐτὴν καλεῖ, καὶ οὕτως ἐν ἱερουργίᾳ αὐτὴν πρὸς
φωτίζει. ἔσται, φασὶν, ὅτι αὐτῇ (4) ἐκκλησίαν ἀναστήσει.

Ἰερ. ιζ'. κ'.

Κρι. γ'. ζ'.

π'. ΙΔΟΥ Η ΚΛΙΝΗ ΤΟΥ ΣΑΛΟΜΩΝ.

Ματθ. κ'. κ'.

Ἀπὸ ἐκκλησίας Η ΚΛΙΝΗ ΤΟΥ ΣΑΛΟΜΩΝ τῇ
ἐκκλησίᾳ τῇ Ἰὺ τῇ Θί. πρὸς γ' λαβὴ τὴν ἐκκλησίαν ἐκ-
κλησίαν ὅτι ἡ δὲ τῇ ἀνθρώπων ἐκκλησίᾳ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐκ-
κλησίαν ὅτι δὲ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ἐκκλησίαν τῇ
ΣΑΛΟΜΩΝ. τὴν πρὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ
τὴν ὅτι ἐκκλησίαν, τὰ τὴν ἐκκλησίαν τῇ.

π'. ΕΞΗ.

(1) Ἐμὴ φησὶ usque ad ἑως ἢ neque Barb. Ea ex Vallie. huc re-
σπληνση non habet meus Cod., vocanda duxi.

florum animas, ut suscitent & exsuscitent in se caritatem Unigeniti, donec velit. Meum, inquit, est sustinere, & expellere, & equo animo ferre cum patientia, donec velit. Deinde ait sponsus ad eam :

LXXX. QUÆ EST ISTA, QUÆ ASCENDIT EX EREMO, TANQUAM TRUNCUS FUMI INCENSUS, MYRRHAM, ET THUS EX OMNIBUS PULVERIBUS UNGUENTarii.

A deserto enim, hoc est ab idololatria, Ecclesiam videt ascendere, tanquam VIRGULAM FUMI INCENSAM. MYRRHAM ET THUS passionis odorem arbitror significare : MYRRHAM quidem propter sepulturam ; THUS vero propter divinitatem. INCENSAM ipsam videt AB OMNIBUS PULVERIBUS UNGUENTarii, quasi dicat ab omnibus divinis eloquiis sanctorum Prophetarum. Ipsam autem vocat VIRGULAM, quemadmodum etiam Hieremias de ipsa prophetat : Et Hierem. xviii. 8. erunt, inquit, in eo propagines nemorosæ.

LXXX. ECCE LECTUS SALOMONIS.

Affimilatur SALOMONIS LECTUS Ecclesie Filii Dei. Nam priusquam Ecclesiam acciperet, dicebat : Filius hominis non habet ubi reclinet caput suum. Postquam vero eam accepisset, facta est jam LECTUS SALOMONIS, pacifici nimirum, qui omnia in calo, & in terra pacavit. Matth. viii. 20.

LXXXI. SE-

(1) Lego θλίψις.

(3) A Barb. absunt ἀπὸ πάντων
μονοῦ τῶ μὲν ψ. ἰνα ἄσκη, quæ
huc revocavi e Cod. Vallic.

(4) Edit. Vat. ἐπ' αὐτοῦ. Ale-
xandr. ἐν αὐτοῦ. In versione po-
sui Interpretationem Vatic. edi-
tionis.

Κεφ. γ'. ζ'. η'. π. α'. ΕΞΗΚΟΝΤΑ (1) ΔΥΝΑΤΟΙ ΚΥΚΛΩ ΑΥ-
ΤΗΣ ΑΠΟ ΔΥΝΑΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛ· ΠΑΝΤΕΣ ΚΑ-
ΤΕΧΟΝΤΕΣ ΡΟΜΦΑΙΑΝ, ΔΕΔΙΔΑΓΜΕΝΟΙ (2)
ΕΙΣ ΠΟΛΕΜΟΝ.

ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΔΥΝΑΤΟΥΣ ΚΥΚΛΩ ΑΥΤΗΣ
οἶμαι λέγειν ΑΠΟ ΔΥΝΑΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛ τὸν ἀποστόλῃς,
τὸν ἀπὸ τοῦ προφητῶν ὁρμωμένους, καὶ τὰς πρὸς (3) Χριστῷ
μετριοῦσας ἐκ τῶ προφητῶν σωσιῶντας· τὸ δὲ ΕΞΗΚΟΝ-
ΤΑ, μὴ τὸ ἀριθμῶν σκόπει, ἀλλὰ τὸ ἐκτελεσθῆναι αὐτὸς ἐκ
τῆς περικοπῆς, καὶ τὴν ἐν γράμματι νόμον. ΠΑΝΤΑΣ δὲ
αὐτοὺς λέγει ΚΑΤΕΧΟΝΤΑΣ ΡΟΜΦΑΙΑΝ· ἵνα ἴδῃ
Ἑβραϊ. δ'. ιβ'. πάντας τὸν τοῦ Θεοῦ κατ' ἔχοντες νόμους, ἔργους. ἔστι γὰρ ὁ λόγος
τῶ Θεῷ, ὁ ὡς γὰρ, ὁ ὁμώτιμος ὁ πρὸς πᾶσι μὴ χαλεπὸν διδο-
μεν· ΔΕΔΙΔΑΓΜΕΝΟΙ ΕΙΣ ΠΟΛΕΜΟΝ, ὃ τὸ πρὸς
Ἑβραϊ. σ'. ιβ'. ἀνθρώπους, ἀλλὰ πρὸς τὰ πειρώματα (4) τῆς ποικίλης, ἐν τῷ
Ἰσραήλ. γ'. ια'. λίσσοντα ποροφέντω· ὁ πρὸς αὐτὸν ἴστω μηχανῆς.

Κεφ. γ'. η'. π. β'. ΑΝΗΡ ΡΟΜΦΑΙΑ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙ ΤΟΝ ΜΗ-
ΡΟΝ ΑΥΤΟΥ.

ΡΟΜΦΑΙΑΝ ΕΠΙ ΤΟΝ ΜΗΡΟΝ τὸ νόμον λέγει,
τόν τῆς σωφροσύνης λογισμόν, τὸ τίμνοντα τὰ τῆς σαρκὸς πάθη,
καὶ τὰς γυνῆς ἐπιθυμίας.

Κεφ. γ'. η'. π. γ'. ΑΠΟ ΘΑΜΒΟΥΣ ΕΝ ΝΥΞΙΝ.

Ἐκθαμβούμενοι γὰρ ὃ τὸ ὁρῶντες ὁρῶντες πᾶς (5) ἵνα μὴ
Ῥωμ. ζ'. ις'. βυλίσσῃ πρὸς τὴν ἐν γὰρ· ὁ ὁ δὲ δὴλο τὸ ποιεῖ. ΕΝ
ΝΥΞΙ τίμνει τὰ διλήμματα τῆς σαρκὸς, ἵνα σωφροσύνην ᾗ-
ρακι-

(1) Apud Vet. Interpr. hic ver-
sus cum duobus sequentibus u-
num versum conficiunt, ad cuius
versus explananda priora verba
multa sunt, quæ frustra quæras

in Græcis Codicibus. Dux for-
tasse fuerunt hujus Commentarii
editiones, quarum in secundam
quædam Philo addiderit.

LXXXI. SEXAGINTA POTENTES IN CIRCUITU EJUS EX POTENTIBUS ISRAEL ; OMNES TENENTES GLADIUM, DOCTI BELLUM.

SEXAGINTA POTENTES IN CIRCUITU EJUS *arbitror dicere*, EX POTENTIBUS ISRAEL *Apostolos ; qui ex prophetis prodierunt, & Christi testimonia ex Prophetis collegerunt. Quod vero pertinet ad illud SEXAGINTA, ne respicias ad numerum ; sed intellige eos prodixisse ex circumcissione, & ex Lege secundum litteram. OMNES, ait, TENENTES GLADIUM : Omnes enim Dei legem tenebant & sermonem. Vivus enim est sermo Dei & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti. DOCTI BELLUM, non adversus homines, sed adversus Spiritus nequitiae, juxta Prophetam dicentem : Mansuetus sit pugnator.*

Hebr. iv. 12

Ephes. vi. 12.

Joel. iii. 11.

LXXXII. VIR GLADIUS EJUS SUPER FEMUR EJUS.

GLADIUM SUPRA FEMUR *Legem intelligit, & pudicas cogitationes, quae carnales affectus, terrenasque cupiditates abscindunt.*

LXXXIII. A PAVORE IN NOCTIBUS :

Mens enim piorum pavida est, ne in ea, quae non vult, incidat, juxta Apostolum, qui ait : Quod nolo illud facio. IN NOCTIBUS abscondit voluntates carnis,

M

nis,

(2) Illa *πρῶτος* sic non reperitur neque in edit. Var., neque in variantibus apud L. Bosium.

(3) Ex Murin. & Vallic. veram *ἐκ* clicui. Prave meus & Barb.

ἐν τῇ αἰσῇ καὶ ἐν τῇ φύσει ἐν τῇ φύσει καὶ ἐν τῇ φύσει.

(4) D. Paulus habet *πνευματικῶς*.

(5) Lego *μύσους*.

ρακιδῶσα (2) ἡ ἀκαταύχιστος (3) περὶ Οὐδὲν ἔχου παρρησία.
 Ἐν ταυτῷ (4) δὲ ἐτίραα ὁ λόγος ἀνιήσεται πρᾶγματι. λί-
 γυσα γὰρ αὐτῇ ἡ θεία γραφή· ΤΙΣ ΑΥΤΗ Η ΑΝΑΒΑΙΝΟΥ-
 ΣΑ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ ΩΣ ΣΤΕΛΕΧΗ ΚΑΠΝΟΥ
 ΤΕΘΥΜΙΑΜΕΝΗ, τὴν ἐκκλησίαν αἰνιτίζεται ἀταβάνυσαν
 ἀπὸ τῆς ἐρημιθεύσης Ἰερουσαλὴμ. ἡ γὰρ μὴ ἐκείνη τὰς χεῖρας ἰπ-
 βαλιν θῆτ' ὡς σωτῆρα, οὐκ ὅτι αὐτὴ ἰπλάττει τὴν εἰς αὐτὸν ἔλπιν· ὡς
 Ῥωμ. ια'. ιβ'. φουσι ἀνέσυχος· εἴ ἂν ἀμφοτέρω (5) αὐτῶν πλῆτος τῷ νόμῳ, καὶ ἡ
 16'. ἀποβολὴ αὐτῶν πλῆτος ἰδῶν, τίς ὁ περιελαψίς, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νε-
 κρῶν; ὅτι δὲ ἔρημος ἔμεινεν ἐκείνη, μωρευεῖται ὁ ἀσπασχέτος
 Ματθ. κγ'. λη'. Χριστὸς λίγων περὶ αὐτῆς· ἰδὲ ἀφίεται ὁ οἶκος ὁ μὴ ἔρημος. ἐκ
 ταύτης διωτῆς ἱερέως (6) ἀναδεικνύεται ἡ ἐκκλησία διχρ. τῷ γενο-
 ρῷ. διὸ λίγων περὶ αὐτῶν· ΤΙΣ ΑΥΤΗ Η ΑΝΑΒΑΙΝΟΥ-
 ΣΑ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ ΩΣ ΣΤΕΛΕΧΗ ΚΑΠΝΟΥ
 ΤΕΘΥΜΙΑΜΕΝΗ, ἵππειδ' διχρ. τῷ πατρὶ τὴν ὑπόστασιν ἵππων-
 σιν, τὸν εἰς Χριστὸν πίστιν διελθόν. καὶ ὧς (7) τὸ θυμίαμα ἔσται πᾶς.
 ΣΜΥΡΝΑΝ φουσι ΚΑΙ ΛΙΒΑΝΟΝ ΑΠΟ ΠΑΝΤΩΝ
 ΚΟΝΙΟΡΤΩΝ ΜΥΡΕΥΟΥ· σμύρνας διχρ. τὸ πάθος, ἐλὶ βα-
 νον διχρ. τὴν ζωότητα. ἸΔΟΥ Η ΚΛΙΝΗ ΣΑΛΩΜΩΝ· κλί-
 νῳ μοι ῥοι τὸ μῦθος τῷ Ἰησοῦ, τῷ εἰρωδύσαντος τὰ πάντα διχρ.
 16'. τῷ ἰδὲν πατρὶς ἐκ τῆς ἀναστάσεως· περὶ ὧς κλίνης οἱ ἀγγέλοι λίγυσιν·
 Ματθ. κη'. ε'. ἰδὲ ὁ τόπος, ὅπου ἐκείτο ὁ κύριος. ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΔΥΝΑΤΟΙ
 ΚΥΚΛΩ ΑΥΤΗΣ ΑΠΟ ΔΥΝΑΤΩΝ ΙΣΡΑΗΛ ἐκείνης
 τῆς ἀπὸ Ἰησοῦ βλαδίνας φυλάττειν τὸν τάφον. πάντες κατέ-
 χοντες ῥομφαίαν διδιδάγμῳ πάλιν. ΑΝΗΡ ΡΟΜΦΑΙΑ
 ΑΥΤΟΥ ΕΠΙ ΤΟΝ ΜΥΡΟΝ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟ ΘΑΜ-
 ΒΟΥΣ ΕΝ ΝΥΞΙ. ταῦτα γὰρ συμβεβηκεν ἐκείνοις ὧς τε-
 ρῷ-

(1) Sic emendavi. Barb. & Vall.
 τέμνη.

(2) Duplici errore. Barb. & Val-
 lic., & meus θεοκιδῶς.

(3) Vetus Interpr. vertit, in-
 exsuperabilem: legisse videtur ἀκα-
 ταύχιστον.

(4) Vallie. ἐν ταυτῷ. Barb. ἐν
 τ' αὐτῷ. Uterque grave.

(5) Paulinus locus est: εἰ ἢ τὸ
 ὡς πᾶσι αὐτῶν. Et paulo post
 εἰ γὰρ ἀποβολὴ αὐτῶν ἐκ τῆς λαογῆ
 κόσμου, τίς κ. τ. λ.

(6) Absurdissime Vet. Interpr.

nis, ut pudicitia quam thorace munita fiduciam ruboris expertem apud Deum consequatur. Hoc ipso etiam aliud quidpiam significat. Cum enim hac divina scriptura dicit:

QUÆ EST ISTA, QUÆ ASCENDIT E DESERTO TANQUAM TRUNCUS FUMI, Ecclesiam significat ascendentem e deserto ad Hierusalem. Si enim hac non injecisset manus in Salvatorem, illa in ejus fide dives non fuisset, ut ait Apostolus:

Si autem peccatum eorum divitiarum mundi, & abjectio eorum divitiarum gentium, quæ assumptio, nisi vita ex mortuis? Quod autem illa deserta remanserit, testis est mihi misericors Christus dicens illis: Ecce relinquetur domus vestra deserta. Ex hoc igitur deserto edita est Ecclesia per Crucem. Propterea dicit ad ipsam. QUÆ EST ISTA, QUÆ

ASCENDIT E DESERTO SICUT TRUNCUS FUMI INCENSUS; quia per passionem spiravit odorem, fidem scilicet in Christum. Neque incensum tacitum relinquit. MYRRHAM, ait, ET THUS EX OMNIBUS PULVERIBUS UNGUENTarii: Myrrham propter Passionem, thus propter divinitatem. ECCE LECTUS SALOMONIS. Lectum intellige sepulcrum Jesu, qui omnia pacavit per suam Passionem, & Resurrectionem. De quo lecto Angeli dicunt: Ecce locus ubi jacebat Dominus. SEXAGINTA POTENTES IN CIRCUITU EJUS EX POTENTIBUS ISRAEL illos intellige, qui missi fuerunt a Judæis, ut custodirent sepulcrum. OMNES TENENTES GLADIUM, DOCTI BELLUM. VIR GLADIUS EJUS SUPER FEMUR EJUS A FAVORE IN NOCTIBUS. Hac enim iis contingere, qui servabant

Rom. xi. 13. 15.

Matth. xxiii. 38.

Matth. xvi. 6.

M 2

(sc-

Ex hoc igitur deserta esse declaratur Ecclesia. Sed Ecclesia nunquam deserta est, fuit, erit. Sic Interpretis malus male vertendo, sententiam sæpe depravat; interdum etiam lectoribus exhibet immanes errores: quod illi accidit in-

scitiâ præsertim Latini sermonis. Etiam in hujus versus explanatione quædam habet ea versio, quæ absunt a Græcis Codicibus.

(7) Sic emendavi. Barber. & Vallic. αὐτῶν.

ῥῆσιν, ὁπωσὶς τερνέντων αὐτὰν σεσμὸς ἰγίητο μάγας. Ἀγ-
 γιλ^Θ γὰρ κινεῖν ἀπικύλισι τὸν λίθον. καὶ ἐν τῇ ευκλή ταύτῃ
 οἱ περὶ οὗτοι ἐκτεμνόμενοι ἰγίητο ὡσεὶ νεκροί. διὸ φησιν:
 ΑΠΟ ΘΑΜΒΟΥΣ ΕΝ ΝΥΞΙΝ.

Κιφ. γ'. θ'.

πδ'. ΦΟΡΕΙΟΝ ΕΑΥΤΩ ΕΠΟΙΗΣΕΝ Ο ΒΑΣΙ-
 ΛΕΥΣ ΣΑΛΩΜΩΝ ΑΠΟ ΞΥΛΩΝ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ.

ΦΟΡΕΙΟΝ ὅτι μοι ἐστὶ αὐτὴν τὴν σάρκα τῷ μετογι-
 νῆς, ἐν ᾗ καὶ κρύψας τὸν Θεὸν ὡς ἀνθρώπου ἀνθρώπου ἀμύ-
 λει. ἀλλὰ ἐκ τῆς περὶ οἱ ποιεῖν ὁμοίηται ἵππας φορεῖν ποιεῖ-
 χεται, ἐπὶ δὲ αὐτῶν τὰ κόσμιν βιβασιμῶνται πρᾶγμα τῆς
 συκλήτης τὸ ἀξίωμα φέρειν (1) ἕως ὁμοίης ἐν τῇ σαρκί
 καὶ τῷ μετογινῆς ἢ συκλήτης αὐτὴ ἀγία ἐκκλησίαι, ἐν αὐ-
 τῇ αὐτῇ γίνονται ΦΟΡΕΙΟΝ. οὐ τὰ τῷ κόσμιν βιβασιμῶν
 πρᾶγμα, ἀλλὰ τῆς ἑαυτῆς βασιλείας ἐφ' ἧς αὐτὴ φέρει
 δόγματα. ΦΟΡΕΙΟΝ οὖν (2) οὐ μόνον ἢ πρὸς Ἰησοῦ, ἀλ-
 λὰ ἐν αὐτῇ ἐκκλησίαι, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτῷ, διὸ τὸ
 κατὰ τὴν αὐτὴν φορεῖν τὸν Ἰὺν τοῦ Θεοῦ ἵππας τὸν λίγοντα.
 α'. Κερ. σ'. κ'. δόξαται ἄρα (3) τὸν Θεὸν ἐν τοῖς μέλισιν ἡμῶν. τοῦτο οὖν τὸ
 ΦΟΡΕΙΟΝ, τὴν σάρκα λίγω (4) τοῦ Ἰησοῦ, ὁ πνεύματι-
 κός ΣΑΛΩΜΩΝ ΕΠΟΙΗΣΕΝ ΕΑΥΤΩ. ἢ σοφία γὰρ
 Παροιμ. θ'. α'. ἐκδομένη ἐαυτῇ οἶκον. καὶ πάλιν τὸ ΦΟΡΕΙΟΝ; ΑΠΟ
 ΞΥΛΩΝ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ. ἢ αὐτὴ, ἀπὸ ἧς γινάσκο-
 γαμῶν ἀγίων ἀνδρῶν Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, Ἰακώβ, καὶ ἡμεῖς
 καὶ οἱ ἄλλοι.

Κιφ. γ'. ι'.

πι'. ΣΤΥΛΟΥΣ ΑΥΤΟΥ ΕΠΟΙΗΣΕΝ ΑΡΓΥ-
 ΡΙΟΝ (5).

ΣΤΥΛΟΥΣ μὲν ἄλλας νοήσας ἀλλ' ἢ τὰς ἀγίας ἀπο-
 τέλους

(1) Sic fortasse legendum . οὐ.
 Codd. habent φέρειν.

(2) Οὐδ' ex Vallis.

(3) Verba Apostoli sunt δόξα-
 ταί ἐν τῷ Θεῷ ἐν τῷ σώματι
 ἡμῶν. Ceterum in illa voce ἄρα

(sepulcrum), quando illis servantibus, terramotus factus est magnus. Angelus enim Domini revolvit lapidem. *Muth. xxviii. 2. 4.* Et ea nocte perterriti qui servabant (sepulcrum) facti sunt velut mortui. Propterea dicit: A PAVORE IN NOCTIBUS.

LXXXIV. GESTATORIUM SIBI FECIT REX SALOMON EX LIGNIS LIBANI.

GESTATORIUM intellige ipsam carnem Unigeniti, in qua Deum abscondens, ut homo cum hominibus conversabatur. Sed quemadmodum Consules prodeuntes in gestatoria sella procedunt; & per eos res Mundi stabiliuntur, qui senatus dignitatem praeferunt; Sic eodem modo in carne Unigeniti ipsa sancta Ecclesia convocata ipsius fit GESTATORIUM; nec vero res Mundi stabiliens, sed ipsa in se ferens decreta Regni caelestis. GESTATORIUM igitur non solum est caro Jesu, sed & ipsa Ecclesia, quae est corpus ipsius: propterea quod digna facta est, quae ipsum gestaret filium Dei, juxta Apostolum dicentem: Glorificate, & portate Deum in membris vestris. Hoc igitur gestatorium, carnem scilicet Jesu, spiritualis Salomon sibi fecit. Sapientia enim aedificavit sibi domum. Et unde hoc GESTATORIUM? EX LIGNIS LIBANI: intelligens ex sanctis Hominiibus, qui in ejus generatione enarrantur Abraham, Isaac, & Jacob & qui deinceps.

LXXXV. COLUMNAS EJUS FECIT ARGENTUM.

COLUMNAS non alios intellexeris, quam sanctos Apostolos

fortasse delitescit ἀργαῖον portate, quam vocem habet solus T. N. Vulgatus Interpres.

(4) Ex λίζων feci λίζω.

(5) Vallis. ἀργυρεὺς, quae lectio proxime accedit ad Complut. ἀργυρεὺς.

Coloss. i. 24.

I. Cor. vi. 20.

Prov. ix. 1.

σύλως, οἷτις σύλως δίκλως τὸ φορεῖον βασιλεύει τῷ το. ὅτι δὲ
σύλως οἱ ἀπέσολαι, παρίσι Παῦλῳ λίγων. Ἰεωβος εἰ (1)
Ἰωάννης οἱ δοκῆντες σύλως εἰς. ΑΡΓΥΡΙΟΝ δὲ ἀπὸ τῆς λίγης, ἵππε-
δαπρ ἀργυρεῖς δίκλως λαμβάνει μὴν ἔσσαι τῇ πίσει. ὡς περι-
ταί δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῇ πιδυμπτῇ ἐστάσει.

Γαλ. β'. β'.

Κεφ. γ'. ι'.

πς'. ΚΑΙ (2) ΑΝΑΚΛΙΤΟΝ ΑΥΤΟΥ ΧΡΥΣΕΟΝ.

ΧΡΥΣΩι οἶμαι ΑΝΑΚΛΙΤΩι τῆς μόρτητος ἀπει-
κάζει. ἃ μὲν νομίσης ἰσχυρίζεται τὸν τ' ἀποστέλει εἰς χρεὶν τῇ
τῇ μωρτίαν, καὶ γὰρ ἃ αὐτοὶ ἰσχυρίζονται οἱ ἀπέσολαι, καὶ
γιγνάναι ΑΝΑΚΛΙΤΟΝ τῷ Χρυσῷ. περὶ γὰρ αὐτ' μωρτίας
ὁ μωρογινὲς ἱλγιν· ὁ ἕως τῇ ἀσθενείᾳ οὐκ ἔχει πρὶ τὴν
καφάλλω κλῖται (3). πάλιν δὲ χρυσίῳ (4) ἀπεικάζεται διὰ
τὸ τῆς πίστεως δοκῆσαι (5), ἃ διὰ τὸ διακρυπτοῦ τ' περασμῶν.
ὡς χρυσίον γὰρ, φησιν, (6) ὃν χαλκῶτερον ἰδοκῆσαι αὐτὸν, ἃ
ὡς ὀλοκρῶμα γυσίας περὶ δέξασθαι αὐτὸν.

Λακ. β'. γ'.

Σοφ. σαλ. γ'.
ε'.

Κεφ. γ'. ι'.

πς'. ΕΠΙΒΑΣΙΣ ΑΥΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ (4).

ΕΠΙΒΑΣΙΝ (7) τῇ φορεῖν τὴν πολυάνθετον λίγει
πλυνθῶν τῆς ἀγίας ἐκκλησίας. πορφύρα γὰρ (8) αὐτῷ ἀπὸ
κάζει ἐκότως διὰ τὴν τῇ ἀγίᾳ λυτῇ βαφῇ. ὡς γὰρ ὁ
πορφύρα οὐδυνά ἐστι βασιλικόν· ὅπου καὶ τὸ λυτὸν τῇ ἵπ-
ρασίᾳ βασιλείας ἐπιδύνη ἡμῶς τὴν βασιλικῇ ἐστάσει. εἰ δὲ
πορφύρα βασιλείας ὡσαύτως ὃν ὅτι βασιλείας περὶ χρεὶν αὐ-
δῶν,

(1) Adnotavit Veter. Versionis
Editor, descriptoris incuria de-
esse hic nomen Cephas. Sed ab
omnibus etiam, quos quidem no-
verim, Græcis Codicibus illud
nomen abesse comperi.

(2) Absent κεῖ a Vallie. & Barb.
quam vocem reposui ex SS. Bibliis,

cum præterea eam habeat etiam
Vet. Interpres.

(3) Sacer textus habet κλῖται.

(4) Barb & Vall. χρυσίον. Male.

(5) Vet. Interpres, propter fidei
probitatem: scribere debuerat pro-
bationem.

(6) Philo igitur habuit pro Li-

stolos; qui columnarum instar gestatorium hoc portant. Quod autem columnæ sint Apostoli, præsto est Paulus dicens: Galat. II. 9. Jacob & Joannes, qui videntur esse columnæ. ARGENTUM vero ipsos appellat, quoniam velut argentum splendebant ob fidem, ministrabant vero Ecclesie in spiritali convivio.

LXXXVI. ET ACCLINATORIUM EJUS AUREUM.

AUREO ACCLINATORIO martyres, opinor, assimilat: Neque enim putes minoris esse Apostolorum chorum, quam Martyrum. Etenim ipsi quoque Apostoli Martyrium passi sunt, fueruntque Christo ACCLINATORIUM; nam ante ipsorum Martyria Unigenitus dixerat: Filius hominis non habet ubi reclinet caput. Rursus vero auro assimilantur per fidei probationem, & tentationum ignem: ait enim Scriptura, tanquam aurum in fornace probavit illos, & veluti holocaustum hostiæ accepit illos.

Luc. ix. 58.

Sap. III. 6.

LXXXVII. ASCENSUS EJUS PURPURA.

ASCENSUM GESTATORII innumerabilem intelligit sanctæ Ecclesie multitudinem. PURPURÆ vero ipsam merito assimilat propter sancti Lavacri tincturam. Quemadmodum enim purpura vestis est regia, sic lavacrum celestis Regis nos regia induit veste. Si vero purpura Regis tanta in Regiis adibus adhibetur diligentia, ne maculam tra-

bro Canonico Sapientiam Salomonis, qui liber in Vulgata Latina appellatur Sapientia. Sic supra ad vers. XIII. eundem locum ex Sapientia citavit adhibito verbo *φωι*. Cum verbo autem *φωι* notum est subintelligendam vocem *γεννη*. Vide

notam ad vers. CXCIX.

(4) In Sacris Bibl. Gr. *πορφύρεα*. Lectio Philonis *πορφύρεα* accedit ad Complut. *πορφύρεα*.

(7) *ὁ βασις* Barb. & meus.

(8) Lego *πορφύρεα* *δὲ*.

δὴν, ἵνα μὴ ἀπολαθῇ, καί περ ὅσα φθαρτὴν, καὶ ἐκ θαλάττης κινεῖται ἔχουσι τὴν βαφίαν· πῶς μὲν αὐτὴ (1) ὁφείλει πρὸς τοὺς λαμβάνοντες φυλάττειν, ὅπως ἐν τῇ λυτρῇ τῆς παλιγγενείας, ἢ ἐκ ἐκινεῖται θαλάττης, ἀλλ' ἐκ θαλάσσης ἔραται, ἐκ τῆς ἀμύγδαλης τῆς Χρυσῆς ἔχουσι τὴν βαφίαν.

Κεφ. γ'. ι'.

π'. ΕΝΤΟΣ ΑΥΤΟΥ ΛΙΘΟΣΤΡΩΤΟΝ ΑΓΑΠΗ (2).

Θαυμάσιόν μοι δοκεῖ ἐκ ὧν ταῦτα χαρακτῆρα φέρει τῇ χορῇ (3) τῇ δικαίᾳ ἢ γραφῇ, τὸ ἐκ τῆς ἀναγορεύσεως. Ἐπειδὴ (4) γὰρ πρὸς τῆς πλήθους εἶπε τῆς ἐκκλησίας, τῆς ὁποῦς ὅσους τῶν μοιχογινοῦν, φησὶ· ΕΝΤΟΣ ΑΥΤΟΥ ΛΙΘΟΣΤΡΩΤΟΝ ΑΓΑΠΗ· λίθοις γὰρ ἀγίοις τοὺς ἐκκλησίαν ἀποκαθάρσει (5), διὰ τὸ χαμολυτεῖν καὶ γονυκλυτεῖν (6)· οἵτινες τῇ ἀγάπῃ τὴν ἀποσταλὴν πληρῶσι νόμον, ὅπως αὐτὸς οἶπας, καὶ ἀχωρίσει τῆς αὐτῶν ἐντολῆς ἐκ ἀγάπης γιγινεσμένους.

Ζαχ. β'. ις'.

Κεφ. γ'. ι'.

π'. ΑΠΟ ΘΥΓΑΤΕΡΩΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Τητίσιν ἀπὸ τῆς ἀγίας ἀπεστάλῃ· ἀγίους ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ οὐ τῆς ἐπιγείου, ἀλλὰ τῆς ἐπουρανίου τυγχάνουσιν ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

γ'. ΕΞΕΛ-

(1) Mal. αὐτὴν.

(2) Var. edic. & ceteræ omnes habent ἀγάπην.

(3) Cod. Mutin. χώρῳ τῶν δικαίων ἢ γραφῇ: in meo, & Barb. legitur χορῇ. Emendandum omnino censui χορῇ.

(4) Verc. Interpr. hæc ita vertit: Quia enim de multitudine dixit Ecclesia, qua consistat in suis electis, illos intra Unigenitum esse demonstrat, dicens: Intra ipsum lapidibus strata caritas. Sed ea caute legendum: Non enim ex folis electis

PHILO IN CANTICUM CANT. 97

trahat, quamvis sit corruptibilis, & ex marinis animalibus trahat colorem; quanto magis hac custodienda cum honore iis est, qui illam acceperint, cum sit purpura lavacri regenerationis, non ex marinis animalibus, sed ex celestibus thalamis, & ex Christi sanguine habens tinturam.

LXXXVIII. INTRA IPSUM LAPIDIBUS CONSTRATA CARITAS.

Admirabilem etiam in hoc loco scriptura mihi videtur exponere characterem chori justorum, ejus pulchritudinem declarans. Quandoquidem enim loquuta est de multitudine Ecclesie, quae est intra Unigenitum, ait: INTRA IPSUM LAPIDIBUS CONSTRATA CARITAS. Lapidibus enim Sanctis justos assimilat juxta Prophetam dicentem: Lapidēs Sancti voluntur super terram ejus: propterea quod ipsi humi cubant, & genua flectunt, qui caritate omnem adimplent legem, & intra ipsum sunt, & ab ejus praeceptis, & caritate inseparabiles. Zachar. ix. 16.

LXXXIX. A FILIABUS HIERUSALEM.

Hoc est a sanctis Apostolis: quorum anima filiae sunt non terrestris, sed celestis Hierusalem.

N XC. EGRE-

constat Ecclesia, sed etiam admixtos habet peccatores; qui sunt in ea ut palea in frumentis. Graeca non habent: quae constat in suis electis.

(5) Graeca Biblia habent αὐτῶν.
(6) Valic. πορνικῆν. Barb. & meus πορνικῆν. Scribendum πορνικῆν.

Κεφ. γ'. ι'.

γ'. ΕΞΕΛΘΑΤΕ ΚΑΙ ΙΔΕΤΕ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ (1)
ΣΙΩΝ ΕΝ ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΣΑΛΟΜΩΝ, ΕΝ ΤΩ
ΣΤΕΦΑΝΩ, Ω ΕΣΤΕΦΑΝΩΣΕΝ ΑΥΤΟΝ Η
ΜΗΤΗΡ ΑΥΤΟΥ, ΕΝ ΗΜΕΡΑ (2) ΝΥΜΦΕΥΣΕΩΣ
ΑΥΤΟΥ, ΚΑΙ ΕΝ ΗΜΕΡΑ ΕΥΦΡΑΣΙΑΣ (3) ΚΑΡ-
ΔΙΑΣ ΑΥΤΟΥ.

ΕΞΕΛΘΑΤΕ λέγει ἀπὸ τῆς τῆς νόμου κατάρτας, ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίων ἀπειθείας. Εἰ ΙΔΕΤΕ ΕΝ ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΣΑ-
ΛΟΜΩΝ, ἔπειρ ἐστὶν ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ. ΕΝ
ΤΩ ΣΤΕΦΑΝΩ, Ω ΕΣΤΕΦΑΝΩΣΕΝ ΑΥΤΟΝ
Η ΜΗΤΗΡ ΑΥΤΟΥ, ὅτι τὸν ἀκένδιον σίφαιον ἐπίθηκεν
αὐτῷ τῇ κεφαλῇ ἡ τοῦ Ἰουδαίων συναγωγῇ. μητέρα δὲ τῆς
σαρκὸς αὐτοῦ ταύτῃ καλεῖ, ἵνα εἰδῇ τὸ πῶς σάρκα ἐξ Ἰουδαίων
ἀνέτειλεν. ΗΜΕΡΑΙ ΔΕ ΝΥΜΦΕΥΣΕΩΣ ΑΥΤΟΥ Αἱ
τρεῖς εἰσὶ τῶ πάντας. τότε γὰρ τὴν ἀρίστην ταύτῃ ἐκκλησίαν
ἐνυμφώσατο (4). Τότε καὶ τὸ ἐν ὧσιν τῷ περὶ τῆς ἐπι-
λήτιο ῥῆμα. καὶ μετεδύσαμά σε ἑμαυτῷ ἐν πίσει καὶ ἐπι-
γνώσει τὸν κύριον. Τὸ δὲ ΚΑΙ ΕΝ ΗΜΕΡΑ ΕΥΦΡΑ-
ΣΙΑΣ ΚΑΡΔΙΑΣ ΑΥΤΟΥ. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τῆς πά-
ρχα, ἐν ᾗ ὁ Ἰησοῦς ἐν φρενιτόμηνος φρεσὶ τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς
ἐπιθυμία ἐπιθυμῶσα τῷ τὸ πάχος φαγεῖν μᾶθ' ἡμῶν.

Κεφ. δ'. α'.

α'. ΙΔΟΥ Η (5) ΚΑΛΗ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ.
ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ. ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ
ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣΕΩΣ ΣΟΥ.

Ἐπαγγέλλεται ταύτης τὸ κάλλος ὁ ταύτης νυμφίος ὃς ἂν
εἰπῇ. ΙΔΟΥ Η ΚΑΛΗ. ἀλλὰ καὶ δούτηρον. καλὴ γὰρ ἡ
μῶν

(1) Sic Alex. Cod., & Compl.
lectio Vatic. est θυγατέρες σιών
ἐξέλασθε εἰς αὐτήν.

(2) Vallie. ἡμέρας.

(3) Gr. Bibl. habent ὀφρευμένης.

(4) ἐνυμφώσατο γενόσθαι ex

xc. EGREDIMINI ET VIDETE FILIÆ SION
IN REGE SALOMONE IN CORONA, QUAE
CORONAVIT EUM MATER EJUS IN DIE DESPON-
SATIONIS EJUS, ET IN DIE LÆTITIÆ COR-
DIS SUI.

EGREDIMINI, *inquit*, ex maledictio legis, *ab Ju-* Galat. iii. 13:
deorum infidelitate: intuemini in Regem Salomon, idest
in Dominum nostrum Jesum Christum: IN CORONA, QUAE
CORONAVIT EUM MATER EJUS, quando spineam coronam
Judeorum Synagoga super caput eius imposuit. Eam enim
matrem appellat carnis ejus, propterea quod ex Judæis
ortus est secundum carnem. DIES VERO DESPONSATIONIS
EJUS sunt tres dies passionis. Tunc enim sanctam hanc de-
sponsavit Ecclesiam. Tunc & quod est apud Oseam oracu- Osee. ii. 20
lum impletum est: Et desponsabo te mihi in fide, & co-
gnosces Dominum. Illa verba IN DIE LÆTITIÆ CORDIS
SUI implebantur in illa die Pascha, in qua Jesus gaudens Luc. xxii. 15:
dixit Discipulis suis: Desiderio desideravi hoc Pascha
manducare vobiscum.

xc1. ECCE PULCHRA ES PROXIMA MEA: EC-
CE PULCHRA ES; OCULI TUI COLUMBÆ EX-
TRA TACITURNITATEM TUAM.

Laudat hujus pulchritudinem Sponsus ejus dicens: EC-
CE PULCHRA ES, non semel, sed etiam iterum: PULCHRA
N 2 *enim*

Vall. & Barb., expulso *ἐν τῇ πόλει*,
ut habet meus.

(5) Utrobique in Sacris Bibliis

Gr. habetur *αἱ*, & sic legit Vetus
Interpres.

μῖνον τῇ πίσει (1), ἀλλὰ ἔ αὐταῖς ταῖς πράξεσι τῆς δικαιο-
 σωμῆς. τὸ δὲ, **ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ**, τὸ
 ἀκέραιον (2) ἔ τὸ ἀκακοῦ τ' τοιράν τ' ἰσχυρῆς ὁμμεῖται ἰσαμεῖ.
ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣΕΩΣ ΣΟΥ, ἰτίαν, τὴν σιω-
 πῆν, ὀρίζεται καλλοῦν. πολλὰς (3) γὰρ πολλοὶ τ' ἀσπιδιστοί-
 μοι σιωπῶντες, βοῶντες δὲ τῇ καρδίᾳ, ὑπὸ τοῦ τοῦ Θεοῦ ποιῶν-
 τος (4) τὴν ὁχλὴν, ὡς τῷ μακαρίῳ Μωσῇ σιωπῶντι ἐρήθη.
 Ἐξοδ. δ'. ν'.
 α'. Βασιλ. α'. σιωπῇ ὁχλόμεν καρπὸν ὁχλῆς λαβῶσα τὸν μῦθον Σαμυέλ.
 γ'.

η'. **ΤΡΙΧΩΜΑ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΑΛ-
 ΓΩΝ (6), ΑΙ ΑΠΕΚΑΛΥΦΘΗΣΑΝ (7) ΑΠΟ ΤΟΥ
 ΓΑΛΛΑΔ.**

ΤΡΙΧΩΜΑΤΙ τὸ πλῆθ' τῷ λαῷ ἀποκαθάρσιν οἰμαι
 α'. Κορ. α'. ν'. τὴν μουσικὴν ταύτην γραφὴν τῷ τοῖς λόγοις ἀπεσπῶν. γινώ-
 σκων καμῶν, δόξα αὐτῇ εἰσι. κόμην δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ πλῆθ' τῷ
 τῷ λαῷ, ὅτι ἡ κόμην ἀντὶ πεδολογίας δίδεται. ἔ κόμην ἔχουσιν
 ἐπὶ πεδολογίᾳ τῆς τῷ Χριστῷ ὑμῶν καὶ πλῆθ' τ' λαῶν, τῷ τ'
 Ησαΐ. μθ'. ν'. λόγοις προφητικῶν. πάντας αὐτὸς ὁδύσει (9) ἔ πεδύσει αὐ-
 τὸν ὡς κόσμῳ ὑμῶν (10). τὸ δὲ **ΑΠΕΒΗΣΑΝ (11) ΑΠΟ
 ΤΟΥ ΓΑΛΛΑΔ**, Γαλαθαῖ ἐρμηνεύεται κατοικία μερτυρίας.
 αὐτῶν δὲ ὁπῶς ἀπικαλύφθησαν (12) ἀπὸ κατοικίας μερτυρίας
 τῆς

(1) Forte Vet. Interpr. habuit
 in suo Cod. πύκτην, qui vertit
 pinguedine.

(2) Ita Vallic. Mendose meus
 & Barb. ἀσπίς.

(3) Pessime Vet. Interpres Fre-
 quenter enim multi piorum ore ta-
 centes, corde obediēte orationem
 apud Deum probantur effundere. Non
 reddit vocem βοῶντες, quia amif-
 fa, non potest reddi vera Philonis
 sententiā.

(4) Vallic. ποιῶνται, & sic vide-
 tur legendum.

(5) Vallic. non habet ἀίνα.

(6) Reposui ex sacris libris
 αἰών, ubi meus & Barb. αἰών.

(7) Vetus Interpres videtur le-
 gisse ἀπίβητας, quae lectio in nul-
 lis impressis Bibliis apparet. Vul-
 gata Latina tamen habet, ascende-
 runt, quod est ἀπίβητας. Cum
 vero iterum referat paullo infe-
 rius eadem verba, non tamen cum
 verbo ἀπικαλύφθησαν, sed cum
 verbo ἀπίβητας, idcirco ἀπί-
 βητας reponendum hic puto,

PHILO IN CANTICUM CANT. 101

enim non solum fide, sed etiam ipsis justitiæ actionibus. Illa vero, OCULI TUI COLUMBÆ, laudant simplicitatem et innocentiam intellectuum animæ oculorum. Illud, PRÆTER TACITURNITATEM TUAM, aliam pulchritudinem definit, idest taciturnitatem. Sape enim multi pii homines ore quidem taciti, sed corde vociferantes orationi suæ Deum obaudientem faciunt, quemadmodum tacenti B. Moyse dictum fuit: Quid clamas ad me? Et Sicut Beata inter mulieres Anna tacite orans magnum Samuelem orationis suæ fructum cepit. Exod. xiv. 15. I. Reg. I. 13.

XCII. CAPILLAMENTUM TUUM UT GREGES CAPRARUM, QUÆ ASCENDERUNT EX GALAAD.

CAPILLAMENTO mystica hæc scriptura, ut opinor; assimilat populi multitudinem juxta Apostolum dicentem: 1. Cor. xi. 15. Mulier si comam nutriat, gloria est illi. Coma vero Ecclesiæ est multitudo populi: coma enim pro velamine ei data est. Coma igitur, et velamen sponsæ Christi est multitudo populorum juxta Prophetam dicentem: Omnibus his quasi ornamento vestieris, & circumdabis tibi eos sicut ornamentum sponsæ. Quod autem attinet ad illa verba ASCENDERUNT DE GALAAD; Galaad interpretatur habitatio Testimonii: ipsa autem revera ASCENDERUNT de habita-

tatione unde librarius eam vocem eiecit, sequutus vulgaram lectionem ἀποκαλύψουσας. Eoque magis reponendum ἀπίθουσας, quod tota explanatio nitatur ea voce ἀπίθουσας.

(8) Mendose meus & Barber. αἰν.

(9) Legend. ἰνδύση, καὶ ὡς κότε. Locum autem hunc sic ha-

bes in Bibl. Gr. πάλαις ἀνέστη ὡς κότε ἰνδύση. Sed Vet. Interpr. non videtur habuisse in suo Cod. verba illa ὡς κότε.

(10) Sic legit Vet. Interpres. Sed Gr. Bibl. habet ῥίμην.

(11) Hinc etiam constat Vet. Interpr. legisse in sacro textu non ἀποκαλύψουσας, sed ἀπίθουσας.

(12) Vet. Inter. legit ἀπίθουσας, quem sequor in versione.

ἤν τι πορευτὴν εἰ ἀποσέλω, μερτυρήτων πάλ τῷ μερογι-
 νῆς, εἰ ἔργω τὰς πρᾶξεις τῆς μερτυρίας ἐνδεκνυμίων. διὸ ἐν
 αὐτῇ οἶδεν ὅτι τῷ Δαβὶδ ἡ ἀλλοίωσις· εἰ γὰρ τὰ μερτυρία σὺ μαλίστη
 ψαλ. ρθ'. κδ'. μν ἔστ, εἰ ἀν συμυκλῆται μν τὰ δικαίωματά σου. καὶ ἰλθ-
 ψαλ. ρθ'. μς'. λωω ἐν τοῖς μερτυρίοις σου ὡς αἰτίαν βασιλείου, εἰ σὺ ἐρχώ-
 μῃ.

Κεφ. δ'. β'.

ἡ γ'. ΟΔΟΝΤΕΣ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΚΕ-
 ΚΑΡΜΕΝΩΝ, Αἱ ΑΝΕΒΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΟΥ-
 ΤΡΟΥ, Αἱ ΠΑΣΑΙ ΔΙΔΥΜΕΥΟΥΣΑΙ, ΚΑΙ ΑΤΕ-
 ΚΝΟΥΣΑ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ.

Οὗτ' οὖν ὁ σοῖχος σωίσῃσι τὰ προερρημένα, ΟΔΟΝ-
 ΤΕΣ ΣΟΥ λέγων ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΚΕΚΑΡΜΕ-
 ΝΩΝ, τῇ τῇ ἡν ἀπεκδυσαμένων τὸν παλαιὸν ἀνδραγαθὸν
 σὺ τῶν πρᾶξεσι (1), εἰ ταῖς ὁπθυμίαις. εἰπὼν δὲ, Αἱ
 ΑΝΕΒΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΟΥΤΡΟΥ, ὅθεν ὡς τὰς
 βίβασις μῆρας λίγει ψυφῆς. τὰς ἀποκαρμύνει μὴ γνῆρας
 πρᾶξεις, λησὶ μπρυσμῆρας δι' τῇ πίσει. Αἱ ΠΑΣΑΙ ΔΙΔΥ-
 ΜΕΥΟΥΣΑΙ, ΚΑΙ ΑΤΕΚΝΟΥΣΑ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΕΝ
 ΑΥΤΑΙΣ. κατίβησαν γὰρ μὲν εἰς τὸ ὕδωρ, εἰ ἀνέβησαν σὺ
 τῷ ἁγίῳ πνεύματι. ΑΤΕΚΝΟΥΣΑ δὲ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ
 ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ. τῶν γὰρ τὰ τέκνα οἱ δὲ αὐτῶν πάλιν εἰς
 πίσιν σωτηρίας (2) ἐρχόμενοι. διὸ λίγει.

Κεφ. δ'. γ'.

ἡ δ'. ΩΣ (3) ΣΠΑΡΤΙΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟΝ ΧΕΙΛΗ
 ΣΟΥ.

ΣΠΑΡΤΙΩ, ΚΟΚΚΙΝΩ ἀπαράζει τὰ χεῖλη τῶν
 δμο-

(1) Gr. textus Pauli habet σὺ
 τῶν πρᾶξεσιν αὐτῶν.

(2) Ex duobus substantivis no-
 minibus, quorum unum regit al-
 terum in patrio casu, interdum
 modo prius, modo posterius po-

situm est adjectivi loco. De prio-
 ri casu Euripid. Hecuba v. 216. Καὶ
 μετ' ὁδὸν ὁδὸς ἐρχεται σπασθῆ πο-
 δός, celeritate pedis, i. e. celeri pede.
 De posteriori sunt illa in N. T.
 exempla, Ephes. II. 2. ὅτι ἀπαθείας

tatione Testimonii, scilicet Prophetarum & Apostolorum, qui de Unigenito testimonium perhibuerunt, & re ipsa præstiterunt actiones testimonio suo consentaneas. Propterea de ipso (testimonio) cum David novit psallere: Testimonia tua meditatio mea est, & consilia mea justificationes tuæ; & loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum, & non confundebar.

Tyāl cxviii. 24.

Ibid v. 46.

XCIII. DENTES TUI UT GREGES DETONSARUM, QUÆ ASCENDERUNT DE LAVACRO QUÆ OMNES GEMINANTES, ET STERILIS NON EST IN EIS.

Versus hic confirmat ea, quæ dicta sunt; DENTES TUI, ait, UT GREGES DETONSARUM; hoc est quæ exuerunt venterem hominem cum actibus suis, & concupiscentiis. Cum autem dicit: QUÆ ASCENDERUNT DE LAVACRO, manifestum est intelligere animas baptizatas; quæ detonse quidem sunt terrenis actibus, illustrata vero per fidem. OMNES GEMINANTES, ET INFOECUNDA NON EST IN EIS. Sole enim descenderunt in aquam, & ascenderunt cum Spiritu Sancto. INFOECUNDA VERO NON EST IN EIS: Harum enim filii sunt qui per ipsas rursus ad fidem salutarem venerunt. Propterea dicit:

Coloss. iii. 9.

XCIV. UT RESTIS COCCINEA LABIA TUA.

RESTI COCCINEÆ assimilat labia eorum, qui sanguinem

filii increduli I. Petr. I. 14. τέκνα ὑπακούετε, filii obedientes. Et ex T. Vet. σοφ. σαφ. XVII. 2. ἡμέρας ἀειθαλῆς dies numeratos: & v. 10. ὄνομα ἀγιασμοῦ nomen sanctificationis. Et XXXVI. 12. πόλιν ἀγιασµατοῦ

civitatem sanctam. Itaque hoc loco οἱς πίστιν σωτηρίας vertendum, ad fidem salutarem.

(1) Hæc est lectio Cod. Alex. Vaticana editio habet τὸ ἀπαγορεύει τὸ πόλεμον.

104 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

ὁμολογύντων τὸ αἷμα τῶ Χριστοῦ· καὶ τύντων (1) βραβυζο-
μίνων, δι' ὃ ἡ σωτηρία τῶ γίνεται ᾧ ἀνθρώπῳ ἰδοῦ. ἵπ-
ῖσ. Ναυῆ β'.
Ἰσ. α'. θ'.
δὲ Παῦλ ἡ πέντε συμφορὴ εἰς τὴν θυρίδα τὸ κόκκινον ἀπέδ-
σι (2) παρτήον, δι' ὃ τῶ οἶκῳ αὐτῆς σωτηρία γίνεται·
ἕως δὲ ἐκκλησία ἐξῆ. ἡ δὲ ἰδοῦ τῆς κατὰ πρὸς τῇ θυρίδος
τῶ σμάτ (3) τὸ κόκκινον ἔχει τῶ παρτήον· δι' ὃ τὴν
πρὸς τῆς τριάδ (4) ὁμολογίαν πιπίεται. ἵνα δι' τὴν ὁμολο-
γίαν σαφῶς συστήσῃ (4), ἡ ἀκολουθία μύνηται τὸ προλιχθῆναι.
Φωσὶ γὰρ·

Κιφ. δ'. γ'. ιγ'. ΚΑΙ Η ΛΑΛΙΑ ΣΟΥ ΩΡΑΙΑ, ΩΣ ΛΕΠΥ-
ΡΟΝ ΡΟΑΣ ΜΗΛΟΝ ΣΟΥ.

Διὰ τὸ ὁμύχρουν τῶ Χριστοῦ αἵματι.

Κιφ. δ'. γ'. ιγ'. ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣΕΩΣ ΣΟΥ.

Οὐ σιωπῶν δὲ· ἀλλ' ὁμολογεῖται τῶ σωτήριον ἰλ-
πίδα.

Κιφ. δ'. δ'. ιγ'. ΩΣ ΠΥΡΓΟΣ ΔΑΒΙΔ ΤΡΑΧΗΛΟΣ ΣΟΥ,
Ο ΩΙΚΟΔΟΜΗΜΕΝΟΣ ΕΝ (5) ΘΑΛΠΙΩΘ.

ΤΡΑΧΗΛΟΝ αὐτῆς ὀρίζεται ᾧ ἀνθρώπῳ τῶ λό-
γῳ χαρακτῆρα. ἵνα Δαβὶδ γὰρ ὁ κύριος τῶ σάρκα. ἀπ-
κρίνεται δι' ΠΥΡΓΩ. ἵππειδ' πύργῳ δὴκω τῶς ἑσὶ αὐτῆς
καταφύγουσας σκίπτει ἀπὸ τῶ τῶ δὲ βάλαν πολίμην, δὲ τῶ
ψαλ. ξα'. γ'. ᾧ Δαβὶδ, πύργῳ ἰσχυροῦ ἀπὸ πρὸς πρὸς ἰσχυρῶν. Τὸ δι' ΩΙΚΟ-
ΔΟΜΗΜΕΝΟΣ ΕΝ ΘΑΛΠΙΩΘ· θαλπίωθ (6) ἱερ-
εύεται ὑψώσας. ἐν ὑψώσῳ γὰρ ὅπως ἠκούσμεται αὐτοῦ· ὅπῃ
Ἰωάν. α'. ιδ'. ἵσιν, ἐν τῶ τῶ ὅλῳ λόγῳ τῶ περὶ αἵματος. ὁ λόγος γὰρ φησι
Πατριμ. β'. α'. παρὲξ ἰγνίτω, καὶ ἰσχύωσιν ἐν ἑμῖν. καὶ ἡ σοφία ἠκούσμε-
ον

(1) Sic Vallie. At Barb. τῶπ. Vallie. & meus male ἀπὸ δὲ πρὸς.
Legendum τῶπ, ut habet Cod. Mutinen.
(2) Τῶ σμάτ (3) restitui ex Cod Vallicell.
(4) Sic legendum. Barber., & (4) Vallie. ὁμολογίαν.

PHILO IN CANTICUM CANT. 105

nem Christi continentur, & eorum, qui baptizantur in eo, per quem salus generi humano est data. Etenim Rahab meretrix signum ad fenestram alligavit, coccineam restim; per quam ipsius domui salus facta est. Ita Ecclesia per suos filios, velut in fenestra oris, coccineam hanc habet restim, per quam Trinitatis confessionem fecit. Atque ut confessionem manifeste confirmet; qua sequuntur declarant id, quod supra dictum est. Ait enim:

xcv. ET LOQUELA TUA SPECIOSA : UT CORTEX MALI PUNICI GENA TUA .

Propter similem colorem cum Christi sanguine .

xcvi. PRÆTER TACITURNITATEM TUAM .

Non tacere, sed confiteri oportet spem salutarem .

xcvii. SICUT TURRIS DAVID COLLUM TUUM, QUÆ ÆDIFICATA EST IN THALPIOTH .

Collum ejus definit humanum Christi characterem . Ex David enim ortus est Dominus secundum carnem . Assimilatur vero TURRI . Turris enim instar, qui ad eam confugiunt protegit a bellis diaboli . Et, juxta David, Turris fortitudinis a facie inimici . QUÆ ÆDIFICATA EST IN THALPIOTH . Thalpioth interpretatur Excelsum . Revera enim in excelsis ipsum (collum) ædificatum est, hoc est in Verbo Dei, quod est ante secula . Verbum enim, ait Scriptura, caro factum est, & habitavit in nobis . Et, Sapientia ædificavit sibi domum . Hæc domus in excelsis ædificata

Psal. lx. 4

Prov. ix. 1.

○

(5) Sic Complut. Editio Vatic. habet αἶς.

(6) Ita Cod. Murin. Ceteri π ζ

ἐποδομηθη ἐν θαλάμῳ ἐκ
κελευσέναι.

106 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

στὴν ἐαυτῶν οἶκον. ὅτι ὁ οἶκος ἐν ὑψέλει ἐκδομένη ἐν τῷ ἡμέ-
 ρῳ. ἡ γὰρ λίγος ἡ οὐ ἐν ὑψέλει καὶ οἰκῶν, ἐκ παλαιὰ ἐφορῶν.
 5. Νύκτας δὲ γινώσκω τὸ ὑψέλει ὅλον; ἵδου ἔμμελον ἐν τῇ θιοτό-
 κῃ Μαρίας οἰκοδομῶν τῇ ἡμέρᾳ αἰνεῖται, ἀλλὰ ἐκ τῶν ἐπι-
 κείτα τῇ οὐρανῶν, καὶ (1) τὸν ἐν διεξίᾳ θείῳι καὶ ἀπαλάγῃ
 τὸ ὑψέλει, ὅπερ λίγεται γαλπῶν.

Κιφ. δ'. δ'.

μ'. ΧΙΛΙΟΙ ΘΥΡΕΟΙ ΚΡΕΜΑΝΤΑΙ ΕΠ ΑΥΤΟΝ :

Πάντες οἱ ἐξ αὐτῇ γινωσκόμενοι ἄγιοι, ἐκ τῶν αὐ-
 τῶν γινωσκόμενοι. ΧΙΛΙΟΥΣ δὲ ὅταν ἀκούσῃς, μὴ τὴν ἀρε-
 μὴν εἶναι μέγαν, ἀλλὰ ἐκ τῶν τῇ ἀρετῇ πλεονέκτη.

Κιφ. δ'. δ'.

μ'. ΠΑΣΑΙ ΒΟΛΙΔΕΣ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΩΝ :

ΒΟΛΙΔΑΣ, οἶμαι, ὅτι πρὸς τῇ δυνάμει τῇ διημερῶν ὁρί-
 ζεται, δι' ὅν κατὰ τοῦ ἐξουσίαν ὁ ἐχθρὸς βολίζεται.

Κιφ. δ'. δ'.

ε'. ΔΥΟ ΜΑΣΤΟΙ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΟΙΝΟΝ, ΩΣ
 ΔΥΟ ΝΕΒΡΟΙ ΔΙΔΥΜΟΙ ΔΟΡΚΑΔΟΣ.

Ὅτι πρὸς τῇ ΜΑΣΤΟΙ ΔΥΟ αἱ δύο δυνάμεις.
 6. ΔΥΟ ΝΕΒΡΟΥΣ ΔΙΔΥΜΟΥΣ ΔΟΡΚΑΔΟΣ
 λίγει· τὸ ζῶον ἐξουδενί· ἔτι καὶ οἱ τῶν πνευματικῶν τῇ
 δύο δυνάμεις μαλίστῃ ἐξουδενί, ἐξουδενί εἰς τὰ νοή-
 μετα τυγχάνουσι. ΔΙΔΥΜΟΙ ΔΕ ΝΕΒΡΟΙ λίγεται ΔΟΡ-
 ΚΑΔΟΣ, καὶ οἱ διδύμοι καὶ οὐρανῶν τῇ νοήματι αἱ μυ-
 στικαὶ διουσίαι, καὶ τῇ γρίμῃ ἐχθρῶν τῶν ἐφίλειται, καὶ
 πνευματικῶν ἐφίλειται (2) τῇ μύσας.

ε'. ΟΙ

(1) Lego καὶ τῇ ἐν διεξίᾳ θείῳι καὶ ἀπαλάγῃ τὸ ὑψέλει.

PHILO IN CANTICUM CANT. 107

cata est in Filio secundum eum, qui dicit: Qui in altis habitat, & humilia respicit. Vin' tu omnem cognoscere altitudinem? aspice non solum in Dei genitrice Maria edificium filii hominis, sed illud etiam, quod ultra Caelos est; & Throni in dextera positi cum stupore demirare altitudinem, qua dicitur Thalpioth. Psal. cxii. v. 5.

XCVIII. MILLE CLYPEI PENDENT SUPER EAM.

Omnes nimirum, qui e Christo originem suam trahunt, & ex quibus ipse ducit originem. Cum vero audias MILLE, ne numerum tantum cogites, sed & numeri perfectionem.

XCIX. OMNIA JACULA POTENTIUM.

JACULA, ut arbitror, desinit esse opera justificationum, quibus confossus inimicus prosternitur.

c. DUO UBERA TUA SUPER VINUM, UT DUO HINNULI GEMELLI CAPREÆ.

DUO UBERA, ut supra dictum est, sunt duo Testamenta. Ut DUOS HINNULOS CAPREÆ dicit, (quod animal acutissimum cernit), sic qui se in spiritali duorum Testamentorum meditatione exercent, acuti sunt ad intelligentiam. GEMELLI, vero, HINNULI CAPREÆ dicuntur, propterea quod dupliciter adspiciuntur sententiarum mystica enarrationes; qua & secundum litteram, suam habent utilitatem, & spiritaliter sacris initiatos latificant.

O 2

CI. QUI

(*) Barb. *Ἐφελισσαι*. Vallic. *Ἐφελισσα*. Emendavi *Ἐφελισσαι*.

Κιφ. δ'. ε'.

εζ'. ΟΙ ΝΕΜΟΜΕΝΟΙ ΕΝ ΚΡΙΝΟΙΣ, ΕΩΣ ΟΥ ΔΙΑΠΝΕΥΣΗ, Η ΗΜΕΡΑ, ΚΑΙ ΚΙΝΗΘΩΣΙΝ ΑΙ ΣΚΙΑΙ.

ΝΕΜΟΝΤΑΙ γὰρ οἱ ὄντιναι κατὰ τὸν ἐν κρίνοις τοῖς τοῦ
Θιῦ ἀνθρώποις (1), ΕΩΣ ΟΥ ΔΙΑΠΝΕΥΣΗ, ἢ τὸ ἀνα-
σαίνας ἡμέρα, ΚΑΙ ΚΙΝΗΘΩΣΙΝ ΑΙ ΣΚΙΑΙ τοῦ βίου
τούτου.

Κιφ. δ'. ε'.

εβ'. ΠΟΡΕΥΣΟΜΑΙ ΕΜΑΥΤΩ ΠΡΟΣ ΤΟ Ο-
ΡΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ, ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΟΥ-
ΝΟΝ ΤΟΥ ΔΙΒΑΝΟΥ (2).

Δανιὴλ β'. Γδ'.
γ'.
ἰωάν. δ'.

ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ καλῶς λέγεται τὸ σῶ-
μα τῶ Χριστοῦ. ὁρᾷ μὲν τὴν τὸν λέγοντα· ἐτμήθη λίθῳ
ἀπὸ χειρῶν, ὡς ἐπάταξε τὴν εἰκόνα, ὡς ἐγενήθη εἰς ὅρος μέγα·
ΣΜΥΡΝΗΣ δ'· καθότι τὴν σμύρναν ἐτίνας Ἰωσήφ, τὴν
τὸ ὄρα ἐν αὐτῇ ἔφαπτε. Τὸ δὲ ὅρα λεγόμενοι, ΠΟΡΕΥΣΟ-
ΜΑΙ ΕΠ' ΑΥΤΩ (3) ΠΡΟΣ ΤΟ ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡ-
ΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΟΥΝΟΝ ΤΟΥ ΔΙΒΑΝΟΥ
ἐκασιότατα ὑποφάνει· ὅτι ἐστὶν, ἐκασίως πρὸς τὴν τὴν σμύρ-
νης τὸ ὄρος πορεύσομαι, ὡς ἔστιν σωματικῶς αὐτῷ, ἀλλὰ ὡς
σωματικῶς. ΔΙΒΑΝΟΥ δ'· ΒΟΥΝΩΙ σαφῶς ἢ αὐτὸν Χριστὸν
σάξαι ἀπεικάζεται, ὡς ἐδὲν μὲν τὸ ἀναστῆναι λιθάνη δίκην ἐξελά-
σσαν (4) τὰ ζῶντα ἐύλα τὴν δικαίαν· οἷς καὶ ἀντιζῆσα ἢ
ἀκολουθία τῶ λόγῳ ἐπαίρει θραυστῶς νύμφῳ.

Κιφ. δ'. ζ'.

εγ'. ΟΛΗ ΚΑΛΗ Η (5) ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ ΚΑΙ
ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ (6) ΕΝ ΣΟΙ ΜΩΜΟΣ.

ΚΑΛΗ γὰρ τῷ λατρεῖ τὸ παλιγγενεσίας, ὡς ἔχουσα ΜΩ-
ΜΟΝ τὸν ὅτι ἀμαρτίας.

εδ'. ΔΕΥ-

(1) Non potest ferri hæc lectio.
Legō λογίσις: & tale quiddam ha-
buisse videtur in Græco suo Codi-
ce Vetus Interpres; qui tamen

in hoc loco sequitur (ut sæpe de-
inceps facit) sententiam non-
verba.

(2) Verti ut Vet. Interpres ad

CI. QUI PASCUNT INTER LILIA, DONEC
ADSPIRET DIES, ET MOVEANTUR UMBRÆ.

*Tales enim [initiati] pascuntur velut inter lilia, in
Divinis eloquiis, DONEC ADSPIRET Resurrectionis dies,
ET MOVEANTUR UMBRÆ hujus vite.*

CII. IBO MIHI AD MONTEM MYRRHÆ, ET
AD COLLEM LIBANI.

MONTEM MYRRHÆ recte appellatur Corpus Christi :
Mons quidem juxta illud, Abscissus est lapis sine mani- Dm. II. 34.
Id. II. 35.
bus, & percussit imaginem, & evasit in montem ma-
gnum: MYRRHAM vero dicit, quia Joseph allata myrrha JOH. XXIX.
montem hunc in ipsa sepelivit. Quod igitur dicit, IBO MIHI
AD MONTEM MYRRHÆ, ET AD COLLEM THURIS, spontanei-
tatem subindicat, idest sponte ad hunc myrrhæ montem
vadam, non solum ut cum ipso sepeliar, sed etiam cum
eodem resurgam. COLLI vero THURIS aperte Caro Christi
assimilatur, quoniam post resurrectionem instar LIBANI pro-
duxit ligna viva, scil. justos; ad quos respiciens sermo, qui
sequitur, sponsam mirifice laudat.

CIII. TOTA PULCHRA PROXIMA MEA, ET
NON EST IN TE MACULA.

*PULCHRA enim lavacro regenerationis, nullam habens
ex peccatis maculam.*

CIV. VE-

*collem Libani, ad ipsius Philonis
mentem; qui in explicatione hu-*
jus versus, non accipit λιβάνω
pro thure; sed pro Libano.

(3) Lege *ἡμῶν*.

(4) Lego *ὁ ἑκείνου*.

(5) *Εἰ* habent libri impressi;
Aldina habet *ἡ*.

(6) Vallic. *καὶ μὲν ἐκ ἑσῶν*
ἐν σοί. Et sic in impressis Bibliis.

Κεφ. δ'. η'.

ρδ'. ΔΕΥΡΟ ΑΠΟ ΛΙΒΑΝΟΥ ΝΥΜΦΗ, ΔΕΥΡΟ ΑΠΟ ΛΙΒΑΝΟΥ ΚΑΛΗ (1).

Ἦτα δείξῃ καὶ τὰς ἀπὸ Ἰουδαίων ἐρχομένους, καὶ τὰς ἀπὸ Ἰθινῶν. ΑΠΟ ΛΙΒΑΝΟΥ δὲ λέγει, διὰ τὸ λιβαίνεσθαι ἐκείνῳ ἀπὸ τῆς λυτῆς δουλείας ἀποτιλεῖσθαι αὐτὰς. Λίβανος δὲ (2) δουκασμὸς ἐρμινεύεται.

Κεφ. δ'. η'.

ρε'. ΕΛΕΥΣΗ, ΚΑΙ ΔΙΕΛΕΥΣΗ, ΑΠ ΑΡΧΗΣ (3) ΠΙΣΤΕΩΣ.

Ἰερμ. λδλδ'

Τὴν περὶ αὐτὰς προφητεύων λέγει. ΕΛΕΥΣΗ, ΚΑΙ ΔΙΕΛΕΥΣΗ. ἰδιότης μὲν ἀπὸ Ἰθινῶν. διελύσῃ δὲ ἀπὸ (4) τῆ νόμου. πάντες γὰρ, φησιν, εἰδότες εἰ μὴ ἀπὸ μικρῆς (5) ὡς μεγάλῃ αὐτῶν.

Κεφ. δ'. η'.

ρς'. ΑΠ ΑΡΧΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ. ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΗΣ ΣΑΝΙΕΙΡ (6) ΚΑΙ ΑΕΡΜΩΝ (7).

ΣΑΝΙΕΙΡ (8) ἐρμινεύεται βάτος. ΑΕΡΜΩΝ πνεῦμα, ἢ φωνὴ μιτῶν. λέγειν οὖν ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΗΣ ΣΑΝΙΕΙΡ τὴν δεικνύει τὸν τέλει, ὅτι ἀρχὴ τῆς πίστεως ἀπὸ τῆς λαλῆσαι τῇ Μωσῇ ἐν τῇ βάτει, καὶ πνεύσαι τῇ φωνῇ (9) μιτῶρον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ἡνίκα (10) ὤξισαν ὡς ἀργύρεα· συναγαγεὶ δὲ ταύτας τὴν γυναικί, οὗ ἀπὸ ἑνὸς λαοῦ, ὅτι ἀπὸ ἑνὸς τόπου, ἀλλὰ ὁμοῦ (11) ἐκπῶν τὰς ἐκ διαφόρων ἑκατῶν πρὸς αὐτὴν ἰθινῶν λέγει.

ρς'. ΑΠΟ

(1) Nulla edit. habet καλῇ, atque eam ne vetus quidem agnoscit Interpres.

(2) Vallic. ῥδ, & sic videtur legendum.

(3) Vat. ἀπὸ ἀρχῆς. Alexandr. ἀπαρχῆς, quae lectio est fere eadem, quam habent Codd. Barb., & Vallic.

(4) Lego διὰ τὴν νόμον.

(5) Vatic. ἀπὸ μικρῆς αὐτῶν; Sed Philo frequenter utitur, ut etiam in hoc loco lectione Cod. Alexandr. Caput illud Hieremias in Vulgata Latina est Caput XXXI.

(6) Omnes libri habent σάνιρ.

(7) Haec est lectio Alex. Aldina,

CIV. VENI DE LIBANO SPONSA VENI DE LIBANO.

Ut ostendat, & qui a Judæis profecti sunt, & qui ex Gentibus. DE LIBANO vero dicit, propterea quod ipsi instar Libani candidi fiunt per lavacrum. LIBANUS vero candor interpretatur.

CV. VENIES ET TRANSIBIS AB INITIO FIDEI.

Adventum ejus prædicit dicens: VENIES ET TRANSIBIS. Veniens quidem a Gentilitate; transibis per Legem. Omnes enim, inquit, intelligent me a parvo usque ad Jerem. xxxl. 34. magnum eorum.

CVI. AB INITIO FIDEI: A CAPITE SANIR ET AERMON.

SANIR interpretatur rubus: AERMON Spiritus vel vox sublimis. Cum igitur dicat, A CAPITE SANIR, hoc modo ostendit principium fidei esse ab eo, qui loquutus est ad Moysen in rubo, ediditque sublimem vocem filiis Israel, quando exierunt ex Ægypto. Genus autem ejus non ex uno colligit populo, neque ex uno loco; sed cum summatim dixerit, ex diversis Gentibus esse, qui ad eam veniant, ait:

CVII. A

& Complut. Lectio Var. edit. est ἱερμῶ.

(8) Explanatio hujus versus sic legitur in Cod. Vallic. Τὴν ἀπὸ γένους αὐτοῦ λέγειν. ἀπὸ περὶ αὐτῆς πίστεως σαρκὸς & αἱματός. αἱματός πνεῦμα, ἢ φῶς μετέωρον. λέγων δὴν ἀπὸ φωνῆς σαρκὸς τῆ-

πιν δὲ κινῶν τὸ ἔξωθεν ὅτι κ. τ. λ.

(9) Φῶς μετέωρον habet Vallic. & sic videtur legisse Vetus Interpres.

(10) Ἡρίκα ἐξέτισαν ἐξ αἰγυπτῶ hęc restitui ex Cod. Vallic., quę absunt a Barber., & meo.

(11) Lege ἐμασδόν.

Κεφ. δ'. β'.

βζ'. ΑΠΟ ΜΑΝΔΡΩΝ ΛΕΟΝΤΩΝ, ΑΠΟ ΟΡΕΩΝ ΠΑΡΔΑΛΕΩΝ.

ἵνα εἴπῃ ἀπὸ πλατειῶν (1) βασιλείων, ἃ ἀπὸ τῆς ἡμῶν ἀμαρτολογίας ἐξελθόντας, εἴτα ὅταν (2) τῆς γενιᾶς αὐτῆς διηγέται (3), τριάδε αὐτῇ προσεπιτίγει.

Κεφ. δ'. γ'.

ρν'. ΕΚΑΡΔΙΩΣΑΣ ΗΜΑΣ ΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ ΝΥΜΦΗ · ΕΚΑΡΔΙΩΣΑΣ ΗΜΑΣ ΕΝΙ ΑΠΟ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΟΥ, ΕΝ ΜΙΑ ΕΝΘΕΜΑΤΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ (4) ΣΟΥ.

Ἐλέλυνθαι αὐτῆς ὁ συμφύσας ΕΝΙ ΑΠΟ ΟΦΘΑΛΜΩΝ αὐτῆς περσίσχων· εἰ μὴ σαρκικὸν ἔν τὸ λιγύμηνος, οὐκ αὖ ΕΝΙ ΑΠΟ ΟΦΘΑΛΜΩΝ εἰσιν· ἀλλὰ ἵππειδ' ἡμετέρας δύο ὁφείας ἔχομεν ἐπὶ σάρκα· ἐπὶ δὲ καρδίας ἵνα ὁφθαλμῷ δίκλω τ' τοῦ· εἰς τὸ ὑγιμονικὸν τ' ψυχῆς ἀποβλέποντων (5) πεισάν, καὶ τοὶ δούσεβ' ἡμέτεροι λογισμοί, ἵνα πρὸς ὁφθαλμοὺς οἶδε καλεῖν, λίγων· ΕΚΑΡΔΙΩΣΑΣ ΗΜΑΣ ΕΝΙ ΑΠΟ ΟΦΘΑΛΜΩΝ ΣΟΥ, ΕΝ ΜΙΑ ΕΝΘΕΜΑΤΙ ΤΡΑΧΗΛΟΥ ΣΟΥ, τῇ ἐν τῇ ἐν τῇ (6) αὐτῇ περσίσχων σωφροσύνης.

βζ'. ΤΙ

(1) Barb. Cod. πλατειῶν. Male. Vallicell. πλατειῶν. Videtur scribendum πλατειῶν.

(2) Vix intelligas Vet. Interpretem, qui vertit: Deinceps post generationis ejus collectionem hac dicit.

(3) Lege διηγέται.

(4) Sic habet Compl. & Alex. Codex. At edit. Vatic. τραχήλων. Ald. τραχήλων.

(5) Locus corruptus. Barber. ἀποβλέπων τὰς πεισάν. Vallic. ἀποβλέπων τὴν πίστιν. Mutinen. ἀποβλέπων τὴν πίστιν, quibus duabus vocibus superducta est li-

114 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

Κιφ. δ'. ι'.

ρβ'. ΤΙ ΕΚΑΛΛΙΩΘΗΣΑΝ (1) ΜΑΣΤΟΙ ΣΟΥ
ΑΠΟ ΟΙΝΟΥ, ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΙΜΑΤΙΩΝ ΣΟΥ ΥΠΕΡ
ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ.

ΕΚΑΛΛΙΩΘΗΣΑΝ ἡδὲ αἱ δύο ἀλφύρησαι, ἡ ἀπὸ
τῆς πυνθιστικῆς ΟΙΝΟΥ. ὅπου εἶπεν, ἀπὸ τῆς αἵματός τῆς
Χριστοῦ. ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΙΜΑΤΙΩΝ ΣΟΥ ΥΠΕΡ ΠΑΝΤΑ
ΤΑ ΑΡΩΜΑΤΑ. ἵνα εἴπῃ τῷ δούλῳ τῷ ἀγαθῷ ὅτι
πολὺν ὑπὲρ πάντα τὰ τῆς νόμου ἀρωματίζει.

Κιφ. δ'. ια'.

ρβ'. ΚΗΡΙΟΝ ΑΠΟΣΤΑΖΟΥΣΙ ΧΕΙΛΗ ΣΟΥ
ΝΥΜΦΗ.

ΧΕΙΛΗ αὐτῆς οἱ διδασκαλοὶ τυγχάνουσιν ἁγίοις, ἵνα
οἱ κηρίον διὰ τῆς γλυκείας τῆς διδασκαλίας αὐτῆς ἀρωματίζω-
σι λόγους, κήρια ἡδὲ μέλιτος. λόγοι καλοί.

Κιφ.

Κιφ. δ'. ια'.

ρβ'. ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΓΑΛΑ ΥΠΟ ΤΗΝ ΓΛΩΣΣΑΝ
ΣΟΥ.

ΜΕΛΙ τὸ κέρυγμα τῆς ματαιότητος. ΓΑΛΑ ἡ κατῆ-
χσις τῆς νόμου.

Κιφ. δ'. ια'.

ρβ'. ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΙΜΑΤΙΩΝ ΣΟΥ ΟΣΜΗ ΛΙ-
ΒΑΝΟΥ.

Ἡ ποίησις (2) ἡδὲ ὅτι πολὺν ὅσμον δούλῳ τῷ Χριστῷ.

Κιφ. δ'. ιβ'.

ρβγ. ΚΗΠΟΣ ΚΕΚΛΕΙΣΜΕΝΟΣ ΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ
ΝΥΜΦΗ.

ΚΕΚΛΕΙΣΜΕΝΟΣ τῷ θρόνῳ. ἐπαγγέλλεται δὲ τῷ
πυλῶντι τῷ νυμφίῳ, τῷ ὕμῳ τῷ ὅλῳ τῷ κυρίῳ ὅτι ἵνα
Χριστῷ.

ρδ'. ΚΗ.

(1) Sacer Textus integer est : φῶς μου νύμφη ; τὴν ἐκαλλιῶσθαι
τί ἐκαλλιῶσθαι μαστοὶ σου ἀδελ- μαστοὶ σου ἀπὸ οἴνου. Ea prima

CIX. QUAM SPECIOSA FACTA SUNT UBERA TUA A VINO, ET ODOR VESTIMENTORUM TUORUM SUPER OMNIA AROMATA.

SPECIOSA enim facta sunt duo Testamenta a spirituali VINO, hoc est sanguine Christi. Et ODOR VESTIMENTORUM TUORUM SUPER OMNIA AROMATA, ut significet bonum odorem Evangelicorum praeceptorum super omnia legis mandata.

CX. FAVUM DISTILLANT LABIA TUA SPONSA.

LABIA ejus sunt Doctores, qui, FAVORUM instar, dulcia illi effundunt eloquia doctrine. Favi enim mellis *Prov. XVI. 24.*
sermone boni.

CXI. MEL ET LAC SUB LINGUA EJUS.

MEL predicatio poenitentiae: LAC catechesis legis.

CXII. ODOR VESTIMENTORUM TUORUM UT ODOR LIBANI.

Exequutio mandatorum odor suavitatis est Christo.

CXIII. HORTUS CONCLUSUS SOROR MEA SPONSA.

CONCLUSUS Diabolo: apertus spirituali sponso, filio Dei Domino nostro Jesu Christo.

P 2 CXIV. HOR-

verba omisit per indigentiam Libarius. Veterem Interpretem in suo Codice apparet ea habuisse.

(3) Vet. Interpr. vertit: *Hac est alio mandatorum tuorum: odor suavitatis est Christus.*

ῥιπ'. ΚΗΠΟΣ ΚΕΚΛΕΙΣΜΕΝΟΣ, ΠΗΓΗ Ε-
ΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΗ.

Τῇ τῷ Χριστῷ σφραγισθὲ τῇ ὑπὸ τῷ λυτρῷ τῆς παλιγγενεσίας.

ἡ.
ΡΟΩΝ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ ΣΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ (1)

Οἱ ἀπίστοι οἱ οὗτοι (2) τῆς τρυφῆς τῶν τῶν
λατρῶν πηλῶν ἔχουσιν.

με. ΜΕΤΑ ΚΑΡΠΟΥ ΑΚΡΟΔΡΥΩΝ · ΚΥΠΡΟΙ
ΜΕΤΑ ΝΑΡΔΩΝ ΝΑΡΔΟΣ ΚΑΙ ΚΡΟΚΟΣ, ΚΑ-
ΛΑΜΟΣ ΚΑΙ ΚΙΝΑΜΩΜΟΣ (3) ΜΕΤΑ ΠΑΝΤΩΝ
ΞΥΔΩΝ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ.

Τῆς δὲ τῆς ἀποσταλῆς τῆς συνταγῆς τῆς ἀγίας περὶ
 γράμματος, καὶ διὰ τὸν νόμον τοῦτον. καὶ τῆς γὰρ ἀπο-
 σταλῆς τῆς γράμματος τῆς διανομῆς τῆς ἀγίας συνταγῆς
ΚΥΠΡΟΙ ΜΕΤΑ ΝΑΡΔΩΝ οἱ διανομῆς τῆς διανομῆς
 λόγοι μὲν ἐκ τῆς πίστεως. **ΝΑΡΔΟΣ ΚΑΙ ΚΡΟΚΟΣ**
 πίστεως μὲν (4) πίστεως καὶ ἀποσταλῆς. καὶ τῆς ἀποσταλῆς
 ἀποσταλῆς τῆς τῆς πολιτείας ἐκπομπῆς, τὸ σῶμα (5) ἡ ἐκπομπῆς
 τοῦ ποιῶντος. καὶ τῆς ἀποσταλῆς **ΜΕΓΑ ΠΑΝ-**
ΤΩΝ ΞΥΛΩΝ ΤΟΥ ΔΙΒΑΝΟΥ, τῆς ἀποσταλῆς τῆς
 ἀποσταλῆς, Παῦλος καὶ Πέτρος μὲν πάντων τῆς πίστεως ἀ-
 ποσταλῆς. ἡ ἀποσταλῆς τῆς ἀποσταλῆς Χρῆστος ἐν τῇ βασιλ-
 εῖᾳ τῆς πίστεως (6) ἀποσταλῆς εἶπεν, ὅτι ἐν ἀποσταλῆς τῆς
 ἀποσταλῆς ἀποσταλῆς τῆς Χρῆστος.

Κολλας.β'.β'.

$\epsilon_1 \zeta'$. ΣΜΥΡ.

(1) Aldina habet *ἡδίστην*,
& eam habuisse videtur in suo
Codice Salutaris.

(2) *Lego me Salutaturo ai w's m-*
pa'd'elwa r' f'uph'ic .

(3) Edit. Vat. $\mu\epsilon\tau\alpha\lambda\epsilon\gamma\epsilon\tau$.

CXIV. HORTUS CONCLUSUS FONS SIGNATUS.

Christi signo, quod in lavacro regenerationis (imprimatur).

CXV. EMISSIONES TUÆ PARADISUS MALORUM PUNICORUM.

Apostoli, qui veluti deliciarum horti habent lavacri fontem.

CXVI. CUM FRUCTU NUCUM. CYPERI CUM NARDIS. NARDUS ET CROCUS, CALAMUS ET CINNAMOMUM CUM OMNIBUS LIGNIS LIBANI.

Ut per sensibilia intelligibilem & variam sanctorum mandatorum intelligamus odoris suavitatem. Fructus enim pomorum germina intelligenda sunt justitie Sanctorum. CYPERI CUM NARDIS sermones, qui suavem pietatis odorem spirant cum nardo fidei. NARDUS ET CROCUS fides cum asperitate vite. Croco enim assimilatur ascetas, qui mortui sunt mundo, & corpus croco simile reddunt. CALAMO vero & CINNAMOMO CUM OMNIBUS LIGNIS LIBANI, quae quidem sunt precipua aromata, Paulum, & Petrum cum omnibus fidelibus assimilatur; ut omnes qui Christo sunt consepulti in baptismo unum dicat odorem habere: unde & in sequentibus Christi sepulturam subindicat.

Coloss. II. 12.

CXVII. MYR-

(4) Duas voces *μύρον* & *μύρον* de-
lendas censeo, & legendum *μύρον*
μύρον & *μύρον*.

(5) Lego *ἐν τῇ σαλμῇ* negotiorum.
(6) Videtur deesse *ἵχθυον*. Lego
μύρον ἵχθυον & *μύρον*.

Κεφ. δ'. ιδ'. ριζ'. ΣΜΥΡΝΑΝ ΚΑΙ ΑΛΩΗΝ (1) ΜΕΤΑ ΠΑΝ-
ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΜΥΡΩΝ.

Ἰνα εἴπω τὸ σάμα τῷ Χριστῷ τὸ παφίν. ΣΜΥΡΝΗ
ΚΑΙ ΑΛΩΗ ἀπὸ Ἰωσήφ ἀρχιμυρῶν βυβλὺ τῷ μὲν πάντων
περώτων ἀρώματων, τῇ τίσιν μὲν πάντων ἡδὺ προπαφίνων (2)
δικαίων.

Κεφ. δ'. ιε'. ριθ'. ΠΗΓΗ (3) ΚΗΠΩΝ (4), ΦΡΕΑΡ ΥΔΑΤΟΣ
ΖΩΝΤΟΣ ΚΑΙ ΡΟΙΖΟΥΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΙ-
ΒΑΝΟΥ.

Ἀντὶς ἡ ΠΗΓΗ ΚΗΠΩΝ · καὶ ὁτι καὶ ὡς Ἰεριμία
Ἰεριμ. β'. ιγ'. ἐγκαλὼν Ἰουδαίους λίγει · ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος
ζῶντος. ΚΑΙ ΡΟΙΖΟΥΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΙΒΑΝΟΥ.
ἀπὸ γυναιλογίων πάντων τῶν δικαίων διὰ τίς ἐροίξας (5) ὡς πηγῆ.

Κεφ. δ'. ις'. ριθ'. ΕΞΕΓΕΡΘΗΤΙ ΒΟΡΡΑ, ΚΑΙ ΕΡΧΟΥΝΟΤΕ,
ΚΑΙ ΔΙΑΠΝΕΥΣΟΝ ΚΗΠΟΝ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΡΕΥΣΑ-
ΤΩΣΑΝ ΑΡΩΜΑΤΑ ΜΟΥ (6).

Ἐκδιώκει τοὶ ἀπὸ ΒΟΡΡΑ, καὶ ὡς εἶπεν ὡς τῷ περὶ
τῇ καὶ τὸν βορρᾶ, ἐκδιώξω ἀφ' ἐμοῦ. καὶ προσκαλεῖται τῷ
ΝΟΤΟΝ, ὅπερ ἐστὶ τὴν τρυφίαν τῶν ἁγίων ἀνθρώπων αὐτοῦ
ἵνα τῷ καὶ πᾶσι ἐγκατέλιπον, τῇ τίσιν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ῥόσον πα-
τὴς δικαιοσύνης ἀρώματα. εἶτα ἡ ἐκκλησία προκαλεῖται τὴν
κατὰ χάριν τῶν λόγων, ὡς λίγει.

εκ'. ΚΑ-

(1) Vat. σμύρνα, ἀλῶθ. Aqu. σμύρνα καὶ ἀλῶθ.

(2) Male Vet. Interpr. qui pri-
mo sepulti sunt.

(3) Hic verius ejusque explana-
tio, absunt a meo & Barb. Ea
igitur hac revocavi ex Vallie.

(4) Alex. & Compl. πηγὴ καὶ

πων, φρέαρ. Vatic. πηγὴ καὶ πων
καὶ φρέαρ.

(5) ἐροίξας ἐν πηγῇ. Ita CC.
Vallie. Mutin. Theat. Auxim. Barb.
& meus; qui omnes habent ἐροίξας
sine ullo accentu. Locus congru-
ptus. Vet. Interpr., in hoc tamen

CXVII. MYRRHA ET ALOE CUM OMNIBUS
PRIMIS UNGUENTIS.

Ut significet corpus Christi sepultum. MYRRHA ET ALOE a Iosepho spectabili Senatore, cum omnibus primis aromatibus, hoc est cum omnibus iustis, qui antea sepulti fuerant.

CXVIII. FONS HORTORUM PUTEUS AQUÆ
VIVÆ, ET CUM STREPITU FLUENTIS E LI-
BANO.

Ipse enim FONS HORTORUM; quatenus in Hieremia increpans Iudeos dicit: Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ. ET CUM STREPITU FLUENTIS E LIBANO; idest a generationibus iustorum veluti quidam Hierem. II. 13.

CXIX. EXURGE AQUILO, ET VENI AUSTER;
ET ASPIRA HORTUM MEUM, ET FLUANT ARO-
MATA MEA.

Expellis eum, qui est ab Aquilone, quemadmodum dicit apud Prophetam: Qui est ab Aquilone expellam a vobis. Et advocat AUSTRUM, idest suavem Sancti Spiritus auram, ut hortum perflet, hoc est Ecclesiam, & fluant iustitiæ aromata. Deinde Ecclesia provocat descensum Verbi, & dicit: Joel. II. 20.

CXX. DE-

loco, ut & deinceps, paraphrastes magis quam Interpres ait: *Insistat impetus aquæ descendit a generatione Iudeorum.* Legit igitur *ἐλθὲν τῆς γενεᾶς τῆς Ἰουδαίας* τῆς γενεᾶς τῆς Ἰουδαίας τῆς γενεᾶς τῆς Ἰουδαίας.

δαίμων.

(6) Adjecti *μυ*, tum quod ita habet edit. Vat., tum quia eam vocem agnoscit Cod. Vallic.

Κιφ. η'. ις'. ρκ'. ΚΑΤΑΒΗΤΩ Ο (1) ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΕΙΣ ΚΗΠΩΝ ΑΥΤΟΥ (2), ΚΑΙ ΦΑΓΕΤΩ ΚΑΡΠΟΝ ΑΚΡΟΔΡΥΩΝ ΑΥΤΟΥ.

Ποῖον (3) ΚΑΡΠΟΝ αὐτός ἐρμηνεύει ὁ συγγραφεύς, Ἰωάν. δ'. λδ'. ἔμνην βρωμικὴν λέγει (4), ἵνα ποιῶ τὸ δόγμα τῆς πίμψαντος μου. ὅτι (5) ὅσω τὸ δόγμα τῆς πίμψαντος αὐτὸν εἰς τῆς ἐκείνου ποιῆς δόγμας, αὐτὸς ἐνφραίνεται, τὰ ἀκρόδρυα τῆς τῆς δικαίαν ἐκφραστὴν μὲν ἀρετῆς.

Κιφ. ε'. α'. ρκα'. ΕΙΣΗΛΘΟΝ ΕΙΣ ΚΗΠΟΝ ΜΟΥ ΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ ΝΥΜΦΗ · ΕΤΡΥΓΗΣΑ ΣΜΥΡΝΑΝ ΣΟΥ ΜΕΤΑ ΑΡΩΜΑΤΩΝ ΜΟΥ.

Τὴν παλαιὰν μὲν τῆς περὶ τὴν αὐτὴν τῆς περὶ τὴν αὐτὴν εἰς αὐτόν.

Κιφ. ε'. α'. ρκβ'. ΕΦΑΓΟΝ ΑΡΤΟΝ ΜΟΥ ΜΕΤΑ ΜΕΛΙΤΟΣ ΜΟΥ.

Ἐφαγον τὸ πένθος μὲν φιλαίρεστος.

Κιφ. ε'. α'. ρκγ'. ΕΠΙΟΝ ΟΙΟΝ ΜΟΥ ΜΕΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΜΟΥ.

Τὸ ποτήριον μὲν ἀκαθάρτου.

Κιφ. ε'. α'. ρκδ'. ΦΑΓΕΤΕ (6), ΚΑΙ ΠΙΝΕΤΕ, ΚΑΙ ΜΕΘΥΣΘΗΤΕ ΑΔΕΛΦΟΙ.

Τὴν μυστικὴν τὴν ὅτι τῆς παύσεως εἰσάσσει, πάλιν ἡς λέγει· α'. Κορ. ια'. λαλῶσι, φαγεῖτε, καὶ, λαλῶσι, πίνετε, σαφὲς δὲ ὅτι ἡ ἀκαθάρτου εἰς σωίστην τὰ πρὸς τὴν μὲν φωνὴν γὰρ.

ρκε'. ΕΓΩ

(1) In Vallic. deest articulus ὁ, & sic legit in suo Cod. Vet. Interpr. in horti meo.

(2) Cod. Alex. εἰς κήπον μου, (3) Mutinen. ποῖον καρπὸν.

CXX. DESCENDAT FRATERNUS MEUS IN HORTUM SUUM, ET COMEDAT FRUCTUM POMORUM SUORUM.

Cujusmodi sit ille FRUCTUS, ipse sponsus interpreta- tur dicens: meus cibus est, ut faciam voluntatem ejus Jo. iii. 34. *qui misit me. Quando igitur ejus voluntatem, qui misit se, facit erga servos suos, tunc latatur, et poma carpit ex virtute justorum.*

CXXI. INTROIVI IN HORTUM MEUM SOROR MEA SPONSA. VINDEMIAMI MYRRHAM MEAM CUM AROMATIBUS MEIS.

Sepulturam cum prophetiis, quæ de ipso propheta- verunt.

CXXII. MANDUCAVI PANEM MEUM CUM MELLE MEO.

Comedi Pascha cum humanitate.

CXXIII. BIBI VINUM MEUM CUM LACTE.

Calicem cum innocentia.

CXXIV. COMEDITE ET BIBITE ET INEBRIAMINI FRATRES.

Mysticum Pasche convivium indicat, de quo dicit: accipite comedite. Et, accipite bibite. Luculenter au- i. Cor. xi. 24: tem ea, quæ sequuntur, id quod dictum est, confirman- tis enim:

Q

CXXV. EGO

(4) ἄγων ὁδῶν Cod. Vallic. & sic est integer textus S. Joannis.

(5) Vallic. ὁδῶν.

(6) Cod. Vatic. φάγας ἀδελφοί,

ἔπειτα, quam lectionem agno- scit Vetus Interpres, *manducate proximi mei.*

Κιφ. ι'. β'. ρκ'. ΕΓΩ ΚΑΘΕΥΔΩ.

Ερ τῷ σαρῶ.

Κιφ. ι'. β'. ρκ'. ΚΑΙ Η ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ ΑΓΡΥΠΝΕΙ.

Ἡ σιότις σκυλεύσασα τὸν ἄνθρωπον.

Κιφ. ι'. β'. ρκζ'. ΦΩΝΗ ΑΔΕΦΙΔΟΥ ΜΟΥ ΚΡΟΥΕΙ ΕΠΙ ΤΗΝ ΘΥΡΑΝ.

Σαφῶς ἡ ἀκοινοῦσα σωίσῃσι τὰ προειρημμένα. φωνὴ γὰρ ἡ
ἰωάν. κ', κς'. μὲν τὴν ἀνάστασιν ἔλθῃ τῷ θυρῶν κελευσμάτων.

Κιφ. ι'. β'. ρκ'. ΑΝΟΙΞΟΝ ΜΟΙ ΑΔΕΛΦΗ(Ι) ΜΟΥ, Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ.

Καλεῖ τὸν Θωμᾶν ὃ τὴν δύσπιστον αὐτοῦ ψυχὴν ὃ ἀν-
γει αὐτῇ. ΑΝΟΙΞΟΝ ΜΟΙ Η ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ.
ἵνα ἀνοίξῃ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ τὴν ἰδίαν, καὶ χαρίσῃ τὴν ἀσπασίαν
τὴν πληροφορίαν.

Κιφ. ι'. β'. ρκδ'. ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΜΟΥ, ΤΒΛΕΙΑ ΜΟΥ.

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ δὲ τὴν ἀκακίαν. ΤΒΛΕΙΑ ἡ τῇ
ἰωάν. κ', κν'. τῆς πίστεως ἐμβλαστὶς. ἐπ' αὐτὴν λέγει, ὁ κύριός μου, καὶ ὁ
Θεός μου.

Κιφ. ι'. β'. ρλ'. ΟΤΙ Η ΚΕΦΑΛΗ ΜΟΥ ΕΠΛΗΣΟΘΗ ΔΡΟ-
ΣΟΥ, ΚΑΙ ΟΙ ΒΟΣΤΡΥΧΟΙ ΜΟΥ ΤΕΚΑΔΩΝ
ΝΥΚΤΟΣ.

Υποσημαίνει ὅτι τὴν τῆς ψυχῆς ὁρῶν ἀνάστασιν, ὅτι
καὶ ὁρῶν καταπίμπται.

Κιφ. ι'. β'. ρλα'. ΕΞΕΔΥΣΑΜΗΝ ΤΟΝ ΧΙΤΩΝΑ ΜΟΥ·
ΠΩΣ ΕΝΔΥΣΟΜΑΙ ΑΥΤΟΝ;

Ὁ πρὸς ἱσὶν, ἐξιδύσας τὸν ἐντολὴν τῆς παλαιότητος
ἡσυχίας.

(1) Sic Cod. Alex. Editio Varic. habet ἡ πλησίον μου, ἀδελφὴ μου.

CXXV. EGO DORMIO.

In Cruce.

CXXVI. ET COR MEUM VIGILAT.

Divinitas, quæ expoliavit Infernum.

CXXVII. VOX FRATERNI MEI PULSAT AD OSTIUM.

*Luculenter quæ sequuntur, comprobant quæ dicta sunt.
Ait enim post resurrectionem: Venit Januis clausis.*

Joan. xx. 26.

CXXVIII. APERI MIHI SOROR MEA, PROXIMA MEA.

Vocat Thomam, & ejus incredulam animam, eique dicit: APERI MIHI PROXIMA MEA; ut aperiat anima ipsius proprium cor, & excipiat plenam fidem resurrectionis.

CXXIX. COLUMBA MEA, PERFECTA MEA.

COLUMBA, propter innocentiam: PERFECTA, propter fidei confessionem, quando dixit: Dominus meus & Deus meus.

Joan. xx. 28.

CXXX. QUIA CAPUT MEUM IMPLETUM EST RORE, ET CINCINNI MEI GUTTIS NOCTIS.

Subindicat in hoc Resurrectionem circa diluculum, cum ros delabitur.

CXXXI. EXUI TUNICAM MEAM. QUOMODO INDUAM ILLAM?

Hoc est, exuit se Adam præcepto, & serpentis suggestioni

ὑπὸ τῷ ὄφιος. διχομολογούμεν ὃ νύμφη λίγει· τοῦτο; ΕΞΕ-
ΔΥΣΑΜΗΝ ΤΟΝ ΧΙΤΩΝΑ ΜΟΥ· ΠΩΣ ΕΝΔΥ-
ΣΩΜΑΙ ΑΥΤΟΝ; ὅπερ ἐστὶ, πῶ σκότει τῆς ὡρακῶς ἐξ-
δυτάμην τὴν ἐνδύαν, καὶ αὐτὸ ἐξιδυσάμην καὶ τὸ σῶμα.
πῶ γὰρ τὴν ἀνάστασιν ὑπάρχων ὁ λόγος διηγείρεται καὶ ἀνα-
κτεῖ ἐκ τῆς ὡρᾶς τῆς διαστάσεως αἰτίας. ἀνάστα; γὰρ ἐκ νεκρῶν
ὁ μετρηγὴς, ἐκ τῆς αἰτίας πάντων περὶφροντικῶς ἐν τῷ ἰδίῳ
ἀνδρακίμῳ σώματι· καὶ αὐτὴν τὴν ἐκκλησίαν ὡς περ ἐκ
νεκρῶν αἰσθάνει καλεῖ ἐκ λίγει· ἀποξοῖ μοι ἀδελφὸν μὲν ἢ πλη-
σίον μὲν. ἔπειτα ἀποδυρομένη ἀπεκρίνεται ἐκ λίγει· ΝΥΚΤΟΣ
ΕΞΕΔΥΣΑΜΗΝ ΤΟΝ ΧΙΤΩΝΑ ΜΟΥ, ὅπερ ἐστὶ τὸ
σῶμα.

Κιφ. ι'. γ'.

ελβ'. ΕΝΙΨΑΜΗΝ ΤΟΥΣ ΠΟΔΑΣ ΜΟΥ, ΠΩΣ
ΜΟΛΥΝΩ ΑΥΤΟΥΣ;

Ρωμ. ε'. ζ'.

Ὁ ἀποθανὼν διδικαίωται ἀπὸ τῆς ἀμνηστίας. εὐλα-
βῶς φοβέσμεθα πάλιν ἀναστῆναι ἐκ τῆς, μὴπως πάλιν τοὺς αὐ-
ταῖς περὶ τὴν ἀμνηστίας, καὶ ΤΟΥΣ ΠΟΔΑΣ ΜΟΥ-
ΝΩ. Ἐνταῦθα δὲ ἵπτι ἐκ περὶ τὸ ὅματι ὁ λόγος· εἰ γὰρ
πολυπλασιάζεται ὁ δύνουσι ἐξῆς, τὴν ἀκούοντων ἀφίλειαν·
ὅμως ὁ εἰρμὸς τῆς ἀκολουθίας εἰς τὸν ὅματι τὰ λείψανα μου-
νύει.

Κιφ. ι'. δ'.

ελγ'. ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΑΠΕΣΤΕΙΛΕ ΤΗΝ
ΧΕΙΡΑ ΑΥΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΣ ΟΠΗΣ, ΚΑΙ ΚΟΙΛΙΑ
ΜΟΥ (1) ΕΤΑΡΑΧΘΗ ΕΠ ΑΥΤΟΝ.

Ίωδ. κ'. κζ'.

Ὁ πατρίκα ἵλινι ὁ Ἰσοῦς πῶ ὅματι (2) βάλει
τὴν χεῖρα σου εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ τὴν δεξιάν σου
εἰς τὴν τύπην τοῦ ὅματι. ὅτι διὰ ταῦτα γίγνεται, ἐκ τῆς
ἀνάστασιν πληροφοροῦν ὁ ὅματι, πῶ λίγει, τὴν κοιλίαν
περὶ τοῦ ὅματι (3) ἐξῆς τὴν ὡρακῶς ἀνάστασιν.

ελδ'. ANE-

(1) Vatic. Cod. καὶ κοιλία μου
ἰδεσθῆναι ἐπ' αὐτὸν.

(2) Sacer textus habet φέρει δὲ
δεκνυλὸν σου ἀπὸ, καὶ ἰδὲ τὰς χεῖ-

ne deceptus. Conficitur sponsa & ait: NOCTU EXUI TUNICAM MEAM: QUOMODO EAM INDUAM? Hoc est; in tenebris inobedientiae exui praeceptum, & ipsum exui corpus. Quae enim versatur oratio circa resurrectionem excitat & movet causam mortis. Exurgens enim a mortuis Unigenitus, & resurrectionem omnium prophetice in proprio corpore ostendens, ipsam Ecclesiam velut a mortuis resurgens vocat, & dicit. Aperi mihi soror mea proxima mea. Deinde ea lamentabunda respondet, & dicit. NOCTU EXUI TUNICAM MEAM, hoc est corpus.

CXXXII. LAVI PEDES MEOS, QUOMODO INQUINABO ILLOS?

Qui mortuus est, iustificatus est a peccato. Timi- Rem. vi. 7: de metuo, ne rursus resurgam & vivam; ne rursus in eadem peccata recidam, ET PEDES INQUINEM. Hic autem sermo est etiam ad Thomam. Etsi enim multiplicatur expositio (sc. saepius iteratur) ad utilitatem audientium, tamen nexus, & cohaerentia ostendit, quae restant etiam in Thomam convenire.

CXXXIII. FRATERNUS MEUS EMISIT MANUM SUAM DE PROSPECTU, ET VENTER MEUS CONTURBATUS EST SUPER IPSUM.

Quando dixit Jesus Thoma: Mitte huc manum tuam Joann. x. 27. in latus meum, & digitos tuos in vestigium clavorum. Quando vero haec contigerunt, & Thomas de Resurrectione fidem plenam concepit, tunc dixit, ventrem sibi conturbatum esse propter resurrectionis miraculum.

CXXXIV. EX-

ἐξ ἐμῆ καὶ ἐξ ἐμῆ καὶ χεῖρ σου, καὶ (3) Scribe τὸ ἐξ ἐμῆ καὶ βόλιός ἐστι καὶ πάλιν ἐξ ἐμῆ.

Κιφ. ν'. ν'.

ρλδ'. ΑΝΕΣΤΗΝ ΕΓΩ ΤΟΥ ΑΝΟΙΞΑΙ ΤΩ
ΑΔΕΛΦΙΔΩ, ΜΟΥ; ΧΕΙΡΕ (1) ΜΟΥ ΙΣΤΑΞΑΝ
ΣΜΥΡΝΑΝ· ΔΑΚΤΥΛΟΙ ΜΟΥ ΣΜΥΡΝΑΣ (2)
ΠΛΗΡΕΙΣ.

Σαφές ἐ ἐστὶ τῷ Θεμᾷ δυνάσται ἐστὶ ὁ λόγος. χεῖ-
ρὶ γὰρ ἀρεξάμενος (3) τῆς πληρώσεως τῷ Ἰησοῦ, αἱ αὐταὶ ΧΕΙ-
ΡΕΣ αὐτῷ ΕΣΤΑΞΑΝ ΣΜΥΡΝΑΝ, καὶ οἱ ΔΑΚΤΥ-
ΛΟΙ αὐτῷ ΣΜΥΡΝΗΣ ΠΛΗΡΕΙΣ, ὅθεν τὸν σμύρ-
ναι σωματικῶς τῷ Ἰησοῦ πωλεῖν τὴν χεῖρα τῷ Θεμᾷ·
ἵνα καὶ οἱ τῷ τῷ μετρυφῶν, ὅτι οὕτως τὸ παθητικὸν σώμα,
τὸ το καὶ αἵμα· διὸ λίγη.

Κιφ. ε'. ε'.

ρλδ'. ΕΠΙ ΘΥΡΑΙ (4) ΤΟΥ ΚΛΕΙΘΡΟΥ; ΗΝΟΙ-
ΞΑ ΕΓΩ ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ, ΜΟΥ.

Η' γὰρ ὁ μὲν ὅθεν τῷ Θεμᾷ ἀπιστίας πληροφορο-
ρημὸν τὴν τῆς ἀνάστασις πώσι, ΕΠΙ ΘΥΡΑΙΣ (5) πωλεῖ
ΤΟΥ ΚΛΕΙΘΡΟΥ· τῇ τῇ τῷ Θεμᾷ, τῷ κλεισμένῳ πε-
τιροῖ εἰς ἀπιστίας, ἵνα δὲ πληροφορημὸν τῷ πώσι·
ΗΝΟΙΞΑ ΕΓΩ ΤΩ ΑΔΕΛΦΩ, ΜΟΥ· ὅθεν τῷ
Θεμᾷ ἀπιστίας πᾶσι τὴν τῆς ἀνάστασις εἰδείξει πληροφορίας,
ὅτι ἡ φαιάσις ἡ ἀνάστασις, ἀλλ' οὕτως τὸ σωρῶθαι σώμα,
τὸ τῷ ἀνάσσει τὴν πᾶσι σαρκὸς σαφῶς παρήκει ἀνάστασις.

Κιφ. ε'. ε'.

ρλε'. ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ (6) ΠΑΡΗΛΘΕΝ ΕΚ (7) ΤΟΥ
ΑΙΔΟΥ.

Διὰ τῷ κόσμῳ εἰς οὐρανὸν.

ρλζ', 'Η

(1) Impressi libri χεῖρας μ.

(2) Legendum vel σμύρναν πλη-
ρη ut Vatic., & reliqui Codd. aut
σμύρνης πλήρης, ut habet edit.

Complut. & legisse videtur Vetus
Interpres.

(3) Legendum ἀρεξάμενος.

(4) Scribe χεῖρας, ut habet Va-

CXXXIV. EXURREXI EGO APERIRE FRATER-
NO MEO. MANUS MEÆ STILLAVERUNT MYR-
RHAM: DIGITI MEI MYRRHA PLENI:

*Luculenter & hic sermo potest esse de Thoma. Ma-
nibus enim tangens latus Jesu, ipse MANUS ejus STILLA-
VERUNT MYRRHAM, & DIGITI EJUS MYRRHA PLENI, pro-
pterea quod manus Thoma redolebant myrrham cum Jesu
conspulsum; ut etiam in hoc testificatum sit revera pas-
sibile corpus, idem surrexisse: ideo dicit:*

CXXXV. IN MANIBUS CLAUSURÆ: APERUI
EGO FRATERO MEO.

*Sponsa enim per incredulitatem Thomæ, cum plenissimam
habuisset fidem resurrectionis, IN MANIBUS, inquit, CLAUSU-
RÆ (hoc est Thomæ, qui clausus fuerat antea in infidelitate,
deinde plenam conceperat fidem) APERUI EGO FRATRU ELI
MEO. Infidelitas enim Thomæ omnibus Resurrectionis fidem
firmissimam demonstravit; non enim Resurrectio fuit phan-
tastica, sed corpus revera Cruci affixum, idem reviviscens
omnis carnis claram fecit Resurrectionem.*

CXXXVI. FRATERNUS MEUS TRANSIVIT.

Ex Inferno per mundum ad Celos.

CXXXVII. ANI.

tic. & alii libri, & ut legit Vetus
Interpres; notandum tamen Schol.
habere ἐπὶ θύρας.

(5) Lego ἀνὰ πύλας πόλεως τῆς
ἀιῶνος πύλας, ἐπὶ χιτῶνος, φε-
ρεῖ, τὸ κλέβειν τὸ τίς τινος. τ. λ.

(6) Libri omnes impressi ἀνὰ πύ-
λας μου.

(7) Ἐκ τῆς ἀδύ. Hæc non sunt
in sacro textu, sed sunt initium
Explanationis, scil. ἐκ τῆς ἀδύ. διὰ
τὸ κόσμος ἐς ἀβύσσους.

Κιφ. ε'. ε'.

ελξ'. Ἡ(ι) ΎΥΧΗ ΜΟΥ ΕΞΗΛΘΕΝ ΕΝ ΛΟ-
ΓΩι ΑΥΤΟΥ.

Λεκ. ιβ'. δ'.

Ποίω λόγῳ; εἰρηκότες, μὴ φοβεῖσθι (2) ἀπὸ τοῦ ἀπο-
κτείνοντων τὸ σῶμα, τῇ δὲ ψυχῇ μὴ ἰχόντων τι πειῖσαι.
Λεκ. θ'. κδ'.
καί, ὅς αὖ ἀπεκρίθη τῇ ψυχῇ αὐτῆς ἵνα αἰμῶν, εἰς ζωὴν
αἰώνιον φυλάξῃ αὐτήν.

Κιφ. ε'. ε'.

ελξ'. ΕΖΗΤΗΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΕΥΡΟΝ
ΑΥΤΟΝ.

Ἐξέτε γὰρ ἡ ἐκκλησία εἰρήνῃ ἐν καρτῶν πειρασμῶν. ἀλλ'
ὅτι ἡ καρδία· ἴδει γὰρ τὸν εἴτα (3) πᾶν ἐν πειρασμοῖς
ὑπομένειν, ὅτι κηρύσσει διὰ λόγῳ.

Κιφ. ε'. ε'.

ελξ'. ΕΚΑΛΕΣΑ ΑΥΤΟΝ, ΚΑΙ ΟΥΧ ΥΠΗΚΟΥ-
ΣΕ ΜΟΥ. ΕΥΡΟΞΑΝ ΜΕ ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΟΙ ΚΥ-
ΚΑΟΥΝΤΕΣ ΕΝ Τῇ ΠΟΛΕΙ. ΕΠΙΤΑΞΑΝ ΜΕ,
ΕΤΡΑΥΜΑΤΙΣΑΝ ΜΕ.

Κολασ. γ'. ε'.

ΦΥΛΑΚΑΣ τούτους καὶ πνευματικούς τὸν προφήτας
τοὺς σφαγῶν, ὅς τὸν ἀποστόλῃ, οἷσις ἐν τῇ πόλει ἐν μέ-
φῳ τῷ καλῷ αὐτὴν συμφύρ προσάπτουσιν. ἐπάταξι δὲ, ὅτι
αὐτὴν ἐν τρευματίσει αὐτὴν Παῦλῳ λέγων· ἵνα ἵσταται τὰ
μύη· ἐν τῇ πόλει τῇ γῆς. ἐτραυματίσει αὐτὴν ἱσάτως λί-
γων· εἰ αὐτὸς τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἵσταται ἐν τῇ πόλει, ὅς ἡμῶν
ὁφείλομεν τὰς ψυχὰς ὑποῖν τοῦ ἀδελφῶν δεινῶν. καὶ που
αὐτὸς ἐν τῇ πόλει βασιλείῃ τῷ παρισκῶντι λέγει· ἐν λόγῳ
καὶ πᾶσι τοῖς μὴ· ὅς δὲ ἐν τῇ πόλει ἵσταται, ὅτι εἴπει αὐτῷ· ἀνδ'
ὅς ἐν τῇ πόλει (4) ἵσταται, ὅς ἐν τῇ πόλει ἵσταται, καὶ κα-
τα-

(1) Sic Alex. cum articulo, qui
absit ab edit. Vatic.

(2) Lego φοβεῖσθαι. Sacer textus
habet φοβεῖσθαι.

(3) Lego ὅπως. Et sic habuisse
viderur in suo Cod. Vet. Interpr.

(4) In Sacris Bibliis legitur:
ἀνδ' ὅς ἐν τῇ πόλει ἵσταται καὶ κα-

CXXXVII. ANIMA MEA EGRESSA EST IN SERMONE EJUS.

Quonam sermone? eo qui dicit. Ne timeatis ab iis, qui occidunt corpus, animæ vero non possunt quidquam facere. Et, Qui perdidit animam suam propter me, in vitam æternam custodiet eam.

CXXXVIII. QUÆSIVI EUM, ET NON INVENI EUM.

Quærebat enim Ecclesia pacem tempore tentationis: sed non erat opportunum: oportebat enim, qui revera fideles essent, in tentationibus suslinere & vincere. Propterea dicit:

CXXXIX. VOCAVI EUM, ET NON OBAUDIVIT ME. INVENERUNT ME CUSTODES, QUI CIRCUMEUNT IN CIVITATE: PERCUSSERUNT ME, VULNERAVERUNT ME.

CUSTODES intelligibiles, & spirituales Prophetas aperte intelligito, & Apostolos, qui invenerunt sanctam sponsam, eamque cum pulchro sponso junxerunt. Percussit vero ipsam, & vulneravit Paulus dicens: Mortificate membra vestra, quæ super terram. Vulneravit eam Joannes dicens: Si ipse animam suam posuit pro nobis, & nos debemus animas nostras pro fratribus ponere. Et alicubi quidam Propheta in libris Regum astanti dicit: In verbo Domini percutite me. Cumque ille nolisset, dixit ei: Quia non audisti, exhibet Leó de Silva, & devorabit te.

R

Cum

είναι, & ἰδοὺ οὐ ἀποτίχης ἀπ' αὐτοῦ, καὶ πατάξῃ σε λέων. Illud ἰλδύσεται λέων ἐκ τῆ δρυμὸς dictum est memoriter a Philone, neque enim

est in Sacris Bibliis; sed hærebat illi in memoria illud Amos III. 4. ἰσχύσει λέων ἐκ τῆ δρυμὸς.

παράγεται· ἰσχυρὸν γὰρ πειραστικὸν ἔν τῷ προσηγμένῳ
 πᾶσιμα ἢ περὶ ἀσάμειον ψυχῆς, ἀλλὰ περὶ τὸ ὑπὲρ Θεῶ
 παθεῖν, τὴν οὕτως γιγνέσθαι. ἰδοὺ οὖν προσέλθω οὐ τις λί-
 γων· ὑποθήσονται μοι· λίγες σοί, πάτερ· ἴσα αὐτῶ τὴν σφί-
 κα δὲ τῆς υποθήσεως ταπεινῶσαι τὴν ἀπὸ χιῶν αὐτῶν ἀπὸ
 γ'. Βασιλ. κα'. πᾶσις ἀμφοτέρων. καὶ πάλιν ἀλλὰ χ' (1) λίγαι ὁ προσηγόμενος·
 λζ'. τραυματίαι μοι, καὶ ἰτραυματίαι αὐτῶν. ἀξιοπιστότερα γὰρ
 Παροιμ. κς'. ε'. τραύματα φίλων, ἢ ἐκείνων φιλήματα ἔχουσιν. τραυματίαι γὰρ
 καλὰ τραύματα οἱ ἅγιοι προσφῶται τὴν νύμφην καὶ οἱ ἀπίστο-
 λοι. ὅταν γὰρ ἴδῃς ἀνδραγαθῶν σφαιρὸν μὴν οἱ παλαστήται οὕ-
 ταζόμενοι τρυφεροὶ, ἔοικε μάλα καὶ ἐμαυτοῖς ὑμφοισμένοι, εἰς
 ὕψιστον δὲ δὲ τῆς ἡμῶν περὶ αὐτῶν καὶ ἀποστόλων διδασκαλίας
 διδωκώμεθα τὰ πάντα, ἐν πᾶσι καὶ οὐκ ἐν ἑνὶ, καὶ τὸ ἐξ ἁνδραγα-
 θῶν οὐκ ἀνδραγαθῶν δὲ νουθεσίας καὶ χαμολίας, δὴ λοιπὸν ὅτι
 εὐαγγέλιον τρυφερόν, ὡς οἱ ἅγιοι μετρεῖται, ἔοικε ἀπὸστολοι, ὅτι
 σήματα βασυζομένη τῶν ἰσχυρῶν δὲ τῶν εἰς αὐτοὺς ἐμολογίας,
 τὸ μετρίον τῶν ἰτραυματίων τῶν τραυματισμένων.

Κιφ. ε'. ζ'.

εμ'. ΤΟ (2) ΔΕ ΗΡΑΝ ΤΟ ΘΕΡΙΣΤΡΟΝ ΜΟΥ
 ΑΠ' ΕΜΟΥ ΦΥΛΑΚΕΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΕΩΝ.

ΘΕΡΙΣΤΡΟΝ λίγαι τὸ λιγέμενοι μαφόριοι (3). ὅταν
 γὰρ ἡ ἀκακία ὑπὲρ τῶν σωτηρίων κατέχευε τὰ αὐτῶν τραυ-
 ματωδῶν (4) τίνα, περινοσίζεται περὶ τὴν αὐτῶν νυμφίον τὸ
 ἐκ' Κορ. γ'. π'. καλὸν μα ἀρεῶν, ἔοικε τὸ ἀπὸστολὸν λίγους· ἀνακαλυμ-
 μῶν προσώπων τῶν δόξαν κυρίαν κατοπριζόμενα. ὅταν οὖν οἱ
 ΦΥΛΑΚΕΣ τὸ καλὸν μα τῆς ἀρεῶν αὐτῶν ἀπὸ κλειψάν,
 Ἡσαΐ. ζβ'. ε'. καὶ ὡς οὐδὲν Ἡσαΐας λίγαι· ἔοικε ἡμῶν ταχίον οὐκ ἴσ-
 ρυσαλὲν καδίστακα φίλους, ὅλιν τῶν ὑμῶν καὶ ὅλιν τῶν
 νύμφων, οἱ δὲ τῶν φίλων ἢ σιωποῦνται μνησικαλῶνται κυρίαν.

ρμ'. ΟΡ-

(1) Sacer textus habet πᾶσι·
 μὴ δὲ. καὶ ἰσχυρὸν αὐτῶν ὁ ἀν-
 θρωπῶν.

(2) Deest τὸ δὲ a Vat ed. nec
 in ulla alia edit. reperitur.

(3) De Maphorio vide Cl. Go-

Cum igitur spiritualis esset praefigurata percussio non ad vitam adimendam, sed ad mala pro Deo perpetiendam, ita illud contigit. Si quis igitur ad te accedat dicens: mone me, is dicit tibi, percutite me, ut ipse carnem per monitionem mortifikes, & ille abstineat ab omni peccato. Et rursus alibi dicit Propheta: Vulnera me, & vulneravit eum. Fide enim digniora sunt vulnera amici, quam spontanea oscula inimici. Infigunt enim sponse salutaria vulnera Propheta, & Apostoli. Cum enim videris hominem hodie quidem in palatiis degentem, diffluentem deliciis, mollibus vestibus indutum; postridie vero per Prophetarum Apostolorumque doctrinam, perditis omnibus, stipem querere, & exteriorem hominem per jejunia, & humi cubationes enervare in dies; manifestum est tunc vulneratum esse; ut sancti Martyres & Apostoli, qui vulnera portantes Jesu per confessionem in ipsum, beata hac vulneratione vulnerati sunt.

III. REG. XXI. 37.

Prov. XXI. 6.

CXL. TULERUNT THERISTRUM MEUM A ME CUSTODES MURORUM.

THERISTRUM dicit, quod appellatur maphorium. Cum enim Ecclesia propter salutarem predicationem in suis filiis vulnerata sit, libere loquitur ad suum sponsum sublato velo dicens juxta Apostolum: Revelata facie gloriam Domini speculamur. Hi igitur CUSTODES velum ignorantiae illius revelarunt, de quibus custodibus ait Isaias. Et super muros tuos Hierusalem constitui custodes tota die, & tota nocte, qui nunquam tacebunt recordantes Domini.

II. Cor. III. 18.

Isai. LXII. 6.

R 2 CXLII. AD-

rium Thef. Vett. Diptych. T. I c. 3.
pag. 13.

... (4) Meus Cod. *ἑμῶν* ἡ Μα-

le. Emendavi juxta Auximan. &
Theat. *ἑμῶν* ἡ Μα. Atidem
male *ἑμῶν* ἡ Μα.

Κεφ. ε'. κ'.

ρμλ'. ΩΡΚΙΣΑ ΥΜΑΣ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑ-
ΛΗΜ ΕΝ ΤΑΙΣ ΔΥΝΑΜΕΣΙ, ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ Ι-
ΣΧΥΣΕΣΙ ΤΟΥ ΑΓΡΟΥ· ΕΑΝ ΕΥΡΗΤΕ ΤΟΝ
ΑΔΕΛΦΙΔΟΝ ΜΟΥ, ΤΙ ΑΠΑΓΓΕΙΛΗΤΕ ΑΥΤΩΙ;
ΟΤΙ ΤΕΤΡΩΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗΣ ΕΙΜΙ (1) ΕΓΩ.

Παρησιάζεται ὁ Θεὸς ἰδίῳι τέκνοις ἢ καλὴ μὲν ἢ ἀγία
αὐτὴ ἐκκλησία, ἐν τοῖς ἀγίοις μέγιστοι, δι' ὧν ἰσχυρώθη (2),
καὶ φησι τοῖς ἀποστόλοις ἐν τοῖς ποσύντοις, ΑΠΑΓΓΕΙΛΗ-
ΤΕ ΟΤΙ ΤΕΤΡΩΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗΣ ΕΙΜΙ ΕΓΩ.
Εἶτα ἀνταπεκρίνοισα αὐτῇ ἐκείνη, ἐλὶ γένοι.

Κεφ. ε'. θ'.

ρμθ'. ΤΙ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ ΑΠΟ ΑΔΕΛΦΙ-
ΔΟΥ, Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙ;

ΚΑΛΗΝ αὐτῇ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙ καλῶσι. Καὶ γὰρ
καλὴ αὐτὴ ἐν ταῖς φυλαῖς τῆ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐκείνη μὴ ἐπαφ-
έλσαι κατὰ τὴν φύσιν τὸν ἰσχυρὸν ἀδελφόν. αὐτὴ δὲ συζύ-
χθησα αὐτῷ ἀδελφῷ τῷ περὶ αὐτὸν ἔχον εἰς ἀγάπην συ-
νάφειαν. ΤΙ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ ΑΠΟ ΑΔΕΛΦΙΔΟΥ;
ἴνα εἴπῃ· τί ὁ νεμφίος ὁ περὶ ἐν σαρκὶ ἀπὸ τῆς Ἰσραὴλ
λογίας τῆ Ἰσραηλιτικῆς λαῖ.

Κεφ. ε'. θ'.

ρμγ'. ΤΙ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ ΑΠΟ ΑΔΕΛΦΙ-
ΔΟΥ, ΟΤΙ ΟΥΤΩΣ ΩΡΚΙΣΑΣ ΗΜΑΣ;

Ὁ δὲ ὅρα (3) τὴν ἀγίαν ἐκκλησίαν ὁ περὶ τὴν ἀγίαν
περιφάνειαν, ἢ ἐκπύον ὁπρώδους, ἢ περὶ τὴν ὁδὸν, ἐν ὅ-
τῃ καὶ περιφάνειαν περὶ αὐτὴν ἀγάπην. Εἶτα ἀνταπεκρί-
ται τοῖς καὶ ἐλὶ γένοι.

CA. 132

ρμδ'. ΑΔΕΛ-

(1) Sic Cod. Alexandr. Vaticana edit. habet ἰσχυρώμεν.

(2) Melius ἰσχυρώθη, ut habet
Cateena Vaticana, & ut habuit in

CXLI. ADJURAVI VOS FILIÆ HIERUSALEM
IN VIRTUTIBUS ET VIRIBUS AGRI: SI IN-
VENERITIS FRATERNUM MEUM, QUID AN-
NUNCIABITIS EI? QUONIAM VLUNERATA
CARITATIS EGO SUM.

*Fiduciam habet in filiis suis egregia eademque sancta
mater Ecclesia, videlicet in Martyribus, in quibus cruci-
fixa est; & ait Apostolis, & Prophetis: ANNUNCIATE
ES, QUOD EGO AMORE TRANSFIXA SUM. Deinde illi re-
spondent eidem, & dicunt.*

CXLII. QUID FRATERNUS TUUS A FRATER-
NO PULCHRA IN MULIERIBUS?

*PULCHRAM ipsam INTER MULIERES vocant. Etenim
pulchra ipsa inter Tribus Israel: quoniam ille quidem
fornicata sunt, relicto caelesti viro. Ipsa vero sum ipso con-
iuncta indissolubilem cum illo in omne ævum retinuit con-
iunctionem. QUID FRATERNUS TUUS A FRATERNO? Qua-
si dicat: quid sponsus, qui processit in carne a generatio-
ne Israelitici populi?*

CXLIII. QUID FRATERNUS TUUS A FRATER-
NO, QUIA SIC ADJURASTI NOS?

*Iniurandum Sanctæ Ecclesiæ ad sanctos Prophetas,
(est) desiderium in Deum intentum, & ignitus spiritua-
lisque in eum amor. Deinde ipsis respondet, & ait:*

CXLIÿ. DI-

fuo Cod. Vet. Interpres, qui ver-
tit, percussa est.

(3) Vetus Interpres, longe

aliam exhibet & diversam expla-
nationem.

Κεφ. ε'. ι'.

εμλ'. ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΛΕΥΚΟΣ ΚΑΙ ΠΥΡ-
ΡΟΣ.

α'. Πιζ. β'. β'.

ΛΕΥΚΟΣ δ' εἶ, τὸ ἀναμείγνυται· ἀμειγνύται γὰρ εἰς ἰσότη-
τα· ΠΥΡΡΟΣ δὲ δ' εἶ, τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ δ' εἶ, τὸ ἄμω-
τον τὸ ὑπὲρ αὐτῆς ἐκχυθὲν εἰς σωτηρίαν καὶ ἀνέστησεν ἡμᾶς.

Κεφ. ε'. ι'.

εμλ'. ΕΚΚΛΕΟΧΙΣΜΕΝΟΣ (1) ΑΠΟ ΜΥΡΙΑ-
ΔΩΝ.Τὸ λέγειν ἐκκλεοχισμένον· ἀπὸ μυριάδων δέκνυσι τὸν
δ' εἶ, τῆς θυσίας ποιῶν ἀπὸ μυριάδων ἢ μύριον ἀνθρώπων,
ἀλλὰ ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων.

Κεφ. ε'. ια'.

εμλ'. Η ΚΕΦΑΛΗ ΑΥΤΟΥ ΧΡΥΣΙΟΝ ΚΑΙΦΑΖ (2).

ΚΕΦΑΛΗΝ τῷ ἀνθρώπῳ χαρακτηρεῖ αἶμα, τὴν πα-
τριάρχην καὶ τὴν δικαίαν, οἵτις χρυσὸν δίκαιον δικαιοσύνης
λαμπυροῦ ἀνδείχθησαν τῇ πίσει. ΧΡΥΣΙΟΝ δὲ ΚΑΙΦΑΖ
ὀνομαζέει, ὅτι ἐρμηνεύεται πύργος, δ' εἶ, τὸ στρέμνιον αὐτῆς
τῆς πίστεως.

Κεφ. ε'. ια'.

εμλ'. ΒΟΣΤΡΥΧΟΙ ΑΥΤΟΥ ΒΛΑΤΑΙ (3), ΜΕ-
ΛΑΝΕΣ ΩΣ ΚΟΡΑΞ.ΒΟΣΤΡΥΧΟΥΣ αὐτῷ, οἶμαι, τὴν ἀγίαν πολιτείαν
λέγει, τὴν τι ἀποστόλων, καὶ πάντας τὴν δικαίαν. Ἐπει-
δὲ πρὶς κεφαλῇ ἀποκηρύσσονται πατριάρχαι δ' εἶ, τὸ ὅς ἐκείναι
ἐν σάρτι τὸν Χριστὸν προεληλυθέναι. εἰκότως οὖν βοστρυχὰς
τὴν ματ' ἐκείνους ἀπεικάζει ἀποστόλους. ἘΛΑΤΑΣ δὲ λέγει
τῆς

(1) In hunc versum desinit Cod. Vallicellanus, cetera desiderantur.

(2) Sic Cod. Alex. Ceteri καφάζ.

(3) Vet. Interpr. abjecti; & in-
fra in explanatione, abjectos au-tem dicit. Absurde utrobique. Le-
gendum abietes. Sed melius reti-
nuisset Græcam vocem ἐλάται,
propter verbum ἐλαυνίδες. Et
autem ἐλάται germen novellum pal-

CXLIV. DILECTUS MEUS CANDIDUS ET RUBICUNDUS.

CANDIDUS quia peccati expertus. Peccatum enim non fecit. RUBICUNDUS autem propter Spiritum Sanctum, & propter sanguinem pro ea effusum in salutem, & resurrectionem nostram. 1 Petr. II 12.

CXLV. ELECTUS EX DECEM MILLIBUS.

Quod ait: ELECTUS EX DECEM MILLIBUS, innuit partum Deipara non solum ex decem millibus hominum, sed etiam Angelorum, & Archangelorum.

CXLVI. CAPUT EJUS AURUM CÆPHAZ.

CAPUT humana figure intelligit; Sanctos scilicet Patriarchas, & iustos, qui probati instar auri per fidem splendidi facti sunt. AURUM vero CÆPHAZ nominat, quod interpretatur Petra propter soliditatem fidei ipsorum.

CXLVII. CINCINNI EJUS ELATÆ, NIGRI TANQUAM CORVUS.

CINCINNOS EJUS, opinor, Sanctos Cives intelligit, & Apostolos & omnes iustos. Quoniam capiti assimilantur Patriarchæ, propterea quod ab eis secundum carnem Christus processit. Bene itaque cincinnis assimilat Apostolos, qui post eos venerunt. ELATAS vero vocat CINCINNOS propter-

ea

ma, seu involucrium instar calicis, seu vaginula fructuum palma florentium. Porro vagina hac se pandente, prorumpunt flosculi numerosi, modice densis & longis villis appensi, borri

magni instar coarctati. Huic ergo elata, sic fas filamenta diffundenti & flosculos ostendenti, capillos comparat sponsi. Menochius ad h.l.

136 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

τῆς ΒΟΣΤΡΥΧΟΥΣ δὲ τὸ ἐν διαγμοῖς ἰλακῶν αὐτῆς.
τὸ δ' Ν ΜΕΛΑΝΕΣ ΩΣ ΚΟΡΑΞ, ὑπομυθεύει τὴν τῆς
κακοπαθείας αὐτῶν πολιτείαν. καὶ τὸν κόρακα ὀνομάζον τὴν
ἀμέριμον αὐτῶν τ' ἔσθης ἀναγορεύει δαγγωγὴν, ὥστε ἐπὶ
τῇ μακαρίᾳ προφίτι Ἡλία.

Κεφ. ι'. ιβ'.

ρμθ'. ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΑΥΤΟΥ ΩΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ.

ΟΦΘΑΛΜΟΙ τῷ μετογινῆς εἰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πε-
ταχίνοι ἡρατικοὶ ἄνθρωποι, οἱ τὴν δωρεὰν τῷ λυθῶν ἰγκυρε-
ρισμένοι. ἢ γὰρ δυνάμεις τῷ ἀγίῳ πνεύματι. ΠΕΡΙΣΤΕ-
ΡΑΙ ἀπεικονίζεται καθὼς ἔχοντες ἐν ἀναλήτοις· ἢ ἰσχυρὰ ὡφθαλ-
μοῖ, πρὸς τὸν ὅτι Ζαχαρίας λέγει μὴ δοκῇ· ἰσχυρὰ ὡφθαλ-
μοῖ κυρίως εἰσὶν, οἱ ἐπιβλέποντες ἐπὶ πάντων τὴν γῆν.

Κεφ. ι'. ιβ'.

ρμθ'. ΕΠΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΑ ΥΔΑΤΩΝ.

Ἀκούσθως τῆς λέγει ἡ (1), ἵνα τὸ πλήρωμα τῆς
τῷ λυθῶν παλιγγενείας τῆς ὑδάτων ἀγιάσεως. εἴπα ἐπιλή-
γει·

Κεφ. ι'. ιβ'.

ρμθ'. ΛΕΛΟΥΣΜΕΝΑΙ ΕΝ ΓΑΛΑΚΤΙ, ΚΑΘΗ-
ΜΕΝΑΙ ΕΠΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΑ.

Ἐν τῇ τῆς ἀετικῆς λουκώσετι· ἐπὶ πλεωρόματι τῆς ἐκ-
κλησιᾶς, καὶ διζόμενον ἐπὶ τὸ πλήρωμα τῷ νόμῳ, τὴν ἀγάπην·
πλήρωμα γὰρ νόμος ἡ ἀγάπη. ἐπὶ ταύτῃ κατὰ τὴν ἀγίαν
πνεῦμα, ἐπὶ τῇ τῇ ἐκκλησίᾳ πλεωρόματα.

Κεφ. ι'. ιγ'.

ρμθ'. ΣΙΑΓΩΝΕΣ ΑΥΤΟΥ ΩΣ ΦΙΛΛΑΙ ΤΟΥ
ΑΡΩΜΑΤΟΣ, ΦΥΟΥΣΑΙ ΜΥΡΕΥΚΑ.

Τῆς γὰρ ΤΑΣ ΣΙΑΓΩΝΑΣ ΦΙΛΛΑΙΣ ΑΡΩ-
ΜΑΤΩΝ εἰκότως ἀπεικονίζει ἡ θεία γραφή τὴν εὐωδίαν πνευ-
μά-
τός·

(1) Suspicor hic deesse ἐπὶ πλεωρόματι ὑδάτων.

PHILO IN CANTICUM CANT. 137

ea quod ipsi persecutionibus sunt exagitati. Illud vero, NIGRI TANQUAM CORVUS, in memoriam revocat eorum vitam in passionibus versatam. Et CORVUM nominans, vitam predicat omnis sollicitudinis de victu expertem, quem admodum in B. Propheta Elis.

CXLVIII. OCULI EJUS UT COLUMBÆ.

OCULI Unigeniti, Sacerdotes homines constituti in Ecclesiis, quibus commissum est donum lavacri. Virtus enim Sancti spiritus COLUMBÆ assimilatur, ut habemus in Evangeliiis. Vel (significantur) septem oculi, de quibus Zacharias loqui mihi videtur : Septem isti sunt oculi Domini, qui respiciunt super omnem terram. Zachar. iv. 10.

CXLIX. SUPER PLENITUDINES AQUARUM.

Consequenter hos dicit esse (SUPER PLENITUDINES AQUARUM) ut sanctificet plenitudinem aquarum lavacri regenerationis. Deinde subdit ;

CL. LOTÆ IN LACTE, SEDENTES SUPER PLENITUDINES.

In innocentia candore : In plenitudine Ecclesiarum, sedentes in plenitudine legis, felices in dilectione. Dilectio enim plenitudo legis. Super hanc sedet Spiritus Sanctus, et super Ecclesiarum plenitudines. Rom. xiii. 16.

CLI. GENÆ IPSIUS UT PHIALÆ AROMATIS, GERMINANTES UNGUENTA.

Ejus GENAS PHIALIS AROMATUM apte assimilat sancta Scriptura, quæ suavem olent odorem aromatis fidei. GER-

σώσους (1) τῷ τῆς πίστεως ἀρώματος. ΦΥΟΥΣΑΙ ΜΥΡΕΥΙ-
 ΚΑ, τὰ ἄγρια εὐαγγελία διὰ τὸ ἵππευον τὴν σκληρότητα, ἅπτε-
 οὶ χειρὸς μύλων (2) τὰς τῆς ψυχῆς μυρίεσθαι μίνας, ἵνα τὴν
 δύναμιν ἀποβάλῃσι καὶ σαρκικῶν ἐρεξίῃσι καὶ μυαροῖς ἐπι-
 θυμῶν.

Κρι. ε'. ιγ'.

ρεβ'. ΧΕΙΛΗ ΑΥΤΟΥ ΚΡΙΝΑ ΣΤΑΖΟΝΤΑ
 ΣΜΥΡΝΑΝ ΠΛΗΡΗ.

Ματθ. ε'. ι'.

ΚΡΙΝΟΙΣ ᾧ τῷ λόγῳ λαλῶντα ἀπεικασίον, ὅτι
 ᾧ ΣΤΑΖΟΥΣΙ ΣΜΥΡΝΑΝ ΠΛΗΡΗ τὴν τῆν ἀγίαν
 μαρτύριον παρὰ, λέγοντι· μακάριοι οἱ διδωγμένοι ἔσκειν δι-
 καιοσύνης, ὅτι αὐτοὶ εἰσι ἐν βασιλείᾳ.

Κρι. ε'. ιδ'.

ργ'. ΧΕΙΡΕΣ ΑΥΤΟΥ ΤΟΡΕΥΤΑΙ ΧΡΥΣΑΙ ΠΕ-
 ΠΛΗΡΩΜΕΝΑΙ ΘΑΡΣΙΣ.

Σαφῶς ἡδὲ καὶ φανερῶς ἡ θεία ἡ πνευματικὴ γραφή
 ἡ τῆς τῆς τὸν σαρκενὸν ἔλκον τῷ κυρίῳ ἀναγορεύει τὴν θείαν.
 Ὁπλῶν ἐκείνοι τὰς χεῖρας ὁ διασώτης ἡμῶν Χριστὸς ἐπὶ τῷ
 σαρκενῷ· τότε γινώσκει ΤΟΡΕΥΤΑΙ τοῖς τύποις ᾧ ἔλκον τρεῖς
 θεῖαι. ΧΡΥΣΑΙ δὲ ἡδὲ τὴν κατ' ἐξουσίαν, ἡ δὲ τὸ ἀνα-
 μέρτεται. τὸ δὲ ΠΕΠΛΗΡΩΜΕΝΑΙ ΘΑΡΣΙΣ περὶ φα-
 νῶς ἡδὲ τὸ πλῆρωμα τῆς τῆς ἐξουσίας περιμύνηι.
 ΘΑΡΣΙΣ ᾧ ἐμυλῶνται ἐξουσίαν χαρῶς. Χριστὸς ᾧ τα-
 νύσσας ἐπὶ σαρκενῶν τὰς χεῖρας, ἡπίστευε περὶ αὐτὸν ἡ ἐκ-
 κλησία μὲν χαρῶς λίγνα· ἐν τῷ σκίπῳ τῷ πηρύγιον σου
 ἡλπίδ. ἡ πάλιν· ἐν σκίπῳ τῷ πηρύγιον οὐ σκίπσεις με.
 καὶ, διὕπτι ἀγαλλισσάμεθα τῷ κυρίῳ.

Ψαλ. ιζ'. α'.

Ψαλ. ιζ'. β'.

Ψαλ. ιη'. α'.

Κρι. ε'. ιε'.

ρεδ'. ΚΟΙΛΙΑ ΑΥΤΟΥ ΠΥΞΙΟΝ ΕΛΕΦΑΝΤΙ-
 ΝΟΝ ΕΠΙ ΛΙΘΟΥ ΣΑΠΦΕΙΡΟΥ.

ΚΟΙΛΙΑΝ, οἰμῶν, τῷ λόγῳ ᾧ τῷ ἀγίῳ λόγῳ χρεὼν,
 κατὰ τὸν κατὰ πῦρ ΠΥΞΙΟΝ ΕΛΕΦΑΝΤΙΝΟΝ, ῥύπον μὲν
 διαχέει

(1) Sic emendavi Barb. & meus πνέοντα.

MINANTES UNGUENTA, *sacra Evangelia ex Prophetarum apparatus, quibus qui inunguntur, nares anima unguento oblinunt, ut carnalium cupiditatum, & nefarie concupiscentie satorem arceant.*

CLII. LABIA EJUS LILIA STILLANTIA MYRRHAM PLENAM.

LILIIS enim assimilandus sermonum candor. Hi enim STILLANT MYRRHAM PLENAM, *sanctorum Martyrum sepulchram, dicentes: Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum.* Matth. v. 10.

CLIII. MANUS EJUS TORNATILES AUREÆ THARSIS.

Luculenter jam, & aperte sacra, & spiritualis Scriptura clavorum in Cruce Domini positionem enunciat. Quando expandit manus Dominus noster Jesus Christus in Cruce, tunc facta SUNT TORNATILES, impressionibus clavorum tornate. AUREÆ vero propter nitorem, & innocentiam omnis peccati expertem. PLENÆ THARSIS. Manifeste jam complementum conversionis Gentium propheticè indicat. THARSIS enim interpretatur conversio gaudii. Christo enim extendente manus in Cruce, Ecclesia se convertit ad ipsum cum gaudio dicens: In umbra alarum tuarum sperabo. Psalm. lvi. 2.
Es rursus. In umbra alarum tuarum proteges me. Es, Psalm. xvi. 10.
venite exultemus Domino. Psalm. xciv. 1.

CLIV. VENTER EJUS PYXIS EBURNEA SUPER LAPIDEM SAPPHIRUM.

VENTREM, opinor, Verbi appellat chorum Sanctorum purum velut pyxidem eburneam, quæ sordes non contrahit, super

S 2

per

(2) Legendum *χεῖρ, ἄποι.*

140 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ'

διχόμενοι, ἐφ' ᾧ πυξίς περιμαστικῇ (1) κοδίκαιοι γράφον-
ται ἐν ὀπίκτοις ἀρχαῖς, ἀλλ' ἐν ἑβραϊκῇ βασιλείᾳ. τὸ δ' ΕΠΙ
ΛΙΘΟΥ ΣΑΠΦΕΙΡΟΥ, οἶμαι, ἐπειδὴ τὸ ἑσπέραιος, ὃ
πλοσιάζει, τὸτο πρὸς ἑαυτὸν ἵπασσ' ἔτις ἐ τ' ἀγίστη οἱ χοροὶ
μεθ' ἑαυτῶν τὰς πλοσιάζουσας αὐτῶν τῇ διδασκαλίᾳ εἰς τὴν
τῆς ἑβραϊκῆς ἀνάγνωσι (2) βασιλείαν.

Κιφ. ε'. α'.

ἐν'. ΚΝΗΜΑΙ ΑΥΤΟΥ ΣΤΥΛΟΙ ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΙ.

Αἱ ΚΝΗΜΑΙ τὸ πᾶν βασίζουσι τῷ σώματι, καθάπερ
ἐπὶ οἱ ἀπόστολοι σύλον δίκλιν τὴν πᾶσαν βασίζουσιν ἐκκλησίαν.
ΜΑΡΜΑΡΙΝΟΙ δὲ κέκλιωται ἐξ τῆς τὴν σιρότητα, ἐξ τῆς τῆς
ἐδωκότητα, ἐξ τῆς τῆς κατὰ τὴν. ταῦτα γὰρ πάντα τῶν ἀγίων
πρὸς τὴν ἀποστολὴν ἐξ τῆς τῆς σιρότητας.

Κιφ. ε'. α'.

ἐν'. ΤΕΘΕΜΕΛΙΩΜΕΝΟΙ ΕΠΙ ΒΑΣΕΙΣ ΧΡΥ-
ΣΑΣ.

Ὅπερ ἐστὶν ἐπὶ τὰς τῆς Θεοῦ ἀποστολῆς.

Κιφ. ε'. α'.

ἐν'. ΕΙΔΟΣ ΑΥΤΟΥ ΩΣ ΛΙΒΑΝΟΣ, ΕΚΛΕ-
ΚΤΟΣ ΩΣ ΚΕΔΡΟΙ.

Τὸ ἀνθρώπινο αὐτῆς τῆς Χρυσῆς Θεοῦ πάλαι δικαίως
ἐμνοῦν.

Κιφ. ε'. α'.

ἐν'. ΦΑΡΥΓΞ ΑΥΤΟΥ ΓΑΥΚΑΣΜΟΣ (3), ΚΑΙ
ΟΛΟΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑ.

Ματθ. ιβ'. κη'.

Ἀναλογίαν δὲ τῆς γλυκύτητος τοῦ ΦΑΡΥΓΓΟΣ
αὐτῆς τῆς μελισσῶν μέμνηται ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ ἐν μέρῳ
ἐν τῇ ὅλῃ δυνάμει. ΦΑΡΥΓΞ ΑΥΤΟΥ ΓΑΥΚΑΣΜΟΣ,
ΚΑΙ ΟΛΟΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑ. διὸτι λίγων οἱ κοπιῶντες ἐπὶ πη-
φοῖσι μένουν καὶ γὰρ ἀναπαύσονται. ΦΑΡΥΓΞ ΑΥΤΟΥ ΓΑΥ-
ΚΑΛ.

(1) Lege περιμαστικοί.

Horum chorus appropinquantes sibi

(2) Vet. Interpr. Sic ergo & San-

per fidem & iustitiam haurit ad Ca-

per qua spirituales codicilli scribuntur non terreni principatus sed regni celestis . Illa verba , SUPER LAPIDEM SAPPHIRUM , id puto significare , quod quemadmodum saphirus , quicquid prope sibi est , ad se trahit , ita Sanctorum chori eos deducunt secum ad Regnum Celorum , qui accedunt ad eorum doctrinam .

CLV. CRURA EJUS COLUMNÆ MARMOREÆ .

CRURA totum corpus portant , quemadmodum Apostoli veluti columnæ universam portant Ecclesiam . MARMOREÆ vero appellantur propter firmitudinem , propter stabilitatem , propter puritatem . Hac enim omnia sunt in Apostolis propter fidei soliditatem .

CLVI. FUNDATÆ SUPER BASES AUREAS .

Id est super Dei mandata .

CLVII. SPECIES EJUS UT LIBANUS , ELECTUS UT CEDRI .

Ipsius Christi humanitatem adsimilat veteribus justis :

CLVIII. GUTTUR EJUS DULCEDO , ET TOTUS DESIDERIUM .

*Æstimato melliflua verba dulcedinis GUTTURIS ejus ex sacris Scripturis saltem aliqua ex parte , neque enim omnia poteris . GUTTUR EJUS DULCEDO , & totus desiderium . Venite , inquit ; qui laboratis & onerati estis , *Matt. xi. 28.* & ego reficiam vos . GUTTURIS EJUS DULCEDO . Confide*

los . Parum feliciter .

Interpres . Ceteri impressi habent

(3) Aldina sic , & ita legit Vet. ὁ ἁγίας .

142 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΛΣΜ.

Ματθ. θ'. β'. ΚΑΣΜΟΣ. ἄρσει πένον, ἀφ' ὧν τὰς σὺ αἱ ἀμφοτέραι σν.
 Ἰωάν. ι'. κ'. ΦΑΡΥΓΞ ΑΥΤΟΥ ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ. ἔχει τὴν, ὡς ἀρσὶν
 τὴν κρῆββατον· ὡς ὅσα τῆς οὐσίας. ΚΑΙ ΟΛΟΣ φασὶν ΕΠΙ-
 Λυκ. κβ'. ιν'. ΟΥΜΙΑ, ἐπιθυμία ἐπιθυμία τὸ τὸ πάρα φαγεῖν μὲν ὑμῶν.

Κιφ. ι'. ις'. ριθ'. ΟΥΤΟΣ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΟΥ-
 ΤΟΣ ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ, ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑ-
 ΛΗΜ.

ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ δὲ τὴν τὴν πατέρα γιναι οὐσίας· ΠΛΗ-
 ΣΙΟΝ δὲ, διότι ὡς ἕκαστος καταβάς ἐκκλησίαν τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ δὲ φιλικὴν φιλίαν.

Κιφ. ε'. α'. ρε'. ΠΟΥ ΑΠΗΛΘΕΝ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ
 Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙΝ;

Ἐπρωτὶς αἱ θυγατέρες Ἰερουσαλὴμ· ΠΟΥ ΑΠΗΛ-
 ΘΕΝ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙ-
 ΞΙ; τῆς τῆς ἐκκλησίας ὡς τῆς δώδεκα φυλῆς.

Κιφ. ε'. α'. ρε'. ΠΟΥ ΑΠΕΒΛΕΨΕΝ (1) Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ
 ΣΟΥ; ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΟΜΕΝ ΑΥΤΟΝ ΜΕΤΑ ΣΟΥ.

Σοφον. β'. γ'. Ζητήσατε, φασὶν, τὸ κύριον πάντες οἱ ταπεινοὶ τῆς γῆς.
 Ἰεζεκ. μ'. θ'. πῶς δὲ ζητήσεται; ἰσχυρὸν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ποίησα-
 τε. ὥτως δὲ τῆς ἐνυμφος ὡς ἐνυμφὸς ζητήσεται. ὅμως ἐπι-
 ρωπῶμεν λίγει.

Κιφ. ε'. β'. ρεβ'. ΚΑΤΑΒΗΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ (2) ΕΙΣ
 ΚΗΠΟΝ ΑΥΤΟΥ.

Τὴν τῇ κυρίᾳ εἰς τὴν ἀδελφὴν ἐκδοθὲν οἶμα λίγει· ὡς
 ἀπολαβὴ τῆς σημαίνει. λίγει γδ'.

εξγ'. ΕΙΣ

(1) Barber. & meus ἀπὸ τῆς. pressis omnibus, & sic legit etiam
 Restitui ἀπὸ βλεψον, ut est in Vetus Interpres.
 Cod. Vallic., & in Sacr. Bibl. im- (2) Vat. edit. habet ἀδελφίδος

de fili dimittuntur tibi peccata tua . GUTTUR EJUS DUL- *Matth. ix. 2.*
 CEDO . Surge igitur , & tolle grabatum tuum , & *Luc. xxi. 15.*
cumque his similia . ET TOTUS , *inquit* , DESIDERIUM . De- *Jos. v. 8.*
 siderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum .

CLIX. HIC FRATERNUS MEUS , ET HIC PROXIMUS MEUS , FILIÆ HIERUSALEM .

FRATERNUS *propter parentum genealogiam .* PROXIMUS , *quia e Celo delapsus accessit ad Ecclesiam amore impulsus erga homines .*

CLX. QUO ABIIT FRATERNUS TUUS PULCHRA IN MULIERIBUS ?

Interrogant Filia Hierusalem , QUO ABIIT FRATERNUS TUUS PULCHRA IN MULIERIBUS ? *hoc est Ecclesiam (interrogant) pulchram inter duodecim tribus .*

CLXI. QUO RESPEXIT FRATERNUS TUUS ? ET QUÆREMUS EUM TECUM .

Quærite , inquit Scriptura , Dominum omnes humiles terræ . *Quomodo quarite ?* Operamini iudicium , *facite justitiam . Sic a sponsa quaritur sponsus . Tamen interrogata responder :* *Sophon. ii. 3. Ezech. xiv. 9.*

CLXII. DESCENDIT IN HORTUM SUUM FRATERNUS MEUS .

Domini descensum ad Inferos puto significare . Id enim ostenditur ex sequentibus . Ait enim .

CLXIII. AD

μὴ κατίβη εἰς κήπον , & hanc lectionem agnoscit Vet. Interpretes.

Nec alia lectio reperitur in ceteris editionibus , & Mss.

Κιφ. 5. β'.

ξξγ'. ΕΙΣ ΦΙΛΛΑΣ ΤΟΥ ΑΡΩΜΑΤΟΣ.

Οἱ πάλαι δίδωμι, οἱ περὶ τῆς παρυσίας πατρίρχαι,
 Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ, ἔ Ίακώβ, Νωὶ ἔ Τώβ, ἔ Δανιὴλ, Δα-
 βίδ, καὶ Σαμὴλ, Ἐλισαῖοι ἔ πάντες οἱ καθ' ἑξῆς. ὅποι
 πάντες ΦΙΛΛΑΙ ΤΟΥ ΑΡΩΜΑΤΟΣ · οἵτινες ἀρωματίζοντες
 δίκλω πέντεσι τὰ δικημέμεια. ὅτι γὰρ εἰς ἑὶν καὶ ἑλὶθὼς εἰς
 τοὺς πῶδειςτοι εἰσπλῆ, καρτυρεῖ μὲν αὐτοὺς κύριος, λίγων
 Λικ. γ'. μγ'. τῶ λος· ὅ· σήμαροι μετ' ἑμὲ ἔσθ' ὅν τῶ πῶδειςτοι. κήπος (1)
 δολιόσι ὁ τῶ Οἶο πῶδειςτοι.

Κιφ. 5. β'.

ξξδ'. ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΝ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ, ΚΑΙ ΣΥΛ-
ΛΕΓΕΙΝ ΚΡΙΝΑ.

Τὰς ψ' ἔ τόπον ἐκκλησίας· εἰ μὴ γὰρ πρῶτοι εἰς τὸν
 ἵνα κῆπον κατέβη, ἔ τὰ τῶ θανάτῳ σωίηλασι κίττω, ὅτε
 ἐπίσταται ὅν κῆπος, τὴν τῶν ὅν ταῖς ψ' τόπον ἐκκλησίας.
 παρσίχι δὲ τῶ ἀριβεία τῶ λιγομένω. εἰς μὲν ἔ ἵνα κῆπον
 καίχβαίνει λίγισται. μετίπειτα δὲ ἐκίτι ποιμαίνει ὅν κῆ-
 πον φουσί· ἀλλὰ ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΝ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ, ὅπρ
 ἔστι ὅν ταῖς ψ' τόπον ἐκκλησίας. ΣΥΛΛΕΓΕΙΝ ΚΡΙΝΑ,
 τὴν τῶ πῶς ἔ ἀγίον (2) γραφῆς δὲ τῶ ἀνδραγαθίῳ πρῶξιται.
 εἴτα ἡ ἀκολυθία τέδε τὸ λόγιον σωίησι.

Κιφ. 5. γ'.

ξξε'. ΕΓΩ ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ ΜΟΥ, ΚΑΙ Ο (3)
ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΕΜΟΙ.

Ἐγὼ αὐτῶ τῶν ὁμνῶν, αὐτοὺς ἐμὲ τῶν ἐκάνων. ἑμὲ
 γὰρ ἔ ἑμὲ καὶ πάλιν ἐπαμνῆται. ἑγὼ αὐτῶ τῶν πρῶξιται
 τῶν δικημοσίων, καὶ αὐτοὺς ἐμὲ τῶν μωδῶν τῶν κατ' ἐπαμνῆ-
 των.

(1) Vet. Interpr. male hæc red-
 dit; ait enim: Græce enim hortus
 paradifus appellatur. Non illud

dicat Philo; nec ad rem facit,
 quod hortus græce πῶδειςτοι
 appelletur; quamquam hæc vox

CLXIII. AD PHIALAS AROMATIS.

Veteres iusti; patriarcha, qui praeceperunt Domini adventum, Abraham, Isaac, & Jacob; Noe, & Job, & Daniel; David, & Samuel; Eliseus, & omnes, qui deinceps fuerunt. Hi omnes sunt PHIAE AROMATIS; qui aromatum instar spirant justificationes. Quod autem ad Inferos cum descendisset, in Paradisum sit ingressus, id mihi testatur ipse Dominus qui latroni, Hodie, inquit, mecum eris in Paradiso. Hortus nimirum Dei Paradisum significat.

LUC. XXIII. 43.

CLXIV. PASCERE IN HORTIS, ET COLLIGERE LILIA.

Hoc est Ecclesias diversis in locis fundatas. Nisi enim primum in unum hortum descendisset, & mortis aculeos contrivisset, non pasceret in hortis, id est in Ecclesiis per diversa loca dispersis. Adicito etiam animum ad ea, quae accurate hic dicuntur. Dicitur enim in unum hortum descendisse. Deinde non amplius dicit PASCERE IN HORTO: sed PASCERE IN HORTIS, id est in diversis Ecclesiis. COLLIGERE LILIA, hoc est Sanctorum scripturas per humanas actiones. Deinde quae sequuntur hoc eloquium confirmant.

CLXV. EGO FRATERO MEO, ET FRATER-
NUS MEUS MIHI.

Ego illi hymnos, ille mihi laudes. Laudat enim sponsa, & vicissim laudatur. Ego illi actiones iustitiae, & ille mihi mercedem bonorum operum. Ecce enim merces in

T fa-

Persica est, ut constat ex Xenoph. Econ. cap. IV. n. 13. & pluribus aliis ll. in K. Π. & ὁ ἀρεῶν ἄνθος. Id aurem vult Philo, horti nomine hoc in loco intelligi Dei Paradisum.

(2) Locus manifeste depravatus: forte legendum τὰς ἁγίας ἀρεὰς.

(3) Lectio Cod. Alex. cum articulo ὁ.

Ησαΐ. μ'. ε'. α'. τωι. Ἰδὲ γὰρ (1) ὁ μωδὸς τὸ προσωποῦν αὐτῶ, εἰ τὸ ἔργον ὡσπο-
τίον αὐτῶ· ὡς ποιμὴν ποιμαίνει τὸ πρῶτον αὐτῶ, καὶ τῷ
βραχίονι αὐτῶ σπλάζει ἄρτας.

Κιθ. ς'. γ'. ρξ'. Ο ΠΟΙΜΑΙΝΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΚΡΙΝΟΙΣ.

Ὅπερ ἐστὶν ἐν τῇ λευκότητι τῷ ἁγίῳ προσωποῦν τι καὶ
ἀποστόλων.

Κιθ. ς'. δ'. ρξ'. ΚΑΛΗ Η (2) ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ ΩΣ ΕΥΔΟ-
ΚΙΑ (3), ΕΚΛΕΚΤΗ (4) ΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Ψαλ. πγ'. α'. Ἡνδύσας κίρι τῷ γῆν σκ. δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ, εἰ
Λυκ. β'. ιδ'. ὅτι γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις δίδου. δίδου δὲ ἐστὶν ἐκυσί-
της, καὶ ὡς εἰ ἴπτα λίγει γραφὴ· ἐν ἐκυσίσμοις (5) δὲ λα-
γῆτι τῷ Θεῷ. λίγων οὖν ΕΥΔΟΚΙΑ τὸ ἐκυσίον αὐτῆς ἔλε-
ξι, ὅτι τὴν περὶ αὐτὸν τῷ συμφίον δίδου. ΩΡΑΙΑ ΩΣ
ἸΕΡΟΥΣΑΛΗΜ, ὡς ὁ ἰσχυρῆς πόλις. προσωποῦνται γὰρ
φῆσι, Σιών ὅρα εἰ Ἰερουσαλὴμ ἰσχυραίη. ἔστι γὰρ αὐτὴν Ω-
ΡΑΙΑΝ ἑστῶσαν ΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ καὶ τίνα αὐτὴ ἀφομοιοῦ
τοῖς ἐν ἑραοῖς ἀγγέλοις, διότι τὴν τῷ παρρησίας ἐρημότητα
καὶ ἰσχύ, τὴν τῷ ὑπακούειν ἐπείδειται.

Κιθ. ς'. δ'. ρξ'. ΘΑΜΒΟΣ ΩΣ ΤΕΤΑΓΜΕΝΑΙ.

ΘΑΜΒΟΣ γὰρ ἐστὶ καὶ ἀτακτῆσας θεοσποιοῦ ἡνυχῆς
Πραξ. ιγ'. μ'. τῷ πιδῶν. ἰπιδύσας γὰρ φῆσι ὅτι ἔσται τιταγμένοι εἰς ζωνὴν
ἀλώσιον.

ρξ'. ΑΠΟ.

(1) Locis Italicis sic se habet in
Sacris Bibliis Ἰδὲ ὁ μωδὸς αὐτῶ
μὲτ' αὐτῶ, καὶ τὸ ἔργον ἰσχυρῆς αὐτῶ,
ecce merces ejus cum eo, & opus in
confessione illius. Vet. Interpres ha-

buisse videtur in suo Cod. ὡς φρόσ-
ωπον vertit enim ante faciem ejus.

(2) Vac. edit. καλὴ εἰ ἡ πόλις. δε
h. lect. sequitur Vet. Interpres.

(3) Vetus Interpres vertit sicut

faciem tuam; & opus coram eo. Quemadmodum Pastor pascet gregem suum, & brachio suo congregabit agnos. Isai. XL. 10. 11.

CLXVI. QUI PASCIT IN LILIIS.

Idest in albedine Sanctorum Prophetarum & Apostolorum.

CLXVII. PULCHRA ES PROXIMA MEA SICUT BENEPLACITUM, SPECIOSA UT HIERUSALEM.

Benedixisti Domine terram tuam. Gloria in altissimis Deo, & in terra pax in hominibus beneplacitum. Psal. LXXV. 7. Luc. II. 14.
Beneplacitum autem est, cum quis voluntarie quidpiam facit, quemadmodum & alia dicit Scriptura; In voluntariis benedicite Deum. Dicens igitur BENEPLACITUM, voluntarium ipse ostendit, & beneplacitum erga sponsum.
 SPECIOSA UT HIERUSALEM, ut Cælestis Civitas. Accessistis enim ad montem Sion, & cælestem Hierusalem. Hebr. XII. 22.
Cum enim dicit SPECIOSAM UT HIERUSALEM, filios suos assimilat Angelis, qui in celis sunt, propter virginitatis pulchritudinem, & obedientie obsequium.

CLXVIII. PAVOR UT ORDINATÆ:

PAVOR enim (sc. stupor) est fidelium animas videre ordinem servantes: ait enim scriptura: Crediderunt quicumque ordinati erant ad vitam æternam. Mat. XIII. 43.

T 2 CLXIX. AVER-

quem complectens. Videtur habuisse lectionem Symmachi, quæ est Ε-
 δναται.

(4) Έλενη. Nulli libri habent hanc lectionem. Vatic. edit.

exhibet ὁμοία, quam lectionem agnoscit Vet. Interpr., & ipse Philo in explanatione hujus versus.

(5) Locum hunc in Sacris Bibliis reperire mihi non licuit.

Κεφ. σ'. ι'.

εξθ'. ΑΠΟΣΤΡΕΨΟΝ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ ΣΟΥ ΑΠΕΝΑΝΤΙΟΝ ΜΟΥ, ΟΤΙ ΑΥΤΟΙ ΕΝΕΠΙΤΕΡΩΣΑΝ ΜΕ.

ΟΙ ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ φησὶν, ἰμέλις ὁδὸν παρεστῶσα· ἰμέλις περισχίτῃσιν εἰ εὐδὸν ὀφθαλμοὶ οἱ τῆς καρδίας· ὅτι αὐτοὶ ἐνὶ καρδίᾳ μου. ὁ ἦν ἔξω ὀφθαλμοὶ σκεπτόμενοι, καὶ ὁ ἦν εὐδὸν περὶ ἰμέλιος πότι· οὐκ αὐτὸς εἰς (1) μέσον τοῦ ποταμοῦ ἤγαγεν.

Κεφ. σ'. ι'.

ρο'. ΤΡΙΧΩΜΑ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΛΙΓΩΝ, ΑΙ ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗΣΑΝ (2) ΑΠΟ ΤΟΥ ΓΑΛΛΑΔ.

Τὸ πλῆθος τῶ λαοῦ περὶ μὲν τῆς πίστεως ἀπεισέχριστο (3) τῇ ἀγέλῃ τῆς αἰγῶν. ἀλλὰ φησὶ· Αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ γαλλὰδ, ὅπερ εἰς τὸν δόρυ τῆς κατοικίας τῆς μαρτυρίας. διὸ καὶ τὴν ὁδοῦν αὐτὴν λέγει· ἵνα τὴν ὁμολογίαν σημαίνει τὴν ἐπὶ σαυρῶν.

Κεφ. σ'. ι'.

ροα'. ΟΔΟΝΤΕΣ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΚΕΚΑΡΜΕΝΩΝ.

Κολασ. γ'. θ'.

ΚΕΚΑΡΜΕΝΟΥΣ δὲ αὐτὴν λέγει διὰ τὸ ἀπικνεύσαι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς περὶ αὐτὴν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ἐπὶ τῇ λυτρίᾳ τῆς παλιγγενεσίας. τὸ σαφὲς ἢ ἀκολογία δέκνυσιν· λέγει γὰρ.

Κεφ. σ'. ι'.

ροβ'. Αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λούτρου, αἱ πᾶσαι διδυμεύουσαι, καὶ ἀτεκνοῦσαι οὐκ ἐστὶν ἐν αὐταῖς.

ΔΙΔΥΜΕΥΟΥΣΙ γὰρ αἱ τὸ ἄγιον πνεῦμα εἰληφύσαι.

(1) Legendum puto eis μέσον, ἢ πόδον, vel potius eis μέσην ἢ πῶδον.

CLXIX. AVERTE OCULOS TUOS E REGIONE MEI QUONIAM IPSI EXCITAVÉRUNT ME.

OCULI TUI, *inquit*, *vias meas observent. In me intendant oculi interni cordis tui. Quoniam ipsi excitaverunt me. Exteriorum oculorum honestas, & interiorum (oculorum) intentio in me tua, desiderium tui iniecit in me.*

CLXX. CAPILLAMENTUM TUUM SICUT GREGES CAPRARUM, QUÆ REVELATÆ SUNT E GALAAD.

Multitudo populi ante fidem assimilatur gregi caprarum. Sed ait: QUÆ ASCENDERUNT DE GALAAD, hoc est de habitatione testimonii; propterea dentes statim nominat, ut Crucis confessionem ostendat.

CLXXI. DENTES TUI SICUT GREGES DETONSARUM.

DETONSOS ipsos dicit propterea quod exuerunt veterem hominem cum actibus suis, & concupiscentiis in lavacro regenerationis. Id luculenter ostendunt, quæ sequuntur: *ait enim:* Colossen. iii. 9.

CLXXII. QUÆ ASCENDERUNT DE LAVACRO, OMNES GEMELLOS HABENTES, ET INFŒCUNDA NON EST IN EIS.

GEMELLOS enim habent animæ, quæ per baptismum
Spi-

(2) Sic videtur legisse Vet. Int. & Compl. *ἀνθρώπων* :
Vatic. habet *ἀνθρώπων*. Aldina (3) *Legē ἀνθρώπων*.

150 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.
διὰ τὴ βαπτίσματος ψυχῇ ΚΑΙ ΑΤΕΚΝΟΥΣΑ ΟΥΚ
ΕΣΤΙΝ ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ. γινώματα γὰρ κατὰ τὴν ἡμῶν δι-
ακρίματα ἔχουσι καρπὸν.

Κιφ. 5. 5. ρογ'. ΩΣ ΣΠΑΡΤΙΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟΝ (1) ΧΕΙΛΗ
ΣΟΥ.

Τὴν μὲντοι τὴν ἐπὶ τῆς Ραββ. διὰ ΤΟΥ ΣΠΑΡ-
ΤΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ, ἣ ἐκρίμασι σημείν διὰ τῆς
διαιρέσεως διὰ τὸ σημείν (2) ὅτις ὁ λόγος, ὡς ὁ αὐτὸς εἶπο-
μεν: καὶ τὴν ὁμολογίαν τὴν ἐπὶ τῆς τριᾶδος πίστεως, ἐπα-
γει δι'.

Κιφ. 5. 5. ροδ'. ΚΑΙ Η ΛΑΛΙΑ ΣΟΥ ΩΡΑΙΑ.

Ὅτι ἐπὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς ὁρθοδόξου πίστεως ἀναμύνηται
(3) βούλα.

Κιφ. 5. 5. ροι'. ΩΣ ΛΕΠΥΡΟΝ ΤΗΣ ΡΟΑΣ ΜΗΛΟΝ ΣΟΥ.

Διὰ τὸ ὁμολογεῖν τῇ τῷ Χριστῷ ἀμνητι.

Κιφ. 5. 5. ροε'. ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣΕΩΣ ΣΟΥ.

Τὴν γὰρ σιωπὴν αὐτῆς ἔργον (4) ὀρίεται καὶ ἄλλος. σιω-
πῶσαι γὰρ αὐτῆς διὰ τῆς ἀπειρίας ῥημάτων, βούλας δι' αὐ-
τῆς τὴν τῷ Χριστῷ ὁμολογίαν, καὶ τὴν αὐτῆς σύμβουλον ῥημα-
τι τῷ τῷ κυρίῳ περὶ τῶν ῥημάτων.

Κιφ. 5. 5. ροζ'. ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΕΙΣΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΙ ΚΑΙ ΟΓ-
ΔΟΗΚΟΝΤΑ ΠΑΛΛΑΚΑΙ.

ΕΞΗΚΟΝΤΑ οἰμαί λῆγει πᾶς πρὸς τῆς πεντομῆς δι-
κάας ψυχῆς τῆς π. πατριαρχῶν, καὶ τῆς ὁμοεχθῆς. διὰ
καὶ

(1) Vatic. edit. τὸ κόκκινον;

(2) Lego ἀποσπασμένη ὡς ἔστιν.

Spiritum Sanctum acceperunt . ET INFOECUNDA NON EST IN EIS . Prolem enim habent bonam , nimirum justificationem fructus .

CLXXIII. SICUT FUNICULUS COCCINEUS LABIA TUA .

Verba hec significare videntur poenitentiam , quam Raab ostendit per COCCINEUM FUNICULUM , quem in signum a fenestra suspendit : Confessionem etiam (significare videntur) fidei de sancta Trinitate . Subdit enim ,

CLXXIV. ET LOQUELA TUA SPECIOSA .

Idest confessio , quæ Orthodoxæ fidei rectitudinem predicat .

CLXXV. SICUT CORTEX MALI PUNICI GENA TUA :

Propter similitudinem coloris cum sanguine Christi :

CLXXVI. EXTRA TACITURNITATEM TUAM :

Silentium enim illius alia definitur esse pulchritudo : Tacet enim ab indecoris verbis , alta voce Christi confessionem proficitur , & , quæ cum illa consentiunt , verba praeceptorum Domini .

CLXXVII. SEXAGINTA⁷ SUNT REGINÆ , ET OCTOGINTA CONCUBINÆ ,

SEXAGINTA , opinor , vocat animas ante Circumcisionem iustas Patriarcharum , & eorum , qui fuerunt ab ini-

(3) Legendum puto ὁρῶντα . bet Cod. Auximanus :

(4) Legendum ἵστερ , ut ha-

142 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΛΣΜ.

Ματθ. θ'. β'. ΚΑΣΜΟΣ. ῥάρσει τέκνοι, ἀφ' ὧν ταῖ σοι αἱ ἀμνηστία σν.
 'Ιωάν. ι'. κ'. ΦΑΡΥΓΞ ΑΥΤΟΥ ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ. ἔχει τω, & ἄρει
 τ' κρεββάτι· & ὅσα τ' ἔτι οἰα. ΚΑΙ ΟΛΟΣ φρενὶν ΕΠΙ-
 Ακκ. κβ'. ιε'. ΘΥΜΙΑ, ἐπιθυμῶν ἐπιθυμῶσα τ' τοῦ πάρα φαγεῖν μὲν ἵμνη.

Κιφ. ι'. ιε'. ριβ'. ΟΥΤΟΣ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΟΥ-
 ΤΟΣ ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ, ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑ-
 ΛΗΜ.

ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ δὲ τὸν τ' πατέρων γιναισθίαι· ΠΛΗ-
 ΣΙΟΝ δὲ, διότι ἐξ ἑαυτῶ καταβάς ἐκκλησίαν τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ δὲ φιλανθρωπία.

Κιφ. ε'. α'. ρε'. ΠΟΥ ΑΠΗΛΘΕΝ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ
 Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙΝ;

Ἐπιρωτῶσι αἱ θυγατέρες Ἰερουσαλὴμ· ΠΟΥ ΑΠΗΛ-
 ΘΕΝ Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΣΟΥ Η ΚΑΛΗ ΕΝ ΓΥΝΑΙ-
 ΞΙ; τῇ τῇ τὴν ἐκκλησίαν ὡς ταῖς δώδεκα φυλαῖς.

Κιφ. ε'. α'. ρεα'. ΠΟΥ ΑΠΕΒΛΕΨΕΝ (1) Ο ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ
 ΣΟΥ; ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΟΜΕΝ ΑΥΤΟΝ ΜΕΤΑ ΣΟΥ.

Σαφον. β. γ'. Ζητήσεται, φρενὶ, τ' κύριον πάντες οἱ παπαιοὶ τῆς γῆς.
 'Ιερικ. μί. β'. πῶς δὲ ζητήσεται; ἐργάζεσθαι κρίμα καὶ δικαιοσύνην πείσασ-
 αι. ὅπως ἂν τῇς εὐφροσύνης ὁ ευφροσύνη ζῇ τῇ τῇ. ὅμως ἐπι-
 ρωπαμένον λίγει.

Κιφ. ε'. β'. ρεβ'. ΚΑΤΑΒΗΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ (2) ΕΙΣ
 ΚΗΠION ΑΥΤΟΥ.

Τὼ τῷ κυρία εἰς τ' ἀδελφῶν ἐκδοθῶν οἶμας λίγει· ἡ γὰρ
 ἀπολαβὴ τῷ τοῦ σωμαίνε. λίγει γδ'.

εξγ'. ΕΙΣ

(1) Barbet. & meus ἀπὸ πλ. & c.
 Restitui ἀπὸ βλα. & c., ut est in
 Cod. Vallic., & in Sac. Bibl. im-

pressis omnibus, & sic legit etiam
 Vetus Interpres.

(2) Vat. edit. habet ἀδελφιδός

PHILO IN CANTICUM CANT. 143

de fili dimittuntur tibi peccata tua . GUTTUR EJUS DUL- Mattb. ix. 2.
CEDO . Surge igitur , & tolle grabatum tuum , *Quæ-* Luc. xxi. 15.
cumque his similia . Et TOTUS , *inquit* , DESIDERIUM . De- Joan. v. 8.
siderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum .

CLIX. HIC FRATERNUS MEUS, ET HIC PROXIMUS MEUS, FILIÆ HIERUSALEM.

FRATERNUS *propter parentum genealogiam* . PROXIMUS , *quia e Cælo delapsus accessit ad Ecclesiam amore impulsus erga homines* .

CLX. QUO ABIIT FRATERNUS TUUS PULCHRA IN MULIERIBUS ?

Interrogant Filia Hierusalem , QUO ABIIT FRATERNUS TUUS PULCHRA IN MULIERIBUS ? *hoc est Ecclesiam (interrogant) pulchram inter duodecim tribus* .

CLXI. QUO RESPEXIT FRATERNUS TUUS ? ET QUÆREMUS EUM TECUM .

Quærite , inquit Scriptura , Dominum omnes humiles terræ . *Quomodo quærite ?* Operamini iudicium , fate justitiam . *Sic a sponsa quæritur sponsus . Tamen interrogata responder :* Sophon. ii. 3. Ezech. xiv. 9

CLXII. DESCENDIT IN HORTUM SUUM FRATERNUS MEUS .

Domini descensum ad Inferos puto significare . Id enim ostenditur ex sequentibus . Ait enim .

CLXIII. AD

μὴ κατέβη εἰς κήπον , & hanc lectionem agnoscit Vet. Interpres.

Nec alia lectio reperitur in ceteris editionibus , & Mss.

Κιφ. 5. β'.

εξγ'. ΕΙΣ ΦΙΛΛΑΣ ΤΟΥ ΑΡΩΜΑΤΟΣ.

Οἱ πάσαι δὴμοι, οἱ περ τῆς περυσίας πατρίρχαι,
 Ἀβραάμ, Ἰσαάκ, ἔ Ιακώβ, Νωὶ ἔ Ἰώβ, ἔ Δαυὶδ, Δα-
 βὶδ, καὶ Σαμὴλ, Ἐλισαῖ· ἔ πάντες οἱ καθ' ἐξῆς. ὅτοι
 πάντες ΦΙΛΛΑΙ ΤΟΥ ΑΡΩΜΑΤΟΣ· οἵτινες ἀρωματῶ-
 σάντων πέντες τὰ δικαστήρια. ὅτι γὰρ εἰς ἔδω κατελθόντες εἰς
 τὸν πῶδεςοι εἰσῆλθι, μαρτυρεῖ μοι αὐτὸς κύριος, λίγων
 Λεκ. γ'. μγ'. τῶ λουστῶ· σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ὃν τῶ πῶδεςοι. κῆπος (1)
 δολοσῶσι ὁ τῶ Θεῷ πῶδεςοι.

Κιφ. 5. β'.

εξδ'. ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΝ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ, ΚΑΙ ΣΥΛ-
ΛΕΓΕΙΝ ΚΡΙΝΑ.

Τὰς κῆποι τὸ τόπον ἐκκλησίας· εἰ μὴ γὰρ πρῶτοι εἰς τὸν
 ἵνα κῆποι κατέβη, ἔ τὰ τῶ θανάτῳ σωτηρίας κίττα, ὅτι
 ἐπαίματιν ὃν κῆποις, τὴν τῶν ὃν ταῖς κῆ τοῦτον ἐκκλησίας.
 περὶ σὺ δὲ τῶ ἀκριβείᾳ τῶν λιγομένων. εἰς μὴν τ' ἵνα κῆποι
 κατὰ βάνειν λίγεται. μετέπειτα δὲ ὅτι ποιμαίνειν ὃν κῆ-
 ποι φασίν· ἀλλὰ ΠΟΙΜΑΙΝΕΙΝ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ, ὅτι
 ἐστὶ ὃν ταῖς κῆ τοῦτον ἐκκλησίας. ΣΥΛΛΕΓΕΙΝ ΚΡΙΝΑ,
 τὴν τῶν πᾶσι τ' ἀγίῳ (2) γραφῆς διὰ τ' ἀνθρώποις περὶ τῶν.
 αὐτὰ ἡ ἀκολουθία τὸ δὲ τὸ λόγιον σωτῆρος.

Κιφ. 5. γ'.

εξε'. ΕΓΩ ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ ΜΟΥ, ΚΑΙ Ο (3)
ΑΔΕΛΦΙΔΟΣ ΜΟΥ ΕΜΟΙ.

Ἐγὼ αὐτῶ τῶν ὁμῶν, αὐτὸς ἐμοὶ τῶν ἐπαγίῶν. ἐμεῖ
 γὰρ ἡ ἐνυμφ· καὶ πάλιν ἐπαγίῶν. ἐγὼ αὐτῶ τῶν περὶ τῶν
 τῶν δικαστηρίων, καὶ αὐτὸς ἐμοὶ τῶν μωδῶν τῶν κατὰ τῶν
 τῶν.

(1) Vet. Interpr. male hæc red-
 dit; ait enim: Græce enim hortus
 paradifus appellatur. Non illud

dicit Philo; nec ad rem facit,
 quod hortus græce πῶδεςοι
 appellatur; quamquam hæc vox

CLXIII. AD PHIALAS AROMATIS .

Veteres iusti; patriarcha, qui praeceperunt Domini adventum, Abraham, Isaac, & Jacob; Noe, & Job, & Daniel; David, & Samuel; Eliseus, & omnes, qui deinceps fuerunt. Hi omnes sunt PHIALÆ AROMATIS; qui aromatum instar spirant justificationes. Quod autem ad Inferos cum descendisset, in Paradisum sit ingressus, id mihi testatur ipse Dominus qui laconi, Hodie, inquit, mecum eris in Paradiso. Hortus nimirum Dei Paradisum significat.

Luc. XXIII. 43.

CLXIV. PASCERE IN HORTIS, ET COLLIGERE LILIA .

Hoc est Ecclesias diversis in locis fundatas. Nisi enim primum in unum hortum descendisset, & mortis aculeos contrivisset, non pasceret in hortis, id est in Ecclesiis per diversa loca dispersis. Adjecto etiam animum ad ea, quæ accurate hic dicuntur. Dicitur enim in unum hortum descendisse. Deinde non amplius dicit PASCERE IN HORTO: sed PASCERE IN HORTIS, id est in diversis Ecclesiis. COLLIGERE LILIA, hoc est Sanctorum scripturas per humanas actiones. Deinde quæ sequuntur hoc eloquium confirmant.

CLXV. EGO FRATERO MEO, ET FRATER-
NUS MEUS MIHI.

Ego illi hymnos, ille mihi laudes. Laudat enim sponsa, & vicissim laudatur. Ego illi actiones iustitiæ, & ille mihi mercedem bonorum operum. Ecce enim merces in

T

Persica est, ut constat ex Xenoph. Econ. cap. IV. n. 13. & pluribus aliis ll. in K. Π. & αὐτῶν Ἀναβ. Id autem vult Philo, horti nomine hoc in loco intelligi Dei Paradisum.

(2) Locus manifeste depravatus: forte legendum τὰς ἀγίων ἀρετῶν.

(3) Lectio Cod. Alex. cum articulo ὁ.

Ησα. μ'. ι. ια'. *των*. Ἰδὲ γὰρ (1) ὁ μωδὸς τὸ πρῶτον αὐτῷ, ἐπὶ τὸ ἔργον ὡσποιοι αὐτῷ· ὡς ποιμὴν ποιμαίνει τὸ ποίμνιον αὐτῷ, καὶ τῷ βραχίονι αὐτῷ συνάξει ἀρετας.

Κιρ. ς'. γ'. ρξ'. Ο ΠΟΙΜΑΙΝΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΚΡΙΝΟΙΣ.

Ὅτι ἐστὶν ὅτι τῷ λευκότητι τῷ ἀρίστῳ πεφυτῶς τι καὶ ἀπιστοῦται.

Κιφ. ς'. δ'. ρξ'. ΚΑΛΗ Η (2) ΠΛΗΣΙΟΝ ΜΟΥ ΩΣ ΕΥΔΟΚΙΑ (3), ΕΚΛΕΚΤΗ (4) ΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Ψαλ. πγ'. α'. Ἦν δὲ καὶ κέρει τῷ γῶν σὺ. δὲ καὶ ἐν ὑψίστοις Οὐρανῷ, ἐπὶ γῆς εἰρήνη ὅτι ἀνθρώποις δίδου. δίδου δὲ ἐστὶν ἐκδοσιότης, καὶ ὡς ἐπὶ λίγες γραφαὶ· ἐν ἐκδοσιότητι (5) δὲ λαογῶν τῷ Θεῷ. λίγαν ὡς ΕΥΔΟΚΙΑ τὸ ἐκδοσιὸν αὐτῇ· ἐπὶ ξί, ἐπὶ τῇ περὶ αὐτὸν τῷ νυμφίῳ δίδου. ΩΡΑΙΑ ΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ, ὡς ὁ ἰσχυρὸς πόλις. περὶ αὐτῇ τῇ φωνῇ, Σιὼν ὅτι ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ ἰσχυραῖα. ἔπειτα γὰρ αὐτῇ ΩΡΑΙΑΝ ἔπειτα ΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ τὰ τέκνα αὐτῇ ἀφομοιοῦσι τοῖς ὅτι ἔραστοις ἀγγέλοις, δὲ τῇ τῇ περὶ τῆς ἀρεμότητος καὶ δὲ τῇ τῇ ὑπακοῇς ἐν ὡς εἰδέναι.

Κιρ. ς'. δ'. ρξ'. ΘΑΜΒΟΣ ΩΣ ΤΕΤΑΓΜΕΝΑΙ.

ΘΑΜΒΟΣ γὰρ ἐστὶ τὰς ἀτακτίας τῆς ἡσυχίας. Πραξ. γγ'. μ'. τῷ πιστῷ. ἐπιστάσαι γὰρ φωνῇ ὅτι ἔσται πταχμίτοις εἰς ζῶντας αἰῶνας.

ρξ'. ΑΠΟ.

(1) Locut Isaiæ sic se habet in Sacris Bibliis Ἰδὲ ὁ μωδὸς αὐτῷ μὲτ' αὐτῷ, καὶ τὸ ἔργον ἰσχυρὸν αὐτῷ, ecce merces ejus cum eo, & opus in conspectu illius. Vet. Interpres ha-

buisse videtur in suo Cod. ὡς φωνῇ αὐτῷ vertit enim ante faciem ejus.

(2) Vat. edit. καλὴ ἢ ἡ πολ. & h. lect. sequitur Vet. Interpres.

(3) Vetus Interpres vertit eam-

faciem tuam; & opus coram eo. Quemadmodum Pastor pascet gregem suum, & brachio suo congregabit agnos. Isai. xl. 10. 11.

CLXVI. QUI PASCIT IN LILIIS.

Idest in albedine Sanctorum Prophetarum & Apostolorum.

CLXVII. PULCHRA ES PROXIMA MEA SICUT BENEPLACITUM, SPECIOSA UT HIERUSALEM.

Benedixisti Domine terram tuam. Gloria in altissimis Deo, & in terra pax in hominibus beneplacitum. Psal. lxxxviii. 13. Luc. ii. 14.
Beneplacitum autem est, cum quis voluntarie quidpiam facit, quemadmodum & alia dicit Scriptura; In voluntariis benedicite Deum. Dicens igitur BENEPLACITUM, voluntarium ipsius ostendit, & beneplacitum erga sponsum. SPECIOSA UT HIERUSALEM, ut Caelestis Civitas. Accessistis enim ad montem Sion, & caelestem Hierusalem. Cum enim dicit SPECIOSAM UT HIERUSALEM, filios suos assimilat Angelis, qui in caelis sunt, propter virginis pulchritudinem, & obedientia obsequium. Hebr. xii. 22.

CLXVIII. PAVOR UT ORDINATÆ:

PAVOR enim (sc. stupor) est fidelium animas videre ordinem servantes: ait enim scriptura: Crediderunt quicumque ordinati erant ad vitam æternam. Act. xiii. 48.

T 2 CLXIX. AVER-

quem complacens. Videtur habuisse lectionem Symmachi, quæ est ὁ δεινός.

(4) Ἐλεοντία. Nulli libri habent hanc lectionem. Vatic. edit.

exhibet ὁ δεινός, quam lectionem agnoscit Vet. Interpr., & ipse Philo in explanatione hujus versus.

(5) Locum hunc in Sacris Bibliis reperire mihi non licuit.

Κεφ. 5'. 4'.

ρξθ'. ΑΠΟΣΤΡΕΨΟΝ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ ΣΟΥ ΑΠ-
ENANTION ΜΟΥ, ΟΤΙ ΑΥΤΟΙ ΕΝΕΠΤΕΡΩ-
ΣΑΝ ΜΕ.

ΟΙ ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ φασίν, ἡμᾶς ὁδὸν τερπόμε-
σα· ἡμᾶς περισχίτωσαν αἱ ὁδοὶ ὀφθαλμοῖς οἱ τῆς καρδίας·
ὅτι αὐτοὶ ἐπιπείρωσάν με. ἡ τῆς ἰξω ὀφθαλμοῖς σιμνότες,
καὶ ὁ τῆς ὁδοῦ περὶ ἡμᾶς σκόπη· σὺ δ' αὐτὸς εἰς (1) μέσον
τῶν πόδων ἔρχεαι.

Κεφ. 5'. 5'.

ρσ'. ΤΡΙΧΩΜΑ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΑΙ-
ΓΩΝ, ΑΙ ΑΝΕΚΑΛΥΦΘΗΣΑΝ (2) ΑΠΟ ΤΟΥ
ΓΑΛΛΑΔ.

Τὸ πλῆθος τῶ λαῶ περὶ μὲν τῆς πίστεως ἀποκρίνα-
το (3) τῇ ἀγέλῃ τῆς αἰγῶν. ἀλλὰ φασίν· Αἱ ΑΝΕΒΗ-
ΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΓΑΛΛΑΔ, ὅπως εἰσὶν ἀπὸ τῆς κατοί-
κίας τῆς μερμηρίας. διὸ καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγέλης· ἵνα
τὴν ὁμολογίαν σημαίνει τὴν ἐπὶ σαρρῶν.

Κεφ. 5'. 5'.

ρσα'. ΟΔΟΝΤΕΣ ΣΟΥ ΩΣ ΑΓΕΛΑΙ ΤΩΝ ΚΕ-
ΚΑΡΜΕΝΩΝ.

Κεφ. 5'. 6'. Κολασ. γ'. θ'. ΚΕΚΑΡΜΕΝΟΥΣ Δ' αὐτὴν λέγει δὲ τὸ ἀπικρύ-
πασθαι τοὶ παλαιοὶ ἀνθρώποι σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτῶν, καὶ
ταῖς ἐπιθυμίαις ἐπὶ τῇ αὐτῆς τῆς παλιγγενεσίας. τῶν σα-
φῶς ἡ ἀπολογία δείκνυσιν· λέγει γὰρ·

Κεφ. 5'. 5'.

ρσβ'. Αἱ ΑΝΕΒΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΟΥΤΡΟΥ,
Αἱ ΠΑΣΑΙ ΔΙΔΥΜΕΟΥΣΑΙ, ΚΑΙ ΑΤΕΚΝΟΥΣΑ
ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ ΕΝ ΑΥΤΑΙΣ.

ΔΙΔΥΜΕΟΥΣΙ γὰρ αἱ τὸ ἄγιοι πνεῦμα ἐληφύται.
δξθ'

(1) Legendum puto εἰς μέσον τῶν πόδων, vel potius εἰς μέσην τῶν πόδων.

CLXIX. AVERTE OCULOS TUOS E REGIONE MEI QUONIAM IPSI EXCITAVÉRUNT ME.

OCULI TUI, *inquit*, *vias meas observent*. In me intendant oculi interni cordis tui. Quoniam ipsi excitaverunt me. Exteriorum oculorum honestas, & interiorum (oculorum) insensu in me tua, desiderium tui injectit in me.

CLXX. CAPILLAMENTUM TUUM SICUT GREGES CAPRARUM, QUÆ REVELATÆ SUNT E GALAAD.

Multitudo populi ante fidem assimilatur gregi caprarum. Sed ait: QUÆ ASCENDERUNT DE GALAAD, hoc est de habitatione testimonii; propterea dentes statim nominas, ut Crucis confessionem ostendas.

CLXXI. DENTES TUI SICUT GREGES DETONSARUM.

DETONSOS ipsos dicit propterea quod exuerunt veterem hominem cum actibus suis, & concupiscentiis in lavacro regenerationis. Id luculenter ostendunt, quæ sequuntur: ait enim: Colossen. iii. 9.

CLXXII. QUÆ ASCENDERUNT DE LAVACRO, OMNES GEMELLOS HABENTES, ET INFŒCUNDA NON EST IN EIS.

GEMELLOS enim habent anima, quæ per baptismum
Spi-

(2) Sic videtur legisse Vet. Int. & Compl. ἀνέσθρας: Vatic. habet ἀνέσθρας. Aldina (3) Legit ἀνέσθρας.

130 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.
διὰ τὴν βαπτίσματος ψυχὰν ΚΑΙ ΑΤΕΚΝΟΥΣΑ ΟΥΚ
ἔστιν ἐν αὐταῖς. γυνήματα γὰρ καλὰ τὴν ἡμῶν δι-
ασημωγῶν ἔχουσι καρπὸν.

Κιφ. 5. 5. ρογ'. ΩΣ ΣΠΑΡΤΙΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟΝ (1) ΧΕΙΛΗ
ΣΟΥ.

Τὴν μπάτισαν τὴν ἐπὶ τῆς Ραββ. διὰ τοῦ ΣΠΑΡ-
ΤΙΟΥ ΤΟΥ ΚΟΚΚΙΝΟΥ, ἣ ἐκρίμασι σημεῖν ἀπὸ τῆς
δουλείας ἀπὸ σημεῖν (2) ἵκανος ὁ λόγος, ὡς ὁ αὐτὸς εἶπο-
μεν: καὶ τὴν ὁμολογίαν τὴν ἐπὶ τῆς τριάδος πίστεως, ἐπα-
γει δι'.

Κιφ. 5. 5. ροδ'. ΚΑΙ Η ΛΑΛΙΑ ΣΟΥ ΩΡΑΙΑ.

Ὅτι ἐστὶν ἡ ὁμολογία τῆς ὁρθοδόξης πίστεως ἀσφάτου-
τα (3) βωδῶν.

Κιφ. 5. 5. ροι'. ΩΣ ΛΕΠΥΡΟΝ ΤΗΣ ΡΩΑΣ ΜΗΛΟΝ ΣΟΥ.

Διὰ τὸ ὁμοίον τῆς τῆς Χριστοῦ ἀμύγδα.

Κιφ. 5. 5. ρος'. ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΣΙΩΠΗΣΕΩΣ ΣΟΥ.

Τὴν γὰρ σιωπὴν αὐτῆς ἔργον (4) ὀρίζεται ἄλλος. σιω-
πῶντες γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἀπειρίας φημίται, βωδῶν δὲ αὐ-
τῆς τὴν τῆς Χριστοῦ ὁμολογίαν, καὶ τὴν αὐτῆς συμβολὴν ῥήμα-
τα τῆς τῆς κυρίου περὶ σαλμάτων.

Κιφ. 5. 5. ροζ'. ΕΞΗΚΟΝΤΑ ΕΙΣΙ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΙ ΚΑΙ ΟΓ-
ΔΟΗΚΟΝΤΑ ΠΑΛΛΑΚΑΙ.

ΕΞΗΚΟΝΤΑ οἶμαι λέγει τὰς περὶ τῆς πεστομῆς δι-
κάας ψυχὰς τῆς πικτερίας, καὶ τῆς ὀξείας δι-
καίας.

(1) Vatic. edit. τὸ κόκκινον;

(2) Lego ἀποσημαίνει ὡς ἵκανον.

Spiritus Sanctum acceperunt . ET INFOECUNDA NON EST IN EIS . Prolem enim habent bonam , nimirum justificationem fructus .

CLXXIII. SICUT FUNICULUS COCCINEUS LABIA TUA .

Verba hec significare videntur poenitentiam , quam Raab ostendit per COCCINEUM FUNICULUM , quem in signum a fenestra suspendit : Confessionem etiam (significare videntur) fidei de sancta Trinitate . Subdit enim ,

CLXXIV. ET LOQUELA TUA SPECIOSA .

Idest confessio , quæ Orthodoxæ fidei rectitudinem predicat .

CLXXV. SICUT CORTEX MALI PUNICI GENA TUA :

Propter similitudinem coloris cum sanguine Christi :

CLXXVI. EXTRA TACITURNITATEM TUAM :

Silentium enim illius alia definitur esse pulchritudo : Tacet enim ab indecoris verbis , alta voce Christi confessionem proficitur , & , quæ cum illa consentiunt , verba praeceptorum Domini .

CLXXVII. SEXAGINTA^r SUNT REGINÆ , ET OCTOGINTA CONCUBINÆ ,

SEXAGINTA , opinor , vocat animas ante Circumcisionem iustas Patriarcharum , & eorum , qui fuerunt ab ini-

(3) Legendum puto ὁρδὸν &c. . bet Cod. Auximanns :

(4) Legendum ἱερεῖς , ut ha-

152 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

Ο βασιλεὺς αὐτὰς ὀνομάζει· ὁ γδοήκοι'τα δὲ παλλακὴς τὰς
μὲν τὴν πρεσβυτέρων τῶν ἐπικρανυμμένων (1) προφητῶν ψυχάς.

Κεφ. 5. η'.

ροθ'. ΑΛΛΑ (2) ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΕΣ, ΩΝ ΟΥΚ
ΕΣΤΙΝ ΑΡΙΘΜΟΣ.

Πᾶσαι μὲν τῆς ἀπ' αἰδίου δικαίων ψυχάς.

Κεφ. 5. η'.

ροθ'. ΜΙΑ ΕΣΤΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑ ΜΟΥ, ΤΕΛΕΙΑ
ΜΟΥ.

Μία ἐστὶν αὐτῇ ἡ ἀγία ἐκκλησία, ἡ τὸ μὲν ἀκέραιος τῆς
ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ ἔχουσα· τὴν δὲ πλείαν φέρουσιν τῆς ἡρα-
νίης σοφίης λαχόντα.

Κεφ. 5. η'.

επ'. ΜΙΑ ΕΣΤΙ Τῆς ΜΗΤΡΙ ΑΥΤΗΣ.

Τῇ τῆς τῆς ἡρανίης σοφίᾳ, τῇ ἀμύμων τῇ σαρκὶ τοῦ
Χριστοῦ.

επα'. ΕΚΛΕΚΤΗ ΕΣΤΙ Τῆς ΤΕΚΟΥΣΗΣ ΑΥΤΗΣ.

Ἐν τῇ ἀναγεννώσθαι αὐτῇ δὲ τῇ λατρῇ παλιησίσας.

Κεφ. 5. θ'.

επβ'. ΕΙΔΟΞΑΝ ΑΥΤΗΝ ΘΥΓΑΤΕΡΕΣ, ΚΑΙ
ΜΑΚΑΡΙΟΥΣΙΝ ΑΥΤΗΝ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΙ, ΚΑΙ (3)
ΠΑΛΛΑΚΑΙ ΑΙΝΕΣΟΥΣΙΝ (4) ΑΥΤΗΝ.

Ματθ. 17. 12.

Πολλοὶ γὰρ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπιθυμῶντες ἰδεῖν
αὐτὴν βλεπτοί, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκούσαντες αὐτὴν ἀκούοντες, καὶ οὐκ
ἤκουσαν.

Κεφ. 5. ι'.

επγ'. ΤΙΣ ΑΥΤΗ ΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑ (5) ΩΣΕΙ
ΟΡΟΡΟΣ;

Ὅτι ἡ ἐκ τῆς ἀπὸ σκοτίας εἰς φῶς. ὅς ἐστι ὁ ὢν Ἡσαΐα οἶδον
αὐτὴν

(1) Prophetas intelligit obscurioris
nominis, quos Videntes appellat
Scriptura. Eorum passim mentio
fit in libris Regum. Hi non ita cla-
ri, ut iv. Majores Prophetæ, & xii.
Minores, qui celebres prophetias
ediderunt. Vet. Int. vertit, qui non

aperte prophetaverunt, quasi legerit
ἐπικρανυμμένων προφητῶν οὐκ ἔσονται.

(2) Ἀλλὰ non est in sacro tex-
tu, neque eam agnoscit Vetus
Interpres Hæc vox derivavit ex
voce παλλακή, in quam desi-

initio. Propterea eas vocat Reginas. Octoginta vero Concubinas vocat animas prophetarum obscuri nominis, qui fuerunt post Circumcisionem.

CLXXVIII. ET ADOLESCENTULÆ QUARUM NON EST NUMERUS.

Omnes quidem a seculo anime iustorum.

CLXXIX. UNA EST COLUMBA MEA PERFECTA MEA.

Una est ipsa sancta Ecclesia, quæ simplicitatem quidem habet COLUMBÆ; perfectam vero prudentiam sortita est celestis sapientia.

CLXXX. UNA EST MATRI SUÆ.

Hoc est celesti Sapientia, inculpata carni Christi.

CLXXXI. ELECTA EST EI, QUÆ PEPERIT IPSAM.

Tum cum per lavacrum regenerationis renata est.

CLXXXII. VIDERUNT EAM FILIÆ, ET BEATAM PRÆDICABUNT EAM REGINÆ, ET CONCUBINÆ LAUDABUNT EAM.

Multi enim prophetae, & iusti desiderarunt videre quæ vos videtis, & non viderunt; & audire, quæ auditis, & non audierunt. Math. XIII. 17.

LXXXIII. QUÆ EST ISTA, QUÆ PROCEDIT SICUT AURORA?

Idest e tenebris ad lucem, quemadmodum in Isaia

V ipsa

nit proxime superior versiculus. Legendum καὶ νύκτις sine ἀλλὰ. quam voculam καὶ agnoscit Vetus Interpres.

(3) Sic Alex. Cod. Vaticana editio habet καὶ. (5) Ed. Vat. ἀναβάντα. Schol. habent ἀναβαίνοντα.

(4) Vatic. edit. καὶ ἀνίσταται,

Ἡσαΐ. κς'. θ'. αὐτὴ λέγειν· ἐκ νυκτὸς ὀρθεῖζαι τὸ πνεῦμά μου παρὲς πύλιν τοῦ Θι. ὅς, διότι φῶς ἐξ ἀποστάγματα σου ἐπὶ τῆς γῆς.

Κεφ. 5'. ι'.

ρπλ'. ΚΑΛΗ ΩΣ ΣΕΛΗΝΗ, ΕΚΛΕΚΤΗ ΩΣ Ο ΗΛΙΟΣ.

ΣΕΛΗΝΗ αὐτὴν ἀπεικάζει διζῆ, τὸ φθίνειν ἐν περσμοῖς· ἀταναῖον δὲ τῇ νύκτι. ΣΕΛΗΝΗΝ αὐτὴν ἀπεικάζει διζῆ, τὸ ἐκλείπειν ἐν θανάτῳ· ἀταναῖον δὲ ἐν τῇ ἀναστάσει τοῦ δικαίου. ΕΚΛΕΚΤΗ δὲ πάλιν ΩΣ Ο ΗΛΙΟΣ διζῆ, τὴν τῆς πίστεως λαμπρότητα, καὶ διζῆ, τὸ κέλλαι τῇ ἡλίου τῆς διηγουμένης, ὅτι ἐχει παρ' αὐτῇ λαβύσα.

Κεφ. 5'. ι'.

ρπλ'. ΘΑΜΒΟΣ ΩΣ ΤΕΤΑΓΜΕΝΑΙ.

Τὸ μὴν' ΘΑΜΒΟΣ, οἶμαι, διζῆ, τὰς διουσημείας τοῦ ἀποστόλου, ἐκ τῆ ἐκταμείων τῆς δόξης, ὁρῶντας τὸ ἐν γυνιτῷ (1) χαλὸν ἀλλομήνιον, ἐπεπατῆσα· τὸν δὲ Δορ καὶ ἐκ τερῶν ἰγερμύνων· καὶ τὸν σιαν Πίτρυ τῆς ἀωτι-αὐτῆς. ι'. ιε'. νομῶντες ἰαμύνων. Ταῦτα βλίποσις ἰγερμύνοντο, καὶ ἐπίσθεν Περζ. ιγ'. μν'. ὅσα ὅσα πεταγμένοι εἰς ζαλὴν ἀράνιοι.

Κεφ. 5'. ια'.

ρπλ'. ΕΙΣ ΚΗΠΟΝ ΚΑΡΥΑΣ ΚΑΤΕΒΗΝ ΙΔΕΙΝ ΕΝ ΓΕΝΝΗΜΑΤΙ (2) ΤΟΥ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥ.

ΚΗΠΟΝ ΚΑΡΥΑΣ τὸν ἱερὸν οἶμαγ λέγειν, ἐξ ἡραμ-ματῆς τῆ λαῶ· τὸν ἐξ ἡραμῶν καὶ δοδὸν τῇ μοτογιῆς προ-φωτεύων. κηπον γὰρ καρύας καλῶς εἶπε τὸν ἱερὸν ἀλῆμ, ἐπὶ τὸ ἱερὸν· ἰκεδὴν περὶ ἡ ἀρωγῆς ῥάβδος τὸν σμυρσίαν ἰχθυσά· τῆς ἱερουμένης ἐκείνου. ΚΑΡΥΑ ΕΝ ΓΕΝΝΗΜΑΤΙ ΤΟΥ ΧΕΙΜΑΡΡΟΥ ἐν τῇ κηρῷ τῇ παύσει· περὶ ὃ οἶμαγ καὶ ψαλ. κς'. δ'. ἡ Δαβὶδ λέγειν· χεῖμαρρον διῆλθον ὃ ψυχὴ ὃ μὴν, τῆς περ-ρασμὸς ἀμνηστὸς μὴν.

ρπλ'. ΙΔΕΙΝ

(2) Melius ἐκ γηραιῶς.

PHILO IN CANTICUM CANT. 155

ipsa dicit : Ex nocte surgit diluculo spiritus meus ad te *Iſai. xxxv. 9.*
Deus, quoniam lumen præcepta tua super terram.

CLXXXIV. PULCHRA UT LUNA, ELECTA UT SOL.

LUNÆ eam assimilat propterea quod deficit in tentationibus, renovatur in victoria. LUNÆ eam assimilat propterea quod deficit in morte, renovatur in resurrectione iustorum. ELECTA vero rursus UT SOL propter fidei splendorem, & propter pulchritudinem Solis iustitiæ, quam ab eo acceptam habet.

CLXXXV. PAVOR UT ORDINATÆ.

PAVOR, opinor, propter signa divina Apostolorum, & eo quod populi stupore percussi sunt videntes claudum a nativitate exilientem, & ambulantem, & Dorcadem a mortuis excitatam, & umbram Petri infirmos sanantem. *MA. iii. 8.*
Ibid. ix. 40.
Ibid. v. 15.
MA. xiii. 48.
Hec videntes stupebant, & credebant quotquot ordinati erant ad vitam æternam.

CLXXXVI. IN HORTUM NUCIS DESCENDI VIDERE IN GENIMINE TORRENTIS.

HORTUM NUCIS, ut arbitror, dicit Sacerdotes, & Scribas populi, descensum de Calis Unigeniti prophetans. Hortus enim nucis bene appellavit Hierusalem, & Templum; quandoquidem virga Aaronis Sacerdotis significationem habens floruit. NUX IN GENIMINE TORRENTIS in tempore Passionis, de quo, ut existimo, David dicit: Torrentem pertransivit anima nostra, innuens tentationes. *Psal. cxiii. 5.*

V 2 CLXXXVII. VI-

(2) Sic Cod. Alex. Editio Vatic. habet *Ἰουδαίας*.

Κιφ. 5'. ια'. ρπζ'. **ΙΔΕΙΝ ΕΙ ΗΝΘΗΣΕΝ Η ΑΜΠΕΛΟΣ.**

Ωσι. ι'. α'. **ΑΜΠΕΛΟΣ** γάρ, φησιν, *ἐκκληματῶσα* Ἰσραὴλ, καὶ
Μαίβ. κα. λζ. ἀπείκει τὸν ἥν αὐτῷ ὁ οἰκοδωπότης λαβὼν τὴν καρπὸν αὐτῷ
τῆς ἀμπύλης. οἱ δὲ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς Ἰερουσαλὴμ τὸν κῆ-
ρρον ἰσαύρασα.

Κιφ. 5'. ια'. ρπθ'. **ΕΙ ΗΝΘΗΣΑΝ (1) ΑΙ ΡΟΑΙ.**

Ἄλλ' ἐκεῖ μὲν σὺν ἡθροσιν ἡ ἀμπύλη, ἀλλὰ ἀφεί-
δασ ἐκάρπυφορῶσιν. σίφουσι γὰρ ἐξ ἀκκῶν τῶν μισογυνεῶν
ἡ πλῆξαι. διὸ καὶ ὡς Ἡσαΐα μέμφοται τῷ ἀμπύλῃ τῷ τῷ
λίγαν· ἔμελλε τῷ πωπῶσαι σαφυλῶν, ἵππῃσι δὲ ἀκκῶν.
ΑΙ ΔΕ ΡΟΑΙ ΕΞΗΝΘΗΣΑΝ. τῇ τῇσι· αἱ γὰρ τῶν
ἐκκλησίων. καὶ καθάπερ αἱ ροαὶ αἰμυροῦ καὶ οἰνωπῶν (2)
ἔχουσι τὴν εἰδέαν πελοπόκκατον τι τοῖς οὐτοῖς ἔχουσι καρπῶν·
ὅπως δὲ αἱ ἀγῖαι τῆς Οὐῆς ἐκκλησίων τῷ αἵματι τῷ Χριστῷ
ἐπικαχρισμένων (3) ἐλόγως ροαῖς ἀπενεχόμεναι. τὸ δὲ πε-
λοπόκκατον (4) ἀγῖας μὲν τῆς λαοῦ εἰδοῖς ἔχουσι οἰνωπῶν (6),
τῇν χερσότητα κίκλωται τὴν ἔρῳν διαρῶν.

Κιφ. 5'. ιβ'. ρπθ'. **ΕΚΕΙ ΔΩΣΩ ΤΟΥΣ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΟΥ ΣΟΙ (5).**

Παλαιὰν εἶμαι ταύτῃ λέγει ἐκ καὶ τῷ Ἀβραάμ ἐν
ταῖς ἐκκλησίαις δοῦναι τῷ ἰδίῳ θυμῷ. ὅτι μὲν γὰρ μυστῶν
τῶ ἰδίῳ θυμῷ λέγει πᾶσι δύο ἄλλα, ὅτι δὲ μυστῶν ἰου-
τῶν λέγει ταύτας ἡ θυμῶν. ἰωαννῶν γὰρ ἰωαννῶν τὸν ἰου-
τῶν

(1) Hæc est lectio Cod. Alex. & edit. Complutens. Editio Vat. habet ἐξήνθησαν sine αἱ.

(2) Sic emendandum, cum omnes Codd. habeant οἰνωπῶν.

(3) Salutatus & Vct. Interpretes

videntur legisse ἐπικαχρισμέναι.

(4) Τὸ δὲ πελοπόκκατον ἀγῖας μὲν, hoc est τῶ ἀγῖας μὲν λαοῦ. Modus loquendi est, de quo dixi supra pag. 102. not. 2.

158 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

τῆς νυμφίον λέγει· ὅτι ἀγαθὴ μοῖρά σου ὑπὲρ οἶνοι. καὶ δε
ταύτης τὰς δύο θυγατέρας ἰδίαις φάσκῃσα μοῖρας λίγῃ. ΕΚΕΙ
ΔΩΣΩ ΤΟΥΣ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΟΥ ΣΟΙ· ὅπως εἰσιν, ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ τὰς δύο θυγατέρας τιλιεσμένας, καὶ πληρω-
μένας ἐν ἔργοις δικαιοσύνης ἥνι ἰδίαις τίθει. λαμβάνει γὰρ
αὐτὴς ἐν ταῖς ἐπιτολαῖς τὴν ποιῆσαι τὸν νόμον, καὶ τὰ ἐν ταῖς
ἐπιτολαῖς ὑπερταγμένα· δίδωσιν δὲ πάλιν, πληρώσασα τὰ
ἐν αὐτοῖς ὑπερταγμένα.

Κεφ. 5'. 13'. 14'. ΕΘΕΤΟ ΜΕ ΑΡΜΑΤΑ ΑΜΙΝΑΔΑΒ.

ΑΜΙΝΑΔΑΒ ἐρμυνόεται πατρὸς Δαδὸνία. ἔτι τὴν
ἐκκλησίαν εἰς τὸ τιτρώσκειν ἥνι ἐκκλησιαστικῶν ἀρμάτων· ἵνα
ὅτι αὐτῇ ἐπέσῃ τὴν εἰς ἑαυτὴν ἀσφάλειαν ποιεῖν πυρὶ
ΑΡΜΑΤΙ καὶ αὐτῇ· ὅπως ἐστὶ τῇ ἀγίᾳ πνεύματι εἰς ἑαυτὴν
ἀσφαλτομένη.

Κεφ. 5'. 17'. 18'. ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ΟΔΟΛΛΑΜΗ
ΤΙΣ (1).

ΑΔΟΛΛΑΜΗΣ ἐρμυνόεται μερτυρέα εἰς ὕδωρ.
βρίπτει τὴν διακρίσιν ἀπολύειν ταύτης τῆς ἀγίας νύμφης
Χριστῶ. ἥτις γὰρ εἰς ὕδωρ μερτυρεῖ, ἀλλ' ὅτι αὐτὴ, ὅτι δὲ
λατρεῖ παλιψηφίας τὴν τῆς τριάδος· μίαν δ' ἐκλογὴν ἀπο-
τε-
τα, καὶ ταύτην πάλιν εἰς ὕδωρ μερτυρεῖ· διπλῶν δὲ
καλῶν τὴν ἐκλογὴν ποιῶσα δι-, ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ΕΠΙ-
ΣΤΡΕΦΕ λίγῃ, ἵνα μὴ μοῖροι τῶ σῶματι μερτυρέσῃ, ἀλ-
λὰ καὶ τὰς περὶ αὐτὴν ἀγαθὰς ἐκλογὰς τῇ ἐκλογῇ πο-
εῖται.

Κεφ. 5'. 19'. 20'. ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ, ΚΑΙ ΟΥΟ.
ΜΕΘΑ ΕΝ ΣΟΙ.

ΕΠΙΣΤΡΕΦΕ ἀπὸ κακίας εἰς ἀγαθόν, ἀπὸ πορνείας
εἰς

(1) Vetus Interpres habet Salamis. Varic. edit. Συναμίτις.

super vinum. Nunc vero duo hac Testamenta sua vocat ubera: IBI DABO UBERA MEA TIBI. Idest in Ecclesia duo Testamenta perfecta, & completa in operibus iustitie meorum filiorum. Accipit enim ea (ubera) in mandatis, ut adimpleat Legem, & que in Evangeliiis precipiuntur. Ea vero prabet rursus, cum implet quæ in iis statuuntur.

CXC. POSUIT ME CURRUS AMINADAB.

AMINADAB interpretatur patris beneplicium. Posuit Ecclesiam in quadrijugi curru Evangeliorum, ut cum ipsum conscenderit, ipsa quoque iter ad calum amplectatur in CURRU igneo, idest Spiritu Sancto in calor assumpta.

CXCI. CONVERTERE CONVERTERE ODOLLAMITIS.

ODOLLAMES interpretatur testificans in aqua. Vide sancta hujus sponsa Christi miram in suis verbis coherentiam. Quis enim testificatur in aqua, nisi illa, cum per lavacrum regenerationis unam Trinitatis confiteatur divinitatem, & hanc ipsam fidem in aqua conficendo? Duplicem vero jubet conversionem dicens: CONVERTERE CONVERTERE, ne ore tantum confiteatur, sed actiones propter virtutem laudabiles & conversione dignas exhibeat.

CXCII. CONVERTERE CONVERTERE ET VIDEBIMUS IN TE.

CONVERTERE a malignitate ad innocentiam, a fornicatione ad castitatem.

160 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΛΣΜ.

εἰς ἀγνείαν, ἀπὸ ὁρῆς εἰς πρόστυτα, ἀπὸ θυμῷ εἰς ὀπίκειναι,
ἀπὸ ὑπερφανείας εἰς ταπεινοφροσύνην, ἀπὸ μίσους εἰς ὀνεί-
λην (1) ἀγάπην. ΚΑΙ ΟΥΟΜΕΘΑ ΕΝ ΣΟΙ Χρῖστον τὸν
β'. Κ. ς. ς'. 15'. λῆγοντα· ἐνεκένω ἐν ὑμῖν, & ἰμωξεν πατήσω.

Κιφ. ς'. 17'. ρηγ'. ΤΙ ΟΥΕΣΘΕ ΕΝ ΤΗ ΟΔΟΛΛΑΜΙΤΙΔΙ
Η ΕΡΧΟΜΕΝΗ ΩΣ ΧΟΡΟΙ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΟΛΩΝ;

Μιτὰ γὰρ τὸ β' πῶμα ΩΣ ΧΟΡΟΙ ΤΩΝ ΠΑ-
ΡΕΜΒΟΛΩΝ, ὅτι ἰσὶν ὡς ἀφίλοι Θεῷ οἱ ποφώτισται ἐρ-
χονται. ἀγγέλοις γὰρ ἀπακτύσας Ἰακώβ λέγει· περιμβολᾷ
Θεῷ αὐτοῦ.

Κιφ. ζ'. α'. ρηδ'. ΤΙ (2) ΩΡΑΙΩΘΗΣΑΝ ΔΙΑΒΗΜΑΤΑ ΣΟΥ
ΕΝ ΥΠΟΔΗΜΑΣΙ ΘΥΓΑΤΕΡ ΑΜΙΝΑΔΑΒ;

Θαυμάζει τὰ ὑποδήματα τῆς θυγατρὸς τῆς (3) τῆ
Ἐφισ. ς'. η'. πατρὸς δυνάμει. πρὶν αὐτὸ ὑποδημαῖται & Παῦλ· μοι δο-
κεῖ ὁ θνητότατος ἀπόστολος· λέγει· ὑποδησάμενοι τῆς πί-
δας ἐν ἰσχυροῖς τῶν ἀσκήσεων τῆς εἰρήνης. Θαυμάζει δὲ ὅτι
ἡ ἀποστόλων ἡγεσίματα, ὡς ἀρχαί, γὰρ φησὶ, οἱ πόδες τῶν ἀσκή-
σεων εἰρήνῃ, τῇ δὲ ἀσκήσει ἐξομάντων τὰ ἀγαθά.

Κιφ. ζ'. α'. ρηδ'. ΡΥΘΟΜΟΙ ΜΗΡΩΝ (4) ΣΟΥ ΟΜΟΙΟΙ ΟΡ-
ΜΗΣΚΟΙΣ ΕΡΓΩ, ΧΕΙΡΩΝ ΤΕΧΝΙΤΟΥ.

Τὸ σωμασφιγμένον τῶν μερῶν ἐν ὅτῃ τῇ τῆς σφροδύνῃς
ἐστὶν (5) ὑποπλάττωται μοι δοκεῖ ὅταν ἦται ὁ ἀγία (6) γραφὴν.
ΡΥΘΟΜΟΙ ΜΥΡΩΝ ΣΟΥ λίγισσα ΟΜΟΙΟΙ ΟΡΜΙ-
ΣΚΟΙΣ ΕΡΓΩ, ΧΕΙΡΩΝ ΤΕΧΝΙΤΟΥ. Τῇ γὰρ ἀρ-
μοσίᾳ

(1) Mutin. Cod. τελείαν.

habet su. Edit. Vaticana neque

(2) Hujus lectio versus nihil dif-
fert a lectione, quæ est Cod. Alex.
quæ tamen post ὑποδήμασι non

habet et, & habet ὑποδήμασι su,
& exhibet καὶ ὁ β, non ἀμινὰ δ' ὁ β.

(3) Forte τῆς πατρὸς δυνάμει-

nicatione ad castitatem, ab iracundia ad mansuetudinem, a furore ad equitatem; a superbia ad humilitatem, ab odio ad perfectam dilectionem; ET VIDEBIMUS IN TE Christum, qui ait: Inhabitabo in vobis, & inambulabo. II. Cor. vi. 16.

CXCIII. QUID VIDEBITIS IN ODOLLAMITIDE, QUÆ VENIT UT CHORI CASTRORUM.

Nam post Baptismum UT CHORI CASTRORUM, idest ut Angeli Dei veniunt nuper baptizati. Angelis enim occurrens Jacob dicit: Castra Dei hæc. Genes. xxxii. 2.

CXCIV. QUID SPECIOSI FACTI SUNT GRESSUS TUI IN CALCEAMENTIS FILIA AMINADAB.

Demiratur calceamenta filiae, quæ patri complacuit. De quibus calceamentis Paulus mihi videtur divinisissimus Apostolus loqui: Calceati pedes in præparatione Evangelii pacis. Demiratur vero gressus Apostolorum: ait enim, Quam speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona. Ephes. vi. 15. Rom. x. 15.

CXCV. MODULI FEMORUM TUORUM SIMILES TORQUIBUS, OPERI MANUUM ARTIFICIS.

Ut femora cingantur castitatis zona, videtur mihi hoc loco Sacra Scriptura precipere, dicens: MODULI FEMORUM TUORUM SIMILES TORQUIBUS, OPERI MANUUM ARTIFICIS: cincta enim Ecclesia Sanctorum harmonia, (scu

X mo-

tis, bene accepta. Vide supra ad v. p̄ēē. not. 3. pag. 146. Hac voce usus est Symmachus ad illum versiculum.

(4) Hujus versus lectio, quam exhibet Philo, eadem plane est,

quam habet Alex. Cod. Vaticana editio non habet σκ, & pro ἰεζφ χρεσθὲν τυχίτη exhibet ἰεζορ τυχίτη sine χρεσθὲν.

(5) Sic Mss. omnes. Lege ζωή.

(6) Mutin. Cod. ζωή.

μονία τῆς σωφροσύνης σωισφιγμένη ἢ ᾧ ἁγίῳ ἐκκλησίᾳ (1)
τῷ ἔργῳ τῇ πυχίτῃ ἀφομοῖται ἀρχιπρεσβύτερῳ ἡγουμένῳ
ἐργῷ, ὃς οὐ καλῶς (2) μυτερὶς ἀνθρώπων μερῶν· τῷ αὐτῷ
ἔργῳ ἀπεικάζει τὴν πάνσοφον τὴν σωφροσύνην ἀρετήν.

Κιφ. ζ'. β'. ρησ'. ΟΜΦΑΛΟΣ ΣΟΥ ΚΡΑΤΗΡ ΤΟΡΕΥΤΟΣ,
ΜΗ ΥΣΤΕΡΟΥΜΕΝΟΣ ΚΡΑΜΑΤΟΣ (3).

ΟΜΦΑΛΩΙ οἶμαι τὸ ἱερατεῖον αὐτῆς τὸ καθάρτατον,
καὶ ἐκτὸς πάσης ἀμερτίας ἀπεικάζει. τὸ γὰρ εἶπεν· ΜΗ
ΥΣΤΕΡΟΥΜΕΝΟΣ ΚΡΑΜΑΤΟΣ. δὴλον ὅτι μὴ ὑστερῶν
τῷ Χριστῷ ἀΐματι. Τρεῦτον δὲ αὐτὴ εἶπεν καλῶς δὶξ', τὸ
ἐξισμῆναι καὶ ἀπὸ πάσης ἀμερτίας καθαρευμένης τὰς ἱερεῖς
εἰς ᾧ ᾤρεται (4).

Κιφ. ζ'. β'. ρηζ'. ΚΟΙΛΙΑ ΣΟΥ ΘΗΜΩΝΙΑ ΣΙΤΟΥ ΠΕΦΡΑΓ-
ΜΕΝΗ ΚΡΙΝΟΙΣ (5).

ΚΟΙΛΙΑΝ δὲ αὐτῆς τὸ πλῆθος τῷ λαῷ λίγει. καὶ
γὰρ σίτου τὰς πολλὰς ἀποεικάζει περιπόντως διξ', τὸ καὶ (6)
τὴν κρίσιν ἐρηκέναι πρὸς τῇ ταύτης καρπῷ· ἵνα μὴ ὁ κόκκος
τοῦ σίτου πιστῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνον μῖναι·
ἵνα δὲ ἀποθάνῃ, πλείονα (7) καρπὸν φέρει. ΘΗΜΩΝΙΑ
ΣΙΤΟΥ ὅτι μὴ λίγεται ἢ ἀγία (8) ἐκκλησία, ὅπερ αὐτὴ οὐκ ἔστιν
δὲν (9) συναχθεὶς ὁ λαὸς εἰς ἵφ' ἰνὶ ἀρχιερέων τῆς (10)
καλῆς ὁμοιοῦς περιπλεῖν (11) τὴν δὲ μοῖν ὁρμῶνται· οἷα τῆς
μυλῆται (12) καλῶς συμπληξάμεναι δι' ὁμοιοῦς βότρυας,
καὶ

(1) Meus & Barb. male ἐκκλη-
σιῶν, restitui ex Mutin. ἐκκλησία.

(2) Obscurum in hoc loco Philo-
lonis sensum sic suo more φει-
φειλῶν Salutatatus illustrat: Qui-
que (summus artifex) vel in ven-
ite Mutris formam veri hominis,
quem semel assumptis, & nunquam
est exutus, sua ipsius bonitate sa-

piensque formavit, ob idque ejus
operi universam caelestis sapientia vir-
tutem, & castitatis integritatem com-
parat.

(3) Sic Alex. Vaticana ed. habet
μεσμία.

(4) Πρώτην abest a Mutinen.

(5) Edit. Vat. ἐκ κρινῶν. Hic
quoque omittit illa sacri textus,

modulo) castitatis assimilatur operi artificis, qui fabricatus est calum & terram, & in utero matris formam hominis. Huic operi ipsius assimilatur venerandam castitatis virtutem.

CXCVI. UMBILICUS TUUS CRATER TORNATILIS, NON DEFICIENS MIXTO.

UMBILICO, ut arbitror, sacrarium ipsius [Sponsæ] purissimum & omnis peccati expers assimilatur. Cum enim dicit, NON DEFICIENS MIXTO, intelligit non deficiens Christi sanguine. Bene autem illum (umbilicum) tornatilem vocat, quod erasos Sacerdotes esse oportet & ab omni peccato purgatos.

CXCVII. VENTER TUUS ACERVUS FRUMENTI SEPTUS LILIIS.

VENTREM ipsius intelligit populi multitudinem; apte enim multitudinem frumento assimilatur; propterea quod etiam Dominus dixerit de ejus fructu, nisi granum frumenti cadens in terra mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, majorem fructum affert. ACERVUS igitur FRUMENTI dicitur Sancta Ecclesia, quando turba incondite coacta, singuli singulis coacervati per bonam concordiam ordinatum & veluti turrim populum firmum exhibent, quemadmodum apes qua bene sese

Joan. xii. 24.

X 2 in-

Δύο καὶ σὺ, ὡς δύο νεβρι δ' ἰσχυροὶ δουλοῖ δ' ἐκείνῳ, quæ ibidem omisit Vetus Interpres.

(6) Mutavi καὶ in καί.

(7) Sacer textus habet πελώ.

(8) Restitui ἀγία ex C. Mutin.

(9) oo Codd. habent ὀχληδὺν.

(10) Forte δὲ σὺ.

(11) Lege πυρρὸν. Vox Homericæ, quam Scholiastes ad Iliad. M. v. 43. exponit πύργου δίκην, ἐν τῷ πύργῳ. Et O. v. 618. πυρρὸν πυκνός, ἀσφαλές, ἐν τῷ πύργῳ δίκην πύργου.

(12) Sic emendandus Codicum error μελίσση καλὸν.

ἔ αὐτὸ δὲ ἡ ἀγία ἐκκλησία κατὰ τὸ δόγματα (1) τῆ λαοῦ
 ροίξουσα τὰ σώματα θηρυία σίτη ἀπειρίζεται. ΠΕΦΡΑΓ-
 ΜΕΝΗ ὡς ΚΡΙΝΟΙΣ, ὅτ' ἐστὶ ὡς τοῖς ἀσμάσι τῶ Θιῶ λόγοις.

κ.φ. ζ. δ'.

ρη'. ΤΡΑΧΗΛΟΣ (2) ΣΟΥ ΩΣ ΠΥΡΓΟΣ ΕΛΕ-
 ΦΑΝΤΙΝΟΣ.

ΤΡΑΧΗΛΟΣ αὐτῆς, οἶμαι, λέγει τὸ καθάρτα ὅτι τῷ
 ἀφικόντων τὰγμα· ἰπείδ' ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας ὁ Χριστός·
 ὅτοι δὲ βασάζουσι (3) τὸ σῶμα τῷ Χριστῷ ἔ τὸ αἶμα, τὸ
 κεφαλῶ τῆς ἐκκλησίας. ὥστε ἔω ὁ τρέχων αὐτῆς εἰς
 ἰλιφάντιος, μάλιστα ὅπ' ὡς καθάρτῳ τῷ σωειδῶτι ἀντὺ (4).
 τὸ μυστήριον ἔχουσιν, ὡς καὶ ἄγ' ὅτι ἀπεσλῶν δ' ἡ
 ὡσαντὸς σμινῆς, μὴ διλόγους, μὴ οἷα πολλῶ περὶ σχοι-
 ζας, ἔχοντες τὸ μυστήριον πῶς ὡς καθάρτῳ σωειδῶσι. ἰλι-
 φάντιον γ' ὅτοι τρέχωνος λίγονται. καθάρτῳ τὸ πύριον
 ἰλιφάντιον ῥύπον μὴ πῶς διχόμενοι (5), ἀλλὰ καθάρτῳ
 βίη ἔ τρέων (6) τοῖς ἀγίοις δ' ἡσχοιῶντις. μυστήριος.

α'. Τιμοθ. γ'.
 β. θ'.

κ.φ. ζ. δ'.

ρηθ ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΟΥ ΑΙΜΝΑΙ· ΕΝ ΕΣΕΒΩΝ·
 ΕΝ ΠΥΛΑΙΣ ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΠΟΛΛΩΝ.

Ὅτ' ἡ γ' σωειδῶσις καθάρτῳ, ὡς καὶ λογισμῶν
 ὡς ὅτοι. ΕΣΕΒΩΝ (7). ἔρμινθεται καθάρτῳ λογισμῶν.
 Ἐπειδὴ γ' τῆς καρδίας τὸ δρατικὸν οἱ ὁδοὶ τῆς ψυχῆς εἰσὶν·
 ὡς ἡλμοὶ οἱ κατοπιδόντις ἔ μόνον τὰ ὁρῶμενα δι' ὀφθαλμῶν,
 ἀλλὰ

(1) Locus in eo. Codd. corrup-
 tus, qui habent δόγματα τὰ λαοῦ
 ροίξουσα τὰ σώματα θηρυ. Legen-
 dam κατὰ τὸ δόγματα τὰ λαοῦ
 ἀθροίζουσα τὰ σώματα θηρυία
 σίτη ἀπειρίζεται. Salutaris Co-
 dicem & ipse habuit mendosum,
 qui legit δόγματα: vertit enim,

ita unum drama populi, vel chorus
 ex multis variisque personis constitui-
 tur: nec reddit illa, θηρυία σί-
 τη ἀπειρίζεται, quæ cum ejus
 interpretatione coherere non po-
 terant.

(2) Sic etiam Cod. Alex. sine
 articulo. Vatic. edit. τρέχωνος.

PHILO IN CANTICUM CANT. 169

invicem complexæ exhibent botros. At ipsa Sancta Ecclesia tanquam manipulis adunatis populi corporibus acervo tritici assimilatur. SEPTA LIIIIS, hoc est suaveolentibus Dei eloquiis.

CXCVIII. COLLUM TUUM UT TURRIS EBURNEA.

Collum ejus arbitror dicere mundissimum Diaconorum ordinem; quandoquidem Ecclesie capus Christus: hi vero gestant corpus Christi & sanguinem, id est caput Ecclesie. Sunt igitur velut ejus collum elephantinum, præsertim quando in pura conscientia mysterium habent, ut ait Sanctus Apostolus: Diaconos similiter pudicos, non bilingues, non multo vino servientes, habentes mysterium fidei in pura conscientia. Hi enim elephantinum collum appellantur, veluti pyxis elephantina sordes non recipiendo, sed vitæ morumque puritate sanctis mysteriis ministrando.

1. Timoth. iii.
8. 9.

CXCIX. OCULI TUI UT STAGNA IN ESEBON, IN PORTIS FILIÆ MULTORUM.

*Ubi enim conscientie puritas, ibi cogitationum re-
flectitudo. ESEBON interpretatur puritas cogitationum. Quod
enim in corde videndi vim habet, id sunt interiores ani-
mæ oculi, qui non solum contemplantur, quæ cernuntur ocu-
lis,*

(3) Absurde Vetus Interpr. ver-
tit, ipsi vero & corpus & sanguinem
baptizant, legit βαπτίζουσι. Pro-
clive illi erat mendum e suo Co-
dice tolerare, & ponere βαπτίζουσι.

(4) Lege αἰνέτως.

(5) Lege ἐν δὲ ἐκείνοις.

(6) Sic Mut. Alii CC. τεῖνον.

(7) Sic Cod. Alex. sine articulo.
Vaticana edit. οἱ ἐφθ. & ἐφθον.

(8) Müllinen. ἐφθον ὅτι ἐμ-
νέται λογισμοὶ οἱ κατὰ τὸν νοῦν
ἢ μὴον τὰ δεξιὰ καὶ ἀριστε-
ρὰ, ἀλλὰ κ. τ. λ.

ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ μὲνα πῶρρα δι. ἔπειτα μινιδὸν πληθύνονται
οἱ λογισμοί, ἀναβρυόμενοι ἐκ τῆς ἡγίας ἀγίας γραφῆς οἰκίας.
ΩΣ ΛΙΜΝΑΙ λιμνιμίται δὲ τὸ πληθύνωσι καὶ πλατυν-
ωσι ἐν τοῖς ἡγίαις ἀγίαις γραφαῖς τοῖς μὲνοι. γινώσκεις γὰρ σοφὸν (1),
σοφ. σοφ. κα. 17'. φησιν, ὡς κατακλυσμός πληθύνονται. ΕΝ ΠΥΛΑΙΣ δὲ
ΘΥΓΑΤΡΟΣ ΠΟΛΛΩΝ αἴρεται, ἵππειδ' ἔπειτα θυγάτηρ
πολλῶν ἢ ἐκκλησία ἱδνῶν ἐκ πολλῶν σωτηρίων λαῶν, ἣ
μῶνοι ἀπ' ἧς τῆς περὶ τῶν δώδεκα φυλῶν, ἀλλὰ ὅτι ἐκ πά-
· Ησαΐ. ξα'. β'. τὸς ἱδνῶν σωτηρίων, ὡς καὶ Ἡσαΐας λέγει· ὅτι οὐκ ἔστι
γινώσκεις ποιμαίνοντες τὰ πρόβατά σου, καὶ ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες
καὶ ἀμπλυεργοί.

Κεφ. ζ'. δ'.

σ'. ΜΥΚΤΗΡ ΣΟΥ ΩΣ ΠΥΡΓΟΣ ΛΙΒΑΝΟΥ
ΣΚΟΠΕΥΩΝ ΠΡΟΣΩΠΟΝ ΔΑΜΑΣΚΟΥ.

ΜΥΚΤΗΡΑ αὐτῆς (2) τροπικῶς, οἶμαι, λελιχθαι τὸν
ἡγίαι Παῦλον· ἵππειδ' ἔπειτα ἡγίαι δύο ὁρατοῦν τὰς ἀναπνοὰς
αὐτῆς περιέδωκε τῇ ἡγίᾳ ἐκκλησίᾳ. μυκτὴρ δὲ οὐκ ἀναπνοῆς
τῆς ἀναπνοῆς τῆς ζωῆς ὀχίτηται· ὡς καὶ αἱ δύο ὁρατοῦν
ταύτης δὲ τῆς ἡγίας δεικνύει περὶ τῆς αἰώνιοις περιέξιν-
σαι ζωῆς. σαφὲς δὲ ἔστιν ὅτι ΣΚΟΠΕΥΩΝ ΠΡΟΣΩ-
ΠΟΝ ΔΑΜΑΣΚΟΥ· ὅτι γὰρ ἐν Δαμασκῷ κίηται ὁ θεός·
Πραξ. β'. β'. γ'. πατὴρ ἀπίστα, ὁ πᾶσι καὶ ὑπερῶν τοῦ ὅπου τοῦ λαμβάνει
τῆς δυνάμεως τῆς Χριστοῦ μετὰ τῆς, ὁ πᾶσι καὶ ὑπερῶν τοῦ ὅπου τοῦ
Πραξ. β'. δ'. τῆς τῆς ἐδὲν ἐκάλει φωνὴν λέγουσα· Σαῦλ Σαῦλ τί με
διώκεις; εἰς Δαμασκὸν γὰρ εἰσιλθὼν τὸ βίβαιοις ἐκπύπτει τὸ
Πραξ. β'. ιθ'. πῆλως, ὅτι τῆς ὀφείλει αὐτὴ ἀπίπτει ὡσεὶ λιπίδες. καὶ γὰρ τῆς
αἰώνιος φωτισμῷ ἔτυχεν.

σα'. ΚΕ-

(1) Manifestum ex verbo φωνῶν
Philonem ut Librum Canonicum
habuisse Sapientiam Siracidis, sive
Ecclesiasticum: eodemque modo
eundem librum citat per verbum

φρσι infra ad vers. cccxvi. Est au-
tem subintelligenda vox γραφῆς.
Eam vero habeo discrete expres-
sam infra ad vers. cccxx ubi affe-
rens locum ex Siracide ait: ὡς ἡ

is, sed que a longe intelliguntur. Hæ cogitationes in modum stagni implentur, scaturientes ex Sanctarum Scripturarum meditatione TANQUAM STAGNA electa, propterea quod implentur, & dilatantur Sacrarum Scripturarum intelligentiis. Scientia enim, ait Scriptura, tamquam *Ecdi. xxi. 16.* inundatio abundabit. IN PORTIS DICITE FILIÆ MULTORUM; quoniam filia multarum nationum Ecclesia ex multis gentibus collecta, non modo ex duodecim Tribubus Circumcisionis, sed ex omni gente coacta, ut ait Isaias: Venient *Isai. lxi. 5.* alienigenæ pascentes oves suas, & aliarum gentium aratores & vinitores.

cc. NASUS TUUS SICUT TURRIS LIBANI,
PROSPICIENS FACIEM DAMASCI.

NASUM ejus arbitror figurate appellare Sanctum Paulum: ipse enim dedit Ecclesiæ duorum Testamentorum spiramenta. Nasus binis spiramentis tanquam rivulis vitam homini derivat; sic duo Testamenta per unum divinum Spiritum æternam illi vitam parant. Manifeste igitur dicit: RESPICIENS FACIEM DAMASCI. Etenim Damascus vocatus est divinus Apostolus, quando acceptis literis, ut persequeretur Christi discipulos, illuc proficiscebatur, cum celestis in itinere vox illum vocavit dicens: Saule Saule *Ibid. v. 4.* quid me persequeris? Cum enim Damascus esset ingressus, firmitatem fidei adeptus est quando ab ejus oculis *Act. ix. 18.* deciderunt tanquam squamæ: etenim æternam lucem consequutus est.

cc. CA-

γενῶν λίαν. Et ad vers. cclix. utitur eadem plane formula καὶ τὸ γαγενμῆθαι, quam D. Paulus citans locum ex Psalm adhibet

II. Cor IV. 13. καὶ τὸ γαγενμῆθαι τοῦ ἐπιδοῦσα κ. τ. λ.
(2) Mutinen. dunt.

Κεφ. ζ'. ε'.

σά'. ΚΕΦΑΛΗ ΣΟΥ ΕΠΙ ΣΕ ΩΣ ΚΑΡΜΗ-
ΛΟΣ.

ΚΑΡΜΗΛΟΣ ἱερμολογία ἰπύκωσις πειτομῆς. ἀπὸ
 γὰρ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, τυτίσιν ἀπὸ Χριστοῦ · κεφαλὴ γὰρ τῆς
 ἐκκλησίας ὁ Χριστός. ἐν τῷ τῷ ἰπύκωσις γίνεται ἡ πει-
 ματισμὸς πειτομῆς. πάλιν ὁ ἄγιος ἀποστολὴ εἶρηκε · καὶ
 ῥωμ. β'. κβ'. πειτομὴ καρδίας ἐν πειδύματι, ἢ ῥαίμασι, ἢ ἰπύκωσι
 οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

Κεφ. ζ'. ι'.

σβ'. ΠΛΟΚΙΟΝ (1) ΚΕΦΑΛΗΣ ΣΟΥ ΩΣ ΠΟΡ-
ΦΥΡΑ.

ΠΛΟΚΙΟΝ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ τὸν πολυάνθρωπον
 τὸ λαὸν λίγει οἶμα δῆμον. καθάπερ γὰρ αἱ τρίχες ἐν αἰα-
 ρισμῷ πλέθου πταγμῶν τυγχάνουσιν, ὕψος καὶ τὰ τῶν
 λαῶν πλέθου τριχῶν δίκην ἀναριθμῶν τυγχάνουσιν. πλέθουται
 ἀ' ταῦτα ἐν κόσμῳ τῆς ἐκκλησίας, ὡς φησὶν ὁ ἄγιος ἀπο-
 σολ. γων. ἰα. κομῶ, δὲ αὐτὴ ἰσιν. ὅτι ἡ κόμη αὐτῆς
 πλετολὸν δίδεται αὐτῇ. Καὶ γὰρ κόμη δίκην τὰ πλέθου τῶν
 ῥωμ. ιβ'. ιβ'. λαῶν πλετολὸν τῷ ἰπύκωσι. πάλιν αὐτὴς ἀνδρῶν (2),
 ἐπὶ πλετολῆς αὐτῆς ὡς κόσμῳ ὑμῶν. τὸ δὲ τὸ, ΠΛΟ-
 ΚΙΟΝ ΩΣ ΠΟΡΦΥΡΑ θεωρεῖται εἶτα περφοτικῶς πε-
 καὶ περφοτικῶς. καθάπερ γὰρ ἡ πορφύρα ἐν αἵματι βάπτε-
 ται, ὕψος ἐπὶ πλεθῶν ἡ πλεθῶν, ἐν τῷ αἵματι τῷ Χριστῷ
 βαπτισμῶν, βασιλικὴ γίγνεται αὐτῇ ἰδῆς, πάλιν ὁ ἱακὼβ τῷ
 Γεν. ιβ'. ια'. ἰδῆς, ἐξ ἧς ἀνίπτειν ὁ Χριστός, πάλιν (3) · πλεθῶν ἐν οἶκῳ
 τῶν σοφῶν αὐτῶν, ἐπὶ ἐν αἵματι σαφῶς τὴν πλεθῶν αὐτῶν.
 σοφὸν γὰρ ἐπὶ πλεθῶν τῷ Χριστῷ ἡ ἀγία σαφῶς ἐκκλησία δι-
 δεικνύται.

εγ'. ΒΑ.

(1) Editio Vat. καὶ ἀλφειοσ.

αὐτῶν ὡς κόσμῳ ἰδῆς, ἐπὶ πλε-

(2) Vatic. editio habet πάντας

θῆσας αὐτὸς ὡς κόσμῳ ὑμῶν.

CCI. CAPUT TUUM IN TE SICUT CARME-
LUS.

CARMELUS interpretatur agnitio circumcissionis. Nam ab ipso capite idest Christo (Caput enim Ecclesiæ est Christus) ex tunc agnitio profecta est spiritualis circumcissionis, de quo S. Paulus dicit: Et circumcisio cordis in spiritu Rom. II. 29. non littera, cujus laus non ex hominibus, sed ex Deo.

CCII. PLEXUS CAPITIS TUI UT PURPURA.

PLEXUM CAPITIS TUI arbitror dicere frequentissimam populi multitudinem. Quemadmodum enim capilli in multitudine innumera sunt ordinati, sic populorum est multitudo velut capilli sine numero. Plicantur vero illi ad ornatum Ecclesiæ, ut ait D. Paulus: Mulier si comam nutriat, gloria est illi: quoniam coma pro velamine data est ei. Etenim instar comæ, populorum multitudine Ecclesia induitur juxta eum, qui dicit: Omnibus iis indueris, & I. Cor. XII. 31. circumdabis tibi eos ut ornatum sponsæ. Illud vero, PLEXUS UT PURPURA, prophetice, & præsentione quadam divina dictum est. Quemadmodum enim purpura sanguine tingitur, sic etiam fidelium multitudo, sanguine Christi tineta, regia fuit illi vestis, de qua Jacob Jude, ex quo ortus est Christus, hæc dixit: Lavabit in vino stolam suam, & in Isai. XLIX. 18. sanguine uvæ amictum suum. Stola enim & amictum Christi esse sanctam Ecclesiam manifeste ostenditur. Genes. XLIX. 11.

Y CCLII. REX

At Alexandr. Codex habet πάντες αὐτοὶ ἰδιούτῃ & ἀειδίτῃ αὐτοὺς ὡς κόσμον νόμου, quam lectio-

nem sequitur Vet. Interpres,

(3) Restituenda post ἑκάστος vox λέγει ex Cod. Auximano.

CCIII. REX VINCTUS IN TRANSCURSIBUS.

Hic enim est celestis Rex, de quo David dicit: Dominus regnavit exultet terra. Revera VINCTUS est IN TRANSCURSIBUS: Currens enim de Celo in terram, & descendens usque ad Inferos, ut in eum extraheret mortuum, ipse victus est in transcursibus non necessitatis vinculis, sed voluntaria clementia benignitate, dicens Apostolus: Et ecce vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi.

Thal. xcvi. 1.

Math. xxviii. 10.

CCIV. QUAM SPECIOSA FACTA ES, ET SUAVIS.

SPECIOSA enim revera FACTA EST ET SUAVIS, non divinitatis virtus; neque enim additionem, neque diminutionem admittit; sed caro quam assumpsit: & perfectus homo, quem gestavit (Verbum) ille speciosus factus est, divinitatis pulchritudine configuratus, & suavis factus est, sedens in Regno Calorum ad dexteram Patris.

CCV. CARITAS IN DELICIIS TUIS; HÆC MAGNITUDO TUA SIMILIS FACTA EST PALMÆ: ET UBERA TUA BOTRIS.

CARITAS enim revera IN DELICIIS eius: DELICIÆ vero non in hisce carnalibus lautitiis, sed in persuasione spei, ut ait David: Delectare in Domino, & dabit tibi

Thal. xxxvi. 4

Y 2

pe-

γὰρ εἰς σου ἀμυσίαν τὸς φόνους, quæ est lectio Cod. Alexandrini, & quam plerumque sequi Auctorem nostrum sæpe notavimus. Certe sic legisse videtur Vet. Interpres, qui vertit: magnitudo tua similis est palma: Et ita legendum

esse, suadet ipsa hujus versiculi explanatio.

(4) Edit. Vat. εἰ μεσοὶ σου cum articulo.

(5) Male oo. CC. ἀπατάλῃ.

(6) Ἄλλ' ἢ. ita oo. CC. Lege ἄλλῃ.

172 ΦΙΛΩΝ ΒΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

οσι τῷ Κυρίῳ, καὶ δώσει σοι τὰ ἀγῆματα τῆς καρδίας σου.
 τῷ τοῦ ΜΕΓΕΘΟΣ ΩΜΟΙΩΘΗ ΤΩΙ ΦΟΙΝΙΚΙ καὶ
 πικύλοι τρέπον. τὸ μέγεθος τῆς ἐκκλησίας, τρεῖς οὗτοι
 δικαίον ἀφαιρῶσι ΩΜΟΙΩΘΗ ΤΩΙ ΦΟΙΝΙΚΙ καὶ τὸ λίσσοντα
 ψαλ. γβ'. 13'. περιφύλιον· δὴ καὶ ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει. φοῖνιξ δὲ λελυκατάτω
 κίττειται τὴν καρδίαν, ὡς εἰ ἡ καρδία δικαίον γινώσκουσα λελυκατέει,
 ἢ πρὸς τὰ κρίματα βροσκομένη, ἀλλὰ αἰὶν πρὸς τὰ ἐπιτελεία ἡ
 τὴν καρδίαν ἀναπειρομένη. εἰ δὲ καὶ σκέλοσπας ἔχει ὁ φοῖ-
 νιξ, ἡ δὲ τῆς ἀποκατελείται δὴ καὶ σκέλοσπας εἰς τὴν φοῖνικιν,
 ὡς καὶ τῷ δικαίῳ οἱ πρὸς τῆς ἀμφοτέρων ἐλπίχοι. λόγοι
 γὰρ σοφῶν ὡς τὰ βούκνιττα. ἡ ὡς ἔλοι πιπρωμένοι (1), οἱ
 πρὸς τῆς σωτηρίας ἐκδοθέντες ἐκ πικύλοι (2). ἀπὸ
 σωτηρίας γὰρ τῆς δύο ἐκδοθέντες ἐκ πικύλοι εἰς τὴν Χρ-
 στῶν, ὅσοι εἰ τῆς δικαίον ἐλπίχοι δίδονται, ἵνα πᾶς τις κιντῶ-
 μῶν καταλύηται τῆς καρδίας, καὶ ἀπὸ τοῦ πᾶσι ἀμφο-
 τῶν.

Βιβλ. ζ'. ζ'. σς'. ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΣΤΟΙ ΣΟΥ ΤΟΙΣ ΒΟΤΡΥΣΙΝ.

Καθάρματα οἱ τῆς φοινίκων ΒΟΤΡΥΕΣ πληθύνουσι τῶν
 καρπῶν καὶ τῇ γλυκύτητι, ὥστε τὰς δύο ΜΑΣΤΟΙ,
 τρεῖς οὗτοι ἀπὸ δύο ἐκδοθέντες, τὰς γλυκείας καμάρων ἐκδοθέντες
 αὐτῶν γλυκυῶν (3) βελόμενοι.

Βιβλ. ζ'. ν'. σζ'. ΕΙΠΑ, ΑΝΑΒΗΣΟΜΑΙ ΕΝ (4) ΤΩΙ ΦΟΙ-
 ΝΙΚΙ, ΚΡΑΤΗΣΩ ΤΩΝ ΥΨΕΩΝ ΑΥΤΟΥ.

Τρεῖς οὗτοι ὁ ἐκδοθέντες λόγος τῇ ταπεινότητι τῆς δικαίον
 καρπῶν τῆς γλυκείας καὶ ἀποκατελείται τὰς (5) ἀρχαίς
 ἡ τὰς ἐξουσίας· ἡ μὲν πρὸς τὴν ἀρχαίαν, ΑΝΑΒΗΣΟΜΑΙ,
 λίσσον, ΕΝ ΤΩΙ ΦΟΙΝΙΚΙ, ΚΑΙ ΚΡΑΤΗΣΩ ΤΩΝ
 ΥΨΕΩΝ.

(1) Var. περιφύλιον. C. Alex.
 περιφύλιον τῆς συνειδήσεως.
 Vetus Interp. de potis unius phoritis.

(2) Addidi ἵνα, quod habent
 sacrorum librorum exemplaria
 omnia Mss. & impressa. Eam vo-

petitiones cordis tui. *Hæc MAGNITUDO SIMILIS FACTA EST PALMÆ juxta varium modum. Magnitudo Ecclesiæ, hoc est justorum congregatio, similis facta est palmæ juxta Prophetam dicentem: Justus ut palma florebit. Palma enim candidissimum cor habet, quemadmodum etiam justorum animus candidus est, qui non pascitur ex terrestribus, sed supra ad celestes altitudines cor intendit. Si vero aculeos habet palma; etiam in hac re justus illi assimilatur. Sui sunt palmæ aculei, quemadmodum etiam justo sue sunt increpationes in peccatores. Sermones enim sapientum ut stimuli boum, & tanquam clavi igniti, qui per signa dati sunt ab uno pastore. Per signa enim, nimirum per duo Testamenta, ab uno Pastore Christo dantur hæ increpationes; ut omnis, qui ab iis stimuletur, corde compungatur, & a peccatis ablineat.*

CCVI. ET UBERA TUA BOTRIS.

Quemadmodum palmarum BOTRI implentur fructu & dulcedine, sic duo hujus UBERA, hoc est, duo Testamenta dulces efferunt virtutes iis, qui eorum dulcedine frui velint.

CCVII. DIXI: ASCENDAM IN PALMAM, ET TENEBO ALTITUDINES IPSIUS.

Delectatur caleste Verbum tali justorum puritate animi. Et expolians principatus & Potestates, & formam servi accipiens, ASCENDAM, inquit, IN PALMAM, ET

TE-

cem legit etiam Vet. Interpr. & habet Codex Mutinen.

(3) Cod. Mutin. γλυκυσθῶ. Legerem lubens γλυκυσθῶ.

(4) Et πρὸς. ita Cod. Alex. At Vat. edit. ἐν τῷ.

(5) Pessime Vetus Interpres & exuens se principiis, & potestatibus.

ΥΓΕΩΝ ΑΥΤΟΥ. ἵνα γὰρ κρατήσῃ τὰ τῆς δικαίαν ἔψο, ἀποταπεινῶσιν, ἀνέμωσιν ἱμβολοῖς (1) φέροῖσι, ταῖσι τῆς πεπρασμένῃς, ἐκ τῆς κρατύνει αἰσθάνουσι δὲ μόνον. ὅθεν καὶ σαφὲς ἵπταται.

Κιφ. ζ'. α'.

σθ'. ΚΑΙ ΕΞΟΝΤΑΙ (2) ΜΑΣΤΟΙ ΣΟΥ ΩΣ ΒΟΤΡΥΕΣ ΤΗΣ ΑΜΠΕΛΟΥ.

Καθάπερ γὰρ οἱ ΒΟΤΡΥΕΣ τῆς ἀμπέλων ὑποπιζόμενοι, ἐκ δὲ ἀμβολοῦ τὸ ἀφραγνύον ἐκβλυσάμενοι τῶν οἴνων ἔσονται. ὅπως ἐοικότες οἱ δίκαιοι ἐν ταῖς τῆς πεπρασμένης σωστοῦσι τῇ ἐκ δὲ ἀμβολοῦ, βοτρυῶν δίκαιον ἐκπιζόμενοι, δι' αὐτῆς ἀποτῆναι τῶν ἀφραγνύων τῇ ἐκβλυσίᾳ ποιῶντες δὲ καὶ (3).

Κιφ. ζ'. α'.

σθ'. ΑΛΛΑ (4) ΚΑΙ ΟΣΜΗ ΡΙΝΩΝ ΣΟΥ ΩΣ ΜΗΛΑ.

Ὁσμή τῆς πίστεως οἶμαί λίγει καὶ τὴν λίγιστ' ἀποσολοῖ. Χρὶς ὅθεν ὁσμή ἐστὶν ἐν ταῖς σωστοῖς, καὶ ἐν ταῖς ἀπολλυμέναις. οἷς μὲν ὁσμή ἐκ (5) θανάτου εἰς θάνατον, εἰς δὲ ὁσμή ἐκ (6) ζωῆς εἰς ζωὴν. διὰ τὸ καὶ ΟΣΜΗ ΡΙΝΩΝ ΣΟΥ ΩΣ ΜΗΛΑ. ἵνα γὰρ μυκτῆρα τὸ ἀποσολοῖ λίγει, ἵνα τι εἶνα τῆς ἐκκλησίας. ὅμως ἐκείνη ἐν δύσιν περιπατοῦσα, τὸ ἐν ἐστὶν εἶδ' αἰσθάνουσι, τῆς δύο ἐπὶ τῶν ζωοδοτῶν (7) τῇ ἀγίᾳ πνεύματι, καὶ εἰσπνεύματι ζωῆς. ΩΣ ΜΗΛΑ δὲ αὐτὴν λίγισται. ὅτι γὰρ μὲν ἐν ἐκείνῃς δύο κίττωται. ὁρῶσιν ἐκ πόνου. ὅς καὶ ἐν τῇ πίστεως ὁσμή τῶν μυκτῶν βροῶσιν ἐκ πόνου κίττωται τῇ σώματι καὶ αἵματι τῇ Χρὶς.

σι'. ΚΑΙ

(1) Emendandum ex Mut.Cod. ἱμβολοῖς.

(2) Vat.ed. ἵπταται δὲ μαστοῖς.

(3) Sic habet uterque Codex,

Barberinus, & Mutinensis, tum etiam meus. Locus est corruptus.

Salutatus, & Vet. Interp. videtur legisse ποιῶνται πνεύματι.

TENEBO ALTITUDES EJUS. *Nam cum tenuerit justorum altitudines, ab omni casu securi manent, sustentantes ventorum impetus, hoc est tentationes, et ab illo, qui eos tenet, invulnerati servantur. Unde clare subdit;*

CCVIII. ET ERUNT UBERA TUA UT BOTRI VINEÆ.

Quemadmodum enim BOTRI vinearum pressi, et calcati latificantem vini laticem effundunt; sic iusti in tentationum angustiis et afflictionibus instar botrorum pressi, per ipsam sui victoriam Ecclesie spiritualem parunt letitiam.

CCIX. ODOR NARIUM TUARUM SICUT MALA.

Odorem fidei puto dicere, juxta Apostolum, qui dicit: Christi bonus odor sumus in iis, qui salvi fiunt, et in iis, qui percunt; aliis quidem odor mortis in mortem, aliis autem odor vitæ in vitam. Propterea et ODOR NARIUM TUARUM SICUT MALA: interdum enim Apostolum nasum appellat, aliquando narem Ecclesia: tamen in duplici appellatione utrumque forma est una, per duo foramina vivificantem Sancti Spiritus vitam immittens. Ait vero: SICUT MALA. Mala enim in se ipsis duo habent; cibum et potum; ita bonus fidei odor mysticum habet cibum et potum Corporis et Sanguinis Christi.

II. Cor. II. 16.

CCX. ET

(4) Vat. edit. non habet ἀλλὰ, neque exhibent alii sive Mss. sive impressi; nec eam vocem agnoscit Vetus Interpres.

(5) ἐκ ἀβελθ ab impressis.

(6) ἐκ itidem non apparet in impressis.

(7) Lego ζωοδότης τῷ ἀγίῳ πνεύματι ἀσπόμενος ζωῆς.

Κιθ. ζ'. β'.

σί'. ΚΑΙ Ο ΛΑΡΥΓΞ ΣΟΥ ΩΣ ΟΙΝΟΣ ΑΓΑ-
ΘΟΣ (1) ΠΟΡΕΥΟΜΕΝΟΣ ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ ΜΟΥ
ΕΙΣ ΕΥΘΥΤΗΤΑ, ΙΚΑΝΟΥΜΕΝΟΣ ΧΕΙΛΕΣΙ
ΜΟΥ ΚΑΙ ΟΔΟΥΣΙΝ.

Ἵσως ὁ λάρυγξ τῷ κυρίῳ ὡς οἶν· ἀγαθός. ὁ γὰρ τῷ
100β. 16'. 12'. κυρίῳ λάρυγξ τῆς ἐκκλησίας ἐστίν. τοῦς (2) μὴν γὰρ φησι, ῥή-
ματα ἀγερῖναι. λάρυγξ δὲ εἶπα γάλίται. τῶντων οὖν ἡμεῖς
πνευματικῶν σιτίων τῷ σώματι· ἡ ἀμαρτία· Χριστὸν γὰρ
συνίεν ἡ ἐκκλησία τὸν ΛΑΡΥΓΓΑ ἔχει ΩΣ ΟΙΝΟΝ
ΑΓΑΘΟΝ. εἰν· γὰρ πινόμεν· πάντες λύπας, ἡ ματα-
βίλλει τὴν καρδίαν εἰς χαράν. ὡς καὶ τὸ πνεύμα τοῦ
τῆς ζωῆς ὁσμοῦ (3) εἰς ἄφισιν διδόμενοι ἀμνηστύνονται. πάντες
ἡμεῖς τὴν πρὸς τῶντων ἀχθόμεθα, Χριστὸν λίγοντες· γάλιτι,
πίτι· τὸ τὸ ἐστὶ τὸ ἡμῶν, τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἐκχωρούμενοι εἰς
ἄφισιν ἀμνηστύνων. θαυμασίας δὲ λίγει, ΠΟΡΕΥΟΜΕΝΟΣ
ΕΝ ΕΥΘΥΤΗΤΙ ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ ΜΟΥ. ὡς οἶν γὰρ
α'. Κορ. 14'. κη'. τὸ τὸ δίδεται τὸ πόμα· τὸ λίγοντες Ἀπόστολοι· δοκιμαζέτω δὲ
αὐτὸν ἁγιοποιεῖν, ἡ ὅπως ἐκ τῶν ἁγίων ἰσχύεται, ἡ ἐκ τῶν πνευματικῶν
πίπτει· διὰ τὴν συμφέρονται (4) ὅτις μυστηρίαις ἐκδύναται κα-
τελεγεῖν. σαφὲς δὲ καὶ τὸ ΙΚΑΝΟΥΜΕΝΟΝ ΧΕΙΛΕΣΙ
ΚΑΙ ΟΔΟΥΣΙΝ, ἵνα τὸ βραχὺ δείξῃ, ἡ τὸ μέγεθος τὰ χεί-
λες βαλεῖται αὐτῶν· τὸς ὁδοῦς ἐστὶν ὡς βραχὺ ἵκανόν πρὸς τὴν
ὀντινὴν σωτηρίαν τὸ διδόμενοι.

Κιθ. ζ'. β'.

σία'. ΕΓΩ ΕΝ (5) ΤΩ ΑΔΕΛΦΙΔΩ ΜΟΥ, ΚΑΙ
ΕΠ' ΕΜΕ Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΑΥΤΟΥ.

Ψαλ. 97'. κη'.

Ἐμὲ φησι τὸ περισκολλᾶσθαι τῷ Θεῷ ἀγαθόν ἐστὶ· ἵστη-
σθαι

(1) Οἶνος ἀγαθός sic Cod. Alex.
Sed Vatic. εἶνος ὁ ἀγαθός.

(2) Sic Cod. Alexandrinus, cu-
jus lectionem saepius sequitur Phi-

1o, ut alibi observavimus. Biblia
typis edita habet ὡς, Er D. Chry-
sostomus, ut observat L. Bos in
sua edit. τῷ ὅ, ait : πρὸς τὴν

CCX. ET FAUCES TUÆ UT BONUM VINUM
VADENS FRATRUËLI MEO IN DIRECTIONEM,
SUFFICIENS LABIIS MEIS ET DENTIBUS.

Revera fauces Domini sunt ut bonum vinum. Fauces enim Domini fauces sunt Ecclesia, Mens enim, ait Job. XII. 11. *Scriptura, verba discernit; fauces autem cibos gustant. Hos igitur spirituales cibos Corporis & Sanguinis Christi degustans Ecclesia, FAUCES habet. UT BONUM VINUM. Nam vinum cum bibitur, dolores sedat, & cor in letitiam vertit; ita hoc vita. poculum, datum in remissionem peccatorum, nostrum ex iis dolorem sedat, dicente Christo: Accipite, bibite: hic est Sanguis meus, qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum. Mirabiliter vero dicit: VADENS IN DIRECTIONE FRATRUËLI MEO. Rectis enim potus hic datur juxta Apostolum, qui ait: Probet* 1. Cor. XI. 28. *autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat; is nimirum qui præditus est reſtitutione, quæ in sacris mysteriis convenit. Manifestum est etiam quod ait: SUFFICIENS LABIIS ET DENTIBUS; ut breviter ostendat, vel tantummodo ex eo labia tinxisse ac dentes, illico quod datur satis esse ad perfectam salutem.*

CCXI. EGO FRATRUËLI MEO, ET IN ME
CONVERGIO EJUS.

Mihi, ait Scriptura, adhærere Deo bonum est, Psal. LXXII. 28.

Z

PO-

αὐτὸς ἐστὶν ὁ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ὁ ἐκ τῆς
Locum D. Chrysostomi non indi-
cat Bos. Invenias in Catena PP.
Græcorum in Job edita a Patricio
Junio Londini 1637. p. 152.

(3) Lege *ἡ ψαμα*.

(4) Sic oo. CC. Lege *συμπεριπνεύμα*.

(5) *ἐ* abest ab omnibus SS. Bi-
bliorum editionibus & Mss. Abest
etiam a Cod. Mutin.

Ψαλ. ζγ'. κ'. ὁ δὲ ὅτι τῷ κυρίῳ τὴν ἐλπίδα μου, καὶ πάλιν· ἐκολλήθη (1) ἡ ψυχὴ μου ὑπὸ σοῦ· ἰμὲν δὲ ἀντιλαβέτο ὁ δεξιὴ σου· ΕΓΩ ΤΩΙ ΑΔΕΛΦΙΔΩΙ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΕΠ' ΕΜΕ Η ΕΠΙ ΣΤΡΟΦΗ (2) ΑΥΤΟΥ. ὅπερ ἰσὶν· ἐγὼ λατρεύσω τῷ ὃν Ὑψ. τῷ Θεῷ, καὶ ἐπ' ἰμὲν ὁ ὁπισθεὶς αὐτοῦ· ταῦτις ἐν τῇ δούτρεα πάλιν παρσίκα, ὅταν ὁπισθεὶς ἐπ' ἰμὲν, ἐλθούσας συναγαγὼν με ἐκ τοῦ πατρὸς γαστρός τῆς γῆς δὲ, ὅτε τοῦ φωτὸς ἀγγέλων.

Κιφ. ζ'. ια'. σιβ'. ΕΛΘΕ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ, ΕΞΕΛΘΟΜΕΝ ΕΙΣ ΑΓΡΟΝ, ΑΥΛΙΣΘΟΜΕΝ ΕΝ ΚΩΜΑΙΣ, ΟΡΘΡΙΣΘΟΜΕΝ ΕΙΣ ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ (3).

Συνελεῖται ἡ νύμφη τῇ νυμφίῳ ἀπ' ἀποπύθιν ὅθεν, ἵνα σὺ αὐτῇ ΕΞΕΛΘῇ ΕΙΣ ΑΓΡΟΝ, ταῦτις ἐστὶν ὁ κόσμος· ὁ ΑΥΛΙΣΘΟΜΕΝ ΕΝ ΚΩΜΑΙΣ· ὁ παρ' ὅχλῳ παροικίᾳ (4) γιγνύμεται τῆς ἀγίας ἐκκλησίας πλατωσμένης ἀπὸ τοῦ λίγονται αὐτῇ περσφίτῳ· πλατύνουσι (5) τὰ ὁμοεισόμενά σου, ὅτε ὅτε αὐλαῶν σου πᾶσον· μὴ φοβῶ· καὶ τὴν πασάλας σου καπύσου· ἵτι εἰς τὰ δεξιὰ εἰς τὰ ἀριστερά ἐκπύττασι. ὡς ταῦτα λίγεται τῇ ἐκκλησίᾳ δούλῳ. διὸ λίγει· ΑΥΛΙΣΘΟΜΕΝ ΕΝ ΚΩΜΑΙΣ, ΟΡΘΡΙΣΘΟΜΕΝ ΕΙΣ ΑΜΠΕΛΩΝΑΣ· ὅπερ ἰσὶν εἰς τὰς ἐν τῷ τόπῳ ἐκκλησίας. πότι γὰρ ΟΡΘΡΙΣΘΟΜΕΝ, τῷτον ἔχει τὸν τόπον· ἀπὸ τῶν νεκρῶν σκότους τῆς ἀγνοίας εἰς τὸ φῶς τῆς πίστεως με περσφίτῳ.

σιγ'. ΙΔΩ

(1) Absent a meo Cod. & Barb. hic e Psalmo locus, quem cum exhibeat & Vet. Interpres, & habeat Codex Mutin. revocavi.

(2) Restitui ex Mutinensi & Bar. ἀποστροφῇ. Meus & Barb. ἀποστροφῇ.

(3) Restitui ἀμπέλωνας ut Vatic. & libri omnes. Hanc lectionem agnoscit Vetus Interpres, & ipsa explanatio postulat, ubi dicit ὅπερ ὅθεν εἰς τὰς ἐν τῷ τόπῳ ἐκκλησίας.

ponere in Domino spem meam. *Et rursus* : adhæsit anima nostra post te ; me suscepit dextera tua . Ego FRATRUELI ME0 , ET IN ME CONVERSIO EJUS ; *ideſt* , ego ſerviam nunc Filio Dei , & ad me converſio ejus ; hoc eſt in ſecundo iterum adventu cum ſeſe converterit ad me , veniet colligens me ex quatuor angulis terra per Angelos lucis .

ſſal. lxx. 9.

CCXII. VENI FRATRUELI MEUS, EGREDIAMUR IN AGRUM, MANEAMUS IN VICIS, DE LUCE VIGILEMUS AD VINEAS.

Sponſa jam inde vocat Sponſum, ut cum ipſo EGREDIATUR IN AGRUM, hoc eſt, in mundum, quemadmodum ait Dominus: Ager eſt mundus: & MANEAMUS IN VICIS. Etenim ubique factæ ſunt habitationes Sanctæ Eccleſiæ, quæ ſemper dilatatur, juxta Prophetam, qui illi ait: Dilata funiculos tuos, & mansionum tuarum: fige: noli timere: & palos tuos conforta: adhuc ad dexteram, & ad ſiniſtram extende: Iſthæc dici Eccleſiæ manifeſtum eſt: Idcirco ait: MANEAMUS IN VICIS: VIGILEMUS DILUCULO AD VINEAS: ideſt ad Eccleſiæ, quæ per loca ſunt: illa enim vox VIGILABIMUS, hunc tropologicum ſenſum habet; nimirum, producito me a nocturnis ignorantia tenebris ad lucem fidei.

Matth. xiii. 38.

Iſai. lxx. 2.

Z 2

CCXIII. VI-

(4) Sic legendum 60. Cod. habent παρρημυ.

(5) Locus Iſaiz in Sacris Bibliis eſt: παρρημυον & τόπων & οικων σου, & τῶν ἀνταλῶν σου, πῶλλον, παρά φάρος, παράρμηον τὰ χειρίσματα,

τὰ σου, & τῶν παρρημυον σου κα-
τὰρρημυον· ἵτι κα. τ. λ. Dilata locum
tabernaculi tui, & aulæarum tuo-
rum: fige: ne parcas: protende fu-
niculos tuos: & palos tuos confor-
ta, &c.

Κιφ. ζ'. ιβ'. σιγ'. ΙΔΩΜΕΝ ΕΙ ΗΝΘΗΣΕΝ Η ΑΜΠΕΛΟΣ .

Ὅτι περ ἐστὶν, εἰ τὸ κέρυγμα τῆς πίστεως τὴν δυνάμει ἐκ τῆς πίστεως αὐτῶν διδωκεν .

Κιφ. ζ'. ιβ'. σιδ'. ΗΝΘΗΣΕΝ Ο ΚΥΠΡΙΣΜΟΣ .

Τὸς ποταμίστας οἶμαι λέγει τὸς ἐξ ἁλυτῶν παλιῆς ποταμίας λαλοῦσας διδωκεν .

Κιφ. ζ'. ιβ'. σιι'. ΗΝΘΗΣΑΝ ΑΙ ΡΟΔΙ .

Αἱ τῦτοι φυχαί, αἵτινες ῥοδὸν δίκην τὸ ἐρυθρὸν αἶμα ἐχρίσθαι τῷ Χριστῷ . καὶ περ γὰρ ἡ ῥοὰ πολυκόκκος ἐστὶν, ὡς πολυθάλαμος, ἐξωθεν δὲ τὸ φλοιὸν ἐρυθροειδὲς κίττειται· ὥτως ἡ ἐκκλησία τὸν πολυάνθρωπον δῆμιον ἔχουσα ὡς τὸς, καὶ τοῖς ἰσχυροῖς τῆς ἐκκλησίας πᾶσι περιγίμνῃ, τῷ αἵματι τῷ Χριστῷ φυλάττειται . διὸ καὶ ἐπάγει .

Κιφ. ζ'. ιβ'. σις'. ΕΚΕΙ ΔΩΣΩ ΤΟΥΣ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΟΥ ΣΟΙ .

Τοῖς γὰρ τῶν τοῖς καὶ τὰ βῆθη τῆς μυστηρίου ἐκ τῆς πίστεως ἀποκρίνεται, τῶν τοῖς ἐκ τῆς δύο ἐκκλησιῶν ἀποκρίνεται .

Κιφ. ζ'. ιγ'. σιζ'. ΑΙ ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΙ (1) ΕΔΩΚΑΝ ΟΣΜΗΝ !

Γεν. λ'. π'.

Γεν. μβ'. ιδ'.

Μανδραγορὰν μωδὸς γίνεσθαι (2) ὁ Ἰσάχαρ . Ἰσάχαρ δὲ, φησὶν, τὸ καλὸν ἐπιθυμῶσιν ὅν (3) τῆς ἐκκλησίας ἡγία, ὅτι ἐκκλησία ὁσμῶν, ὅτι ἐστὶν τὴν τῆς πίστεως δύναμι . καὶ ἐκ τῶν ἑξῆς τῶν τοῖς . ΑΙ ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΙ ΕΔΩΚΑΝ ΟΣΜΗΝ . μανδραγορὰν γὰρ αἱ ῥίζαι ἔσθαι τὴν γλῶσσαν

αἱ-

(1) Ed. Vat. οἱ μανδραγοραί .

(2) Vetus Interpres feminam .

CCXIII. VIDEAMUS, DUM FLORUIT VINEA.

Idest, num predicatio fidei suavem ab iis, qui crediderunt, emisit odorem.

CCXIV. FLORUIT PROPAGO.

Recens illustratos dicere arbitror, qui per lavacrum regenerationis facti sunt candidi,

CCXV. FLORUERUN MALA PUNICA.

Eorum anima, quæ malorum instar punicorum rubro Christi Sanguine illite sunt. Ut enim malum punicum multis est preditum granis, & loculamentis; extrinsecus autem corticem rubrum habet; ita Ecclesia; quæ populosissimam hominum multitudinem intra se continet, & vestibus præceptorum circumtectâ; se tuetur Sanguine Christi. Propterea subdit:

CCXVI. IBI DABO UBERA MEA TIBI.

Talibus enim (idest, nuper baptizatis) mysteriorum profunditas ex spiritualibus uberibus, idest, ex duobus testamentis revelatur.

CCXVII. MANDAGORÆ DEDERUNT ODOREM.

Mandragorarum merces factus est Issachar. Issachar. vero, ait Scriptura, bonum concupivit, ut scriptum est in benedictionibus Jacob. Qui igitur bonum desiderant Ecclesie filii, hi dederunt odorem, hoc est, suavem fidei odorem. Et alio modo: MANDAGORÆ DEDERUNT ODOREM. Mandragorarum enim radices

Genes. xxx. 18.

Ibid. xlix. 14.

facit Issachar, cum vertit, facta est. (3) Lego ως έσ.

ἀνδραπόμους ἔχουσι (1) χαρακτῆρα, τῷ ᾧ ἰσχυρὸν εἶκοι ἐφ' ἑαυτῶν ἔχονται· οἱ γὰρ νικροὶ τῆς τῷ Χριστῷ παρρησίας ἐφ' οὗ ἀδύνατον ἀνδραπομῆναι τῷ τῆς ἀνιστάσεως διδωσασιν (2) ἐς μὲν.

Κεφ. ζ'. ιγ'.

σιβ'. ΚΑΙ (3) ΕΠΙ ΘΥΡΑΙΣ ΗΜΩΝ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΑΚΡΟΔΡΥΑ.

ΘΥΡΑΙΣ (4) οἶμαι τὸ ψυχῆς ἐ τῷ ἀνδραπομῶν (5) σκάνυς τὰ ὅσα ἐ τὰ σώματα καὶ τὴν ὀφθαλμῶν. Ἐξ· δι' οὗ θυρῶν τὰ τι τῆς ζωῆς εἰσίσταται, ἐ τὰ τῷ θανάτῳ ἵκασται ὡς τῷ γυνάμῳ τῷ διεξιμένῳ (6). ΕΠΙ ΔΕ ΘΥΡΑΙΣ ΗΜΩΝ ΠΑΝΤΑ ΑΚΡΟΔΡΥΑ. ἐπὶ τῆς ὀφθαλμῶν αἱ τῆς σιμῶνται ἐπὶ ὁδοῖς· ἐπὶ τὰ ὅσα αἱ τῷ θανάτῳ προσεγγιζόμενοι διεξιπύουσι (7). ἐπὶ τὸ σώμα αἱ ὑμνοῦνται ἐ αἱ ψαλμοῖται ἐ τῆς ψαλμῆς δὲ ψαλμῶν, ἐ παλαιᾶς ἢ μελίστω. θύραι δὲ τὰ πρὸς ἐξέρχονται ἐλθόντες ἢ εἰς γὰρ γραφὴν κέκληται· τὰ δὲ ἵκασται ἢ μὴ, θυρῶν δὲ κῆλυ, τῷ ἀμφοτέρω ἀποκλείουσι ὀφείλει (8) τὰ μέλη. ὀφθαλμῶν μὲν τοῖς βλεφάροις ἀποστρέφονται ἐπὶ ἐπιδουρίας, καὶ τὸ σώμα ὡς τὸ μὴ φησὶν ὅτι αὐτοὶ τοῦ τῶν λίγονται ἀποστόλου· πᾶς λόγος σαφὲς μὲν ἐκπεριείδω ἐν τῷ σώματι ἐπὶ ὑμῶν· διὰ ἐ ἀπικνῶς (9) φερέμενοι ἐ ὁ μακάριος Δαβὶδ λέγει· θύρην κῆρυ φουλακῶν τῷ σώματί μου, ἐ θύραν πειλοχῶν πᾶσι τὰ χεῖρ μου.

Ἐφιστ. δ'. κβ'.

Ψαλ. ρμα'. γ'.

Κεφ. ζ'. ιγ'.

σιβ'. ΝΕΑ ΠΡΟΣ ΠΑΛΑΙΑ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ ΕΤΗΡΗΣΑ ΣΟΙ.

Τῷ νῦν οἶμαι λίγει διεξιπύουσι (10) ἐ τῷ παλαιῷ; ὅς τις (11) τὰ διεξιπύματα, ἐ προσεγγιζόμενα ἢ ἐκκλινόμενα λαβόντες τῷ

(1) Lege ἔχουσι.

(2) Mutin. ἰδούσας.

(3) Ver. Interpr. vertit: Jamis nostras omnia poms; cui versioni nullam, quæ respondeat, invenio varianem lectionem.

(4) Lege θύρας.

(5) Mutin. ἀνδραπομῶν σκάνυς.

ἢ τὰ ὅσα.

(6) Mutin. διεξιμένῳ.

(7) Ver. Interpr. vertit divinitus.

dices sub terra humana forma prædita, mortuorum figuram in se habent. Mortui enim sentientes Christi adventum ad Inferos, resurrectionis odorem dederunt.

CCXVIII. ET IN OSTIIS NOSTRIS OMNIA POMA.

Ostia anima & humani tabernaculi esse arbitror aures, & ora, & oculos; per qua ostia & que sunt vicia, & que mortis ingrediuntur, ut cujusque est animus, qui ea excipit. IN OSTIIS NOSTRIS OMNIA POMA: in oculis nostris præcepta de pudore: in auribus divinorum mandatorum præceptiones: in ore hymnorum, psalmorumque cantus, & novi veterisque Testamenti meditatio. Ea vero, que diximus, jure ostia sacra Scriptura appellat. Omnia autem membra veluti ostia nostra claudi oportet peccato: oculus qui palpebris a concupiscentia se avertat: os ne quid loquatur absurdum, juxta Apostolum: Omnis sermo impurus ne procedat ex ore vestro: propterea precantis in modum Beatus David se se gerens ait: Pone Domine custodiam ori meo, & ostium circumstantiæ circa labia mea.

Ephes. iv. 29.

Psal. cxl. 3.

CCXIX. NOVA ET VETERA FRATRUELIS MEUS SERVAVI TIBI.

Novum puto dicere Testamentum & Vetus, ex quibus Ecclesia accepit justificationes & præcepta, eaque Spon-

sum præceptorum ordines. *Ἰνικάν*
ἔπος. ἡσυχάζει reddi debuerat,
divinorum mandatorum præceptiones.

(8) Lege *ὁσάκις*.

(9) Sic omnes Codices. Lege

ἀντικῶς.

(10) *Διαβόλιον* restitui ex Cod. Mutin.

(11) Lego *ἐξ ὧν*.

τῷ ἰδίῳ αὐτὰ τηρεῖν (1) νομίζω· ἀπὸ μὲν τῷ νόμῳ ἀκούσας·
 Εξοδ. κ'. γ'. τὸ ἔμψυχόν σου· καὶ ἀπὸ τῆς νίας ἐκ τῆς ἡγῆς διαφιλίαν
 διαθήκης ἀκούσας, ἢ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκκόπτειν (2), ἢ ταῦτα
 ποιῶμεν ἀπὸ τῷ νόμῳ ἀκούσας τὸ εἶναι ἐπιθυμίας. καὶ ἀπὸ
 Ματθ. ι'. λδ'. ἡγῆς διαφιλίαν ἀκούσας τὸ, μὴ ὁμῶσαι ὅλους· ἢ ταῦτα πιφυ-
 λαχμῆν τῷ ἀδελφιδῷ αὐτῆς, ταῦτα τηρεῖ, ὅτι ἐστὶ τῷ ἰδίῳ
 νομίζω, ἵνα διὰ τῆς ποιήσεως ἡγῆς ἐν ὅλῳ (3) τὸ ἔλαον ἐν
 τοῖς ἰδίοις ἀγγείοις ἐν τῷδε ἀγορεύσας τῷ βίῳ, τὴν λαμ-
 πνάδα ἀφαιμῆν τῇ τῆς πίστεως, τῷ νομίζω πῶς φαίνει. διὰ
 τὸτο ἢ ὁ κύριος πᾶσι ἡγῆς τὰ νομῶ καὶ διαφιλίαν προστάγ-
 ματα τῷ κυρίῳ, τὴν τι παλαιὰ ἢ τὴν νίαν διαθήκην μιλι-
 τοῖνται· δι' αὐτῶν ἐν τοῖς διαφιλίοις τὰδε λέγει· διὰ τῷ-
 το πᾶς γραμματεὺς μαθητεύσας εἰς τὴν βασιλείαν τῆς ἐκείνου
 ὁμοίος ἐστὶν αἰσθῆται· περιφέρειν ἐκ τῷ θεσπεσίῳ αὐτῷ κα-
 τὰ ἢ παλαιά· ΚΑΙΝΑ μὲν τὰ ἐν διαφιλίᾳ προστάγματα·
 ΠΑΛΙΑ δὲ τὰ ἐν νόμῳ διατάγματα.

Κιθ. κ'. α'. σκ'. ΤΙΣ ΔΩΗ ΣΕ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ ΘΗΛΑ-
 ΖΟΝΤΑ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ;

Μιγάλα ἢ θαυμαστά μυστήρια, τὰ ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ
 ἀποκαλύπτει γραφῇ. ἢ ἡγῆς ἐπὶ θαλάζοντα (4) μυστὴς μὲν, ἀλ-
 λὰ μητὴρ μὲν. πῶς ἡγῆς οἶσιν ἐστὶ τὸ ἀδελφιδὸν αὐτῆς αἰδρω-
 θήσα (5) λογῶν καὶ πλειωθήσα θαλάζειν πάλιν μυστὴς μη-
 τὴρ; τὸ ἡγῆς θαλάζειν (6) ἢ ἡγῆς πλείων; ἀλλὰ ἡγῆς βροχῶν.
 λέγει οὖν ὁ νόμος πρὸς τοὺς νομῶντας; ΤΙΣ ΔΩΗ ΣΕ
 ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ ΘΗΛΑΖΟΝΤΑ ΜΑΣΤΟΥΣ ΜΗ-
 ΤΡΟΣ ΜΟΥ. μήτηρ τῆς νόμου ἢ σοφία, ἀδελφιδὸς δὲ
 πάντης ὁ κύριος ἢ μὴ ἡγῆς Χριστός; ὡς ἢ ἡγῆς αἰσθῆται (7),
 - 81

(1) Legendum τῷ.

(2) Alladit ad locum Matth. v. 30.

(3) Sic Mutinenfis: at meus &
 Barber. ὁ ἐν ὅλῳ.

(4) Barber. θαλάζον· Mutin.

θαλάζοντα.

(5) Αἰδρωθήσα. Ita Mutin.
 αἰσθῆται Barberin. & meus;

so suo servat; & a Lege quidem audit: non mœchaberis: a novo Evangeliorum Testamento audit rescindendam esse concupiscenciam; & hac faciens audit a Lege: non pejerabis; & ab Evangeliiis: non jurare omnino; & hac custodiens fratruei suo eadem servat, idest, suo Sponso, ut per exequutionem mandatorum oleum vasis suis emens in hac vita, lampade fidei accensa Sponso in conspectum venit. Propterea Dominus de iis, qui legalia, & Evangelica præcepta Domini, & Vetus Novumque Testamentum meditantur, & enarrant, dicit in Evangelio: Ideo omnis Scriba doctus in regno cælorum similis est homini, qui profert de thesauro suo nova & vetera. Nova quidem, quæ sunt præcepta in Evangelio; VETERA, quæ sunt mandata in Lege.

Exod. xx. 13.

Math. v. 34.

Math. xxv.

Math. xiii. 52.

CCXX. QUIS DABIT TE FRATRUELIS MEUS SUGENTEM UBERA MATRIS MEÆ?

Magna & mirabilia mysteria, quæ reposita sunt in hac sancta Scriptura: non enim dicite sugentem ubera mea, sed matris meæ. Quomodo vero fieri potest, ut fratruei ejus, qui jam in virum tandem adoleverit, & ad perfectam venerit ætatem, rursus sugat ubera matris? Sugere enim non est adultorum, sed infantium: ait igitur Sponsa ad Sponsum: QUIS DET TE FRATRUELIS MEUS SUGENTEM UBERA MATRIS MEÆ? Mater est Sapiencia, fratruei vero ejus Dominus noster Jesus Christus, in quo

A a

gesta.

male uterque. Recta lectio est ἀνδραδίνῃα, & melior fortasse ἀνδραδίνῃα.

(6) Mutin. ἀνδραδίνῃα πάλιν ἐν τῇ τῇλ.

(7) Lege ἀνδραδίνῃα.

δις ἐὶ πρὸς αὐτὴν ὁ σὸς, ταῦτα οὐκ ἔστιν ἀλλ' ὁ λόγος ὁ αὐ-
 τῷ σωκεῖσθαι (1). ἔπειτα οὖν εἰς τὴν προφητίαν μορφω-
 θῆναι (2) ὁ Χριστὸς, ὅς ἐστι τὰ ἀρτιγινώσκειν τῆς ἐκκλησίας, δι'
 ἐκείνου αὐτὸς ὁ Χριστὸς διδάσκει τὴν μασχά, ταῦτα τὰς δύο
 ἀφ' ὧν τὸ μᾶλλον ἐστὶ τὸ γὰρ οὐκ εἶναι τὰς ἀρτιγινώσκουσας
 παλαιὰς τοῖς δι' ἰδὲν ἐπὶ πνεύματι ἀγαθιστοῖς, ἐπὶ
 τῷ ἀκακίᾳ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς, ἐπὶ τῇ κακίᾳ διδάσκει.
 Ζαχαρίας μὲν λέγοντι· ἔσθι τὴν κρέμα τῶν πνεύματων (3)
 μὴ λογίζεσθαι (4) ὅτι τῆς κρέμας ἡμῶν. καὶ πάλιν Ἰσαΐας
 βοᾷτι· εἴπατι (5) τοῖς μασχῶν ἡμῶν· ἀδελφοὶ ἡμῶν καὶ
 τῶν βδελυσσομένων. καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ διδάσκει διδάσκει
 ἀπὸ τῆς μασχῆς τῆς κρέμας διδάσκει ἐκείνο τὸ ὅτι ἀκακίᾳ οὐ-
 με· ἀγαπᾷ τὴν ἡμέραν ἡμῶν· καλῶς πεῖται τοῖς μασχῶν
 ἡμῶν. ἐπὶ τῇ ὑπὲρ τῆς ἀκακίας τῆς ἡμῶν. ἀπὸ δι' Παύ-
 λου τῶν ἀποστόλων τὸ λέγειν· μὴδὲν ἔσθι ἀπὸ τῆς
 διδόντος, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθόν.

КсО.п'.а'.

σκα'. ΕΥΡΟΥΣΑ ΣΕ ΕΞΩ ΦΙΛΗΣΩ ΣΕ, ΚΑΛ
ΓΕ ΟΥΚ ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΟΥΣΙ ΜΕ (6).

Κελευθ. β'. η'.

Κολοσσ. β'. ζ'.

Ἐξ τῆς Ἑλληνικῆς μεταφράσεως τοῦ Χριστοῦ· ὁ Χρ. τῷ Σταυρῷ ἱφίσταται αὐτοὶ οὐκ ἀλλήλῃς, ὅτι αὐτῆς βαλόντα αὐτοὺς τῷ σταυρῷ ἀπολύμενοι (7), ἵνα ἐκαστὸς τῆς ἀμαρτίας ἀπολαβῇ (8). ΕΥΡΟΥΣΑ ΣΕ ΕΞΩ ΦΙΛΗΣΩ ΣΕ. ΚΑΙ ΓΕ ΟΥΚ ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΟΥΣΙ ΜΕ. Ὁρῶσα γὰρ αὐτὴ ἔξω τοῦ ἔσω ἐκείνου, ὡς εἶπεν ὁ ἀπὸστολος· ἀπιδύνα (9) μὴ τοὺς ἐργατοὺς ἐκ τῆς ἐξουσίας καὶ μεγαλίας δυνάμεως λαβόντα διακρίνειν.

TOP

(1) Ita Mutinen. Meus & Barb.
 συνήγατο.

(2) Lege *ਸੁਧਾਧਰਮ*. Paulina phraṣis, ut alibi supra observavimus.

(3) Var. *πλησίον αὐτῆς*.

(4) Vatican. $\lambda\omicron\gamma\iota\zeta\iota\sigma\iota$: & sic legendum. Vetus Interpres legit $\lambda\omicron\gamma\iota\zeta\iota\sigma\iota\alpha$ *repentes*, sed vertit $\epsilon\omega\tau\alpha\iota\varsigma\ \kappa\alpha\rho\delta\iota\alpha\iota\varsigma\ \epsilon\mu\theta\eta\varsigma$, *in cordibus suis*.

(5) Perturbate affertur hic Isa-

gestavit hominem, quem Sapiencia ad nos delapsa, hoc est Verbum, quod est ante secula, cum se ipso commiscuit. Cum igitur Christus in recens illuminatis formatus sit, & in nuper natis infantibus Ecclesia; per illos ipse Christus fugit ubera, hoc est duo Testamenta, ex quibus mel & lac fluunt ipsis nuper genitis filiis, qui per aquam & Spiritum regenerati sunt, & innocentiam e Veteri & Novo Testamento sugunt; Zacharia dicente: unusquisque malitiam proximi non cogitet in cordibus vestris. Et rursus clamante Isaia: Dicite, Fratres nostri, iis, qui oderunt vos, & abominantur. Et rursus ex Evangelio sugunt ab ubere Novi Testamenti illud innocentia verbum: Diligite inimicos vestros, benefacere iis, qui oderunt vos, & orate pro persequentibus vos; ex Divo Paula dictum illud: Nulli malum pro malo reddentes, sed semper bonum.

Zach. viii. 17.

Isai. lxxvi. 5.

Luc. vi. 27.

Rom. xii. 17.

CCXXI. INVENIENS TE FORIS OSCULABOR TE, ET QUIDEM NON DESPICIENT ME.

Extra Hierusalem crucifixerunt Christum: per Crucem osculata est eum Ecclesia, videns ipsum pro se clavibus Crucis affixum, ut illa a peccato refrigeretur. INVENIENS TE FORIS OSCULABOR TE; ET QUIDEM NON DESPICIENT ME. Inveniens enim illum extra calos, ut dixit Apostolus, expoliantem principatus & potestates; quique formam servi accepit, per inenarrabile suum osculum oscu-

Coloss. ii. 15.

Philipp. ii. 7.

A a 2

lata

iz locus, sic legendus, ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμετέρου, τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς, & βδελυσσομένων.

(6) Sic Cod. etiam Alex. Editio Var. habet μισοῦσιν.

(7) Ex Cod Mutin. προσκαλεσάμενος, eruitur vera lectio προσκα-

λέμενος.

(8) Sic emendavi. Cod. Barb. & Mutin. habent ἀφιλάμενος.

(9) Lege ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμετέρου. Uterque Codex. Barber. & Mut. tamen etiam meus habent ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμετέρου.

Ἦν (1) αὐτῷ φίλῃς. ἰφίλειεν αὐτὸν ἡ ἐκκλησία ἢ φιλόματτ
 σαρκῶ· ἀπαγί το ἱεῖτο νοεῖν· ἀλλὰ φιλόματι πινυμαίω
 κῶ, καταλείψασα τὰ γύναι φρονήματα, καὶ τῷ τῷ πινυ-
 ματῷ φιλία αὐτῷ συγκρινόμενα. τὸ δὲ· ΚΑΙ ΓΕ ΟΥΚ
 ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΟΥΣΙ ΜΕ, τῆς πινυματικῆς φιλίας τὸ
 ἀκατάγνωστον λίγει μυστήριον. οἱ γὰρ ἱεῖς ὄριξιν σαρκῶς ἰπ-
 θυμῶς κακοῦθαι (2) φιλοῦντος ὑπὸ ἀγῶνι ἐξυδινοῦται. αὐ-
 τῷ δὲ τὸν ἱεραῖον ἢ σαρκῶς, ἀλλὰ πινυματικῶς φιλοῦσα
 συμῶν ἢ μόνον ἐκεῖ ἐξυδινοῦται, ἀλλὰ γι ἐδὲ μῆλα ἰπαι-
 νῶται· ἀπολυθῶς δὲ τῷ τῷ σαρκῶς μυστήριον ἱεραῖον λίγει.

Κριθ. κ. β.

σπβ'. ΠΑΡΑΛΗΨΟΜΑΙ ΣΕ· ΚΑΙ (3) ΕΙΣΑΞΩ ΣΕ
 ΕΙΣ ΟΙΚΟΝ ΜΗΤΡΟΣ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ ΤΑ-
 ΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΛΛΑΒΟΥΣΗΣ ΜΕ ΔΙΔΑΞΕΙΣ (4).

ΜΗΤΗΡ τῷ ἀνδραπῶν ἐ τῆς σαρκῶς αὐτῷ δῆλον ὡς ἡ γῆ.
 ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΣΥΛΛΑΒΟΥΣΗΣ τῶν

Γαίης. γ. ιβ'.

Ρωμ. ι. ιδ'.

της (5) αὐτῷ τὸν ἀνδραπῶν, τυπῆσι τῷ γῆς δῆλ. τὸ εἰρημῶν· γῆ
 εἰ ἐ εἰς γῶν ἀπαιλῶν. Ταύτης ταμῆον ὁ θάνατος· ἰπειδὴ πα-
 ράπερ ἐν ταμῆον θυσαστοῖς. ὅπως ἐν τῷ θανάτῳ πάντων τῷ δικαίῳ
 κατέχοντ ἐν ψυχῇ. ἱεραῖον δὲ ὁ θάνατος· ἀπὸ Ἀδάμ
 μέχρι Μωϋσίου, καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ἀμωρτίσας. πρὸς ἀφ᾽ ἑαυ-
 τὸν αὐτὸν (6) ὁ σῶξ, ὡς ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας ἰφίρειν, ἐν
 σῶμα.

(1) Barb. meus & Mut. habent
 ἀφ᾽ ἑαυτῶν ἀπὸ φιλομαθῶν. Scri-
 be δι' ἀφ᾽ ἑαυτῶν.

(2) Scribe κακοῦθαι φιλοῦντες.

(3) Καὶ nec in Vatic. edit. nec
 usquam alibi occurrit: eam ta-
 men agnoscit Vet. Interpres.

(4) Hanc vocem διδάξαις ha-
 bet Barber. & meus, quam tamen
 nec agnoscit Var. edit., nec Cod.
 Mutinen. nec Vet. Interpres. Est

autem initium versus sequentis
 juxta Aldinam editionem.

(5) ταύτης habet & meus Cod.
 & Barber. Eam non agnoscit Cod.
 Mutinenfis, & delendam censéo.

(6) Αὐτὸν. Hanc vocem, quæ
 abest a meo Codice, & Barber.
 revocavi ex Mutinenfi. Sed αὐτὸν
 quo referas? Facile tamen est in-
 telligere, quo ea vox referenda
 sit, si Paulinum locum afferas

lata est illum Ecclesia non carnali osculo (absit ut id cogitemus) sed osculo spirituali, relictis terrestribus cogitationibus, & per spirituales amicitias cum ipso coagmentata. Illud vero, NON DESPICIENT ME, spiritualis amicitie irreprehensibile dicit mysterium. Qui enim per carnalem cupiditatem malitiose osculantur, a Sanctis contemnuntur. Illi vero suum sponsum non carnaliter, sed spiritualiter osculans, non modo non contemnitur, sed maxime laudatur: consequenter vero huic Crucis mysterio hac dicit:

CCXXII. ASSUMAM TE; ET INTRODUCAM TE
IN DOMUM MATRIS MEÆ, ET IN EJUS CUBICULUM QUÆ ME CONCEPIT.

MATREM hominis & carnis ipsius (hominis) manifestum est esse terram. Et IN EJUS CUBICULUM QUÆ CONCEPIT ipsum hominem, hoc est terra, juxta illud quod dictum est: Terra es, & in terram redibis. Hujus inquam cubiculum est mors. Quoniam veluti in cubiculo thesauri, ita in morte, omnium justorum anime detinentur. Regnavit enim mors ab Adam usque ad Moysem & in eos, qui non peccaverunt. Cum autem caro ipsum excepisset, quam pro

Genes. iii. 19.

Rom. v. 14.

integrum. Igitur post ἀμείψασθαι sequitur ἐν τῇ κοιλίᾳ μου, ὅτι ἐκ βελόνης Ἀδάμ, ὃς ἐστὶ τὸ πρῶτον μάλλον: οὗ, qui est typus futuri, scilicet Christi & rerum ab eo gerendarum. Igitur vox αὐτὸν ad Christum est referenda. Salutatus fortasse existimans minus proprie dictum, Caro assumpsit Verbum, non quidem verba, sed sententiam reddens vertit: Idem Jesus humanis carne, eaque mortali

vestitus.... quam semel assumpsit &c. Vetus Interpres, qui vertit: Ergo facta Caro Verbum, habuit fortasse in suo Cod. ἡ σὰν ἐξ λόγου & ἐν ᾧ ἔσται. Sed siue eam lectionem habuerit, siue hanc, quam exhibent Græci Codices, quos vidi; certe oritur ex hoc loco haud contentnenda ratio existimandi, Commentarium hunc in Canticum Canticorum non esse S. Epiphani, qui Hæresi lxxvii. num. xxi. ejusmodi loquutiones diserte his verbis im-

190 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

σάγαγι· αὐτοὶ καθάπερ εἰς οἶκον, εἰς τὸν ὑπὲρ ὁμῶν ἡνάταται, ἔθνη καὶ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ συλλαβῇ αὐτῆς ἡμῶν ᾧ, ἔθνη, καθὼς περιερίεται, καθάπερ ἐν θυσιασθῶ, πάντων ἡμῶν ἀγίων συνικλείουσιν αἱ ψυχαί.

Κεφ. κ'. β'. σκγ'. ΠΟΤΙΩ (1) ΣΕ ΑΠΟ ΟΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΥΡΕΥΙΚΟΥ.

Δι' αὐτῶν γὰρ καὶ ἀπὸ οἴνου ἔπιν· ὃ πάντα διὰ ἡμῶν ἀποσέλων περιέπιν τὴν μυρεψικὴν· ὅπως ἐστὶ τῶν συνικραμμένων τῶν ἀγίων πινόμενα, οἷον καὶ περιέπιν πάντα λέγει· ἡσέλιτι, πίνω· τὴν πόσιν τὸ αἷμα μου, τὸ ὑπὲρ ὁμῶν ἐκχωσόμενοι· πῶς οὕτως αὐτὸ πῶσα διὰ τῶν ἀποσέλων, πόλιν αὐτῶν ἐπαγγίλλεται ποτίσει, εἰ μὴ, καθὼς περιερίεται, ὅπως μυσθωδῆς εἰς τῆς νοσημάτων ὁ Χριστός, δι' αὐτῶν τὴν ἀγαπασμένην ποτίζεται ἀπὸ τῆς μυρεψικῆς ἐκμετῶ· ποτίζεται ΑΠΟ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΥΡΕΥΙΚΟΥ, τὴν πόσιν ἀπὸ τῆς μυρεψικῆς, ἣ ἐλκεται περὶ αὐτῶν ὁ ἀκλυσία.

Κεφ. κ'. β'. σκδ'. ΑΠΟ ΝΑΜΑΤΟΣ ΡΩΝ ΜΟΥ.

Ἰνα εἴπῃ ἀπὸ ἐκμετῶ τὴν λαῶν, ὅς λαὸς πολυάνθρωπος πῶς ἐστὶ καθὼς καὶ πολυκόκκον ἢ ρόα.

Κεφ. κ'. γ'. σκε'. ΕΥΩΝΥΜΟΣ ΑΥΤΟΥ ΥΠΟ ΤΗΝ ΚΕΦΑΛΗΝ ΜΟΥ, ΚΑΙ Η ΔΕΞΙΑ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙΛΗΨΕΤΑΙ ΜΕ.

Ἐνάντιον τοῦ νομφίς εἶμαι ὅτι τὸν παρέντα αἰδῶνα, διξίαν

probat: τὸ δὲ λόγος σαφὲς ἐν ἡμῶν ἵνα μὴ τίνας νομίσωσιν, ὅτι αὐτὸς ἐνθεσπῶς ἔσθ', καὶ ἡλθὼν χερσὶς αἰς ἀνθεσπῶν, διὰ τῶν λόγων αὐτῶν ἵνα ἐστὶν τὸ θῆλον ἐπαγγέλοι. ὅτι τῶν σάρκα ὑμῶν ἀνελόμενοι, ὅτι ἡ λέξη σαφὲς ἐν ἡμῶν· ἢ ὅτι ἔπιν ἢ σαφὲς λέγει ἐν ἡμῶν, ἵνα δὲ ἡ αὐτῶν λόγον ἀπὸ ἐκμετῶν ἐλθέτω, αἰς αὐτὸν ὑποσέσωσιν ἢ σάρκα ἀπὸ τῆς μύρας αἱ ἀγλαὶ παρθένοι. ἢ αὐτοῦ, Verbum ca-

pro Ecclesia gestavit, introduxit eum, velut in domum, in morsem pro nobis, ubi erat cubiculum terra, qua nos concepit, ubi, ut supra dictum est, tanquam in thesauro omnium Sanctorum anime concludebantur.

CCXXIII. POTUM DABO TIBI E VINO UNGUENTARIO.

Per ipsam enim bibit de vino; praesertim per Apostolos praebeat ex unguentario; idest mixto cum S. Spiritu, quod et praebeat, dicens: Accipite, bibite hic est Sanguis meus, qui pro vobis effundetur. Quomodo igitur illa, cum per Apostolos biberit, rursus promittit illud dare in posum nisi, ut dictum est, cum formatus sit in nuper illuminatis Christus, per ipsos regeneratos ex mystico latice potat. E VINO UNGUENTATO potat, idest e mystico latice, quem ab ipso accepit Ecclesia.

CCXXIV. DE LATICE PUNICORUM MALORUM.

Quasi dicat DE LATICE, idest, de populo, qui populus e multis hominibus constat, ut e multis granis malum punicum.

CCXXV. LAEVA EJUS SUB CAPITATE MEO, ET DEXTERA ILLIUS AMPLEXABITUR ME.

Laevam Sponsi puto esse praesens seculum, dexteram vero

ro factum est, ideo ita concepta sunt, ne quis existimaret primum existisse hominem, et Christum in hominem venisse. Propterea Sanctum Evangelium primo loco posuit Verbum. Deinde de carne profectur dicens: Verbum caro factum est. Non enim dixit: Caro Verbum facta est, ut ostenderet primum defuisse Verbum de Calis, et ipsum sibi

carne formasse e Sancta Virginis utero. Ceterum eam loquutionem, Caro facta Verbum, Catholica fidei non repugnare, immo cum ipsa convente, eamque Patres adhibuisse docet Petavius de Incarnat. Lib. iv. cap. ix. num. 4. & 5.

(1) Aldina editio habet *didu-
En me, pater or.*

διξιάν δι' αὐτῶ τὸν μίλλοιτα, ἣ τὴν λίγναια γραφί· μὴ
 Παριμ. γ'. ις' κ'ος γρ' βίη εἰ ἐπὶ ξαῖς ἐν τῇ διξιᾷ αὐτῆς. ἐν δὲ τῇ ἀρι-
 στειᾷ αὐτῆς πλεῖτον εἰ ὀξεία· ἵνα ἴσως ἐπ' ἡ, ὅτι καὶ ἐντάδῃ
 εἰ ἐν τῷ μίλλοιτι αὐδὴ ἀνυστρίβα τὰ παρ' αὐτῶ. ΥΠΟ ΤΗΝ
 ΚΕΦΑΛΗΝ ΜΟΥ· ἵππεδν κεφαλὴ αὐτῆς ὁ Χριστός. πᾶσι δὲ
 ὅσα λαμβάνει παρὰ τῶ Θεοῦ εἰς ἐλεημοσύνας καὶ ἀνεμαρτήζοντα,
 δίδωσι ἐπὶ τῷ Χριστῷ προσφέρει, καὶ ἕτως δύναιμθ' αὐτῇ
 γίνεσθαι ὑπὸ τὴν αὐτῆς κεφαλῇ· ὅπερ ἐστὶν, ἃ τὰ ὀνητὴν αὐ-
 τῆς χεῖματ' ὑπὸ τῇ Χριστῷ ἔχουσιν. τὸ δὲ καὶ ἡ διξιὰ
 αὐτῆς περὶ τῆς μα τοῦ μίλλοιτα λίγει ἀδάτα, ἐν ᾧ κακί-
 σκει (1) ὁ καλὸς ποιμὴν καθάπερ ἐπὶ λαμβανόμενθ' αὐτῶ
 Ματθ. κ'. λδ'· λίγει· διὸτι οἱ δόλογομῖνοι τῶ πατρὸς μὴ· κληρονομήσαντι
 τῇ ἡτοιμασμένῳ βασιλείᾳ ἀπὸ κ. τ. λ.

Κρι. κ'. δ'.

σκ'. ΩΡΚΙΣΑ ΥΜΑΣ ΟΥΓΑΤΕΡΕΣ ΙΕΡΟΥΣΑ-
 ΛΗΜ ΕΝ ΤΑΙΣ (2) ΔΥΝΑΜΕΣΙ ΚΑΙ ΕΝ ΤΑΙΣ
 ΙΣΧΥΣΕΣΙ ΑΓΡΟΥ· ΤΙ ΕΓΕΙΡΗΤΕ ΚΑΙ ΕΞΕΓΓΕΙ-
 ΡΗΤΕ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ ΕΩΣ ΟΥ ΘΕΛΗΣΗ.

Ἐνδλιχῶς ἔγκειται ἀξιῶσα (3), ἃ μὲν ὅρκος τὰς ψυ-
 χὰς ἡμῶν ἀγίως περιστοιχεῖται ὑπὲρ ἡμῶν τὰς ἀμφοτελῶν· ἵνα
 τὴν ἀγάπῃ κυρώσῃ εἰς ἡμῶς ὁ Χριστός, ἵως αἱ ἡμῶς παρὰ
 Παλ. γζ'. α'. λαβῇ, ὡς Δαβὶδ λίγει· καὶ ἐν τῇ σκιᾷ ἡμῶν παύσονται οἱ
 ἐλπίδ' ἵως ἢ παύσονται ἡ ἀνομία. Τότι γρ' ἡμῶς παύσονται
 ἡ ἀνομία, ὅταν κληθῶμεν ὑπὸ αὐτῆς καταξιοδομεῖν, καθὼς
 Ρωμ. ε'. ζ'. ἃ ὁ μαρτυρεῖται ἀποστολῇ εἴρηκεν· ὁ γρ' ἀποδομῶν διδιδάσκω-
 ται ἀπὸ τῆς ἀμφοτελῆς.

Κρι. κ'. ε'.

σκζ'. ΤΙΣ ΑΥΤΗ ΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑ ΔΕΛΕΥΚΑΝ-
 ΘΙΣΜΕΝΗ, ΕΠΙΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΙ ΤΟΝ Α-
 ΔΕΛΦΙΔΟΝ ΑΥΤΗΣ;

Βλέποντες αὐτῶ οἱ ἀγῶν ἀποστολῆς, καὶ πάντες διέγνω-
 σάντα·

(1) Sic oo. CC. Legendum puto
 κακί σκει.

(2) Ἐν ταῖς δυνάμει καὶ. Has
 voces habet Cod Alexandr., quas

ro ipſius futurum juxta Scripturam, quæ dicit: Longitudo enim ætatis & anni vitæ in dextera ipſius; in ſiniſtra vero ipſius divitiæ & gloria; quæſt dicat & hic & in futuro ſeculo inamiffibilia, quæ ab illo proficiſcuntur. *PROV. III. 16.*
 SUB CAPITULO MEO; quandoquidem caput ipſius eſt Chriſtus. Omnia vero quæ a Deo accipit, in eleemoſynas diſperciens manifeſtum quod ea offert Chriſto, atque ita læva ejus eſt ſub capite ſuo; ideſt, quas in hoc ſeculo divitiis habet, ſunt ſub poteſtate Chriſti. Illud vero & DEXTERA ILLIUS AMPLEXABITUR ME, intelligendum de futuro ſeculo, in quo vocat juſtos bonus Paſtor velut oves, & ad dexteram conſtituit; & veluti eos arripiens ait: Venite benediſti Pa- *MATTH. XXV. 34.*
 tris mei, accipite regnum paratum, &c.

CCXXVI. ADJURAVI VOS FILIÆ HIERUSALEM
 IN VIRTUTIBUS, ET IN VIRIBUS AGRI.

Inceſſanter inſtat rogans, etiam cum adjuratione, animas Sanctorum, ut pro nobis peccatoribus intercedant, ut dilectionem erga nos Chriſtus confirme, donec nos accipiat, ut ait David: Et in umbra alarum tuarum ſperabo, donec tranſeat iniquitas. Tunc enim nos pertranſit iniquitas, cum digni fuerimus facti, qui ab eo vocemur; quemadmodum dixit Beatus Apoſtolus: Qui mortuus eſt, *PSAL. LVI. 2.*
 juſtificatus eſt a peccato. *ROM. VI. 7.*

CCXXVII. QUÆ EST ISTA, QUÆ ASCENDIT
 DEALBATA, INNIXA SUPER FRATRUELEM
 SUUM.

Vident eam SS. Apoſtoli, & omnes juſti aſcenden-
 B b sem

non reperias in Vatic. edit.

(3) Sic emendavi errorem Co-

dicum, qui habent &c. &c.

ἀναβαίνουσα ἀπὸ τῆ βαπτίσματος, λαλῶν καὶ δις μάλιν τῇ
τῆ ἀγίης πινύματος δυνάμει· ἢ ἐκ πληθύνει τοῦ ἑλλοῦ
αὐτῆς λίγυσι· ΤΙΣ ΑΥΤΗ Η ΑΝΑΒΑΙΝΟΥΣΑ ΛΕ-
ΛΕΥΚΑΝΘΙΣΜΕΝΗ (1), ΕΠΙΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝΗ ΕΠΙ
ΤΟΝ ΑΔΕΛΦΙΔΟΝ ΑΥΤΗΣ· ὅπερ ἐστὶν τὸ στήριγμα ἵπ-
αὐτῆς ἔχουσα τὸν Χριστὸν τὸν θυμῶν· διὸ λέγει αὐτῇ ὁ θυμῶν·

Κιφ. κ'. ε'.

σκύ. ΥΠΟ ΜΗΛΟΝ ΕΞΗΓΕΙΡΑ ΣΕ.

Τὸ μῆλον ἐν ἑαυτῷ τὰ δύο ὁμῶς ἔχει, βρωμα καὶ πό-
μα. ὡς τὸ μυστικὸν ἄρτον ὁ πόμα ἐξηγέρθη αὐτῷ (2). ἡ-
μῶς μὲν τὸ γὰρ αὐτῷ λαλῶν καὶ δις μάλιν ἀπὸ τῆ βαπτίσματος
ἀπολύει (3) ἵδρι ὑποσημασθῶναι, καὶ τὴν μυστηρίων (4)
τροφὴν πὶ καὶ πῶς δι' ἐνὸς εἶδους τῆ μῆλιν.

Κιφ. κ'. ε'.

σκύ. ΕΚΕΙ ΩΔΙΝΗΣΕ ΣΕ Η ΜΗΤΗΡ ΣΟΥ.
ΕΚΕΙ ΩΔΙΝΗΣΕ Η ΣΕ ΤΕΚΟΥΣΑ ΣΕ.

Περὶ τῆ πόχης γὰρ τῆ σαυροῦ λίγυσι, καὶ πᾶς ὁδὴ-
ναι ὑπογράφει τῆ σαυρῆ. ΕΚΕΙ ΩΔΙΝΗΣΕ ΣΕ Η ΤΕ-
ΚΟΥΣΑ ΣΕ. ἢ γὰρ σὰρξ τῆ Ἰουδῆς ὁδὴν ποιεῖ ἐν ταῖς ὁδοῖς
τῆ σαυρῆ, καὶ ἐξηγίνοισι τὴν ἐκκλησίαν ὅταν πὶ μὲν τῇ ἐκ
πλευρῆς αὐτῆς ἀναγεννηθῶν· πινύματι δὲ τῇ ἀπὸ διότου
τῇ αὐτῆς συκρινεμένην αὐτῇ καὶ πλεονεμένην. διὸ σαφὲς
ἐπιλέγει·

Κιφ. κ'. ε'.

σλ'. ΘΕΣ ΜΕ ΩΣ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΕΠΙ ΤΗΝ ΚΑΡ-
ΔΙΑΝ ΣΟΥ, ΩΣ ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΕΠΙ ΤΟΝ ΒΡΑΧΙΟ-
ΝΑ ΣΟΥ.

Τὸν σφραγίδις ἐπὶ τοῦ σημείου τῆ σαυρῆ ἐπὶ τὴν καρδίαν
αὐτῆς πινύματι λίγει· ἵκεται καὶ ἐπὶ τὸν βραχίονα· ἵνα οἱ
φω-

(1) In Codicibus Barberino &
Murinensi post λαλῶν καὶ δις μάλιν
sequuntur hæc τῇ τῇ ἀγίης πινύ-
ματος δυνάμει· ἢ ἐκ πληθύνει

τὸ ἑλλοῦ αὐτῆς λίγυσι· πῶς αὖ-
τις ἀναβαίνουσα λαλῶν καὶ δις μάλιν
ἐκπλήρει: quæ per librarii indigen-
tiam frustra iterata censui oport-

tem e baptisinate, Sancti Spiritus odore dealbatam; & stupore percussus ex ejus pulchritudine dicunt: QUÆ EST ISTA, QUÆ ASCENDIT DEALBATA INNIXA SUPER FRATRUELEM SUUM; idest, habens firmamentum super ipsum Christum sponsum. Propterea dicit ei Sponsus:

CCXXVIII. SUB MALO EXCITAVI TE.

Pomum in se ipso duo simul habet, cibum & potum. Sub mystico pane & potu excitata ab eo est. Cum enim eam per baptismum dealbatam connubio sibi conjunxisset, consequenter oportebat etiam mysticum cibum & potum per unam eam pomi speciem significari.

CCXXIX. IBI PEPERIT TE MATER TUA: IBI PEPERIT TE, QUÆ GENUIT TE.

Loquens enim de passione Crucis, dolores Crucis describit. IBI PEPERIT TE, QUÆ GENUIT TE. Caro enim Jesu parturit in doloribus Crucis & progenit Ecclesiam; aqua quidem, quæ ejus latere manavit, regeneratam, & cum eo commistam & perfectam per Spiritum, qui est e-divinitate.

CCXXX. PONE ME UT SIGNACULUM SUPER COR TUUM, UT SIGNACULUM SUPER BRACHIUM TUUM.

Signaculum & signum Crucis primum dicit super cor ipsius: deinde super brachium; ut illuminati a Chri-

Bb 2 flo,

tere induci. Hinc conicere licet horum Codicum alterutrum ex altero, aut utrumque ex uno eodemque Codice fuisse exscriptos.

(2) Sic meus Codex, & Barb. sed Mutin. ἀντὶ.

(3) Ἀποστόλος ἵδεν ἡρώωντας θλῶναι, hæc verba non sunt in Cod. Mutinensi.

(4) Ita meus & Barber. & Mutin. Lege tamen μυστηρίον.

φωτισίῃς ἐν Χριστῷ σωτηρομένοις πάντα ἕσα διὰ βραχίονα ὁπτιλῶσι, ἀναμυρῖντοις περὶ ταῦτα τιλῶσι, ὡς ἔσονται εἰδὺς τῷ σαυρῷ τῷ Χριστῷ τῷ βραχίονι αὐτῷ κρατῆμιν.

Κιφ. η'. ε'.

σλα'. ΟΤΙ ΚΡΑΤΑΙΑ ΩΣ ΘΑΝΑΤΟΣ ΑΓΑΠΗ.

Σεφ. σμρ. δ'.
κη'.

Τοιαῦτω γὰρ περὶ τῶν περὶ τὸ Χριστὸν ἀγάπῳ, δι' ὧς θανῶσα, ὡς ἡ γραφὴ λέγει· ὥς θανάτου ἀγωνίσαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Τῷτο πτωεσμίνοι οἱ μύρτις, θανάτου καὶ ἐκχύσις αἵματι, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον ἐπὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ δόνη (1) ὑπὲρ ἡμῶν, ἐτήμεσαν.

Κιφ. η'. ε'.

σλγ'. ΣΚΛΗΡΟΣ ΩΣ ΛΙΔΗΣ ΖΗΛΟΣ.

Ματθ. κη'. γ'.

Αδριε. λβ'.
κα'.

Τιτ. γ'. γ'.

Τοσῶτον γὰρ ἰσκληρώθη (2) ἡ καρδίᾳ Ἰουδαίων, ἐν τῇ γῇ (3) ὅτι τῷ κυρίῳ μὲν τὸ ἀνασῶμαι αὐτὸν, ἀποκληρωμῶν (4) ἔχοντι τὴν καρδίαν τῇ ἀπιστείᾳ, ἡδύσασθαι πᾶσι περὶ τοῦ τῶν ἐξελίχοντες λέγοντι· εἰπαὶ ἡμῶν κοιμαμένων, νεκρὸς ἦλθεν (5) οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐκλήσαν αὐτόν. ὥς δὲ ὅτι τὸν σκληρῶν ζήλῳ, ὡς τοσῶτον ἰσκληρωμένον τῷ ἡδύσει, ὡς ἐπὶ τὴν ἀνάστασιν Χριστῷ πωλῶσαι, τῇ σπένδον (6) τῷ ζήλῳ κατατακόμενοι· διὰ τὰ ταῦτα περιπίπτειν ἐπὶ τῇ γῇ Μουσίῳ· ἀνθ' ὧν κακῶς ἐξήλασαν, καὶ πᾶσι ἀλώσω αὐτοὺς ὡς οὐκ ἔδιναι, ἐπ' ὅτι αὐτοὺς παροργιστῶ αὐτοὺς. ἡμῶν δὲ ἀσυνήτοι, ὡς καὶ ἀπόστολῳ εἶρηκε, δὲ λῶνεν· τῶν ἐπὶ ποικίλαις· ἀλλὰ τῷ χαριτι Θεῷ κληθῆναι ἡμῶν εἰς ἀγασμὸν, πᾶσι λῶνεν ἐκείνοι βλῶντις ἑαυτοὺς ἀπὸ ἡμῶν, ἡμῶν δὲ ἐν Χριστῷ σωζόμενοι.

σλγ'. ΠΕ.

(1) Sic emendavi ex Mut. Cod cum meus & Barberin. habeat δοντες.

(2) Scribe ἰσκληρώθη.

(3) Γῇ necessariam vocem, quae abest a meo & Barber., revocavi ex Mutin.

(4) Ita ex Cod. Scribe ἀποκληρ.

flo, una cum eo crucifixi, quæ per brachium efficiunt, ea omnia innocentibus actionibus perficiant, tanquam sub forma Crucis, tenente ejus brachium Christo.

CCXXXI. QUIA FORTIS UT MORS DILECTIO.

Talem enim suadet erga Christum dilectionem, propter quam moriens, ut ait Scriptura: usque ad mortem decerta pro veritate. Id sibi Martyres cum persuassissent, illum, qui pro nobis mortem suumque Sanguinem dedit, morte & Sanguinis effusione honorarunt. Eccli. ix. 33.

CCXXXII. DURA SICUT INFERNUS ÆMULATIO.

Ita enim induratum est cor Judæorum, dum Dominus esset in terra post resurrectionem suam, ut induratum infidelitate gerentes cor, suaderent militibus ut mentirentur, dicentes: dicite nobis dormientibus, noctu venerunt discipuli ejus, & furati sunt eum. Quoniam igitur dura emulatione usque adeo indurati sunt mendacio, ut etiam Christi resurrectionem vendere voluerint, emulationis tæbe labefacti, propterea hæc cum præcisset, dixit per Moysen: Pro eo quod male æmulaverunt; & ego provocabo eos ad zelum in non gente; in gente stulta irritabo. Erasmus vero insipientes, ut ait Apostolus, servientes voluptatibus variis. At nunc vocati cum simus gratia Dei in sanctificationem, illi æmulantur, se ipsos videntes abjectos, dum nos interea salvi sumus in Christo; Matth. xxviii. 13.

Deut. xxxii. 21.

Tit. III. 3.

CCXXXIII. ALÆ

εὐμερίων, & ante hanc vocem videtur deesse aliquid. Legendum arbitror ὡς ἀποκλήρυμ. ἵχον-
της τ. παρδ. τῇ ἀ' πς. ἀνδ' σπιδ' ρῶδ' πῖθον.

(5) Sic restitui hunc locum ex Mutin. Meus & Barb. non habent ἵλδον, nec εἰ ante ἵκλι-σαν.

(6) Mutinensis habet τῇ πικαδόν, ubi legendum πικαδόν.

Κριθ. κ'. ε'.

ολγ'. ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΑΥΤΗΣ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΠΥ-
ΡΟΣ, ΦΛΟΓΕΣ ΑΝΘΡΑΚΕΣ ΠΥΡΟΣ ΑΥΤΗΣ.

Τὰ περιπτερά τῆς ἐκκλησίας τὸ πλῆθος ἦν πικρὸν ἐκ πολλῶν περιγινόμενων φυλῶν πὶ καὶ ἐπαρχῶν (2) καθάπερ πατέροις ἰσχυραῖς. ἰσχυρά μιν γὰρ τὰ πλῆθη τότε ἔσαν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὅτι τὸ ἄγιον πνεῦμα ὡφείκει αὐτοὺς ἐχρημεξέμενον καθάπερ γλώσσαι ὡσεὶ πτεροί. φλόγαι οὖν καὶ ἐν τῇ καμῇ δυνάμει τότε ὡφείκει (3) ὅτι ἐγὼ αἰγίους πῦρ. Καὶ περιφένδεσθαι, πτεροῦν, ὁπνίκα ἐν πυρὶ φλογὸς ὡφείκει ὁ Θεὸς τῷ Μωϋσέ. Τὰ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ οὖν αὐτῆς ἢ νῦν καὶ παλαιὰ δυνάμει. ΠΥΡΟΣ ΦΛΟΓΕΣ ἐν αὐταῖς ταῖς τῇ πίστει ἀρχαῖς ὁ τῷ Μωϋσῶς ὁπνίσθαι ἐν πυρὶ τῷ βῆτα, καὶ οἱ ἔθνη ἦσαν ἀποπέλονται τῷ ἀγίῳ πνεύματι πρὸς περιμφορὰς λογισμοῖς (4).

Κριθ. κ'. ζ'.

ελδ'. ΥΔΩΡ ΠΟΛΥ ΟΥ ΔΥΝΗΣΕΤΑΙ ΣΒΕΣΑΙ
ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ, ΚΑΙ ΠΟΤΑΜΟΙ ΟΥ ΣΥΓΚΛΥ-
ΣΟΥΣΙΝ ΑΥΤΗΝ.

Οἱ τὴν τῇ Θεῷ ἐκκλήμην ἀγάπῃ, καὶ καταβύθισιν (5) ἐπ' αὐτῆς οἱ πειρασμοὶ ὡς ποταμοὶ ἀλλ' οὐ σβέννυται αὐτῇ ἡ ἀγάπη. εἰπὼν γὰρ ΤΑ ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ ΑΥΤΗΣ ΠΥΡΟΣ ΦΛΟΓΕΣ πρὸς τῇ ἀγίᾳ πνεύματι, ὅθεν οὐ πῦρ τὸ πῦρ ὅθεν οὐ σβέννυται ὅπερ εἰς ἡμεῖς τῇ Χριστῷ ἀγάπῃ. πειρασμοῖς ἢ λήται. πᾶς γὰρ ἀκούει μὴ τὴν λόγον τούτων, ἀλλ' ἐπὶ αὐτῇ αὐτῇ, ὁμοιωδύται ἀνδρὶ φρονήμῃ, ὅστις ἀκατάβυθισι τῶν οἰκίαν αὐτῇ ὅθεν τῶν πύργων, καὶ κατὰ τὴν ἡ βροχῶν.

Ματθ. ζ'. κδ'.

(1) Absunt a Cod. Mutin. ἀν-
θρακες πυρὸς αὐτῆς. Vatic. edi-
tio habet φλόγαι αὐτῆς, sine ἀν-
θρακες πυρὸς. Quid habuerit
in suo Cod. Vetus Interpres, ne-

scio, qui vertit: circumspēcta ejus
circumspēcta ignis flamma ejus. Nul-
lam inter variantes ejusmodi le-
ctionem reperi.

(2) Legendum ἐπαρχίαν.

CCXXXIII. ALÆ EJUS ALÆ IGNIS, FLAMMÆ
CARBONES IGNIS EJUS.

ALÆ Ecclesie sunt multitudo fidelium, qui venerunt
ex multis tribubus & provinciis; quæ multitudo tanquam
alis volat. Volabant enim turba tum temporis in Hieru- A. 11. 3.
salem, cum Spiritus Sanctus apparuit illis dispersitis ve-
luti lingue tanquam ignis. Flammæ igitur etiam in no- A. 11. 4.
vo Testamento tum Sanctis apparuerunt. Et prophetave-
runt, & loquebantur aliis linguis. Et rursus in veteri Exod. 111. 2.
Testamento, cum in igne flammæ apparuit Deus Moysi.
ALÆ igitur ipsius sunt Novum, & Vetus Testamentum.
FLAMMÆ IGNIS in ipsius Fidei primordiis, viso Moysi
in igne rubi, & super Apostolos Sancti Spiritus particu-
le igni similes.

CCXXXIV. AQUA MULTA NON POTERIT EX-
TINGUERE CARITATEM, NEC FLUMINA IN-
UNDABUNT EAM.

Qui Dei dilectionem habent, etiam si in eos violent-
ter irruant tentationes, tanquam imbres & flumina,
tamen eorum caritas non exstinguitur. Cum enim dixerit,
ALÆ EJUS FLAMMÆ IGNIS, de Sancto Spiritu; ostendit hunc
ignem aqua non extingui: id est, dilectio erga Christum
tentationibus non dissolvitur: quicumque enim audit ver- Matth. VII. 24.
ba mea hæc, & ea facit, assimilabitur Viro prudenti, 25.
qui ædificavit domum suam super petram, & descen-
dit

(3) Sic 60. Codd. Sed scriben-
dum ἐπὶ δὲ.

(4) Ita meus & Barber. At Mu-
tinentis habet πρὸς ἑμπερὺς μ-

εραμὺς: prava utraque lectio.
Legge πρὸς ἑμπερὺς μελετῶν.

(5) Ita mendose 60. Codd. Scri-
be καὶ ἐπὶ δὲ.

χὴ, ἐ πλῆθι οἱ ποταμοὶ ; ἐ ἵπιδουσιν οἱ ἀνέμοι, ἐ πρὸς κρησσὸν (1) τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ εἰς ἵπσι : τὴν ἐμὴν αὐτὴν γῆν ἐπὶ τῷ πύργῳ .

Κεφ. κ'. ζ'.

σλ'. ΕΑΝ ΔΩΣΕΙ (2) ΑΝΗΡ ΠΑΝΤΑ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΕΝ Τῇ ΑΓΑΠῃ, ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΕΙ ΕΞΟΥΔΕΝΩΣΟΥΣΙΝ ΑΥΤΟΝ .

Αὕτη ἡ περικοπὴ παρὰ τῆς ἀποστολικῆς τῆς κόσμου, καὶ πάντα τὰ βίον αὐτῶν ἐν τῇ τῷ Χριστῷ ἀγάπῃ κατανασκάπτων (3), εἰ ἡμεῖς τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς ἐξενδινάμωμεν, ὡς α'. Κορ. δ'. γ'. φησιν ὁ ἅγιος Ἀπόστολος· ὡς (4) εἰς καθάρματα τοῦ κόσμου ἰγνέσθωμεν, καὶ οὐ μόνον παρὰ αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρὰ αὐτοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ εἴρεται, ὅς πάντα τοὶ βίον αὐτῆς ἰδῶμεν ἐπὶ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης, ἀποκαταστήσῃ καὶ ἀρβ'. Κορ. κ'. β'. χὰς ἐπὶ τῆς ἐκείνης, καὶ δι' ἡμᾶς ἀποκαταστήσῃ, καὶ μερῶν Φιλιπ. β'. ζ'. δὲ τῶν λαῶν, ἐ ἐξενδινάμωμεν ἀπὸ ἀρχῆς καὶ ἐ γαμψά. Λουκ. κγ'. ια'. τίωμεν τῇ λαῶν. καὶ ἡμεῖς Ἡρώδης ἐξενδινάμωμεν ἐξενδινάσας γὰρ αὐτοὶ ὁ Ἡρώδης ἀπίπτεται αὐτοὶ πρὸς Πιλάτον.

Κεφ. κ'. η'.

σλ'. ΑΔΕΛΦΗ ΗΜΩΝ ΜΙΚΡΑ, ΚΑΙ ΜΑΣΤΟΥΣ ΟΥΚ ΕΧΕΙ.

Ὅτι καὶ ἡ ψυχὴ εἰς Χριστὸν πιστεύει, τῆς δὲ θείας ἐντολῆς τῷ ἀκριβοῦς συνίστην μὴ καταλαμβάνει, καὶ τῆς δύο ἀφ' ἑκαστῆς τῆς γνώσεως μὴ ἔχει, παρὰ ταύτης διώκεται λίγαν· ΑΔΕΛΦΗ ΗΜΩΝ ΜΙΚΡΑ· τῇ τῇ, μὴ αὐτὴν ἐκείνη τῇ πᾶσι, ἐπὶ ἐπὶ τῇ δύο ἀφ' ἑκαστῆς τῆς γνώσεως εἰς εἰρήνην· ὅμως (5) παρὰ τῇτο ἀποβάλλεται· ἀλλὰ ἐ αὐτῇ (6) ἐμὴν.

(1) Barber. προσέκτισσε. Meus προσέκτισσε. Emendaveram προσέκτισσε. Mutin. habet προσέκτισσε. Sacet textus habet προσέκτισσε.

(2) Vatic. edit. ἐὰν δὲ.

(3) Vocem hanc in Barber. deletam restitui ex Mutin. Codice. In meo relictum est spatium, ea voce implendum.

dit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & excusserunt eam, & non cecidit, fundata enim erat supra petram.

CCXXXV. SI DEDERIT HOMO OMNEM VICTUM SUUM IN DILECTIONE, CONTEMPTU CONTEMNET EAM.

Hac prophetia est de iis, qui renuntiaverunt mundo, & omnem substantiam suam in Christi dilectionem infuserunt, & pro ejus nomine contempti sunt, ut ait Apostolus: tanquam purgamenta mundi facti sumus; nec solum de ipsis, sed etiam de Domino nostro Jesu Christo, qui vitam suam omnem dedit pro caritate erga nos, expolians principatus, & potestates, & propter nos egenus factus, & formam servi accipiens, & despectus a Pontificibus & Scribis populi, & ab Herode contemptus: Herodes enim illum contempsit, & ad Pilatum remisit.

1. Cor. 15. 13. Coloss. 11. 15. 11. Cor. 111. 9. Philipp. 11. 7. Luc. XXIII. 11.

CCXXXVI. SOROR NOSTRA PARVA ET UBERA NON HABET.

Quando anima in Christum crediderit, & divinorum mandatorum accuratam non perceperit scientiam, & duorum Testamentorum cognitionem non habeat, de hac dici potest SOROR NOSTRA PARVA: hoc est, nondum crevit fide; id est duorum Testamentorum notitiam non accepit: tamen non propterea repudiatur, sed se perfici obsecrat.

Cc.

Si

(4) In impressis N. T. legitur
ὅτι ἀδικαδάρματα.

(5) Όμους ἡ αἰεῖ habet Mutin.
Restituenda omnino est particula
negativa ἡ sic postulante senten-
tia.

(6) Mutin. habet ἀλλὰ ἡ αὐτῇ

*ὁμοιωθῆναι. Τὸ ἀδικαδάρματα censo
legi oportere, si credendum Ve-
teris Interpreti, qui vertit: sed
etiam ipsam proficere deprecatur, ut
possit esse perfecta. Salutatus etiam
tale quiddam in suo Codice vide-
tur habuisse.*

ἐμνησθῆναι ἰσχύται· μέντοι γὰρ φόβον Θεῦ ἐπίσιν ἔχει· ἰσχύ·
 γνώσει δὲ ἰσχυθῆναι, οὐ πῶς τὸτο ἀποδοκιμαζέται· κρείτ-
 τω (1) δὲ, φησιν, ἰσχυτοῦ μὲντος σωίσει ἱμφοβος, ἢ πείσο-
 σθῶν παύρηγία· ἐπὶ πῶς βραίνωι τόμμεν. ἢ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τῷ
 τόμμῳ ἀίετοι πῶς τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιῶνται τόμμῳ διακρινόμε-
 νονται. ἀρσῶν ἰσχύται ψυχῇ, ἐπὶ ἀδιδφῇ καλεῖται τῷ μενο-
 γινῆς, καὶ (2) μὴ γνῶσι πολὺν πῆρον ἔχει· ἢ γὰρ γνῶσι φη-
 σιοί, ἢ δὲ ἀρσῶν οἰκοδομῇ.

Κισ. κ'. κ'. σλζ'. ΤΙ ΠΟΙΗΣΩΜΕΝ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΗΣ ΗΜΩΝ,
 ΕΝ ΗΜΕΡΑ, Η ΕΑΝ ΛΑΛΗΘΗ, ΕΝ ΑΥΤΗ (3) ;

Αὐτῇ οἶμαι ἀγίαι διδασκάλωι εἰσὶν αἱ (4) φωναὶ προ-
 φητῶν π καὶ ἀποστόλων πρὸς τὸν μὴ τὸ κήρυγμα διχομήνους,
 ὡς φησιν Ἡσαίας· κῆρυ πῆς ἐπίσθου τῇ ἀκῇ ὁ μὲν, καὶ ὁ
 βραχύνει κῆρυ πῆς ἀπικαλίφθῃ; ὁμοίως καὶ Ἱεριμίας· πρὸς
 πῆς λαλίστω ἐ μετέφωμαι (5) ; ἰδοὺ ἀπείτμητα τὰ ὦτα
 αὐτῶν, ἐπὶ δὴ δυνάστωι ἀκύνει. δὴ, τὸτο ΤΙ ΠΟΙΗΣΩ-
 ΜΕΝ ΣΗ ΑΔΕΛΦΗ; ἀδελφῇ γὰρ οἱ ἄπιοι. τῷ (6) τῶν
 ἐπὶ σαρκὸς συγγένειαι εἰσὶν.

Κισ. κ'. κ'. σλν'. ΕΙ ΤΕΙΧΟΣ ΕΣΤΙΝ, ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΩ-
 ΜΕΝ ΕΠ ΑΥΤΗΝ ΕΠΑΛΞΕΙΣ ΑΡΓΥΡΑΣ.

Τὸτο οἶμαι τὸ τῶν λίγει· εἰ πῆς ἐστὶ, φησὶ, ἐπὶ μὴ
 ἄπιοι· μὴ σπασθῇ εἰ πῶς τραχύνῃ, μὴ ἀνικοῦ τῇ τῶν
 ἀγίαι ἀργῶν· ἀλλ' ὁ πῆς ἀπιοι ἡμῶν, ἐπὶ πῶς εἶσι (7)· κα-
 θ' ὅτι εἰς πῆς ἐπὶ πῆς οἰκοδομῶμεν (8) ἐπὶ αὐτῇ ἐπάλξει
 ἀργῶν· ὅτι εἰσι, οἶμαι, τῆς ἰλίχους τῆς διορθωτικῆς, τῆς
 Χρῆσ-

(1) In edit. Vat. hic locus sic lo-
 gitur : κρεῖττων πῶς μὲντος ἐπὶ σωί-
 σι ἱμφοβος, ἢ πείσοσθῶν ἐπὶ
 φωνῆς καὶ πῶς βραίνωι τόμμεν.

(2) Lego κατ.

(3) Barber., meus, & Mutin.
 ἐπὶ αὐτῇ. Sed Vatic. & libri omnes
 habent ἐπὶ αὐτῇ, quam lectionem

Si enim solummodo timorem Dei & fidem habeat anima, cognitione tamen sit inferior, non propterea reprobatur. Melior enim est (ait Scriptura) qui minuitur scientia cum timore, quam qui abundat astutia, & legem transgreditur: non enim auditores legis iusti apud Deum, sed factores legis iustificabuntur. Dilectionem habeat anima, & soror vocatur Unigeniti, licet scientia non admodum sit perita. Scientia enim inflat, caritas vero ædificat.

Eccli. xix. 21.

Rom. ii. 13.

1. Cor. viii. 1.

CCXXXVII. QUID FACIEMUS SORORI NOSTRÆ IN DIE, QUÆ SERMO FIET IN EA.

Hæ sunt, opinor, Sanctorum Magistrorum voces, & Prophetarum, & Apostolorum ad eos, qui predicationem non acceperunt, ut ait Isaias: Domine quis credidit auditui nostro, & brachium Domini, cui revelatum est? Similiter & Hieremias: Ad quem loquar, & contestabor, & exaudiet? Ecce incircumcisæ aures eorum, & non poterunt audire. Propterea QUID FACIEMUS SORORI? Fratres enim sunt infideles secundum carnis cognitionem.

Isai. lxi. 1.

Jerem. vi. 10.

CCXXXVIII. SI MURUS EST, ÆDIFICEMUS SUPER EAM LAMINAS ARGENTEAS.

Ad hunc modum, ut arbitror: si credit, & non est infidelis, non dura collo; non contumax ad audiendam Sanctorum disciplinam, sed credens, & illuminata sit; tanquam super murum ædificabimus super eam propugnacula argentea; id est, ut arbitror, reprehensiones, quæ corri-

CC 2 gendi

agnoscit etiam Vet. Interpres.

(4) Εἰρήνη. Duas voculas restitui ex Mutinen.

(5) In Bibliis impressis facer textus & ἡμετέρας ἐκείνης καὶ ἡμετέρας; id est ἀλλήλων.

(6) Κατὰ τὸ ὅτι ὁ ἀπὸ Μουτίνου, hæc ex Mutinensi, quibus implevi lacunam mei Codicis, & Barber.

(7) Lego ἐκαστὸν ἑαυτοῦ.

(8) Lego ἐκαστὸν ἑαυτοῦ.

204 ΦΙΛΩΝ ΕΙΣ ΑΣΜΑ ΤΩΝ ΑΣΜ.

καλ. β'. σ'. χρυσὸν δίκην πυρρμάνης· τὰ λόγια γὰρ κυρίως, λόγια ἀγνῶ-
στῶν ἄνθρωπων πυρρμάνης δοκίμοι τῇ γῇ, καὶ καθαρῶς μόνον ἰσχυ-
ρῶς.

καφ. κ'. θ'.

σλθ'. ΕΙ(1) ΘΥΡΑ ΕΣΤΙ ΔΙΑΓΡΑΥΩΜΕΝ ΕΠ
ΑΥΤΗΝ ΣΑΝΙΔΑ ΚΕΔΡΙΝΥΝ.

Ἐπειδὴ γὰρ ὥστε ἡ θύρα σφίγγεται ἐπὶ τῷ σφίγγει, ὡ-
ς οὕτως ὁ ὀκνεῖς ἐπὶ τῷ κλίει. Ἐξ, τοῦτο φησιν, οἶμαι,
εἰ ὀκνεῖται πρὸς τὴν πίσιν τὰ ταύτης καταρρώματα ἔχουσι,
διεγχεσθῶσι ἐπ' αὐτὴν, ὅπρι ἐστὶ ἐπὶ τῷ ποσότην τῆς
βραδυπίου σάνιδος κέρημα, ἵνα εἴπῃ τῷ τῆς πάλας δι-
καίου ὁ πατριάρχης ἀσπασίῳ καὶ ἰδρυομαίνῳ ῥάβδῳ, καὶ
τῷ ἐκείνῳ ἐπὶ ταύτῃ ἰπιδάλωμαι ἄλλῳ, ἵνα τῇ ἐκείνῳ
πρὸς τὴν τὸ ἄλλῳ αὐτῇ (2) ἰστῆμα ἀναπλερωθῇ τὸ π-
καλ. γδ'. κ'. σιως. Ὅτι δὲ κέρμα οἱ δῖμοι ἀπ' ἐκείνου φησὶ, δῖμοι
ὡς φοιτῇ ἀνδρὸς ὡς ἡ κέρμα ἡ ἐν τῷ λιβαίνῳ πλεονωθή-
σεται. Σάνις δὲ διὰ κέρμα τῷ ποσότην ἐστὶ μέρος, ὥστε εἰ
ἡ τῆς δικαίου πρὸς τὴν μέρος ἐστὶ τὸ δῖμοι αὐτῶν. εἴτα ἀκού-
σασα ἡ καὶ ὁ ὀκνεῖς αὐτῇ ἰμῶν τῷ πρὸς τῇ τῆς
βελῶν ἀναφασί ἰσχυομένη τῷ ἰσχυτῶν ἰμῶν ὁ ἀλγεί.

καφ. κ'. ι'.

σμ'. ΕΓΩ ΤΕΙΧΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΣΤΟΙ ΜΟΥ ΩΣ
ΠΥΡΓΟΙ.

ΕΓΩ φησιν ἰδρυομένη τὸ πίσιν, ΚΑΙ ΟΙ ΜΑΣΤΟΙ
ΠΥΡΓΟΙ, ὅπρι ἐστὶ ἀνὰ διὰ τῆς τῆς δῖμοι αὐτῶν
πρὸς τῆς εἰς ἡμῶν πυρρμάνης.

καφ. κ'. ι'.

σμά'. ΕΓΩ ΗΜΗΝ ΕΝ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ΑΥ-
ΤΟΥ(3) ΩΣ ΕΥΡΙΣΚΟΥΣΑ ΕΙΡΗΝΗΝ.

Καὶ γὰρ ὡς ἐν ἐνῶν, τὸ χάρισμα πρὸς αὐτῷ λαβῶν
τῷ

(1) Vatic. edit. καὶ ἡ, quam
lectionem habuit Ver. Interpres.

(2) Lego καὶ ἰστῆμα.

PHILO IN CANTICUM CANT. 105

gendi vim habeant, & veluti aurum igne sint examinata: Eloquia enim Domini eloquia casta: argentum igne examinatum in terra, & purgatum septuplum. Psal. xi. 7.

CCXXXIX. SI JANUA EST, SCULPAMUS SUPER EAM TABULAM CEDRINAM.

Quoniam enim sicut porta super cardinem volvitur; sic piger super lectum. Propterea, opinor, dicit, si pigritiam ad fidem habeant ejus opera, sculpemus super eam, idest, super ejusmodi pigritiam eorum; qui tarda sunt fidei, tabellas cedrinas, hoc est, veterum Justorum & Patriarcharum incorruptam & stabilem scientiam, & eorum orationem super eam imponemus, ut illorum intercessione, quod ei defectus, & defectus fidei impleatur. Quod vero Justus cedro assimilentur; ait Scriptura: Justus ut palma florebit; sicut cedrus, quæ in Libano est, multiplicabitur. Tabula vero ex cedro est pars totius, quemadmodum Justorum intercessio pars est justitie, deinde ipsa sponsa pulchra & fidelis hanc in his rebus calumniam audiens exclamat, cum tali apud suum sponsum criminatione urgeatur, & ait: Psal. xci. 13.

CCXL. EGO MURUS, ET UBERA MEA UT TURRES.

Ego, inquit, stabilitas fidei, ET UBERA TURRES, idest, duo Testamenta ad opera justitie in altitudinem edificata quasi turres.

CCXLI. EGO ERAM IN OCULIS EJUS, QUASI INVENIENS PACEM.

Etenim invenit pacem, cum acceperit gratiam ab

60

(3) Sic C. Alex. Vaticana edit. *domus*.

Ἰωάν. ιδ'. κζ'. τῷ ἐπίθης· εἰρήνην τῷ (1) ἰμῶν δίδωμι, εἰρήνην τῷ ἰμῶν
 ἀφίημι ὑμῖν, ὡς ἡ σοφία λέγει περὶ τῶν πιδύματ'· ἰγώ·
 Παροιμ. κ'. λ'. γρ' (2) ἡμῶν ἢ προσέχαιρε· καὶ ἡμῶν δὲ φρονητόμῳ δὲ ὡς
 προσώπῳ αὐτῷ ὡς πᾶσι καὶ ἡμῶν, ὅτι ἰποῖε τὸ κόσμον, ἡμῶν
 παρ' αὐτῷ ἀρμύζουσα.

Κριφ. κ'. ια'. σμβ'. ΑΜΠΕΛΩΝ ΕΓΕΝΗΘΗ ΤΩΙ ΣΑΛΩΜΩΝ
 ΕΝ ΒΕΕΛΛΑΜΩΝ (3).

ΑΜΠΕΛΩΝΑ γινιῖσθαι λέγει τῷ ἐκκλησίᾳ τῷ
 Χριστῷ τῷ πιδύματι (4) κυρίῃ σαλαμῶν, τῷ εἰρηνοδόκῳ τῷ
 τῷ ὡς ἡμῶν καὶ τὰ ὅτι γρ'.

Κριφ. κ'. ια'. σμγ'. ΕΔΩΚΕ ΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ ΑΥΤΟΥ ΤΟΙΣ
 ΤΗΡΟΥΣΙΝ.

Τοῖς ΤΗΡΟΥΣΙ λέγει ὡς αὐτῷ ἐν ὅλῳ, ὡς καὶ ὡς
 Ματθ. κα. μγ'. τῷ ἀπαλίσθαι ἰλίου περὶ τῶν Ἰουδαίων· ἀρῶνται ἀπ' ἡμῶν
 ἡ βασιλεία, ἡ δὲ δοῖται ἰδοὺ ποιῶν τῶν κερπύων αὐτῶν·
 ὅπρ' ἐστὶ τὸ ἀμπελῶνα ἐκδιδόναι ἄλλοις, διὰ τὸ τῶν περὶ
 καὶ φυλάττειν τὰ τὸ ἀποδοῖν περὶ ἡμῶν, περὶ ὡς εἴρεται·
 ΕΔΩΚΕ ΤΟΝ ΑΜΠΕΛΩΝΑ ΤΟΙΣ ΤΗΡΟΥΣΙΝ.

Κριφ. κ'. ια'. σμδ'. ΑΝΗΡ ΟΙΣΕΙ ΕΝ ΚΑΡΠΩΙ ΑΥΤΟΥ ΧΙ-
 ΛΙΟΥΣ ΑΡΓΥΡΙΟΥΣ (5).

Πᾶς γάρ τις σοφὸς διδάσκαλος, ὅς σῶντος ἀκροατὸς ὡς
 τῷ ἐκκλησίᾳ οἶσει ὡς καὶ αὐτῷ χιλίους ἀργυρίους, ὅπρ' ἐστὶ
 ἡ δὲ τὸ χιλιάδ'· πλήρεις πάντων τῶν ἐν ὅλῳ κυρίῃ καὶ
 τῷ

(1) Sacer textus habet εἰρήνην ἰχθυῶν ἰποῖν, τὰ θεμέλια τῶν γρ'.
 ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην ἢ ἰμῶν δίδωμι ὑμῖν.

(2) Sacer textus habet καὶ ὡς εἴρεται ἢ εὐφρονητόμῳ ὡς προσώπῳ

eo qui dixit : pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis : quemadmodum Sapientia dicit de Spiritu : Ego enim eram, cui adgaudebat : quotidie autem jucundabar in facie ejus in omni tempore, quando faciebat mundum, eram apud eum disponens. Iſai. XIV. 17.
Prov. VIII. 30.

CCXLII. VINEA FACTA EST SALOMONI IN BEELLAMON.

VINEAM factam esse ait Ecclesiam spirituali Salomoni, qui pacificavit, qua sunt in celo & in terra :

CCXLIII. DEDIT VINEAM SUAM CUSTODIENTIBUS.

CUSTODIENTIBUS scilicet mandata ejus, ut etiam in Evangelio dixit Judeis : auferetur a vobis regnum, & dabitur genti facienti fructus ejus, idest, vineam locabit aliis, iis videlicet, qui servant, & custodiunt mandatorum precepta, de quibus dictum est : DEDIT VINEAM CUSTODIENTIBUS. Matth. XXI. 43:

CCXLIV. VIR AUFERET IN FRUCTU EJUS MILLE ARGENTEOS.

Omnis enim magister sapiens, & auditor intelligens in Ecclesia feret in fructu ejus mille argenteos : idest, implemētum per millenarium numerum est omnium mandatorum

ἀντὶ ἐν παντὶ τηρεῖς.

(3) Vatic. edit. βουλόμεν.

(4) Lego τῶν πινόμενων λαλῶν.

(5) Sic Compl. Editio Vaticana

habet ἀρρυσίν, quam Iectionem

habuit etiam Vet. Interpres.

ψαλ. ιβ'. ε'.

ἤνυ λογιῶν αὐτῷ πύσσις. τὰ λόγια γὰρ κυρίῳ ἀγὰ, ἀργυρίου
πιπυρωμένον δοκίμειν ὡς τῷ γῆ, ὡς περιέριται.

Κεφ. κ'. ιβ'.

σμί. ΑΜΠΕΛΩΝ ΜΟΥ ΕΜΟΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΜΟΥ,
ΟΙ ΧΙΛΙΟΙ ΣΑΛΩΜΩΝ, ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΟΣΙΟΙ ΤΟΙΣ
ΤΗΡΟΥΣΙ ΤΟΝ ΚΑΡΠΟΝ ΑΥΤΟΥ.

Κυριακῶ οἶμαι τὴν φωνὴν εἶναι · ΑΜΠΕΛΩΝ ΕΜΟΣ
ΕΝΩΠΙΟΝ ΕΜΟΥ τῷ ἀγάπῃ καὶ τῇ φιλενθεωρίᾳ (1).

ψαλ. λγ'. ιη'.

ὁφθαλμοὶ γὰρ κυρίῳ ἐπὶ τὴν φοβούμενον αὐτὸν, ἃ ὅτε αὐτῷ εἰς
Νηυσὶν αὐτῶν. Τὸ δὲ, ΟΙ ΧΙΛΙΟΙ Τῷ ΣΑΛΩΜΩΝ ΚΑΙ
ΟΙ ΔΙΑΚΟΣΙΟΙ ΤΟΙΣ ΤΗΡΟΥΣΙΝ οἶμαι τὴν κρίσει

Ἰωάν. ι'. κβ'.

πᾶσαι λίσσιν, ἃ τὸν ἥνυ πινυμένον τελείωσιν τῷ μνηστικῷ δι-
δοῶν τῷ τῷ γινεσθῆναι · ὁ πατὴρ κρίνει· ἕδνα, ἀλλὰ τὸν
κρίσει πᾶσαι δίδωκε τῷ ἥνυ (2) · ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΟΣΙΟΙ
ΤΟΙΣ ΤΗΡΟΥΣΙ ΤΟΝ ΚΑΡΠΟΝ ΑΥΤΟΥ, τῇ κρίσει,

α'. κεφ. ε'. γ'.

ἥνυ δύο ὁφθαλμοὶ, δύο γὰρ ἐκαστοτάδης αἱ δύο ἀφ' ἑαυτῶν ·
αἱ δὲ δύο ἐκαστοτάδης εἰσι ἀφ' ἑαυτῶν, ὅπως ἥνυ δύο ὁφθαλ-
μοὶ ἥνυ ἐκαστοτάδης (3) ἐκαστοτάδης κερπὸς, ὅτε ἃ ἀλ-
λως κρίνεται τῷ τ' ἀπέσονται · εἰ ὡς ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, οὐκ
οἶδα τι ὅτι ἐὰν ἀγγέλους κρίνῃ μὴ μὴ βλαστή;

Κεφ. κ'. γ'.

σμς. Ο ΚΑΘΗΜΕΝΟΣ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ.

ΚΑΘΗΜΕΝΟΝ ΕΝ ΚΗΠΟΙΣ οἶμαι λίσσιν τὸν
ἐπισκόπον καθίσταναι εὐφρότα · ἃ πολλὰ κήπες, τῇ κρίσει τῶν
ἐκκλησιῶν πιστομένων.

σμς. ΕΤΑΙ.

(1) Inter ἥνυ & ὁφθαλμοὶ la-
cuna interjacet in meo Cod. &
Barber. Cod. Mutin. habet ἐν ἥνυ
ἥνυ τῇ ἀγάπῃ καὶ τῇ φιλενθεωρίᾳ.

Suspicio legendum φιλενθεωρίᾳ.
(2) τῷ ἥνυ. Sic emendavi ex
C. Mutinen. Male meus & Barber.
τῷ ἀφ' ἑαυτῶν.

torum Domini, & eloquiorum ejus effectio. Eloquia enim Psal. xl. 7.
Domini casta, argentum igne examinatum, probatum
terre; ut supra dictum est.

CCXLV. VINEA MEA MIHI IN CONSPECTU
MEO MILLE SALOMON ET DUCENTI CUSTO-
DIENTIBUS FRUCTUM EJUS.

*Dominicam arbitror vocem esse: VINEA MEA IN CON-
SPECTU MEO, propter ejus dilectionem & amorem erga
homines: oculi enim Domini super timentes eum, & Psal. xxxiii. 18.
aures ejus ad precem eorum. Illud vero: MILLE SALO-
MONIS ET DUCENTI CUSTODIENTIBUS arbitror dicere ju-
diciam omne, & rerum omnium perficiendarum potestatem
datam esse Unigenito juxta id quod scriptum est: Pater Joann. i. 22.
neminem judicat, sed judiciam omne dedit Filio: ET
DUCENTI CUSTODIENTIBUS FRUCTUM EJUS, hoc est, duo-
rum Testamentorum: duo enim centenarii sunt duo Testa-
menta: duo autem centenarii sunt ducenti, qui scilicet
ex duobus Testamentis centies auctum fructum progermi-
nantes, ita demum alios judicant juxta Apostolum: Si I. Cor. vi. 2. 3
in vobis judicabitur mundus, nescitis quod & Ange-
los judicabimus, nedum secularia?*

CCXLVI. SEDENS IN HORTIS.

*SEDENTEM IN HORTIS puto dicere eum, qui Episcopa-
lem Cathedram obtinuit, & multos hortos, id est, Ecclesias
ei concreditas.*

Dd CCLXVII. SO-

(3) Ita Mutin. Lege η $\iota\alpha\tau\epsilon\rho$ videtur exscriptus ex Barber. li-
 $\tau\epsilon\chi\eta\upsilon$. In Barber. articulus ve- brarius reliquit exiguum spatium.
tullate deletus est: in meo, qui In utroque $\iota\alpha\tau\epsilon\rho\tau\alpha\chi\epsilon$.

Κεφ. κ'. ιγ'.

σμζ'. ΕΤΑΙΡΟΙ ΠΡΟΣΕΧΟΝΤΕΣ.

Οἱ τούτου σωτηρίας περιβούτιοι, καὶ οἱ τῆς λειτουργίας σωματοπλάσμιόμοι δὲ καὶ οἱ κατὰ τὴν σωτηρίαν τῶν Χριστῶν φυλάττοντες. διὰ τὴν πάντων τούτων ἡ διδασκαλία τῆς ἐκκλησίας παρὰ διδασκίαν, καὶ τὰς αὐτῶν ἀρετὰς ταῖς σωτηρίαις διδάσκει. διὰ αὐτῶν λέγει.

Κεφ. κ'. ιγ'.

σμν'. ΤΗΝ ΦΩΝΗΝ (1) ΣΟΥ ΑΚΟΥΤΙΣΘΟΝ ΜΟΥ.

Διὰ τὴν τούτων ἀκρίβειαν τὸν φωνὴν αὐτῶν τῆς ἐκκλησίας ὁ Χριστός.

Κεφ. κ'. ιδ'.

σμβ'. ΦΥΓΕ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΟΜΟΙΩΘΗΤΙ ΤΗ ΔΟΡΚΑΔΙ, Η ΤΩ ΝΕΒΡΩ, ΤΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ ΕΠΙ ΟΡΗ ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ (2).

Τούτοι (3) τὴν πλὴν λόγος οἶμαι πρὸς πάντας πύξας ὑπὸ τῆς κυρίας λιλιχθῶν καὶ ὑπὸ ταύτης ἀγίας ἐκκλησίας. Τὸ γὰρ ΦΥΓΕ ΑΔΕΛΦΙΔΕ ΜΟΥ, ΚΑΙ ΟΜΟΙΩΘΗΤΙ ΤΗ ΔΟΡΚΑΔΙ Η ΤΩ ΝΕΒΡΩ, ΤΩΝ ΕΛΛΑΦΩΝ ΕΠΙ ΟΡΗ ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ. τούτοι οἶμαι λέγει, ἵνα πᾶς τις ἀκούων φέγγει μὴ τὴν ἀμερτίαν καὶ τὸ γινώσκῃ. ὡς ἀπὸ πρὸς τῶν ὁφείλων φέγγει ἀμερτίαν. Ὁμοιωθῇ δὲ καλεῖται τῇ δορκάδι, ἵνα ἐξουδενῇ τὸ τῆς τοῦ ὁμοιωθῆναι πικτεμίνος πρὸς τὸ μὴ ὑπὸ τῇ δορκάδι παρὰ διδασκίαν. δορκὰς γὰρ ἐξουδενῇ καὶ ὅτι τῇ δορκάδι τὸ ζῶον ἐστίν.

Σοφ. υπ. κδ. β'.

(1) Edit. Vatic. τῇ φωνῇ, in qua editione versus hic & superior sic interpungitur ἡ φωνὴ σου. ἀκρίβειαν με.

(2) Sic Cod. Alexandr. Verum

Philo in explanatione hujus versiculi recognoscit etiam lectionem ἀρετὰς, quam habet Vaticana editio.

(3) Explanatio hujus postremi

CCXLVII. SODALES ATTENDENTES.

Hujus cooperatores Presbyteri, & qui simul ministerium acceperunt Diaconi, in conscientia pura mysterium Christi custodientes. Nam disciplina per hos omnes Ecclesia tradita, quemadmodum hortus, irrigatur salutaribus preceptis. Propterea etiam dicit:

CCXLVIII. VOCEM TUAM AUDITAM FAC MIHI.

Per hos enim Christus audire facit Ecclesie vocem suam.

CCXLIX. FUGE PATRUELIS MEUS, ET ASSIMILARE CAPREÆ AUT HINNULO CERVORUM AD MONTES VALLIUM.

Postremo hac verba arbitror a Christo dicta esse ad omnes Fideles, & ab hac Sancta Ecclesia. Illud igitur, FUGE FRATRUELIS MEUS, ET ASSIMILARE CAPREÆ AUT HINNULO CERVORUM AD MONTES VALLIUM, ob eam rationem puto dicere, ut qui audit, fugiat peccatum juxta quod scriptum est: tanquam a facie colubri fuge peccatum. Eccl. xxi. 2. Assimilari autem jubet caprea, ut acutum mentis oculum habeat, ne possit in plures casses Venatorum incidere. Caprea enim acutum cernit, & celerrimum animal est. Ut igitur velocissimo cursu a peccato aufugiat,

D d 2

af

vers. desideratur in meo Codice, & deest Barberino, cujus ultimum folium communi innumeris Codicibus infortunio intercidit. Eam e Ms. Cod. Mutinensi exscri-

bi curavit, & ad me misit pro sua humanitate Vir egregie doctus Franciscus Antonius Zacharia S. J.

ἰστίν. ἵνα οὖν τῷ ὀξυτάτῳ δούμῳ τῷ ἀκροτάτῳ ἐκφυγῇς (1),
 ὅταν σωτηρίαν διδασκιάται ἀνροατῆς, ἐξ ὁδοῦ κείνῃ τῷ τῷ τῷ
 τῷ θρησκείῃ παγίδας βλίπῃ, καὶ ὑπὸ ἀκοιτίῃ τοῦ αὐτοῦ
 ὁδοῦ ἐπὶ τῷ ὄρε τῷ ἀρμαῖων, ὃ τῷ κοιλωμάτων· ὅπῃ
 ἰστίν ἐπὶ τῷ ὑψιπτιῇ τῷ δικαίῳ μαχίδῳ. ἵνα εἰ μὴ παγίδα
 περιτίθῃς ὅλῃ γυναικὸς σαρκικῆς ὑπιδυμίας ὁποτινέως (2), ὅπῃ
 τῷ ὑψιπτις ἀταπείῃ τῷ ἔν τῷ σωφροσύνης τῷ ἰωσήφ. εἰ δὲ
 κακίης ὑπιδυμίας θυμῷ, ὅπῃ τῷ ὑψιπτις τῷ ἀκακίης ἀποβλί-
 φοῖ τῷ τῷ Δαδίδ, ὅς πῳ κτεῖται δίδωται εἰς ἡμῶντο Σάνλ.
 ΟΡΗ γὰρ ΚΟΙΛΩΜΑΤΩΝ κελύεται οἱ ἄγιοι, ἵνα ἐ τὸ ὑψος
 τῷ δικαιοσύνης αὐτῶν δίδῃ τῷ κοιλωμάτων κερυχθῇ. τὸ γὰρ κοί-
 λωμα παρκαίῃ· τὸ δὲ ὅξῳ ὑψελῶ. Τῷ γὰρ τοῖς δικαίοις
 παρκαίῃ· ἐν ὑψιπτις δικαιοσύνης κακῶν (3) ἐ τὸ κοίλωμα τῷ
 παρκαίῃ σωφροσύνης. Τῷ δὲ Οὐκ ἔμῃ δόξα εἰς τὸς αἰῶνας τῷ
 αἰῶνι. ἀμήν.

(1) Totum hunc locum ita
 legendum arbitror ἵνα ὅτ τῷ ὀξυ-
 τάτῳ δούμῳ τῷ ἀκροτάτῳ ἐκφυγῇ,
 ὅταν κελύεται τῷ ὁδοῦ κείνῃ, ὅταν

κ. τ. λ. quæ postrema verba, ex
 superioribus hic iteranda, libra-
 rius fortasse per oscitantiam omi-
 sit.

Τ Ε Λ Ο Σ.

assimilari jubet caprea, cum salutarium praeceptorum auditor, & acuto mentis visu venatoris cernit plagas, & velut jaculum sursum attollit animum ad montes aromaticum, vel vallium, idest, ad excelsas justorum altitudines: ita ut si diabolus per carnalem sœmine concupiscentiam laqueos illi proponat, ad altitudinem castitatis Josephi, mentem intendat: si vero ultionis iram excitet, ad celsitudinem innocentia Davidis respiciat, qui Saulem interficere eum cupientem non ultus est. MONTES enim VALLIUM vocantur Sancti, ut altitudo justitia per montes non sileatur, & eorum humilitas per valles pradicetur. Id enim inest justis; in altitudine justitiæ vallem humilitatis habere. Deo autem nostro gloria in secula seculorum. Amen.

(2) Ο δὲ διάβολος. Diabolus. In Ephes. VI. 16. II. Thess. III. 3. I. Joan. II. 13. 14. III. 12. V. 18.
apud Matth. V. 37. XIII. 19. 38. (3) Male omnes CC. νέμμεται.

F I N I S.

- G** ENES. III. 19. p. 189.
 XXX. 18. p. 181.
 XXXII. 2. p. 161.
 XXXVII. 18. p. 41.
 XLIX. 11. p. 169. & v. 14. p. 181.
 EXOD. III. 2. p. 199.
 XIV. 15. p. 101.
 XV. 1. p. 7.
 XX. 13. p. 185.
 XXXII. 5. p. 27.
 XXXII. 13. & 20. p. 73.
 DEUTERON. XXXII. 2. p. 15. & v. 21. p. 197.
 JOSUE. II. 18. p. 105.
 I. REGUM. I. 13. p. 101.
II. 1. p. 7.
 III. REGUM. XXI. 35. p. 139. v. 37. p. 131.
 JOB. XII. 11. p. 177.
 PSAL. IV. 6. p. 31.
XI. 7. p. 205. & p. 209.
XVI. 10. p. 139.
XVII. 1. p. 35.
XXII. 4. p. 49.
XXII. 18. p. 209.
XXXVI. 4. p. 171.
XLI. 2. p. 21. v. 3. & 10. p. 9. & p. 37.
LVI. 2. p. 139. & p. 193.
LX. 4. p. 105.
LXI. 9. p. 179.
LXXIII. 31. p. 29.
LXXIII. 18. p. 177.
LXXXII. 4. p. 71. & v. 13. p. 59.
LXXXIV. 1. p. 147.
XC. 4. p. 49. & v. 17. p. 31.
XCI. 10. p. 173. & v. 13. p. 51. & 205.
XCIV. 1. p. 139.
XCIV. 1. p. 7.
XCVI. 1. p. 171.
XCVII. 1. p. 7.
CX. 1. 2. p. 29. & v. 4. p. 17.
CXII. 5. 6. p. 105.
CXVII. 24. & 46. p. 103. v. 105. p. 13.
v. 165. p. 9.
CXXIII. 1. p. 155.
CXL. 3. p. 183.
CXLIX. 1. p. 7.
 PROVERB. III. 16. p. 59. & p. 193.
VIII. 30. p. 207.
IX. 1. p. 25. & p. 97. & p. 105.
XVI. 24. p. 115.
XXII. 6. p. 131.
 ECCLESIASTES. XII. 11. p. 173.
 ECCLESIASTICUS. I. 32. p. 27.
 IV. 33. p. 197. v. 28. p. 27.
 VI. 14. 15. 16. p. 9.
 XVII. 25. 26. p. 87.
 XIX. 21. p. 203.
 XXI. 2. p. 111. & v. 16. p. 167.
 SAPIENTIA. III. 6. p. 41. & p. 97.
 ISAIAH. I. 2. p. 55.
II. 2. p. 61.
V. 1. p. 7. & v. 2. p. 157.
VIII. 1. p. 83.
XIV. 17. p. 207.
XVI. 1. p. 73.
XXVI. 9. p. 155.
XXXV. 1. p. 53.
XL. 10. 11. p. 147.
XLIX. 18. p. 101. & p. 169.
LIII. 1. p. 203. & v. 7. p. 45.
LIX. 2. p. 179.
LV. 7. 8. p. 83. & v. 13. p. 51. & v. 67. p. 81.
LIX. 1. 2. p. 81.
LX. 1. p. 9.
LXI. 5. p. 167.
LXII. 5. p. 11. & v. 6. p. 131.
LXVI. 5. p. 27. & p. 187.
 JEREM. II. 10. p. 31.
VI. 10. p. 203.
XI. 13. p. 119.
XIV. 3. p. 71.
XVII. 8. p. 87. & v. 10. p. 63.
XXII. 9. p. 15. & v. 24. p. 63.
XXIV. 3. p. 71.
 EZECHIEL. XLV. 9. p. 143.
DANIEL. II. 34. 35. p. 109. & v. 44. p. 17.
VII. 23. p. 17.
 OSEAS. II. 20. p. 99.
X. 2. p. 157.
 JOEL. II. 20. p. 119.
III. 11. p. 89.
 SOPHONIAS. II. 3. p. 143.
 ZACHARIAS. IV. 10. p. 137.
VIII. 17. p. 187.
IX. 16. p. 97.
 MALACH. III. 12. p. 69.
 MATTH. V. 10. p. 135. & p. 139. & v. 34. p. 185.
VI. 28. p. 53.
VII. 14. p. 25. & p. 83. & v. 24. 25. p. 199. & v. 25. p. 69.

- viii. 10. p.87.
 ix. 1. p.75. o p.143. v.20. p.21. v.20. p.75.
 x. 18. o v.44. p.27.
 xi. 18. p.75. o p.141.
 xiii. 17. p.153. o v.38. p.59. o
p.179. o v.52. p.185.
 xv. 21. 26. 27. p.20.
 xviii. 1. p.77.
 xviii. 6. p.91. o v.19. p.95.
 xx. 12. p.39.
 xxi. 28. p.141. v.37. p.157. v.41.
o 43. p.31. o v.43. p.207.
 xxiii. 28. p.91.
 xxv. 34. p.59. p.75. o v.79. o p.185.
o v.193.
 xxvi. 10. p.43. v.13. p.19. v.26.
p.55.
 xxviii. 2. 4. p.91. v.10. p.171. o
v.13. p.197. o v.19. p.75.
 LUCAS ii. 14. p.141.
v.127. p.187.
 ix. 24. p.129. o v.58. p.95.
 xii. 4. p.129.
 xix. 9. p.105.
 xxi. 15. p.143. o v.43. p.207.
 xxii. 15. p.99.
 xxiii. 11. p.201. o v.43. p.145.
 MARCUS i. 17. p.65. o v.41. p.75.
 ii. 11. p.75.
 iv. 39. p.75.
 v. 34. p.75.
 IOANN. iii. 16. p.57. o p.129.
 iv. 14. p.121.
 v. 8. p.143. o v.22. p.209.
 vi. 62. p.21.
 xi. 43. p.75.
 xii. 24. p.163.
 xiv. 15. p.61.
 xx. 24. p.163. o v.37. p.123. o
v.37. p.125. o v.28. p.123.
 xxix. p.109.
 xxxi. 24. p.111.
 ACTA AP. ii. 3. 4. p.199.
 iii. 8. p.155.
 v. 15. p.155.
 viii. p.29. o v.73. p.45.
 ix. 2. 3. 4. 18. p.167. o v.40. p.155.
 xiii. 48. p.147. o p.155.
 ROM. ii. 12. p.203. o v.29. p.169.
 v. 14. p.189.
 vi. 7. p.125. o p.193. o v.9. o 10.
p.57.
 vii. 17. p.89.
 x. 15. p.79. o p.161.
 xi. 7. p.47. o v.12. v.91.
 xii. 17. p.187.
 xiii. 16. p.137.
 I COR. iv. 13. p.201.
 vi. 2. 3. p.209. o v.20. p.93.
 viii. 1. p.207.
 xi. 15. p.101. o p.169. o v.24.
p.121. o v.28. p.177.
 xii. 28. p.51.
 II COR. ii. 15. 16. p.19. o v.16.
p.175.
 iii. 18. p.135.
 vi. 16. p.63. o p.85. o p.161.
 viii. 9. p.201.
 xi. 2. p.41.
 xii. 10. p.23. o v.28. p.5.
 GALAT. ii. 9. p.95. o v.14. p.33.
 iii. 17. p.99. o v.28. p.33.
 vi. 17. p.41.
 EPHES. ii. 14. p.63.
 iv. 29. p.183.
 v. 2. p.35.
 vi. 12. p.89. o v.15. p.161.
 PHILIPP. ii. 7. p.77. o p.187. o 201.
o v.15. p.53.
 COLOSS. i. 24. p.93.
 ii. 12. p.117. o v.15. p.173. o
p.187. o p.201.
 iii. 3. p.129. o v.9. p.103. o 149.
 I TIMOTH. iii. 8. p.165.
 II TIMOTH. iv. 7. 8. p.23.
 TITUM ii. 8. p.5.
 iii. 3. p.197.
 HEBR. iii. 6. p.63.
 iv. 12. p.89.
 vii. 14. p.41.
 x. 1. p.55.
 xii. 22. p.147. o v.35. p.37.
 I PETRI ii. 12. p.115.
 II IOANN. iv. 10. p.35.
 v. 22. p.209.

*Mende, quarum plerasque invenias in accentibus,
& spiritibus vocum Gracarum, & in distinctionibus
hic illic male positis, vel etiam omissis,
quadam etiam paucula addenda.*

Pag. 3. l. 12. Videbam. p. 5. not. 7. ἔργον. n. 9. ἀντιπαρὸν. p. 8. l. 17. ἄν. ὑμῶν. l. 18. ἀπαρ. l. 21. ὅν. l. 23. ἔν. l. 26. ἀντι. p. 10. l. 6. ἔν. l. 10. ἔν. l. 20. ἔν. l. 21. ἔν. l. 22. ἔν. l. 29. ἔν. p. 13. not. col. 2. locum habes sane luc. p. 14. l. 7. γὰρ φων. l. 9. γὰρ φων. p. 16. l. 6. ἀντι. l. 19. ἔν. p. 18. n. 1. γὰρ. p. 19. n. 7. ἔν. p. 20. l. 6. ἔν. l. 7. ἔν. l. 11. ἔν. l. 17. ἔν. l. 18. dele virgulam post ἔν. p. 22. l. 4. ἔν. l. 13. γὰρ. n. 3. ἔν. p. 24. l. 1. ἔν. l. 12. Βασιλε. p. 30. l. 13. ἔν. ἔν. l. 21. ἀντιπαρὸν. p. 36. l. 3. & 4. ἔν. p. 38. n. 4. ἔν. l. 6. ἔν. p. 40. l. 18. ἔν. l. 19. ἀντιπαρὸν. p. 43. totam dele notam quintam; nam ἔν. etiam adhibetur adverbialiter. p. 54. n. 1. Potius emendandum ἔν. ut habet C. mens, & Barber. p. 57. l. 18. post ἔν. pone (6). p. 59. l. 17. XLVI. p. 66. l. 7. post ἔν. dele virgulam. p. 68. l. pen. pone virgulam post γὰρ: & in margine adscribe Malach. III. 12. p. 69. l. 18. illum. p. 72. l. 13. ἔν. p. 74. l. 12. ἔν. & l. 27. ἔν. p. 78. l. 4. ἔν. l. 18. ἔν. l. 19. ἀντιπαρὸν. p. 92. l. 9. ἔν. p. 96. l. 18. ἔν. l. 25. ΣΑΛΩΜΩΝ, & sic l. 19. p. 87. l. 10. MYRRHAM, & sic l. 12. p. 88. l. 24. ἔν. p. 96. l. 11. ἔν. & in not. 1. scribe, mellus ἔν. p. 100. l. 15. post ἔν. pone (8). p. 105. ad l. 2. appone in marg. Josue II. 18, & ad l. 4. Luc. XIX. 9. p. 106. l. 1. ἔν. & l. 4. ἔν. p. 108. l. 23. ἔν. p. 109. l. 13. MYRRHAM. p. 107. l. 9. CYPR1. p. 120. l. 2. KHPON, & in marg. KHP. p. 133. l. 4. VULNERATA. p. 138. l. 3. ἔν. p. 140. l. 23. ἔν. p. 142. l. 19. pone hanc notam (venerunt: male omn. Codd. ἔν. p. 143. l. 18. facite. p. 148. l. 7. ἔν. p. 149. l. 11. afflatabatur. p. 150. ad l. 6. appone in marg. 1er. Naum. II. 1. p. 151. l. 7. Rahab. p. 156. l. 16. (5), & l. 19. (6). p. 164. l. 9. ἔν. & l. 17. post ΟΘΩΑΜΟΙ pone (7), & l. 20. (8). p. 165. l. 3. suavolentibus, & in not. col. 1. tollere. p. 166. in not. habes. p. 167. l. 8. Circumcisi. p. 168. not. 2. ἔν. p. 172. l. 10. ἀντιπαρὸν. p. 173. in marg. pro Eccl. pone Eccl. p. 174. not. 3. scribe, ἔν. p. 175. quem sequor. l. 19. ἔν. p. 176. l. 9. ἔν. p. 178. l. 23. ἔν. p. 81. l. 7. FLORUE- RUNT. p. 188. not. 2. ἔν. p. 191. l. 13. UNGUENTARIO. p. 194. l. 14. ΔΑ- ΝΗΞ ΖΕ Η ΤΕΚΟΥΑ ΖΕ. p. 194. not. 1. indiligentiam. p. 196. l. 20. ἔν. p. 197. not. 4. lin. penult. ἀντιπαρὸν ἔν. p. 198. l. 2. post ΘΑΟΤΕΞ pone (1). l. 12. Μοῖσες. l. 18. ἔν. p. 207. l. 8. Ecclesiam Christo, spirituali Salom.

